

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת אמור

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il: לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 222

פנינים לפרשת אמור

בטבריה, עיר מגורי בשנות נערוטי, היתה חנות אחת של שמיטה-מהדרין. כדי לקנות פירות של שמיטה היה צריך לקום השכם בבוקר ולהמתין לפתיחת החנות. בישיבה בה למדתי בצעירותי, "תפארת ישראל" בחיפה, היו ארגזים מלאים בצלים של שנת השמיטה. שאלתי את ראש הישיבה הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל אם אני יכול לקחת מעט בצלים לביתי כדי שאמי ע"ה תוכל להשתמש בהם לצרכי בישול

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על הביטחון בהקב"ה

"וְשַׁבְּתָה הָאָרֶץ שֶׁבַת לַה'" (ויקרא כ"ה, ב')

בשונה משאר מצוות התורה, הזכירה התורה במצות השמיטה את מעמד הר סיני. זאת לאור המכנה המשותף ביניהם: רבותינו אמרו, שהזוכה לקיים את מצות השמיטה כהלכתה דומה למלאך. כך מובא במדרש (ילקוט"ש תהילים רמז תת"ס) על הפסוק (תהילים ק"ג, כ'): "ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו": "רבי יצחק נפחא אומר: 'גיבורי כח' - אלו שומרי שביעית". יש עוד מקום שבו דרשו רבותינו את הפסוק "גיבורי כח עושי דברו" - בזמן קבלת התורה, שהקדימו ישראל נעשה לנשמע. כך דרשו במסכת שבת (פח ע"א): "אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו, דכתיב 'ברכו ה' מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו', ברישא 'עושי' והדר 'לשמע', קדם 'עושי דברו' - 'נעשה', ורק אחר כך 'לשמע בקול דברו' - 'נשמע'".

במה דברים אמורים. לאחר מכן הוא בוחן את הדברים, אם הם נראים בעיניו - הוא מסכים לקבלם. אם אינם נראים בעיניו - הוא דוחה אותם. עם ישראל שהקדימו נעשה לנשמע וקיבלו את התורה בלי לשמוע מה נאמר בה - נהגו כמעלת המלאכים.

שומרי שביעית - גיבורי כח

ההשוואה שהשוו את מקבלי התורה למלאכים - מובנת. מדוע השוו

מקבלי התורה נדמו למלאכים. הם הסכימו לקבל דבר בלי לשמוע ולבחון את תוכנו - זו תכונת המלאכים. בדרך הטבע, אדם אינו מוכן לקבל 'חתול בשק'... כשמציעים לו דבר מסוים, הוא רוצה לשמוע

גם שומרי שביעית למלאכים? איזו מעלה מיוחדת יש להם שדומה למעלת המלאכים?

אומר המדרש (ילקו"ש שם): "בנוהג שבעולם, אדם עושה מצוה ליום אחד, לשבת אחד, לחודש אחד, שמא לכל ימות השנה, ודין חמי חקליה בירה כרמיה בירה ויהב ארנונא ושתיק [וזוה רואה שדהו שוממה, כרמו שומם - ושותק], יש לך גבור חיל גדול מזה?".

וכן מובא במדרש (תנחומא ויקרא סי' א): "למה נקרא שם גיבורי כח? רואה ששדהו מופקרת ואילנותיו מופקרים והסיגים מפרצים ורואה פרותיו נאכלים וכובש את יצרו ואינו מדבר".

כיום, ברוך ה', יש שפע רב. אפשר לקיים בנקל את מצות השמיטה. מייבאים כמויות רבות של פרות וירקות מחוץ לארץ ונהנים מהם בשנת השמיטה. אך לא כך היה בעבר. תנאי החיים הקשו מאד על קיום מצות השמיטה. העניות והדחקות שלטו בכל, בקושי היו חנויות שמיטה-מהדרין.

בטבריה, עיר מגורי בשנות נערותי, היתה חנות אחת של שמיטה-מהדרין. כדי לקנות פרות של שמיטה היה צריך לקום השכם בבוקר ולהמתין לפתיחת החנות. בשעה שש בבוקר כל הפרות והירקות היו נחטפים ונמכרים.

בישיבה בה למדתי בצעירותי, "תפארת ישראל" בחיפה, היו ארגזים מלאים בצלים של שנת השמיטה. שאלתי את ראש הישיבה הגאון רבי מאיר דב רובמן זצ"ל אם אני יכול לקחת מעט בצלים לביתי כדי שאמי ע"ה תוכל להשתמש בהם לצרכי בישול. הרב אישר לי, בשבת הראשונה שחזרתי לביתי הבאתי לאמי מתנה 'יקרת ערך' - שני קילו בצלים! אמי ע"ה שמחה על כך שמחה גדולה כאילו הבאתי לה יהלומים, סוף סוף היא תוכל לבשל את התבשילים הטעימים שלה. זה היה המצב לפני שנים-שלושה דורות, ואלו בדורות קודמים המצב היה קשה עוד יותר. השדה והפרדס היו מקור מחייתו של האדם. כל השנה היה האדם עסוק סביב עבודת האדמה - זורע, חורש, עודר, משקה, קוצר.

והנה, מגיעה שנת השמיטה, ואז מצוה התורה (שמות כ"ג, יא): "והשביעית תשמטנה ונטשתה", עליך לנטוש את אדמתך, להפקיר אותה. "ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור" (ויקרא כה, ד). לא יום אחד, לא שבוע, לא חודש. שנה תמימה!

זה נסיון לא קל. אדם רואה לנגד עיניו את שדהו מעלה קוצים ודרדרים. עיניו כלות ולבו נכמר. הוא מרגיש חוסר אונים. אם הוא עומד בנסיון בגבורה - הוא דומה למלאך.

מצות השמיטה מחזקת אותנו בבטחון בה' יתברך בלב שלם. על ידי מצות השמיטה מתחזקת בלב הידיעה וההכרה הברורה, שה' יתברך הוא המפרנס הבלעדי. לאדם עצמו אין מאומה, ואין הוא יכול לעשות מאומה מכוחו, אלא הכל של הקדוש ברוך הוא ומכוחו. כדי להבין מהי חובת ההשתדלות, שחייב בה האדם, נצטט קטע קטן מה"מסילת ישרים" (פרק כא):

"אמנם מה שיוכל לשמור את האדם ולהצילו מן המפסידים האלה הוא הביטחון, והוא שישליך יהבו על ה' לגמרי, כאשר ידע כי ודאי אי

אפשר שיחסר לאדם מה שנקצב לו. כמו שאמרו חז"ל במאמריהם (ביצה טז ע"א): כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה. וכן אמרו (יומא לח): אין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו כמלא נימא.

כבר היה אדם יכול להיות יושב ובטל, והגזרה היתה מתקיימת (גזרת קצבת המזונות שקצבו לו בראש השנה), אם לא שקדם הקנס לכל בני אדם, "בזעת אפיך תאכל לחם" (בראשית ג, יט), אשר על כן חייב אדם להשתדל איזה השתדלות לצורך פרנסתו, שכן גזר המלך העליון, והרי זה כמס שפורע כל המין האנושי אשר אין להימלט ממנו".

ההשתדלות המוטלת על האדם היא קנס, שקנסו בורא עולם כדי לתקן בזה את חטא אדם הראשון. כבר הליצו בזה חכמי המוסר שלא מצאנו אנשים שמהדרים בקללה, ומשלמים מס יותר מכפי שחויבו... אם כן, יש לתמוה על אותם אנשים המהדרים ומרבים יתר על המדה בעבודה ובהשתדלות, והרי זה רק קנס שצריך לפרוע, ומההשתדלות עצמה לא תבוא לאדם תוספת פרנסה ולא יתר הצלחה.

בהשתדלות מועטת, כל אחד לפי דרגתו, תחול עלינו ברכת ה'.

הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה

בראשית הקמת העיר בני ברק פתח הרב שלמה כהן זצ"ל בית דפוס. כידוע, העיר בני ברק מרובה בסופרים ובחכמים, וכלם באו להדפיס אצלו ספרים. בחסדי ה' הוא הצליח לכלכל את בני ביתו בכבוד. לאחר מספר שנים פתח יהודי נוסף בית דפוס, מול בית הדפוס הראשון. משפחתו של בעל בית הדפוס הראשון זעמה על המעשה שעשה אותו יהודי, אך אביהם הרגיעם, באמרו שהעיר בני ברק גדולה מספיק לשני בעלי דפוס.

יתרה מזו, הלך רבי שלמה לבעל בית הדפוס החדש, וגילה לו סודות מקצוע. הוא יעץ לו כיצד יוכל ליעל את העסק החדש, ולימדו כיצד להשתמש במכונות. אף הגדיל לעשות, ונתן לו רשימה של כעשרים מפעלים שהזמינו אצלו בעבר עבודות גדולות, ונתן רשות לבעל בית הדפוס החדש לפנות אליהם, כדי שיפנו מעתה הזמנותיהם אליו.

בני ביתו של רבי שלמה לא הבינו מה עושה אביהם. לא די שבא מתחרה וגזול את פרנסתו, אלא שהוא אף עוזר למתחרה?

אמר להם הרב: "שמעו נא, בני! מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה (ביצה טז ע"א). הקדוש ברוך הוא קובע בדיוק כמה ירויח האדם בכל שנה, אלא שצריך לטרוח ולהשתדל מעט כדי לקבל זאת. אם כן, כלום יעלה על הדעת, שיגרע חלקי מחמת שאסייע ליהודי בפרנסתו?

"ועוד, אם יש באפשרותי לפרוק מעלי מעט מקללת 'בזעת אפיך תאכל לחם', מדוע לא אעשה זאת? אדרבה, אני שמח שלימוד תורת חביב על הקדוש ברוך הוא, והוא פורק מעלי את עול הטורח והפרנסה, כדי שאתפנה יותר לעסק בתורה" ('להגיד' - דברים עמוד 197. ראה אצל החזון איש, אמונה ובטחון פרק ב' שרמזו לספור זה). "הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה" (אבות ד, י). במעט השתדלות

תחול עלינו ברכת שמים, כדברי הרמח"ל במסילת ישרים (שם):
"אך לא שהשתדלות הוא המועיל, אלא שההשתדלות מוכרח,
וכיון שהשתדל הרי יצא ידי חובתו, וכבר יש מקום לברכת שמים
שתשרה עליו, ואינו צריך לבלות ימיו בחריצות ובהשתדלות".

כוחה של תפילה

יהודי בגיל העמידה קיבל פיצויים ממקום עבודתו. הוא פתח חנות
קטנה למכשירי כתיבה סמוך לבית הספר העירוני, בחשבו שתלמיד
בית הספר יקנו ממנו את כלי הכתיבה, וכך ישתכר למחיתו.
בהפסקה נכנס לחנות תלמיד, ובקש לקנות מחק. עלה היהודי על
סלם, הוריד חבילת מחקים ממדף גבוה, והושיט לילד מחק. למורת
רוחו, הילד הביע אכזבה מהמחק, ובקש לקנות מחק אחר.
שוב עלה היהודי הזקן בסולם, והביא סוג שונה של מחקים, אך שוב
המחק לא מצא חן בעיני הילד, והוא בקש מחק אחר. כך חזר הדבר
על עצמו במשך רבע שעה, עד שסוף סוף נמצא המחק שנשא חן
בעיני הילד.

"המחק עולה שקל וחצי", אמר המוכר היגע.

"שקל וחצי?" קרא הזאטוט, "לא, זה יקר מדי, אני לא קונה".

ביום השני, השלישי והרביעי לא הצליח היהודי הזקן למכור כמעט
מאומה, ודאגה עלתה בלבו, כיצד יוכל לקנות צרכי שבת? נשא
היהודי תפילה מעומק ליבו לבורא עולם, ואמר: "רבונו של עולם,
הרי כתבת בתורתך 'בזעת אפיך תאכל לחם', ואני מזיע ומתאמץ,
ולא מצליח להשתכר מאומה. בבקשה, ה' יתברך, רחם נא עלי, והבא
לי פרנסתי".

למחרת, ביום חמישי, נכנס תייר מארצות הברית לחנותו של הזקן,
ובקש לקנות כמה עטי פרקר, כי הוא חפץ להביא מתנה נאה לבני
משפחתו ולידידיו [בעבר, עט פרקר היה נחשב יוקרתי, ועלותו
היתה גבוהה]. נענה הזקן בשמחה, ומכר לו תריסר עטי פרקר. כך
היה בידו כל סכום הכסף הנצרך לו להוצאות שבת.

לאחר מכן אמר היהודי בלבו: כמה טרחות טרחתי במשך ימות
השבוע, ולא השתכרתי כמעט מאומה. והנה, לאחר שהתפללתי
שימציא ה' פרנסתי, קיבלתי את כל הכסף הנצרך לי, ללא כל טרחה
ויגיעה.

בפסוק בתהלים (קמ"ה, ט"ו) נאמר: "ואתה נותן להם את אכלם
בעתו". ה' יתברך נותן לכל אחד ואחד את פרנסתו במדה המדויקת
ובזמן המדויק. כל שעלינו לעשות הוא להתחזק להאמין בבוראנו
יתברך, שישלח את הנצרך לנו, ובמעט השתדלות תחול עלינו ברכת
שמים.

ה' מוריש ומעשיר

אברך אחד רצה לצאת למסחר. הוא שקל בדעתו באיזה עסק כדאי
לו להשקיע את חסכונותיו. יודעי דבר יעצו לו להשקיע במפעל
בשר, שם יוכל להצליח הצלחה גדולה, שהרי כל בני האדם אוכלים
בשר. שמע האברך לעצתם, והשקיע שני מיליון ש"ח במפעל
הבשר, בקניית מכונות חדשות, וכדומה.

**שוב עלה היהודי הזקן בסולם,
והביא סוג שונה של מחקים,
אך שוב המחק לא מצא חן
בעיני הילד, והוא בקש מחק
אחר. כך חזר הדבר על עצמו
במשך רבע שעה, עד שסוף
סוף נמצא המחק שנשא חן
בעיני הילד. "המחק עולה שקל
וחצי", אמר המוכר היגע**

אנשים רבים הבטיחו שיקנו את הבשר ממפעלו. באמת בתחילה
הצליח במכירותיו, אך לאחר תקופה קצרה הפסיקו לקנות ממנו,
והוא הפסיד את כל הכסף שהשקיע.

לעומת זאת, אברך שני השקיע מאתים אלף ש"ח, ופתח חנות קטנה
ופרח ושגשג. "ה' מוריש ומעשיר" (שמואל א' ב, ז), אין הדבר תלוי
בחכמתו של האדם, ולא בשום גורמים טבעיים, רק ה' יתברך הוא
שקובע.

יש לך יהלום, תדאג ללפטשו!

יום אחד נגש אלי אברך, והתאונן בבכי שבני משפחתו לא מסכימים
בשום פנים ואופן שהוא ישאר ללמוד בירושלים. הם דורשים, שיבוא
בחזרה לגור בעירם, והזהירוהו שאם לא יעשה כדרישתם, לא יעזרו
ולא יסיעו לו כלל.

השבת לי במלים קצת חריפות, שלא רק שמשפחתו תרכין ראשה
בפניו, אלא אף ישתחוו בפניו ויתנו לו כל מה שהוא יצטרך. אך
תחילה עליו לעמוד איתן ולא להישבר, ואחר כך יראה שהם יבואו
אחריו.

לאחר כמה חדשים שוב נגש אלי האברך היקר, וסיפר שהפעילו
עליו לחצים קשים, אבל הוא נשאר חזק ולא נשבר. אמש, כך אמר
לי, הודיע לו אביו שהם הסכימו שיגור היכן שלבו חפץ, והם ישלמו
מדי חדש את שכירות הדירה. בנוסף לכך קנו לו עופות ובשר ודגים,
והבטיחו שידאגו שלא יחסר לו דבר, רק שימשיך ללמוד ולהתעלות.
כשאביו היה פה אמרתי לו משפט אחד: "יש לך יהלום, רק תדאג
ללפטש אותו". המשפט הזה חלחל בו, ולימוד התורה של האברך
היקר נתן את אותותיו, ועשה את פרותיו.

ה' יתברך לא מקפח שכר כל בריה.

(מתוך 'משכני אחרים')

והנה להפתעת הכל, קם אותו אדם ובהפגנתיות החל יורק חזק מפיו אל תוך הקדרה... הוא ירק וירק פעמים רבות, בכעס רב ובמלוא רוגזה וכאב. נראה היה שאת כל מרירותו הקשה יורק הוא פנימה אל תוך ה'טשולנט'!!!

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א בסיפור יחודי על מידות טובות

‘ונקב שם ה' מות יומת רגום ירָגְמוּ בוּ כָּל הָעֵדָה פֶּגַר פְּאֶזְרַח בְּנִקְבוּ שֵׁם יוֹמֵת: וְאִישׁ פִּי יִפֶּה כָּל נֶפֶשׁ אָדָם מוֹת יוֹמֵת’ (ויקרא כ"ד, ט"ז-י"ז)

מיד אחרי האיסור של 'נוקב שם ה' מות יומת', כתבה התורה 'ואיש כי יכה כל נפש אדם מות יומת'. ויש להבין: הרי דיברה התורה על מקלל את ה', שהוא חטא ש'בין אדם למקום', ואיך מגיעים בזה מיד לכל העניינים וההלכות הקשורות ל'בין אדם לחברו'? ומה פשר סמיכות העניינים?
נראה שרצתה התורה לדמות זה לזה, כמו שמובא בזוהר הקדוש (ח"ג עג, א), שאוריתא, קוב"ה וישראל חד הוא. וכיון שכך, נמצא ש"הפוגע באדם מישראל", הוא כמו המקלל את הבורא ממש, רחמנא ליצולן. וכך גם נאמר (זכריה ב, יב): כי הנוגע בכס נוגע בבת עינו. ואמרו חז"ל (סנהדרין נח, ב): הסוטר לועו של ישראל כאילו סוטר לועו של שכינה (על פי טיב התורה).

לפנינו עובדה נפלאה בטיב ההתרחקות מפגיעה באיש ישראלי, ולהיות 'מעביר על מידותיו'!

האורחים. תפקיד זה כרוך היה בעבודה שלמה, כיון שבימים ההם לא היו כל המוצרים והמרכיבים מוכנים ומזומנים בנקל כל כך כבימינו. כל השבוע היה טורח בהשגת המוצרים ובהכנתם, ועסק רבות בענין אותו 'טשולנט', שכבר זכה והתפרסם בין עניי ירושלים הרבים. מפה לאוזן העבירו את השמועה שבזוועהיל מחלקים 'טשולנט' מיוחד בחינם... ועניים רבים היו נוהרים לשולחן קדשו כדי לזכות במנה טובה וחמה...

אחד האורחים הקבועים של הרבי הקדוש, היה איש עני ואביון מסכן וממורמר, שמעולם לא היה מרוצה. פיו היה מלא תמיד קיתון של תלונות ומענות. ככל שהיו מנסים לרצותו - לא הואיל מאומה, בכל דבר היה מוצא חסרונות, ולבו המר והקשה המציא תמיד טענות וטרונות. כך גם נהג בהיותו מסב על שולחן הצדיק. את טבעו ואפיו המריר היה קשה לשנות... בכל דבר שהגישו לפניו היו לו תמיד טענות - למה כך, ומדוע כך: למה לא קיבלתי מנה הגונה יותר? ומדוע שכחו להגיש לפני ממשקה פלוני? כך היה כל העת מלא תלונות וטענות... גם כאשר הגישו לפניו מנה מכובדת ביותר, היה מחפש ומוצא את החסרון שבמנה שלו... מדוע חלק פלוני, ואת חלק אלמוני אינני אוהב כלל וכו' וכו'.

לרבי הקדוש כאב מאד לראות יהודי מתסר במרירותו. בכל שבת היה מנסה ומשתדל 'לרצות' את אותו יהודי. הוא חיפש תחבולות שונות כיצד להפתיע אותו בדברים טובים ומתוקים, שידע שאותם הוא אוהב ומחבב... כך היה הרבי היחיד שהצליח מפעם לפעם

האורחים המכובדים שזכו להסב לשולחן שבת קודש אצל הרבי הקדוש מזוועהיל צוק"ל, היו דוקא העניים והנדכאים שבירושלים של הימים ההם... אותם אהב והחשיב עד מאד! חסידים 'רגילים' מן השורה, לא היו הרבה אצלו... כאשר הרבי מצידו נוקט בכל האמצעים שלא 'למסד' את החסידות, במוסדות ובאנשי שלומנו... ודוחה מעליו כל סממנים של כבוד רבנות... כידוע וכמפורסם שכל זאת היה לו לזרא, ורק אהבת השם יתברך וחיבתם של ישראל בערו בו בלהב אש קודש - על כן היתה דאגתו נתונה תמיד לכל אותם חסרי בית, אנשים קשי יום, וכל המסכנים של ירושלים. כולם מצאו אצלו דלת פתוחה לרוחה, ואוזן קשבת. הוא היה יושב עמם יחדיו בצותא חדא, כמעט כשוה בין שווים... כדי שירגישו נוח במחיצתו, והיטיב עמם ככל יכולתו.

עיקר דאגתו בסעודת השבת היתה נתונה אפוא לטובתם של האורחים, שיהיה לכולם מקום מכובד ומנה טובה... הוא התמסר אליהם בכל לבו ונפשו.

מידי שבת בשבתו היה מקורבו הנאמן, הרב החסיד רבי שמעון רובין ז"ל, מבשל בשביל הרבי 'טשולנט' ענק שיספיק ברחבות עבור כל

לרצות את האיש הנרגן... כאשר הצליח הרבי לפעמים לעלות בדל חיך קטנטן של שביעות רצון על קצה שפתיו של האיש, היה מלא שמחה וסיפוק רב, שעלה בידו לשמח מעט את אותו אומלל!

ברם בדבר אחד לא היה שייך כמעט לרצות את העני דגן - במנת 'טשולנט' טובה ומכובדת... דוקא בשעה שכל שאר האורחים והעניים היו מהללים ומשבחים את הטשולנט המיוחד, ומודים לו לר' שמעון בפה מלא תהילה היה אותו עני מדוכדך מלא קיתונות של רוגז ושל כעס. קשה היה לו להזדהות עם הנאתם ועם שמחתם של חבריו המסובים עמו. תמיד היה רוטן שרק אותו מקפחים... כולם מקבלים מנות מדושנות, ואילו אותו מזניחים בצד, ומביאים לפניו רק את השיירים... ככל שניסו להגיש לפניו מנות טובות ומשובחות יותר, לא הועיל כלום, הוא אף פעם לא היה מרוצה מהמנה שהוגשה לו!

התנהגותו של האיש הפריעה, כמובן, למהלך סעודת השבת. הוא עורר דחיה וסלידה והשרה אורה של עצבנות ורגזנות. היו כמה מן הגבאים והמסייעים במלאכת הקודש, שרצו למנעו מהשתתפות בטיש, או לחילופין להגיש לפניו את האוכל בחדר צדדי נפרד. אבל הרבי, כמובן לא הסכים לכך, ובשום אופן לא הרשה לעשות כל דבר שיש בו שמץ של חשש שמא יפגע ויעלב אותו עני. נראה היה שמתחם הרבי לשאלות שכאלו, כדין פיקוח נפשות! "יעבור עלינו מה שיעבור", אמר, "את אותו יהודי אסור בשום אופן להעליב או לצער, צריך לרחם עליו על מצבו העגום!"

במיוחד חרה הדבר להרב ר' שמעון רובין, שהיה טורח הרבה להצלחת סעודות השבת, ומשקיע בהכנת הטשולנט את כל נפשו ומאודו. מלבד המומן הרב שעלה לו התבשיל, והזמן היקר שהקדיש סביבו, היה טורח רבות בהכנתו ובחלוקתו לכל אותם 'ארחי פרחי', כדי שיהיו כולם שבעים ומרוצים. רטינותיו ותלונותיו של אותו עני זעוף מידי שבת בשבת, הפריעו לו מאד! הוא טען שהאיש מעכיר את אירת השבת בקרב כל חבריו. אך ככל שניסה להעיר ולרמוז לו בכל מיני דרכים, שאין זה נאה כך בשולחן שבת רק לרטון ולהתלונן... לא הועיל הדבר מאומה. ר' שמעון כעס עליו מאד, וכי אין לו טיפת 'דרך ארץ' מהשבת קודש ומפני הרבי הקדוש? וכי אינו מרגיש חובת הכרת טובה כלפיו? שמארח אותו כך בביתו מידי שבת בשבתו, ומנסה בכל יכלתו להטיב עמו, ואילו הוא בועט בכל הטוב הזה, ומפגין חוסר שביעות רצון, כעס ורוגזה תמיד - הוא כבר רצה מזמן 'לטפל' בו, כפי המגיע לו אבל הרבי הקדוש מנע זאת ממנו, ולא היתה לפניו שום ברירה כי אם לשתוק ולהבליג!

שבת אחת חשב הרבי הקדוש על רעיון פשוט שיהיה האיש מרוצה מן הטשולנט המיוחד, הוא פנה לרבי שמעון, וביקש ממנו להביא לפני אותו אדם את כל הסיר הענק עם הטשולנט... ובטרם שיחלקו ממנו לפני שאר האורחים, יבחר הוא לעצמו את מבחר הטעמים המוצאים חן בעיניו, וכך יצא מרוצה וטוב לב!

לא היתה ברירה לר' שמעון, והוא הוכרח לקיים את רצון הצדיק, הוא לקח אפוא בידיו את כל הקדרה כולה והגישה לפני האיש, ותוך כדי שהוא מניח לפניו את הצלחת ואת המצקת הציע בפניו בנינוחות:

"בבקשה קח לך ראשון מכל אשר תאוו נפשך!" והנה להפתעת הכל, במקום לשמוח על המחווה שיקבל, ולנצל את זכות הראשונים שהוגשה לפניו, קם אותו אדם - שכנראה לא היה לגמרי שפוי בדעתו - ובהפגנתיות החל יורק חזק מפיו אל תוך הקדרה... הוא ירק וירק פעמים רבות, בכעס רב ובמלוא רוגזה וכאב. נראה היה שאת כל מרירותו הקשה יורק הוא פנימה אל תוך ה'טשולנט'!!!

ר' שמעון עמד נדהם ומשתומם כשאינו מאמין למראה עיניו! הטשולנט כולו נפסל לגמרי מאכילת אדם, כל עבודתו וטרחתו על התבשיל היקר הזה הלכו לטמיון בכמה רגעים טפשיים של אדם מוזר ומסכן, ועתה נשאר גם כל המסובים רעבים, ואין לו מה להגיש בפניהם.

פניו של ר' שמעון האדימו והתכרכמו, הוא לא היה מסוגל לעמוד בזה! זה כבר היה יותר מידי עבורו, האיש חצה כאן את כל הקוים! הוא פנה בכאב רב אל הרבי ר' שלומק'ה כשהוא דואב וכעוס, ושופך את כל אשר בלבו: "איזה מין 'רבי' אתם? מה רואים כאן אצלכם? רק משוגעים וחסרי דעת! אין כאן אף אדם נורמלי! איזה מין 'רעביסטועו' זו? מה רואים כאן אצלכם?" נהם וזעק מקירות ליבו הכואב והפגוע.

הרבי הקדוש ישב והביט בו היטב, וכשהוא משתתף מאד בצערו הקשיב לכל טענותיו, כשסיים נענה אליו רבי שלומק'ה בניחותא: "וכי לא רואים כלום אצלי? הרי רואים עבודת המידות!!! ר' שמעון היקר! הרי אינך בטלן, אדם חכם ופיקח אתה, הבט נא וראה ותבין את אשר לפניך... כי זה כל עיקר עבודתי כאן: 'מעביר על מידותיו'!!! לשבת כאן בשולחן הקודש, ולעבוד על מידת הסבלנות, להאירה ולהבריקה יותר ויותר, לא רק שלא לכעוס על כל המכעיסים לפני, אלא גם להאיר להם פנים, ולנסות בכל היכולת לרצותם! זה עיקר העבודה כאן!"

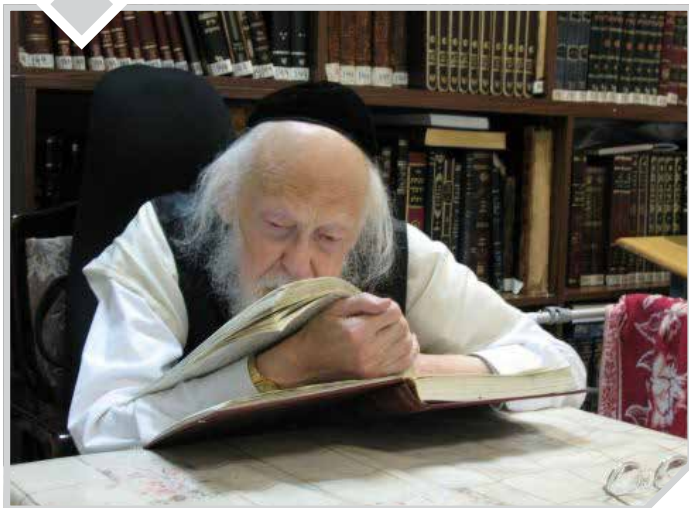
ר' שמעון עמד פעור פה, נוכח פתיחותו הכל כך לא אופיינית של הרבי, שגילה בפניו טפח וכיסה טפחיים מעבודת קדשו הטמירה והנעלמת. אך עדין לא נפתרה הבעיה שלפניו... "ומה נעשה עתה?" שאל ר' שמעון בצער, "מה יהיה עם 'טשולנט' לכבוד שבת?". אמר לו הרבי: "הנה לקיום מנהג ישראל קדושים של אכילת 'חמין' בשבת קודש, הרי יוצאים ידי חובה גם באכילת 'בעבאלע' [גרגר שעועית] קטן... נבקש אפוא מן השכנים מנת 'טשולנט' קטנה, שיש בה כדי 'משהו' בשביל כל האורחים... ונסתפק בזאת - אבל בל נשכח את העיקר! הדבר החשוב ביותר בחיים הוא: 'מעביר על מידותיו'! יהיה מה שיהיה, יעשו אתך מה שיעשו! ההתגברות כנגד תבערת יצר הכעס הבווער כמו אש, והשלטון שהאדם שולט בעצמו, הם כל עיקר עבודתו עלי אדמות!"

ר' שמעון קלט היטב את המסר, ורישומה הכביר של אותה שבת נשארה חרוטה בלבו כל ימי חייו! הוא היה אומר שהשתלמה כל עבודתו וטרחתו סביב אותו סיר של 'טשולנט' שנזרק כולו אחר כבוד לאשפה, בשביל הלימוד החשוב שלימדו הרבי באותו מעמד!

(מתוך טיב המעשיות)

באחד הימים, לאחר שהרב בא במריבה עם חזן בית הכנסת, השיב לו הלה כגמולו ולא המתין לו בסיום קריאת שמע. לאחר התפילה פנה הרב אל החזן בתוכחה: "כיצד לא המתנת לי עד שאגיע ל'אמת'?"

הסיפור שסיפר מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ומידת האמת

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי" (ויקרא כ"ב, ל"א)

בעת שבתו על כס הדיינות לחם מרן להעמיד את הדין לאשורו ולאמיתו, כשהוא רוחץ בנקיון כפיו ונשמר מצל נגיעה ומשמץ מעורבות אישית בדין. כאשר אחד ממקורביו היה נתון בדין תורה, הזהירו רבינו במשך כשנה תמימה שלא יבוא לבקרו, כיון שהדין הדין בדינו מצוי אצלו תדיר ובוודאי ידון לפניו בהאי דינא. לא אחת נראה לעין כל כיצד רבינו ניחן בטביעת עין חדה של תלמיד חכם ובחוש דק מן הדק, שסייע בידו לנפות את האמת ולהעמידה על תילה.

סיפר רבי בצלאל ז'ולטי: לעיתים קרובות בעת יושבנו עלי דין במושב אחד עם רבינו, היה מזדמן לפנינו בעל דין, שזעק את דבריו בסברא נכונה וטענה ישרה עד שנראה היה כי צדקתו זועקת לשמים. "ניכרים דברי אמת!" נהגתי להפטיר חרש באוזני חבר הדיינים. "ככל הנראה בעל דין זה הוא הזכאי!"

אך לפתע הייתי שומע את קולו המלחש של רבינו: "וכי אינכם רואים כי הוא הבדאי?!" למפרע היה מתברר, כי רבינו אכן צדק בדבריו, בעוד אני וחברי הדיינים משתאים כיצד עמד על הדבר.

דובר שקרים לא יכון

מידת האמת היתה יקרה לרבינו מכל חמודות תבל, וכאשר מאן דהו כשל באי אמירת האמת, היה הוא מגודה מלפניו מאז ועד עולם, וכל התחייבויותיו והבטחותיו כי לא ישוב עוד לכסלה לא נחשבו למאומה, שהלא מי יערב שגם הבטחה זו אין שקר יסודה.

כאשר המליצו בפניו על מאן דהו, שעל אף שלא צעד לאור מידת האמת, היה בר אוריין וגדוש בתורה, הגיב רבינו בסיפור מעשה: בעיר וינה כיהן רב בית כנסת, שהצטיין בחכמתו יותר מאשר ביראתו, ומעשיו והנהגותיו לא עלו בקנה אחד עם מידת האמת. באחד הימים, לאחר שהרב בא במריבה עם חזן בית הכנסת, השיב לו הלה כגמולו ולא המתין לו בסיום קריאת שמע.

לאחר התפילה פנה הרב אל החזן בתוכחה: "כיצד לא המתנת לי עד שאגיע ל'אמת'?"

"אם הייתי מבקש להמתין עד שתגיע ל'אמת', השיבו החזן מינייה וביה, "הרי שלא הייתי יכול להמשיך בתפילה לעולמי עד!"

ויבחנו דבריכם

במעמד מסויים, גולל אחד הנוכחים סיפור מעשה אודות רבי משה פיינשטיין, שלאחר שחש בליבו, קבעו הרופאים כי יש לשתול קוצב לב בגופו. חתנו, הרב דוד משה טנדלר, תמך בדעת הרופאים, שסברו כי אין כל סיכון בדבר, אולם למרות כן ביקש רבי משה פיינשטיין להימלך בעניין ורק בחלוף יומיים הביע את הסכמתו לביצוע ההשתלה.

"איני מבין!" פנה הרב דוד משה לחמיו הדגול, שפסקיו והכרעותיו נפוצו בכל רחבי תבל, "הן יום פוסק מורי חמי בדיני נפשות חמורים ומכריע כהרף עין, ומדוע כעת, כאשר כל הרופאים תמימים בדעתם כי ההשתלה כה נחוצה, היה עליו לחכות בענין במשך יומיים תמימים!"

"שמע נא!" השיב רבי משה לחתנו, "הלא הגאולה קרובה לבוא! ובאותה העת, כאשר יתקיים בנו מאמר הנביא: 'ואשיבה שופטין כבראשונה', יבקשו לכוון את הסנהדרין, שתפסוק בכל דיני התורה ויתורו אחר שבעים דיינים ראויים, הבקאים בכל דיני התורה ובכללם סדרי קדשים וטהרות הנוגעים למלאכת המקדש.

ומכיון שעל דייני הסנהדרין להיות תמימים מכל מום, התעורר בי ספק האם המומים הפוסלים בהם הרי הם כמומי הקרבן, שגם מום נסתר פוסל בהם, או שהם כמומי הכוהנים, שרק מום שבגלוי פוסל בהם, וממילא קוצב לב, שאינו נראה כלפי חוץ, אינו נחשב כמום.

לאחר שעיינתי בדבר, הגעתי למסקנה כי דייני הסנהדרין הרי הם ככוהנים, שרק מום שבגלוי פוסל בהם, ועל כן מסכים אני לביצוע

ההשתלה, היות וגם לאחריה אוכל להימנות על דייני הסנהדרין"...
"הנה רואים אתם כי אי אפשר להאמין לסיפורים כלשונם!" הפטיר רבינו.

"מפני מה?!!" הזדעק המספר.

"משום באותה העת רבי משה כבר היה ישיש מופלג", הוכיח רבינו, "והרמב"ם בהלכות סנהדרין פ"ב ה"ג פוסק שאין מעמידין לסנהדרין זקן מופלג בשנים!"

דבר שקר ישנא צדיק

באחת ההזדמנויות, פנה מאן דהו אל רבינו בשאלה מפני מה כתב הרב מבריסק מכתב בו הכתיר רב פלוני, שרבים חלקו על דרכו בהשקפה בתואר 'מרן'. תוך כדי הדברים העלה אחד הנוכחים את הסברה כי הרב מבריסק נהג כן, כיון שצרכי השעה חייבוהו לחלוק כבוד לאותו רב.

רבינו נרתע מהדברים וקרא ברתת וזיע 'הבריסקע'ר רב לא העלה על הכתב דבר שקר! אם כך כינה את אותו רב בתואר 'מרן', הרי שיש לחקור מפני מה נהג כן, אבל לומר על הבריסקע'ר רב שכתב דבר שקר, כזאת אין להעלות על דל השפתיים!"

בהזדמנות אחרת, כאשר רבינו שב מכיבוד מסנדקאות, התנוססה לנגד עיניו מודעה בה צוטטה צוואתו של אדם גדול, שחתם את דבריו האחרונים בהבטחה להיות למליץ יושר לכל הנענים לבקשתו. רבינו סקר את המודעה ומלמל רפות: "אני איני יכול לכתוב כך, מי יודע אם כשנגיע לשם נסתדר בעצמנו..."

אוזן מילין תבחן

סיפר רבי אברהם יצחק הכהן קוק: בהזדמנות מסוימת, תיאר אחד ממקורבי רבינו אירוע מסוים, בעוד מרן מסרב לקבל את הדברים

כאשר רבינו שב מכיבוד מסנדקאות, התנוססה לנגד עיניו מודעה בה צוטטה צוואתו של אדם גדול, שחתם את דבריו האחרונים בהבטחה להיות למליץ יושר לכל הנענים לבקשתו. רבינו סקר את המודעה ומלמל רפות: "אני איני יכול לכתוב כך, מי יודע אם כשנגיע לשם נסתדר בעצמנו..."

וטוען כי בשקר יסודם.

הלה שב וסיפר את הדברים, כשהוא מציגם כאמת לאמיתה וכעובדה בדוקה, אך כל נסיונותיו היו לשווא - רבינו מיאן לקבל את דבריו. בחלוף הזמן התבשר האיש למרבית בושתו, כי אכן לא כך היו פני הדברים. כמודה ועוזב בא לפני רבינו ובקול נכלם הודה כי הוטעה והיטעה.

"לא היה לך לטרוח לבוא ולתקן את דבריך", השיבו רבינו, "מכיון שכל דבר שאינו אמת אינו נכנס באזני!"

(מתוך עמודו של עולם)

חדשו!

שיעורים לפי הסדר בתוכנית 'דף הכולל'
עכשיו בקו השיעורים של 'דרשו'

0772222666 שלוחה 6

הנהג זרק סכום מופרז. האיש התרעם וטען כי הסכום גבוה במיוחד. "בסך הכל לתחילת בורו פארק לא צריך לעלות כל כך יקר", ככה דיבר איתו לכאן ולשם. בקיצור, עסק קצר של ויכוח, עד שבאו לעמק השווה. לפתע הנהג ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו

הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצוק"ל על איך מקיימים מצוות

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעִשִּׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

שאל רבי שלום: מדוע דווקא בפסוק זה משמיעה התורה את הכלל: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה" ולא במקום אחר? הוא השיב: פלאי פלאים. כדי שמצה תהיה חמץ, אין צורך לעשות פעולה כלשהי בידיים, די אם נניח את המצה ללא עסק. עיסה העשויה ממים ומקמח, אם לא עושים בה דבר, ממילא היא מחמצת. לכן, דווקא כאן מרמזת לנו התורה ומדגישה: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה", לומר: דע לך כי כדי לקלקל מצוה ולהפסידה, אין צורך דוקא בעשיית פעולה שלילית. די אם אינך שומר עליה, היא נפסדת ומתקלקלת. כאשר אדם מברך ברכת המזון, זו שעת קרבת ה'; "נודה לך" - געואלדיג, ברית ותורה! "אם לא אמר ברית ותורה לא יצא ידי חובתו", אך גם אם אומר, והראש לא איתו - הוא מאבד הרבה! כך כתוב בספר "יסוד ושורש העבודה" ובספרים נוספים, שכאשר אומר ואינו יודע מה שאומר, למרות שאמר ברית ותורה, מפסיד הוא את ערך המצוה. אם רק לא שומר ולא מניח את כל כובד משקלו להתרכז ולחשוב מה שמוציא מפיו, מפסיד ברכה זו שהיא מדאוריתא!

אם לא תשים לב - יבוא הגנב!

נספר מעשיה אמיתית, שאינה שייכת לעניינינו ממש, אבל מוסר ההשכל שייך לכאן. יהודי פלוני הגיע לאמריקה במטרה לאסוף כספים למוסד מסוים. בהגיעו לשם יצא אל הכביש הסמוך לשדה התעופה ונעמד לחפש מונית. נהגי המונית השחורים שם הם דוגמת בני ישמעאל אצלנו, שהצד

נאמר בגמרא (שבת סג ע"א): "אמר רב חנינא בר איד: כל העושה מצוה כמאמרה - אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר: 'שומר מצוה לא ידע דבר רע'. אמר רב אסי ואיתימא רבי חנינא: אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזרה - הוא מבטלה". במהרש"א הובאו כמה באורים לביטוי: "מצוה כמאמרה", אולם מה שברור הוא, כי ראיית הגמרא היא מהפסוק: "שומר מצוה לא ידע דבר רע". היינו לא רק שעושה את המצוה, אל "שומר מצוה" - מצפה ומשתוקק לקיומה. זוהי המעלה של "מצוה כמאמרה". אדם קם בבוקר מיצעו. שיחשוב לעצמו: 'אה, עוד מעט אזכה להניח תפילין!' לפעמים הוא מתעורר בבוקר והשאלה הראשונה שעומדת בראשו היא: 'מה השעה? האם אפשר לישון עוד חמש דקות?... רגע, מדוע הנך משתוקק לישון, הרי תכף שעת הנחת תפילין! תתרגש! מצות תפילין! תצפה לתפילין! בשיבת חברון שימש כראש ישיבה רבי אהרן כהן זצ"ל, גאון עולם וצדיק. רוב ימיו הוא היה חולני, בעל יסורים וחלש מאד. משקלו היה כמשקל ילד. ראש הישיבה, רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, היה גיסו, וידע היטב את מצבו וחולשתו. הוא סיפר, כי בהזדמנות שאל אותו: "רבי אהרן, כיצד אתה מצליח לקום להתפלל? מהיכן אתה שואב כוחות להתרומם מהמטה [מתוך חולשה רבה]?" השיב לו רבי אהרן: "באמת אין לי כח, אבל כאשר אני נזכר שצריכים ללכת להתפלל, זה מרומם אותי ממשכבי, מקים אותי!". "ושמרתם מצוותי" - זו ההכנה למצוה, התשובה למצוה. כשזוכים, ל"ושמרתם את מצוותי" מתקיים "ועשיתם אותם".

שמירה כפשוטו

אפשר גם לפרש בפשיטות: "ושמרתם מצוותי" מלשון שמירה - לשמור את המצוות, להגן שלא תתקלקלנה, שהאיכות תשמר. אם אדם לא שת לבו ומקיים מצוה ללא לב, ללא שמחה וללא מחשבה - אין לה ערך רב. שמעתי מהרבי רבי שלום שבדרון זצ"ל דבר יקר. על הפסוק: 'ושמרתם את המצוות' (שמות יב, יז) דרשו חז"ל במכילתא: "מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה".

השווה שבהם - שדרכם להזיק ושמירתם עליך.

עצר מונית. הנהג השחור התעניין: "להיכן אתה צריך?"

השיב: "לבורו פארק. כמה המחיר?"

הנהג זרק סכום מופרז. האיש התרעם וטען כי הסכום גבוה במיוחד. "בסך הכל לתחילת בורו פארק לא צריך לעלות כל כך יקר", ככה דיבר איתו לכאן ולשם. בקיצור, עסק קצר של ויכוח, עד שבאו לעמק השווה. לפתע הכושי ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו.

בריה משונה, כבר סיכמנו על מחיר והכל טוב, מדוע ברח?...

טוב, בעוד שניות נוספות תגיע מונית אחרת. בינתיים הוא מסתכל מאחוריו אל המזוודות ומגלה כי אין מזוודות... גנבו לו את המזוודות. באותו זמן הגיע למקום יהודי ממונסי בשם הרב ניהו זצ"ל וראה לפניו יהודי מבוהל, מסתובב ומחפש בבהלה. התעניין מה קרה, והאיש סיפר לו את שארע לו בדקות האחרונות, שנעלמו לו המזוודות.

הרב ניהו אמר לו: "מה אינך יודע? זו הדרך שלהם. הם שולחים נהג לבלבל לך את הראש - דולר פה דולר שם, אתה מתווכח איתו ובינתיים, עד שאתה עסוק אתו, מגיע רכב נוסף ובו כושי אחר, תופס את המזוודות ובורח.

עובדה זו היא מוראדיגער לימוד מוסר השכל. אחד מתכסיסיו של היצר הוא: אתה מתחיל לברך ברכת המזון, והוא מיד נכנס ומבלבל לך את הראש - 'אסור לי לשתוק לפלוני על מה שעשה לי אמש...', אחר כך מעלה בדעתך רעיונות כיצד לא לריב אתו, עצות כיצד לבוא עמו לעמק השווה, בינתיים ה'נודה לך ה' אלוקיני' ברח... אתה ממשיך לומר 'ועל הכל', והוא מעסיק אותך עם הסיפור, אתה מסיים ברכת המזון, ו... אבוי לי, להיכן נעלמה ה'ברכת המזון?' גנבו לי אותה! הנך מרגיש רגשות חרטה - וכי כך מקיימים מצות ברכת המזון?! מסתכל על עצמך בתמהון, אבל מה אפשר לעשות, ה'ברכת המזון' כבר נעלמה ולא תשוב לעולם. הגנב הגדול העסיק אותך במשהו אחר. 'בפיו ובשפתיו כבדוני' ובינתיים הוא גונב ממך את התפילה. 'ושמרתם את מצוותי' - תשמרו עליהן מהיצר הרע האורב לגנבם. שמירה מעולה!

אם לא מחממים - זה מתקרר!

ביקרתי יהודי גדול מבני ברק, בשם **רבי זאב אידלמן**, צדיק יסוד עולם, הוא שהה אז בחדר מיוחד בבית הרפואה "מעייני הישועה". מזגו לו כוס תה, התה היה חם מאד. ביקשתי לקרר את התה, לשפוך לכלי שני - כי כלי שני אינו מבשל, וכך שוב לקרר לכוס שלישית, והוא יוכל לשתות.

פנה אלי הצדיק לאמור: "רבי ראובן, תעזוב".

"מדוע?" תמהתי.

"שמע רבי ראובן", אמר לי, "אם לא מחממים - זה מתקרר ממילא". ושב והדגיש: "אתה שומע? אם לא מחממים - זה מתקרר!"...

מחובתנו להתחמם, להתחזק ללמוד יראת שמים ולרכוש מוסר, וזהו מוסר מה שאנו לומדים כעת: "מנין שאפילו אחד שיושב...!" אם היינו מרגישים וחיים כך, אוי, התורה היתה נראית אחרת לחלוטין!

לפתע הכושי ברח לו, התניע את המונית ונסע לדרכו. בריה משונה, כבר סיכמנו על מחיר והכל טוב, מדוע ברח?... טוב, בעוד שניות נוספות תגיע מונית אחרת. בינתיים הוא מסתכל מאחוריו אל המזוודות ומגלה כי אין מזוודות...

רבי ישראל סלנטר ז"ל אמר פעם, מה הנפקא מינה בין צדיק ללא צדיק. שניהם מקיימים מצוות, שניהם לומדים תורה, ההבדל ביניהם הוא, שאצל הצדיק הידיעה שמשיג ורוכש אינה ידיעה חיצונית אלא הדברים חיים בקרבו בחוש, בצירוי חי. לדוגמא: אם המשנה אומרת: "אפילו אחד שיושב ועוסק בתורה שכינה כנגדו" וצדיק באמונתו יחיה - הוא חי את הדבר, שכינה כנגדי - כעת הקב"ה לומד איתי!

אבא מלמדנו תורה

רבי רפאל הלל זצ"ל, ממייסדי סמינר "אור החיים" בבני ברק, אמר לי דבר נאה:

שים לבך, בתשע-עשרה הברכות שבתפילת שמונה-עשרה ישנן נוסחאות שונות: ספרד, אשכנז, נוסח האר"י ונוסח תימן. כמובן, כל נוסח יסודותיו בהררי קודש - אלו ואלו דברי אלוקים חיים, וישנם שינויים בנוסחאות. אפילו בברכת אבות - הברכה הראשונה, האשכנזים אומרים "וקונה הכל" והספרדים אומרים "קונה הכל".

חוץ מברכה אחת ויחידה, שבה כל העדות שוות: "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, ברוך אתה ה' הרוצה בתשובה". הכל שווים - אותה תורה, אותה תשובה, וכולנו יחדיו בעבודה לפני ה'.

והנה הבקשה אודות התורה היא: "השיבנו אבינו לתורתך". בכל הברכות אין את הלשון "אבינו" מלבד בסוף התפילה: "ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך". וגם שם הנושא הוא תורה - "כי באור פניך נתת לנו ה' אלוקיני תורת חיים ואהבת חסד". ברוב הברכות האחרות אין "אבינו", לא ברפאנו, ולא בברך עלינו. ב"השיבנו" מתחננים לקב"ה בלשון "אבינו". מדוע?

כתוב בדברי רבותינו הראשונים, כי אנו פונים לרבונו של עולם, ומבקשים לאמור: אתה אבא שלנו, וההלכה אומרת שאב חייב ללמד את בנו תורה. אם כך, תלמד אותנו: "השיבנו אבינו לתורתך". בברכת התורה מברכים: "ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל", לא "לימד" תורה אלא "המלמד", כעת "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים".

(מתוך 'יחי ראובן')

היהודי שיגר אלינו שאלה האם מותר לו לעשות כך. המלצנו לו שלא להישמע להודעתו של הקרדינל הנוצרי, וזאת כדי שלא יהיה חייב לו הכרת-הטוב. ובכל אופן, כיון שהיה מדובר בסכומי-עתק שהיו אמורים לזרום לחשבוננו של היהודי, לאחר המלצתה של הכנסיה, הצגנו את השאלה בפני מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א על התורה שכיבדה את משרתי השם הנבחרים, היושבים ראשונה במלכות

"כִּי אֲנִי ד' מְקַדְּשִׁים" (ויקרא כ"א, כ"ג)

שהשי"ת הוציא את עם ישראל ממצרים 'ביד חזקה', דהיינו בעל-כרחם של המצרים, כדי שהיהודים לא ירגישו שהם חבים הכרת-הטוב למצרים, על שהואילו להוציאם מעבדות לחרות. ובכל אופן, כיון שהיה מדובר בסכומי-עתק שהיו אמורים לזרום לחשבוננו של היהודי, לאחר המלצתה של הכנסיה, הצגנו את השאלה בפני מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל. מרן זצ"ל הביע דעתו שעל הטיעון הנ"ל של הכרת-הטוב אפשר להתווכח, כיון שבמצרים היה זה רצונו של הקב"ה, שבני ישראל לא יהיו חייבים הכרת-הטוב, אבל במקרה שלנו, כשמדובר בעושר גדול העשוי לבוא על יהודי, מי אומר שאסור לעשות כך. אבל, גם מרן הגרי"ש אמר לבסוף שהדבר אסור, וזאת כדי לא לייקר את ערכה של הכנסיה בעיני הציבור. שהרי אם יתפרסם דבר כזה, שבגלל הקרדינל הגיע כסף לעניי ארץ ישראל, יעלה הדבר את קרנה של הכנסיה, וזה-עצמו דבר שאסור לעשותו.

"וְלֹא יִחְלְלוּ אֶת קִדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כ"ב, ט"ו)

שלא לאכול טבל, בין ישראל בין כהן, והוא הדבר של ניטלו ממנו תרומה ומעשרות. שנאמר (ויקרא כ"ב ט"ו) 'ולא יחללו את קדשי

מהמצוות האחרונות אנחנו למדים עד כמה כיבדה התורה את משרתי השם הנבחרים, היושבים ראשונה במלכות, וחובת-הכיבוד הזו חלה גם עלינו, על כל אחד ואחד מאיתנו, שידע להעניק את מלוא הכבוד הראוי למשרתי השם, שהם בימינו גדולי התורה, המנווטים את ספינת היהדות בתקופה הסוערת שבה אנחנו חיים. נספר כאן על שאלה שנשאל פעם מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, ומתוך התשובה שהשיב נלמד, שלפעמים יש דברים שהם אפילו חשובים יותר ממתן-כבוד לגדולי הדור...

אברך שנולד לו בן, בא ואמר למו"ח שכיון שיש לו הכרת הטוב לראש הכולל שלו, הוא מעוניין לכבד אותו בסנדקאות. ברם, בקרבת מקום מתגורר אחד מגדולי הדור, ואם יבקש ממנו לשמש כסנדק, הוא יסכים. את מי כדאי לכבד?

השיב מרן הגרי"ש: אם התינוק עצמו היה בא ושואל את השאלה, הייתי אומר לו לכבד את גדול-הדור, כיון שיש בכך מעלה לתינוק הנימול. אבל כיון שהשואל הוא האבא, ויש לו הכרת הטוב לראש הכולל שלו, הרי שהכרת הטוב עדיפה על פני סנדקאות לגדול הדור, שזה רק ענין, ואילו באשר להכרת הטוב - כל התורה מלאה בראיות על החיוב המוטל על האדם להכיר טובה.

ואם דיברנו על הכרת הטוב, נספר שקיבלנו פעם מכתב מברזיל מיהודי שעסק בשיווק ירקות ופירות, ונתקל בשאלה שהיתה קשורה לכנסיה הנוצרית בארצו.

התושבים הגויים בברזיל ייחסו משקל רב לדעותיהם של הכמרים בכנסיה, והנה יום אחד מקבל היהודי הודעה מהקרדינל הראשי של ברזיל, שאם הוא מעוניין שהכנסיה תמליץ לקנות אצלו, הם מוכנים לכך, אבל בתנאי אחד: שיפריש 10% מהרווחים... ענייה היהודים של ארץ ישראל. היהודי שיגר אלינו שאלה האם מותר לו לעשות כך. המלצנו לו שלא להישמע להודעתו של הקרדינל הנוצרי, וזאת כדי שלא יהיה חייב לו הכרת-הטוב. הזכרנו לו את דברי המהר"ל הכותב

**"אתה יכול לקחת שמפו, אבל
בתנאי אחד', אמר לו. והמבקש
כבר היה בטוח שהוא מתכוון
להציב לו תנאי, שיקח כמה
שפחות... אבל בעל השמפו לא
אמר כך. "אני מוכן לתת לך,
בתנאי שתיקח כמות גדולה..."**

כל מום, לעולם אינו מפסיד.

האמונה השלימה בבורא יתברך, מביאה את האדם למצב שבו אין לו כל שאלות על הקב"ה. האדם המאמין יודע בבטחה מוחלטת שכל מה שהוא יתברך מביא עליו, הכל-הכל לטובה, וממילא לא שייך כלל לשאול שאלות. עצם המושג הזה של 'שאלות' כלפי קודשא בריך הוא, לא עולה אצלו על הדעת בכלל. אבל יש אנשים שלהוותנו כן שואלים שאלות, והם חסרי-אמונה בסיסית, אבל יש להתייחס לדבריהם ברצינות, ולנסות לפייסם ולהוריד את הנטל הכבד מעל ליבם, ועל ידי כך 'לעשות שלום' בינם ובין השם יתברך.

מתחזק ככל יכולתו

ניגש אלינו יהודי שחזר בתשובה לפני כמה שנים, ופיו מלא בטרוניות. הוא סיפר על כך שלפני שחזר, היה מחלל שבת בפרהסיא, עישן והלך למועדונים וכו', "וכשהתקרבתי ליהדות הפסקתי את כל זה, למרות הקשיים הגדולים שעמדו בדרכי", סיפר האיש, וציין גם שהוא הולך לשיעורי תורה, ומתחזק ככל יכולתו בעבודת השם.

והנה, זמן קצר לאחר שחזר בתשובה, פיטרו אותו מעבודתו. למרות שהיו מרוצים ממנו מאד, קרה פעם שבבואו לעבודה החנה את רכב-המפעל באופן רשלני, ולא הפעיל את ה'אמברקס' (הבלם הידני). כיון שכך, הרכב השתחרר ממקומו, פגע בכמה אנשים וגרם לנזקים. המשטרה שללה מהפועל את רישיון הנהיגה, ואף המליצה למפעל לפטר את הפועל, ולא להשיבו יותר לעבודה. כיון שעבודתו במפעל היתה באמצעות רכב, נאלצו הבעלים לפטר את האיש, וללא פיצויים.

"אני רוצה לשאול את הרב, מדוע זה קרה לי דווקא לאחר שחזרתי בתשובה?" - בא היהודי ושאל.

**בני ישראל אשר ירימו לה', ובא הפירוש המקובל על זה שבאוכל
טבל מדבר (ספר החינוך).**

חז"ל אמרו ש'טבל' בנוטריקון הוא 'טב-לא', שכל זמן שלא נתן האדם תרומה לכהן, הוא אינו נקרא 'טוב', וזאת למדים מהפסוק (משלי, כ"ב ט') 'טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל', רק אז הוא ראוי להיקרא 'טוב' ('נועם המצוות').

והנה דוגמא מוחשית ל'טוב עין': סיפר לנו ת"ח אחד שכאשר הגיע בימי בין הזמנים לרחוץ בים, הבחין בתופעה מלבבת מאד. לאחר הרחצה במי הים המלוחים, משתמשים הרוצים בסבון או ב'שמפו', אלא שבדרך כלל שוכחים רוב האנשים להביא את השמפו מהבית, ונצרכים לסיועו של הזולת.

פעמים רבות מזדמן לשמוע מתרחץ אחד השואל את זולתו 'אפשר לקבל קצת שמפו?' ומה היא התשובה המגיעה מבעל השמפו? 'כן, הינך יכול לקחת'.

כמי שחונכו על ברכי אצילות-הנפש, מקפידים תלמידי חכמים לקחת רק מעט מהשמפו של הזולת, הרי הם לא יודעים אם הוא אכן מוכן לתת 'יותר'; ולכן נוטלים רק את המינימום האפשרי. ברם, במציאות הם היו רוצים לקחת קצת יותר, כי בטיפות הבודדות של השמפו אי-אפשר לרחוץ היטב את הגוף.

והנה, מספר לנו הת"ח: "כששהיתי בבין-הזמנים בחוף, ראיתי את אחד המתרחצים הניגש אל איש בעל-צורה שהביא שמפו מהבית, ושואל אותו האם יוכל לקבל קצת... בעל השמפו השיב לו בסגנון כובש, המוכיח על כך שהוא 'טוב-עין', ועל כך שהוא אינו חי פשוט, אלא משתדל לשים-לב לדרכיו.

"אתה יכול לקחת שמפו, אבל בתנאי אחד', אמר לו. והמבקש כבר היה בטוח שהוא מתכוון להציב לו תנאי, שיקח כמה שפחות... אבל בעל השמפו לא אמר כך.

"אני מוכן לתת לך, בתנאי שתיקח כמות גדולה... אחרת, אינני מרשה לך לקחת מאומה'..."

"הת"ח סיפר לנו את המעשה מדגיש שהמבקש לא היה אדם חשוב, אלא בחור צעיר, ולמרות זאת נתן לו בעל השמפו מכל הלב. וזה מה שנקרא 'טוב-עין' במיטבו! הרי כמה אי-נעימויות מנע בעל השמפו מהמבקש, במשפט זה שיצא מפיו. איזה חסד מושלם! איזה בין-אדם-לחברו יש כאן! ומובטח הוא שהשי"ת ישיב לו בכפלי-כפליים של נתינה וחיבה".

"וְהִקְרַבְתֶּם אִשָּׁה לְדָ" (ויקרא כ"ג, ח')

בספר 'נועם המצוות' כותב: 'הנה זה ידוע כי כל תכלית הקרבן היא כדי שיתאר האדם המביא את הקרבן - שיקריב את עצמו לה', וכל הנעשה בקרבן יחשב כאילו נעשה בו, ומזה יבוא לתשובה שלימה. על כן צריך להקריב קרבן תמים בלי שום מום, להראות כי גם הוא צריך לנקות מכל מום רע'.

וכשהאדם שב בתשובה שלימה לפני בוראו, ואינו משאיר בהווייתו

"האם גם בביתך מבשלים מרק כה טוב?" המשיך רבי חיים שמואלביץ, "נקרא לרבנית ונשאלה את פיה: הכל יודעים ממה מכינים מרק עוף בסיסי. עוף, מים, מלח, ירק. אבל יש כאן תוספת כלשהי שהופכת אותו למיוחד, מה הסוד? אנא גלי לרבי דוד, ויספר בבית".

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א על כוחה האדיר של מילה טובה!

"וּסְפַרְתֶּם לְכֶם מִמְחַרַת הַשָּׁבֶת" (ויקרא כ"ג, ט"ו)

לעוק: "צא מכן, אינני רוצה לשמוע את המחמאות שלך, תתביש לך!" המציאות היא שכל האנשים, גדולים וקטנים כאחד, ישמחו לשמע הדברים ויאמרו: "ישר כח! באמת חזקת אותי, אני ממש מודה לך על היחס החיובי".

ולעיתים דוקא אנשים גדולים ונכבדים זקוקים לעידוד יותר מאחרים, וזאת לא מפני שהם נגועים חלילה במידת הגאווה, אלא מחמת שעל כתפיהם מונחות כל כך הרבה בעיות ומעמסות של כלל ישראל. הם צריכים להטות אוזן לצרות ולאסונות מסמרי שער ברוחניות ובגשמיות, של אנשים שבאים אליהם יום יום ושופכים לפניהם את לבם השבור.

לכן, כאשר אדם פוגש ראש ישיבה ואומר לו: "כבוד הרב, במקרה נכנסתי להיכל הישיבה שאתה עומד בראשותה, וראיתי את התלמידים יושבים ולומדים בהתמדה נפלאה!" - מילים פשוטות אלו נוסכות בו כח רענן ומשאבים חדשים על ידי כך הוא יוכל בסייעתא דשמיא להמשיך ולנהל את מפעלו ביד רמה.

המרק הוא 'השיעור' של הרבנית!...

בבני ברק התגורר יהודי יקר מוקיר תורה, רבי דוד הרשוביץ ז"ל, מיסד ופטרון כולל "בית יחיאל". הרב הרשוביץ היה יליד ארצות הברית. בבחרותו נסע ללמוד בברנוביץ ובמיר, ושם הכיר את הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שכהן כמגיד שיעור, וניכר עליו שלא היה בעולמו אלא תורה. בשבתו וביתו ובלכתו בדרך, בשכבו ובקומו לא

רבי ישראל סלנטר מבאר את משמעות דברי חז"ל ולומד מהם רעיון נשגב, שראוי שכל יהודי ידע אותו על בוריו ויחיה על פיו. חז"ל מונים במסכת אבות (ו, ה) ארבעים ושמונה קניינים שהתורה נקנית בהם. סיפר רבי אליהו לופיאן זצ"ל כי בימי ספירת העומר נהגו בישיבות קלם וסלבודקא ובמקומות רבים של תלמידי רבי ישראל סלנטר, לעבוד בכל יום על אחת מארבעים ושמונה המעלות שבהן נקנית התורה. מאחר שבימי ספירת העומר ישנם למעשה ארבעים ותשעה ימים, נהגו בערב חג השבועות לשבת כל אחד עם עצמו, להתבונן ולערוך חשבון נפש, האם באמת זכו להיזהר כראוי בכל ארבעים ושמונה המעלות.

אחד הקניינים שבהם נקנית התורה הוא בפלפול התלמידים - ב'דקדוק חברים'. במדרש (אליהו זוטא יז) מובאת גרסא נוספת והיא - 'בדיבוק חברים'. לימוד התורה צריך להעשות בחבורה, כאשר הלומדים מתפלפלים זה עם זה בהלכה.

הקשה רבי ישראל מסלנט: איזו מידה היא 'בדקדוק חברים'? ומה יעשה אדם שאינו יכול לפלפל? ומה עם מי שאין בכוחו לחדש סברא יפה שתתקבל על לב יושבי בית המדרש?

הוא באר, שדיבוק חברים פרושו, שכאשר תלמיד חכם שומע את רעהו אומר סברא ישרה, עליו לגשת אליו ולומר לו: "שמעון, מה אומר לך, איזו סברא נפלאה יצאה מפך היום, איזה מהלך מיוחד, ממש שפתים ישק!", "לוי, שמעתי אותך היום מתפלפל עם ראש הישיבה, והחידוש המופלא שחידשת היה מתוק מדבש!".

מכאן נבין את דברי חז"ל: "מפני שלא נהגו כבוד זה בזה". אמנם אין צל של ספק כי איש מאותם ענקי רוח, עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא, לא פגע ברעהו באופן מילולי או התבטא חלילה כנגד זולתו בשפה לא מכובדת אך לפי רום מעלתם, נתבעו התלמידים על שלא נהגו בהערכה הדדית, ולא שבחו זה את זה כפי שהיה ראוי להם נהוג על פי דרגתם הגבוהה.

כוחה האדיר של מילה טובה!

ועדין יש להתבונן אם היתה זו תביעה על דבר קל, מדוע נענשו תלמידי רבי עקיבא בעונש כה חמור? אין אדם בעולם, שבשעה שיחמיאו לו על מעשה חיובי יתחיל

**ורבי חיים הוסיף: "ועם כל זאת
כשבא בחור בן תשע-עשרה ואומר
בתום השיעור: 'הרב השיעור היום
היה נפלא' - במילים אלו הוא
מחיה אותי, גורם לי לאושר, יש
שכר לפעולתי!". וסיים: "והמרק,
הוא 'השיעור' של הרבנית!"...**

את ידיעותי בדיבוק חברים עם האריות שבחבורה במיר וב'חבורות'
שמסרתי ואחרי כן במחזורי הלימוד כאן בישיבה. בכל פעם
מסתערים טובי המוחות על חידושי, מקשים ופורכים, ואני משיב
ועונה ומחזק ומאשש, מוסיף ראיות ונדבכים לבניינים הרמים.
מאחורי כל שיעור שאני מוסר במשך כשעה, עומד בנין נפלא
שאפשר להעמיקו ולהגביהו שעות על גבי שעות. אפס קצהו נאמר
בשיעור! הבחורים שומעים אותו לראשונה בקושי משיגים את
היקפו, ואינם יודעים כלל מה לא נאמר, ומה מסתתר מאחוריו!"
רבי דוד שומע את הדברים והשתאותו גוברת מרגע לרגע.
ורבי חיים הוסיף: "ועם כל זאת כשבא בחור בן תשע-עשרה ואומר
בתום השיעור: 'הרב השיעור היום היה נפלא' - במילים אלו הוא
מחיה אותי, גורם לי לאושר, יש שכר לפעולתי!"
וסיים: "והמרק, הוא 'השיעור' של הרבנית!"...
כמה נפלא, כמה נכון - וכמה מחייב!

(מתוך כבודם של ישראל)

הסיח דעתו מלימודו. ראו בו במוחש את התגשמות דברי התוספות
(סוטה כא ע"א): סתם תלמיד חכם תורתו אומנותו, ועוסק בה
ומהרהר כל שעה, ואינו הולך ארבע אמות בלא תורה.
רבי דוד שב לארצות הברית ובנה בה את ביתו. לימים החל חרד
לחינוך הילדים, ועלה לארץ ישראל.

כבואו לשם, נסע לבקר את ראשי ישיבת מיר, בה הסתופף בשעתו.
כמה שמח רבי חיים לראותו, והזמינו לביתו לארוחת צהרים.
בשמחה הודיע על האורח החשוב, שהתקבל במאור פנים. הרבנית
ערכה את השולחן, ונטלו ידים. המרק הובא, ורבי חיים אמר: "אך
כזה מרק אין כמותו! טעם גן עדן. אולי אפשר לקבל עוד?"

רבי דוד לא האמין למראה עיניו ולמשמע אזניו, אך אדם עלול
להשתנות תוך כמה שנים, מה שהמלחמה חוללה!... רבי חיים הזכור
לטוב היה אדם שכולו תורה, לא זכר האם אכל, ופה, כל כולו ראשו
ורובו בקערה!

"האם גם בביתך מבשלים מרק כה טוב?" המשיך רבי חיים להתמוגג.
"נקרא לרבנית ונשאלה את פיה: הכל יודעים ממה מכינים מרק עוף
בסיסי. עוף, מים, מלח, ירק. אבל יש כאן תוספת כלשהי שהופכת
אותו למיוחד, מה הסוד? אנא גלי לרבי דוד, ויספר בבית."

הרבנית חיכה כצופנת סוד, הסירה את הצלחות והביאה את המנה
העיקרית.

אם חשב רבי דוד שכבר ראה הכל, נוכח שעדיין רחוק הוא. העוף
שלא תחשבו, "עוף מכובס", עוף מהמרק. אבל זהו שאם התבשל
העוף במרק גן עדן, הפך למעדן שאין דוגמתו. יש למצמץ עם כל
נגיסה, ולהתפעל בלי די. ובקול רם דוקא, שיגיע למטבח.

הבחין רבי חיים במבטו התמה של אורחו, רכן ואמר כממתיק סוד:
"גאווה אינה התכחשות לאמת. משה רבינו, העניו מכל האדם, ידע
מעלתו. ידע שעלה למרום והתעמת עם מלאכים, ושהיה אבי
הנביאים. אבל לא החזיק טובה לעצמו, ממלא הוא את יעודו ומנצל
כראוי את כישוריו. גם אני כן!"

הלא תבינו: את המסכתות הישיבתיות למדתי בעומק העיון עוד
כשאמרתי שיעורים בגרודנא, בבחרותי. אחר כך העמקתי ושכללתי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום...**

המייל היומי של 'דרשו'

כשהייתי אברך צעיר בכולל, נכנסתי פעם אחת לדודי מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ זצוק"ל, והוא התעניין: "במה עוסקים בכולל?", השבתי: "במסכת בבא בתרא דף פלוני". רבי ניסים הוכיח אותי בעדינות

מאוצרו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"וּסְפַרְתֶּם לָכֶם" (ויקרא כ"ג, ט"ו)

מצות ספירת העומר מלבד זאת שהיא משמשת כמטרה בפני עצמה לספור את הימים שעברו מאז יום הבאת העומר ממחרת הפסח, ולהתחזק בעבודת השם מכח שיירי אורות חג הפסח שעברו עלינו לטובה, היא גם משמשת כהכנה לקראת יום הבאת והקרבת מנחת הביכורים החדשה לבית השם - בחג השבועות. כל יום של ספירה מבטא את ההכנה לחג השבועות, את הכיסופים וההשתוקקות לתורה ולקבלת עול מלכותו יתברך עלינו. שמעתי פעם מאחד הגדולים שהתבטא: "הארבעים ותשעה ימים של ספירת העומר, הם ארבעים ותשע פעמים בהם אנו מבטאים את ההשתוקקות שלנו, אנו אומרים בשפתותינו: "אשר קידשנו במצוותיו וציונו על ספירת העומר!", ובכל פעם מחדש אנו מברכים ומודים לה' יתברך שהוא מקדש ומטהר אותנו על ידי קיום מצוותיו, ורק לאחר ארבעים ותשע ברכות כאלו אנו מסוגלים לקבל את התורה".

כך גם בכל שנה ושנה מחדש, על ידי הספירה הנשמה שלנו נעשית מזוככת וטהורה יותר, ועל ידה אנו זוכים לקבלת התורה.

הרש"ש בספרו 'נהר שלום' מביא בשם המקובלים, כי כעין צורת ההתנהגות שיתנהג האדם בימים האלו כך תהיה ההנהגה עימו משמים כל השנה כולה.

זאת אומרת, בימים אלו הקדוש ברוך הוא כביכול יושב ומצפה לראות כיצד האדם מנצל אותם להתעוררות עצמית, עד כמה מוכן האדם להקדיש מעצמו להתעלות, כיצד הוא מתכונן לקבל את התורה, ובצורה הזאת הוא אכן משפיע עליו רוב שפע וסייעתא דשמיא. כי בכדי שהתורה תהפוך לאדם לסם חיים, מרפא למידותיו ולנגעי רוחו, צריך התכשרות והתעוררות עצמית ראויה, וזהו סוד הימים שקדמו לקבלת התורה.

כלשונו הידוע של החינוך (מצוה ש"ו): "נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא... כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן".

ומכאן עלינו ללמוד, את גודל מעלת ההכנה והשאיפות לקבלת התורה; התורה קבעה מצוה מיוחדת לספור את מנין הימים בכל יום ויום מחדש, כדי לטעת בלב ובנפש את הכיסופים והרצונות לקבלת התורה, ובלעדי השאיפה הזאת כלל ישראל לא היו זוכים לתורה.

התוכחה של רבי ניסים שהצמיחה מורי הוראות

פעמים רבות אנו נוגעים בנקודה זו; כל השגה ומעלה רוחנית דורשת מהאדם רצונות עזים ושאיפות גדולות, ובלי זה לא שייך לזכות בשום השגה ומעלה, והדבר פשוט וברור שכל גדולי וחכמי ישראל בכל הדורות זכו להתעלות למדרגות גבוהות רק מכח השאיפות הנעלות והגדולות שבערו בהם.

מלבד מה שהשאיפה מגברת בפועל את כח העבודה, ופותחת שערים רבים להשיג ולקלוט הרבה יותר, הרי היא כשלעצמה מגדלת ומרוממת את האדם. כי כשבערים בו שאיפות ורצונות עזים לזכות במדרגות גבוהות בתורה, בעבודת השם, במידות של בין אדם לחברו, פנימיותו נעשית מרוממת וגבוהה יותר, ואין זה פלא איפוא שמצליח להעפיל למדרגות כה רמות.

שאלו פעם את אחד הגדולים: "מדוע אנחנו לא זוכים בדורות האחרונים לגדולי תורה מופלגים כמו שהיו בדורות עברו? להיכן נעלמו כל גידולי הקודש שצמחו בערוגות הישיבות בשנים עברו?".

השיב אותו אדם גדול: "הדור שלנו לקוי בענין זה של חוסר שאיפות, לדאבוננו הלומדים בזמננו מסתפקים במועט, שבעים כבר מחלק זעיר בעבודת השם. בזמננו נעדרים בעלי רוח כמו שהיו פעם שהיתה בהם שאיפה לדעת ש"ס... להיות בקיאים בכל חלקי שולחן ערוך בעל פה... להגיע לדרגת רוח הקודש בסולם הערכים של רבי

תקופה זו של ספירת העומר, המהוים ימי הכנה לקבלת התורה, תפקידו הוא להגביר בקרבנו שאיפות, להביא את פנימיותנו לידי השתוקקות אמיתית לזכות בסגולת התורה, כי רק כך נוכל לעלות לפסגות גבוהות.

מי יצא מה'בוידעם' בשיעורו של רבי אלחנן?

נוסיף עוד מילים אחדות על חשיבותן של שאיפות: בספר הנפלא 'מגד גבעות עולם', שכתב הרה"ג רבי מיכל זלמן שורקין שליט"א, מגידולי ישיבת 'בית התלמוד' בארצות הברית, מובא סיפור נפלא בענייננו:

בתחילת התייסדותה של ישיבת 'בית התלמוד' ביקשו שני בחורים מידידיו להצטרף לשורות הישיבה. הם קמו מוקדם בבוקר ונסעו במשך כשעתיים עד לבית המלון 'צוקער', שם שהה באותם ימים ראש הישיבה הגאון רבי ליב מליץ זצ"ל, כדי לעמוד לפניו בכור המבחן.

הם הצליחו במבחן וקיוו לקבל תשובה חיובית, אך רבי ליב שתק כעשר דקות, ואחר כך אמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב". הם באו שוב לאחר כמה ימים והמחזה חזר על עצמו, רבי ליב שוחח איתם בלימוד, וגם הפעם היה נשמע להם כי הוא שבע רצון מהם. אך כשסיימו את המבחן הוא שתק כעשר דקות, ואמר: "נו, תשובו בעוד כמה ימים שוב".

כששוב חזר המאורע על עצמו בפעם השלישית, וכמעט אמר להם רבי ליב: "נו, תשובו בעוד כמה ימים", הם השתוממו. הרי רבי ליב ידע שהם באו ממרחקים, ולא הבינו מה הטעם שהוא מטריח אותם לבוא שוב ושוב, ובפרט שהם הצליחו מאוד בפעמים הקודמות. הם הסיקו בינם לבין עצמם כי מן הסתם מסתתרת כאן סיבה נסתרת שבגינה הוא אינו מעוניין בהם.

אז קפץ אחד הבחורים ושאל את רבי ליב בסערת רוח: "ראש הישיבה קיבל אותנו לישיבה או לא?". "בודאי התקבלתם", השיב רבי ליב בחיך, "כבר בפעם הראשונה קיבלתי אותכם".

"אם כן, מדוע כל הטורח הזה?", שאלו הבחורים בפליאה, ורבי ליב השיב: "כי לא ביקשתם, וכשלא מבקשים אסור לתת!". רבי ליב הסביר, כי עד שלא שומע במפורש מפי הבחור שרצונו ובקשתו להתקבל לישיבה כדי ללמוד בה תורה ולהתגדל בה, לא רק שאין לקבלו, אלא אף אסור לקבלו. לכן כל זמן שלא שמע רבי ליב את משאלת לבבם נשמעת מפייהם, לא השתכנע ברמת שאיפותיהם וכוונותיהם, ונמנע לומר להם כי התקבלו לישיבה. מפליא! סף הקבלה להיכנס להיכלה של ישיבת 'בית התלמוד' היה תלוי ברמת הביקוש וברמת השאיפות. כי רק בחור שמשותק ומתאוה ללמוד מסוגל להצליח ולצמוח תלמיד חכם.

ועוד סיפור מפעים:

עד לפני שנים אחדות חי בינינו אדם גדול מאוד, תלמיד חכם ושקדן מופלא, הגאון רבי שלום צבי שפירא זצ"ל. הוא הרביץ תורה כל

פנחס בן יאיר... אמנם יש מעטים אחרת, אבל הם רק יחידי סגולה, ולכן התוצאות בהתאם, רק אחד ושניים מאלף מגיעים לדרגות גבוהות...".

כשהייתי אברך צעיר בכולל, עסקו שם כמעט כל השנים בסדרי נשים ונזיקין, ופחות התמקדו בחלק ההלכה. פעם אחת נכנסתי לדודי מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ (שליט"א) זצוק"ל, והוא התעניין: "במה עוסקים בכולל?", השבתי: "במסכת בבא בתרא דף פלוני".

רבי ניסים הוכיח אותי בעדינות: "זה פלא אצלי שישנם אברכים שנמצאים בכולל שנים רבות, גם עשר שנים מנישואיהם, ועדיין לא התחילו לעסוק בהלכה למעשה. למה הם ממתנינים!...". לא השבתי מאומה, נאלמתי דום.

אך רבי ניסים מיד הוסיף ואמר: "אין מקום לייאוש, אפשר להתחיל כעת... דודי מרן ה'חזון איש' זצ"ל מדבר על כך בספרו אמונה ובטחון".

אחד המו"צים ששימשו לפניו בהוראה, מיהר להביא את הספר, ופתח בו בפרק ג אות כו, בו כתב ה'חזון איש' בנחרצות אודות חשיבות לימוד התורה וההלכה בכל גיל ובכל מצב, בזה הלשון: "...אך זה שכבר נתבגר ובא בשנים ולא למד בילדותו כבר נפסל בעיני האדם מלהיות תלמיד, וכבר נדמה להם המבוגר הזה לבלתי ראוי לחכמה בהחלט, גם הוא בעצמו אינו רואה חובה לנפשו להיכנס לבית המדרש לבקש תורה... ואמנם אין הדבר הזה על פי התורה, כי חובת האדם בעולמו כל עוד הנשמה בקרבו להשתדל להיות הולך וגדל... שלא תהיה העדרתם בהלכה להן לקלון...".

בדבריו הכנים והנעימים הצליח רבי ניסים לחרוש חריש עמוק בליבי. חזרתי לכולל סהרורי. פניתי לכמה תלמידי חכמים מחשובי לומדי הכולל ומסרתי להם את דבריו, הם לקחו זאת ברצינות, ובזכות פעילותם בנושא נפתחה מסגרת מיוחדת להלכה, ואכן חלקם צמחו מורי הוראה חשובים.

הכל מכח ההתעוררות שעורר רבי ניסים. הוא נטע באברכים שאיפה עזה והשתוקקות מיוחדת לעסוק בהלכה!

הסבא מקלם, מרן הגאון רבי שמחה זיסל זיו זצ"ל, כותב בכתביו כך: "העיקר צריך האדם להגדיל תשוקתו, כי כל הכוחות תלויים בתשוקתו. כי אם אין לאדם כח המושך אותו לעשות, אין לו כח גם ללכת ברגליו ובהכרח ימות ברעב, וכן הוא בחכמה ביתר שאת וביתר עוז".

ואכן, היה מוסר הגאון הצדיק רבי אבא גרוסברד זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה, כי שמע מרבו מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם ליוואוויץ זצ"ל ממיר, תלמידו הגדול של הסבא מקלם, כי אם רוצים להגדיר את אחד מאבני היסוד במשנת חינוכו של הסבא, ניתן בהחלט להצביע על נקודה זו, שהיה מזרז אודותיה תמיד, וחינך את תלמידיו לאורה; היא החובה הנחוצה להשיג את אהבת החכמה, "היא הרוח המניעה את כל האדם!", אמר.

והוסיף רבי ירוחם בנימה אישית: "אכן אהבת החכמה היא שעמדה לי להגיע למצבי".

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, בלי להביט לאחור...

למה לשלם כסף עבור ספיגת צעקות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וּסְפַרְתֶּם לְכֶם" (ויקרא כ"ג, ט"ו)

ערב ערב, בהתרגשות וכמיהה, אנו סופרים יום ועוד יום. כבר עברו יותר ממחצית ימי ספירת העומר, וההתרגשות והגעגוע לקראת היום הגדול - הולכים וגוברים ככל שאנו מתקרבים למועד קבלת תורתנו האהובה. התורה הקדושה, מפיה אנו חיים, היא חיינו ואורך ימינו, התורה שהפכה אותנו לאנשים איכותיים ומרוממים יותר, התורה שהיא ציר החיים המרכזי שלנו!

ימי ההכנה למעמד הגדול והמרגש הזה, הם ימי ספירת העומר, ההכנה לקבלת התורה. מתוקף העובדה שמתן תורה הוא אירוע כה דרמטי ומרגש, מסעיר ומרומם, אנו משקיעים את שבעת השבועות הקודמים לו בהכנה אישית - רוחנית - נפשית, לקראת הרגע הגדול. אנו יודעים כי למעמד כמו מתן תורה לא נכנסים כבדרך אגב, אלא התורה מעניקה לנו מתנה נוספת, ואומרת לנו להקדיש שבעה שבועות של הכנה והתבוננות לזכך נפשנו ולרומם רוחנו.

אלא שלמרבה הפלא, עבודת השבועות הללו ממוקדת במיוחד בתיקון היחס לזולת, בהטמעת הערך של לתת כבוד איש לרעהו, לנהוג בהערכה איש כלפי זולתו. אנו גם מצרים בימים אלו על הטרגדיה הבלתי נתפסת, כאשר בימים אלו הסתלקו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, קדושי עליון שאין לנו שמץ השגה במעלתם, אך משום שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירה כה קשה, דווקא בשל ענין תיקון המידות.

משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות: אם אנו נערכים לקראת מתן תורה, אם אנו מתרגשים וכמהים לקראת קבלת התורה, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה - למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות? היה עלינו להקדיש יותר ללימוד הלכות תלמוד תורה, אולי ללמוד יותר על מעמד הר סיני, לעסוק באינטנסיביות באותה מתנה יקרה ואהובה - היא התורה. למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?!

ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמז בלבד. אין ולו מצוה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר - מה טעם יש לעסוק בו כהכנה לקבלת התורה? התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על

חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל - הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים בלי נהיגה בכבוד איש בזולתו. זו נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם, לקנות קנייני תורה.

וכך חושף אחד מגדולי הראשונים - רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פ"ג: 'צריך תחילה לתקן עצמו במידות - ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!'

מזהים! לפני קבלת התורה, לפני שזוכים לחבוק את התורה, לפני שמשכנים את התורה בליבנו - קודם כל יש להתחיל לתקן את המידות. כי התורה לא נכנסת, לא מתקבלת, ולא שוכנת, במי שאינו נוהג בכבוד ברעהו, במי שמידותיו בהתנהגותו עם זולתו אינן מתוקנות. קודם כל, לפני הכל, כבסיס לכל - מידות טובות, ומכאן אפשר לזכות לקבלת התורה!

ולכן, מובן היטב מדוע תיקון המידות לא כתוב בתורה באופן מפורש, כפי שמגלה רבי חיים ויטאל זי"ע סוד מכבשנה של כתיבת התורה: המידות הטובות לא נכתבו, כי הן עוד לפני התורה, הן הבסיס, מהן יוצאים לדרך התורה, זולתן - אין סיכוי לקבל את התורה, בלעדיהן - אי אפשר לזכות בתורה. לכן המידות הטובות אינן מוזכרות בתוך התורה,

כי הן קודמות לה, הן הבסיס שלה, הרי 'דרך ארץ קדמה לתורה!' לפיכך, בימי ההכנה, בהיערכות הגדולה לקבלת התורה, הבה נתמקד בתיקון הבסיס, היסוד, נקודת ההתחלה. הבה נחפש לנהוג בכבוד איש ברעהו, נחפש היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, כיצד נמנע כל פגיעה

באדם אחר, איך נוכל לקבל את הזולת במלוא הכבוד וההדר המגיע לו. כך נוכל להיכנס לחג מתן תורתנו זכים ונקיים, כלים ראויים לקבלת התורה, בלב נקי ומזוכך, מכובד - ובעיקר מכבד!

שיחת הטלפון שהושיעה...

שמוליק נחשב לפאר הישיבה, כל הורה היה גאה בבו בן כזה. מתמיד עצום, עמקן ייחודי, בקי גדול, מיטיב להבין, בעל מידות נאצלות, אהוב ונחמד על כל מכריו. כשהגיע לגיל השידוכים, הכל חשבו כי עלם חמודות שכזה - בוודאי ימהר להיחטף, כאשר טובי השדכנים יעוטו לשדך לו את בת גילו...

אלא שחודש וגם חודשיים עוברים, ואף הצעה לא נראית באופק. נראה כי תקלה מסתורית תקפה את חברת הטלפון, כאשר הקו אינו מקבל שיחות טלפון משדכנים... עוד חצי שנה חולפת, ובהגיע שמוליק לגיל 21 וחצי החלו ההורים להיות מודאגים, אפילו מודאגים מאוד... הם ניסו לברר, אולי יצא עליו שם רע, אך הברורים העלו שבחים ומחמאות, ועדיין לא ברור כיצד יתכן שבחור כה מצוין, בגיל מתבגר - ואיש אינו מתעניין בו!

בשלב מסויים, כששמוליק כבר התקדם לקראת גיל 24, ואחרי שנערכו לו תפילות וסגולות שלא הועילו דבר, הבינו כולם כי יש דברים בגו. הוריו החליטו כי זה הזמן להיכנס לרבים שליט"א, ולשטוח בפניו את יגון ליבם. עם כניסתם פרצו בבכי מר ומטלטל, סיפרו על כמעט 3 שנים של ציפיה מאכזבת, ועל כך שאיש אינו מתעניין בבנם המוכשר והמצויין...

הרבי האזין להם בקשב, ומצחו נחרש קמטים. דקות ארוכות חכך הרבי בדעתו, לפני שהשיב במילים קצרות ומדודות: 'כאב לב כה גדול, מי יודע, לבי אומר לי שהוא יכול להיגרם מיהודי אחר שחוה כאב לב... מי יודע, פגיעה בזולת, יש לה כח כה הרסני, אולי כאן טמונה הבעיה... אולי כדאי שתבדקו את הענין, תשוחחו עם בנכם ותנסו להעלות בזכרונכם...'

ההורים שבו לביתם, וכינסו אסיפה עם בנם. הועלו השערות שונות, עברו שנה אחר שנה בשנות ילדותו, ואחר כך בשנות בחרותו. מי היו מחנכיו, מי היו חבריו לכתה, מי היו חברי החדר בחדרו בפנימיה... במשך זמן רב של תחקיר מעמיק לא עלה בידיהם דבר, שכן שמוליק נחשב לאדם נוח שאינו פוגע. אלא שלפתע ניעור שמוליק וכמו זיק תקוה ניצת בו:

'אולי, אולי זה הסיור שלי בקשר להרב גולדפרב?' - - -

שם הקוד הזה אמר הכל, לא היה צורך להוסיף... הסיפור היה, שבעת סיום שנותיו בישיבה קטנה, ביקש ממנו רבו - הרב גולדפרב, להישאר בישיבה שנה נוספת, ובאמצעות קבוצת עילית של תלמידים טובים - יוכלו לפתוח שנתון נוסף בישיבה. היה ברור שהכל תלוי בבחור הטוב והעילוי שבחבורה: אם שמוליק יסכים - ייפתח השנתון הנוסף, כשמוליק יוביל אותו להצלחה, ואם שמוליק יסרב - אין מנוס אלא לבטל את הכוונה לפתוח את השנתון הנוסף...

שמוליק חכך בדעתו, התייעץ, ובסוף החליט כי עדיף לו לעבור ללמוד בישיבה אחרת, ולא להימנות על קבוצת הבחורים שתפתח את

השנתון הנוסף. תשובתו השלילית חרצה את גורלו של השיעור הנוסף - שלא הוקם, הישיבה בה למד - התאכזבה מאוד, והרב גולדפרב נפגע מכך עמוקות...

'זה כנראה הסיפור הזה...' - אמר שמוליק בלחש, 'יתכן שצדקתי באותה החלטה, אבל אולי לא לקחתי בחשבון את הפגיעה שתיגרם לרב גולדפרב, אולי הצורה בה הודעתי היתה לא מכובדת, אולי יצרתי סחף שלילי... ייתכן שהצוות בישיבה נפגע עמוקות, ולא ביקשתי את מחילתם מעולם...'

עוד באותו לילה, התקשר שמוליק אל הרב גולדפרב, שהתרגש מאוד לשמוע את קולו של תלמידו לשעבר. 'מה שלומך? איך הולך?' - התעניין בו הרב גולדפרב בכנות, רצה לשמוע על הצלחת תלמידו המצויין והכשרוני... שמוליק השיב לו בנימוס ובשמחה, ולבסוף - העלה את אותו סירוב לבקשת הרב, שאירע לפני כמעט עשר שנים...

הרב זכר היטב את הענין, והגיב: 'שמוליק יקירי! אני זוכר היטב את המקרה ההוא, כמה זה כאב לי באותה עת... כמה רצינו לפתוח שיעור חדש, הכל היה תלוי בך, ולצערי נגדע באיבנו... אבל עברה מאז תקופה כה ארוכה, באמת שמחתי לשמוע שעשית חיל בלימודיך, למרות שהיה בלבי עליך...'

אני דווקא שמח שהתקשרת, סייעת לי למחוק את התחושה העוקצנית שעולה בי כשאני נזכר בזה... אני מוחל לך בלב שלם, שמוליק היקר, ומי יתן שתזכה בקרוב ממש לבנות בית נאמן בישראל, ותשלח לי הזמנה לחתונה כמובן!...' - סיים הרב את דבריו, ושמוליק הניח את שופרת הטלפון, מרגיש כי סלע ענק נגול מעל לבו...

המשך הסיפור, לא פחות ממדהים: פחות מ-72 שעות אחר כך, התקשר שדכן. 'כבר הרבה זמן אני רוצה להציע לכם את השידוך הזה', אמר מיד בהתחלה, 'לא יודע למה זה נדחה עד עכשיו. מדובר בהצעה כלילת המעלות...' - פתח, פירט את דבר ההצעה - הנערה, המשפחה, הקהילה והסביבה, והתברר שאכן מדובר בהצעה מיוחדת ממש, המתאימה ככפפה ליד לשמוליק שלהם!

שבועיים וחצי אחר כך, בלבבות נרגשים, התאחדו בני המשפחה לשמחת האירוסין, שנחגגה באולם צנוע בשכונה. שמוליק - הבחור שהכל סחו בשבחו ודיברו על מעלותיו ומידותיו הנעלות - התארס בשעה טובה, סימן טוב ומזל טוב יהא לנו!

החתן בעצמו סיפר לנו את סיפורו, שהתרחש בשנה האחרונה והובא כאן בדיוק, בשינוי פרטים מזהים. הוא מוסיף ומציין, כי היתה זו ההצעה הראשונה שהוצעה לו, וגם האחרונה. מאז הוא חי באושר, שמח ומודה לה' שפקח את עיניו לראות, כי הדבר שעייב והעיב על שמחתו, הסיבה מדוע נאלץ להמתין כשלוש שנים לרגע המרגש בחייו, היתה אחת ויחידה:

פגיעה בזולת, אי שמירת כבוד מקסימלי בזולתו. נכון שאולי היו לו את כל הסיבות הטובות ביותר, ונכון שיתכן שהחלטתו היתה מוצדקת וראויה, אבל בסופו של דבר - רבו נפגע, והפגיעה הזו עיכבה את יום שמחתו!

כי כשמדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, פגיעה היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשביח

כשאנו כה רוצים אותך ומתגעגעים אליך? - שאל ר' משה בחום אין קץ...

יענק'ל היה מובך, לתומו חשב כי ר' משה כועס עליו, וכעת מתברר שהוא מתגעגע... בתחילה סירב בתירוצים שונים, אך ר' משה עמד איתן בהזמנתו, ואף הושיט לו מעטפה גדושה בכסף, כדי שיתרצה לשוב לאכול אצלו... 'קח יענק'ל, שיהיה לך לבריאות, אבל אל תשכח לבוא לאכול אצלנו, כן?'

לנוכח מחוות המזומנים, הסיק יענק'ל כי אולי ר' משה לא יודע, או שבאמת אינו כועס עליו. ואכן, עוד באותו שבוע שב יענק'ל לסעוד על שולחנו ר' משה, וכך נהג במשך רבות בשנים...

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא, - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך ניחא, גם ששבת להזמין - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל חנים על שולחנו, גם כך אתה דואג לו כל כך ומסור עבורו עד אין קץ. מדוע עוד נתת לו כסף?' השיב לו ר' משה, בתשובה שכדאי שתהדהד באוזניו: 'דע לך בני, שאם אדם שהיטבתי עמו מנסה לפגוע בי - מסתבר שמשוהו יושב לו על הלב, הוא כעוס ופגוע ממשוהו. לא יודע אם ממני, אבל משוהו מעיק עליו, אדם לא פוגע סתם, לא רוטן סתם, משוהו לא הולך לו בחיים, משוהו לא מסתדר לו...'

לפיכך מיהרתי לתת לו כסף, להרגיע אותו, לעשות לו טוב על הלב. כי אם אדם רואה שמישהו פוגע בו - זה לא סתם, יש לכך סיבה. היא כנראה לא קשורה אליי, אבל כשרואים יהודי פגוע או בצער, כמה כדאי וחשוב להניח לו רטיה על הלב, כמה רצוי לעשות משוהו כדי להטיב עמו...'

את הסיפור שמענו מבנו של ר' משה ז"ל, 'בדלחט"א הרה"ג רבי דב מאיר פייבוש שליט"א - דומ"צ דחסידי בעלזא, והוא ממחיש לנו עד היכן מגיעה הזהירות בכבוד הזולת. גם אם מישהו פגע בנו, גם אם אדם עשה משוהו כנגדנו, עדיין מוטלת עלינו החובה לשמור על כבוד זולתנו, ואדרבה:

הבה נפתח מבט רחב ונבין שהוא לא בא לפגוע סתם, משוהו מעיק עליו, משוהו מכאיב לו. הבה נשמור על כבוד הזולת, נעשה הכל להיטיב עמו, לעשות לו טוב על הלב. נכון שזה דורש ויתור, אולי לפעמים זה קשה. אבל זה הרבה יותר כדאי, הרבה יותר מועיל. 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך!'

הצצה למורד ההר...

במעלה הגבעה ברחוב מינץ בבני ברק, הנהיג את עדתו מורי ורבי כ"ק אדמו"ר מנדבורנה זי"ע. מחלון החדר בו קיבל קהל, היה ניתן להביט אל מורד הגבעה, ולראות למרחק רב יחסית. עובדה זו, עמדה לצדו ברגע חשוב ומכריע:

היה זה כשנכנס אליו יהודי, שבגדיו הדיפו ריח לא נעים במיוחד... בכל זאת, הרבי ישב עם אותו יהודי בסבלנות רבה, שוחח עמו בנעימות, ולא ביקש אפילו לפתוח את החלון. זמן ממושך ישב הרבי בחדר שהופך מצחין מרגע לרגע, אך לא הגיב דבר...

כשיצא אותו יהודי מהרבי, הבחין הגבאי בריח הלא נעים בחלל, ורגע

שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותה פעולה רק בכבוד הראוי! שמירה על כבוד הזולת היא מפתח לברכה, מפתח לישועה. אומר לנו בורא עולם: 'מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה ומכבדין זה את זה!' - זה הכל! כבוד הזולת - זה המפתח לפתיחת שערי השפע!

כסף בתמורה לנאצות...

ביתו של הרה"ח ר' משה פייבוש ז"ל בבני ברק, היה מקום מחסה ידוע לכל נזקק ומבקש עזרה, שמצאו אצלו קורת גג נעימה וארוחה חמה, עם הרבה לב ואהבת ישראל. בביתו התארחו כבדרך קבע אנשים קשי יום ושבורי לב, והיו רבים כאלה - שעלו ארצה אחרי השואה האיומה, וליבם לא עמד בכאב הנורא, והם הפכו את בית משפחת פייבוש לביתם השני, או שמה דווקא הראשון...

אחד האורחים הקבועים, היה יהודי בשם יענק'ל, שסעד בביתם באופן קבוע, וגם נהנה מטללי תחיה שהרעיף עליו ר' משה. אך למרות מצבו הנפשי והכספי הקשה, התקשה יענק'ל לקבל את העובדה שהוא נזקק לאחרים, וכאב לו שאנשים יודעים שהוא מתארח אצל משפ' פייבוש, משמע - שהוא עני ודל...

לפיכך, ביום מן הימים, נעמד יענק'ל בחצר בית הכנסת, פתח פיו ואמר: 'תבייש לו מר פייבוש... מבקש להיראות כבעל חסד, בעוד הוא גובה הון עתק בגין הסעודות שאני אוכל אצלו... וכי אינו מתבייש? לגבות כה הרבה כסף על אירוח של כל שבת? והלא אני אוכל אצלו באופן קבוע - הוא לא יכול לעשות לי מחיר? תמיד הוא חייב לגבות את המחיר המלא - שגם הוא גבוה מדי? וכי אין גבול לכמות הכסף שפייב - - -'

לפתע קטע את דבריו, החזיר והסמיך, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, בלי להביט לאחור...

מאותו יום, לא חזר יענק'ל למשפ' פייבוש, מפני הבושה. הוא העדיף להישאר רעב ואומלל, ולא להיכנס לבית מיטיבו, אשר בוודאי שמע כי הטיח בו דברים קשים בפני אנשים זרים. אלא שר' משה הצטער על כך צער רב, הן הפסיד מצוה כה יקרה, לארח על שולחנו את יענק'ל האומלל! ומה בכך אם יענק'ל דיבר בו סרה - הרי עתה הפסיד את המצוה לארחו!

החל ר' משה לחפש אחריו, אלא שהוא נעלם מהסביבה. הוא בחר להסתובב באזור מרוחק, ובלבד שלא לפגוש שוב באיש מבני משפחת פייבוש. לבסוף, ביום מן הימים פגש ר' משה ביענק'ל באקראי, ומיד לחץ את ידו בחיבה ואמר לו:

'יענק'ל! הרי כולם מתגעגעים אליך! להיכן נעלמת? לאן הלכת? וכי לא ידעת שסעודת שבת אצל פייבוש אינה סעודה בלעדיך? וכי אינך יודע שאני מחפש אחרך כבר תקופה? מדוע הפסקת לבוא אלינו

"אולי יאמר כבודו מילי דאגדתא לכבוד ל"ג בעומר", "למה מילי דאדגדתא?! אפשר ללמוד...!" - ענה לעומתו ה'שואל ומשיב', ועל אתר הצייע לו שיאמר את כל המימרות של אביי ורבא על סדר הש"ס...

ל"ג בעומר - יומא דהילולא של הרמ"א זי"ע

הרב ישראל ליוש

נהוג היה בפולין ובגליצא ליסוע ביום ל"ג בעומר ל'קראקא', לפקוד את קברו של הרמ"א זי"ע, שיומא דהילולא שלו חל גם בל"ג בעומר. הרה"ג רבי שבתאי פרנקל זצ"ל, חתנו של הגאון רבי יוסף נחמיה קורניצר זצ"ל, שהיה אב"ד בקראקא, מספר את הסיפור הבא, שעבר במשפחתם במסורת מדורות קודמים:

שנה אחת היה בעל ה'שואל ומשיב' הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל בל"ג בעומר בעיר קראקא, ואחר שהשתטח על קברו של הרמ"א, התארח בביתו של אב"ד דמתא, הגאון רבי אברהם דוד זצ"ל, המארח פנה לאורח הדגול בבקשה: "אולי יאמר כבודו מילי דאדגדתא לכבוד ל"ג בעומר", "למה מילי דאדגדתא?! אפשר ללמוד...!" - ענה לעומתו ה'שואל ומשיב', ועל אתר הצייע לו שיאמר את כל המימרות של אביי ורבא על סדר הש"ס, מיד החל רבי אברהם דוד לומר את כל המימרות של אביי ורבא שבמסכת ברכות, וכל אותה העת ישב ה'שואל ומשיב' כשעיניו עצומות ונראה כמנומנם, כשסיים מסכת ברכות, הכריז ה'שואל ומשיב': 'שבת' ורבי אברהם דוד המשיך לפרט את המימרות של אביי ורבא במסכת שבת, וכשסיים מסכת שבת עבר למסכת עירובין ופסחים וכן הלאה כל סדר מועד, ואחר סדר מועד שוב שאל את רבי יוסף שאול אם רצונו לשמוע עוד, רבי יוסף שאול הנהן בראשו, ורבי אברהם דוד המשיך לסדר נשים, וכשסיים סדר נשים עבר לסדר נזיקין, ובאמצע מסכת שבועות או מסכת עבודה זרה [המספר רבי שבתאי פרנקל לא זכר באיזה מסכת זה היה] התעורר רבי יוסף שאול ואמר: "רבי אברהם דוד! להיום זה מספיק! הרי היום ל"ג בעומר, עד עתה החסרת שלושם ושלוש מימרות של אביי ורבא...!".

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל שהביא מעשה זו, מעורר שמלבד עוצמת שקידת וחשקת התורה הנלמדים ממעשה זה, יש כאן פקחות וחכמה עצומה המתובלים במידות טובות, שהרי לא מסתבר שהוא החסיר את כל השלושים ושלוש במסכתות האחרונות, מסתבר שכבר במסכת ברכות או שבת החסיר פעם אחת, וכל מה שהחסיר היה מפוזר על פני כל הש"ס, ומכל מקום לא העיר לו מיד, כי אז היה מאבד את החשק מכל הענין, אלא נתן לו להמשיך להגיד בשמחה ובמרץ, וכך עברו על רוב הש"ס...

של מרן ה'חפץ חיים' זי"ע, שסיפר לו תלמיד חכם מרחובות שזכה ללמוד בישיבת ראדין בשנותיו האחרונות של ה'חפץ חיים':

שנה לפני פטירתו, אחרי תפילת שחרית, ישב עדיין ה'חפץ חיים' על מקומו כשהוא עטור בטלית ותפילין, אחד האברכים מהכולל נגש אליו וביקש רשות לשאול משהו בלימוד, ה'חפץ חיים' הנהן בראשו לאות הסכמה, האברך הציג לפניו סתירה בדברי רבי אליעזר בין שתי סוגיות, הסוגיא שהוא לומד עתה בכולל, וסוגיא נוספת בש"ס, והאברך אמר שאחר העיון נראה לו ליישב הסתירות. לאחר שסיים את דבריו, ה'חפץ חיים' כאילו התעורר וביקש מהאברך שיאמר שוב את הקושיא, משראה האברך שה'חפץ חיים' מתעניין בדבריו, נרגע מעט מהאימה שהיה לו עד עתה, והציג שוב את הקושיא ביתר ביטחון, שהנה בסוגיא הנלמדת אומר רבי אליעזר כך, ואילו בסוגיא אחרת אמר איפכא... מרפסין איגרא... ושוב הציג את היישוב שעלה בדעתו... כשסיים, אמר לו ה'חפץ חיים' בפשיטות: "כמדומה שבסוגיא האחרת, בעל המימרא אינו רבי אליעזר אלא רבי אלעזר..."

למותר לציין שאחר בדיקת הגמרא, ה'חפץ חיים' צדק, נדהמו הנוכחים וזכו לשיעור חי במושגי ידיעת התורה והשקיעות בה... ה'חפץ חיים' בזקנה כה מופלגת כשאינו מונח עתה בסוגיות, זוכר פרטי פרטים שמי שלמד עתה את הסוגיא לא עמד עליהם...

לחיבת הקודש נביא דברי תורה מבעל ה'שואל ומשיב', בענין כח התורה של תלמידי החכמים:

אי בגמרא (שבת קלח ב) אמר רב: "עתידה תורה שתשתכח

הג"ר משה מרדכי מספר סיפור נוסף על ידיעת התורה, והפעם

פסקי התורה והמידות שהיא נדרשת בהן, אמרו טמא, שלא כפסקו של הקב"ה, או משום שטעו וסברו שכך פסקו חכמי הדורות בשכלם האנושי, או משום שבחיייהם כבר טעו לפסוק כך בטעות, מכל מקום נדרשו לפסק של אחד מהחכמים, כי היא המכרעת בספיקות התורה.

עפ"ז, אומר ה'דברי שאול', נבין את שאלת הגמרא: 'הפלאה זו איני יודע מהו?' כוונת הגמ' לברר את דברי רב, שהרי אם התורה ניתנה לחכמי התורה לדרוש בה ולפסוק הלכותיה, הכיצד עתידה היא להשתכח, והרי לעולם יוכלו חכמי הדורות לשוב ולכתוב אותה מחדש, כי הרי היא ברשותם ללמוד אותה מחדש כחכמתם?

לשם כך נדרש הפסוק השני 'ואבדה חכמי' חכמי, כי אמנם ניתנה התורה להידרש ע"י חכמי הדורות, אך מוגבלים הם לדרוש עפ"י היסודות שכתובים בה והכללים שהיא מלמדת, מותר להם להכריע אם ה'הלך' הוא כ'מודה במקצת' או כ'כופר הכל', רק אחרי שהתורה יסדה שמודה במקצת חייב שבועה וכופר הכל פטור משבועה, להם נותר לדמות או לחלק מילתא למילתא.

אם כן, עתידה תורה שתאבד את חכמת חכמי, וממילא לא יהיו לחכמי הדורות את היסודות התורניים עליהם יוכלו לייסד ולבסס את פסקיהם ודרשותיהם.

בכך מבאר הגאון בעל ה'דברי שאול' את דברי הגמרא: (ב"מ פה א) "על מה אבדה הארץ? על עזובם את תורת! אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה!", משל למה הדבר דומה, לאדם שהלך בדרך, אם הולך בדרך המלך, אף אם אינו מכיר הדרך, בכל זאת יוביל אותו הדרך לאיזה מקום, אך אם ינטה מן הדרך אנה ואנה, יהא תועה בדרך ולא יבוא לשום מקום. כן הוא בתורה, מפני שלא ברכו בתורה תחילה, היינו שלא למדו תורה עפ"י היסודות הנטועים מקדמא דנן, אלא נטו לצידי דרכים והלכו אחר שכלם לבד, לפיכך אבדה הארץ.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

מישראל, שנאמר: 'הפלא ה' את מכותך', הפלאה זו איני יודע מהו, כשהוא אומר: 'לכן הנני יוסיף להפליא את העם הזה הפלא ופלא' [סיפא דקרא 'ואבדה חכמת חכמי' (רש"י)], הוי אומר הפלאה זו תורה".

והקשה המהרש"א: למה לא הביא רב מיד את הפסוק 'הנני יוסף להפליא... ואבדה חכמת חכמי', הרי בלא"ה אין כלל ראייה מהפסוק 'הפלה ה' את מכותך', שעתידיה תורה שתשתכח תורה מישראל? לשם מה כלל נדרשה הגמרא לביאור של הפלאה זו?

בספר 'דברי שאול' להגאון רבי יוסף שאול נתנון זצ"ל תירץ ע"פ מה שדרש הר"ן על המעשה המובא בגמרא (ב"מ פו א) שכאשר נס רבה מפני המלכות שחיפשה אחריו, התיישב ולמד על גזע של דקל, ושמע שנחלקים במתיבתא דרקיעא מה הדין כשמסתפקים מה קדם, שער לבן או הבהרת? הקב"ה אומר: טהור, וכולהו מתיבתא אמרו: טמא, הציעו שרבה בר נחמני שהוא יחיד בנגעים ובאהלות יבוא להכריע, שלחו את מלאך המוות להביאו, וכיון שעסק בתורה, לא עלתה בידו להביאו, עד שנשבה רוח ורשרשה את ענפי העצים, רבה חשש שזהו רעש של גדודי פרשים שמחפשים אחריו, אמר: 'תינח נפשיה דהוא גברא ולא ימסר בידא דמלכותא' [עדיף למות מאשר ליפול לידי המלכות], וכשהפסיק רגע אחד מתלמודו משום אימת המלכות, הצליח מלאך המוות במשימתו ונטל את נשמתו, ובשעה שנפטר אמר רבה על השאלה שהתווכחו עליה במתיבתא דרקיעא: טהור! טהור! יצאת בת קול ואמרה: 'אשריך רבה בר נחמני שגופך טהור ויצאת נשמתך בטהור!'.
והגדה זו צריכה ביאור, כלשון הר"ן, וכי מתיבתא דרקיעא הטילו פקפוק בפסקו של הקב"ה שפסק טמא, ולא נתיישרה דעתם עד שגם רבה בר נחמני הכריע כך?

וביאר הר"ן שוודאי לא נסתפקו במתיבתא דרקיעא באמיתת פסקו של הקב"ה, אלא כיון שידעו ש'תורה לא בשמים היא', היינו שהתורה ניתנה לחכמי הדורות לדרוש ולהכריע כפי השכל האנושי, לפי כללי

המשך מעמוד 18 | הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

הריח הנורא עוד כמה דקות, כדי למנוע כל סרך פגיעה באותו יהודי אם יסתובב לאחור...'

עוד כמה דקות חלפו, ודמותו של אותו יהודי נעלמה. רק אז נפתח החלון למלוא אורכו ורוחבו, והרבי הצליח לנשום לרווחה - תרתי משמע...

את הסיפור שמענו מפי הגבאי, וללמדנו בא: הערך העליון של כבוד הזולת עשוי להיות כרוך באי נעימות, ועדיין - כדאי הרבה יותר להקפיד על כבוד הזולת, כדאי הרבה יותר להשקיע מחשבה למנוע כל פגיעה בו!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

לפני שפתח את החלון לאוורר את המקום, בירר הרבי אם האורח עזב כבר. כשהגבאי השיב שהאורח יצא מן החדר אך עדיין בבית, חייך הרבי ואמר: 'אין בכך די, הבה נמתין עוד קצת' - ונותר סובל את הצחנה עוד דקה או שתיים...

עתה בישר הגבאי כי האורח עזב כבר את הבית. שוב אמר הרבי: 'אין בכך די, הוא עדיין עלול לבדוק... נמתין עוד קצת...'. והמשיך לנשום את הריח הלא נעים, למרות שהדבר העיקר עליו במאוד... ושוב שאל הגבאי: 'הוא כבר ממש הרחיק מכאן, אפשר כבר לפתוח את החלון?' השיב לו הרבי: 'תבדוק נא עד קצה האופק, עד קצה הרחוב למטה, תראה אם עדיין רואים את דמותו. אולי יישוב לאחור, אולי יראה שהחלון נפתח לפתע, ויבין שהעיקר עליי בניחוחותיו... אסבול את

נהרה של חינוך על פניו

וזה עוד לא הכל; כיון שישב חודש שלם בבית ללא תעסוקה, החליטו לפצותו, ונתנו לו משכורת גדולה יותר, וגם החזירו לו את משכורת החודש שלא עבד.

לא לשאול שאלות

כך התגלגל כל הענין לטובה, ובסופו של דבר קיבל האיש שחזר בתשובה משכורת גדולה יותר, עם תנאים טובים יותר מאלה שהיו לו, ובדאי שעתה סרו כל שאלותיו ונעלמו כלא-היו. עכשיו התברר לו בצורה מוחשית ביותר שכוונתו של השי"ת היתה להטיב לו, ולשפר את תנאי עבודתו.

סיפור זה צריך להוות עבורנו דוגמא ומופת לכך שלא צריך לשאול שום שאלות, ולא להראות את עצמנו כ'מבינים' יותר מהשי"ת. וכל מה שהוא מביא עלינו, הכל-הכל לטובתנו, ואין בזה קמצוץ של רע, גם אם במצב הנוכחי אין אנו מבינים כל-כך מה הטובה שתצא מזה. בצורה זו האדם מוכיח כלפי השי"ת שהוא אכן חזר בתשובה שלימה, ואין בו שום מום.

(מתוך 'מצוות בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ניסיתי להרגיעו, ואמרתי לו שאין ספק שהכל יצא לטובה, ולא יתכן שהשי"ת יגמול לאדם כמוהו, שחזר בתשובה, בדברים לא טובים. אבל הוא לא בדיוק נרגע... והמשיך לשאול ולשאול, ולטעון ולטעון... אני המשכתי להרגיעו, אבל הוא רצה לחזור לעבודה... לא עבר חודש, והאיש מגיע אלינו ונהרה-של-חינוך על פניו. מתברר שהשיבוהו לעבודתו, אבל צריך לשמוע איך ולמה, ובאיזה תנאים. מנהלי המפעל סיפרו לו שהביאו במקומו פועל אחר, אבל עד מהרה התגלה הפועל החדש כנוכל גמור. הוא החל לגנוב מהמפעל, שיקר את הממונים עליו, וכבר לא מדובר רק שלא דייק בזמנים והגיע מתי שמתחשק לו, אלא הרבה מעבר לכך.

לאחר ימים ספורים פיטרו את הפועל הזה, והביאו במקומו אדם אחר, אבל גם זה התגלה בנוכלותו, והיה יותר גרוע מקודמו. מנהלי המפעל הבינו עתה שהפועל הראשון שפוטר על ידם, בהמלצת המשטרה, הוא הפועל הטוב והיעיל ביותר, והחליטו להשיבו לעבודתו. אבל מה יעשו עם שלילת הרישיון על ידי המשטרה? - גם לזה מצאו פתרון; העמידו לו נהג צמוד, שהסיע אותו לכל המקומות.

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

כעבור כמה ימים רבי אלחנן הרגיש בזה, ולא הרשה לו יותר להמשיך במנהגו.

פעם אחרת ניסה להסתתר ב'בוידעם' [עלית הגג], אך מיד כשנכנס רבי אלחנן לשיעור, הכריז: "לא אוכל היום למסור שיעור עד שיצאו כל המסתתרים בבוידעם...". בלב כבד נאלץ רבי שלום צבי לצאת ממקום מחבואו לעיני עשרות התלמידים המשתאים, כשכל בגדיו מאובקים כהוגן... כך זכה לקיים בעצמו 'והוי מתאבק בעפר רגליהם' כפשוטו!

איזה ביקוש! אלו שאיפות! איזו השתוקקות! אין זה פלא איפוא שרבי שלום צבי צמח תלמיד חכם בעל שיעור קומה, שקדן ומחדש עצום!

יהי רצון שנזכה לנצל כראוי את הימים הללו, ולהיזהר לא להחטיא את מטרותם ותכליתם, כדי שהם יהיו מנוף לעלייה לכל השנה כולה. להעריך את גודל הזמן ולא לבלותו ולבזבזו בהבלים. להשקיע יותר בעניינים רוחניים בתורה ועבודת השם, ולהשתדל לרכוש בהם קנייני נצח, ובזכות ההשתדלות יושפע עלינו ממרומים רוב ברכה והצלחה, קדושה ורוממות, ונזכה לקבל את התורה בטהרה, בשמחה ובטוב לבב.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

שנותיו במסירות רבה בכמה היכלי תורה חשובים, גם חיבר חיבורים מחוכמים בעומק העיון והאגדה בהרבה ממקצועות התורה. אני זוכר את שגב שקידתו העצומה בהיכל כולל 'חזון איש', הוא למד שם בקול רם, בחיתוך לשון ובבהירות מילה במילה, בנעימות מיוחדת במינה.

בבחרותו משנת תרצ"ג עד תרצ"ט הוא זכה ללמוד בישיבת ברנוביץ' אצל הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שם הוא עשה חיל בלימודו, יגע ועמל בתורה בשקידה וברציפות מדהימה. עדי ראייה העידו, כי סדר לימודו היה שש שעות רצופות בעמידה!

השיעור המרכזי בישיבה היה כמובן שיעורו של רבי אלחנן, אך רשות הכניסה אליה לא ניתנה אלא לבחורים המבוגרים בלבד. רבי שלום צבי שהיה 'מבקש' גדול לא היה מסוגל לעמוד באיסור זה שהוטל על הצעירים, וממש לא התאפק.

בצעד אמיץ ונועז החליט באחד הימים להיכנס לחדר שיעורים קודם תחילת השיעור, וכשאיש לא היה בחדר נשכב תחת השולחן הגדול והכבד עליו מסר רבי אלחנן את שיעורו, וכך האזין לכל מהלך השיעור בשקט ובדומיה, והרווה את צימאונו הבלתי נשלט לקבל תורה מפי רבי אלחנן הקדוש. אך התענוג לא נמשך זמן רב, כי

***4992 או 077-2222-666**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ בן האוכל אצל אביו בליל הסדר - האם מחויב ב'הסבה'?
- ◆ האם ניתן לקיים את מצות 'ארבע כוסות' במיץ ענבים?
- ◆ מדוע לא מברכים ברכה אחרונה על הכוס הראשונה בליל הסדר?

• קטן מחויב במצוות ליל הסדר כדין 'חינוך' שבכל המצוות; אך לענין ארבע כוסות נחלקו ראשונים אם מחויבים לחנוכו בהן, ולכתחילה יש להחמיר בדבר.

מהלכות הכוס הראשונה של 'ארבע כוסות'

• בליל הסדר, יש שנוהגים שבעל הבית מקדש ומוציא את כל המסובים ידי חובתם בשמיעה מפיו, ויש שנוהגים שכל אחד מהמסובים אומר את הקידוש בעצמו, מאחר ולכל אחד מהם יש כוס לפניו.

• מי ששכח לברך ברכת 'שהחיינו' ב'קידוש' של ליל יום טוב ראשון של פסח - יכול לברך עד סוף החג, אימתי שייזכר בכך, אף ללא כוס יין.

• כשחל ליל יום טוב במוצאי שבת - צריך להבדיל על היין מפני קדושת השבת היוצאת, ולקדש על היין מפני קדושת החג הנכנס; וסדר הקידוש וההבדלה מכונה בראשי התיבות 'יקנה"ז'.

• לדעת השולחן ערוך, מותר לשתות יין בליל הסדר בין הכוס הראשונה לשניה, אך ראוי שלא לעשות זאת אלא כשהדבר נחוץ מאד. ולמנהג בני אשכנז, מי שלא היה בדעתו בעת הברכה על הכוס הראשונה לפטור את היין הנוסף, אסור בשתיית יין בין הכוסות.

• אין לברך 'על הגפן' לאחר שתיית הכוס הראשונה בליל הסדר, משום שברכת המזון פוטרת אותה מברכה אחרונה, ועוד, שברכת על הגפן שלאחר הכוס הרביעית, פוטרת גם את הכוס הראשונה.

• בליל הסדר אין לאכול מאומה לפני אכילת המצה, למעט הירק של הכרפס, כדי שהמצה תאכל לתאבון.

מהלכות ה'הסבה' בליל הסדר

- בן האוכל אצל אביו בליל הסדר - מחויב בהסבה, ואף אם אביו הוא תלמיד חכם מופלג, וגם רבו המובהק של בנו; משום שאנו מניחים שהאב מוחל לבנו על כבודו ועל מוראו.
- תלמיד האוכל אצל רבו בליל הסדר - אינו רשאי להסב בפניו; ואם רבו נותן לו רשות מפורשת, חייב להסב. ואף אם אוכל בשולחן נפרד, ראוי שיבקש מרבו רשות להסב.
- מי שאכל את המצה שבה מקיים את מצות האכילה בליל הסדר שלא בהסבה - עליו לשוב ולאכול בהסבה.

מהלכות 'ארבע כוסות'

- את 'ארבע הכוסות' שתיקנו חז"ל לשתות בליל הסדר, צריך לשתות לפי סדר ההגדה, כנהוג. ואם שתה את כולן יחד, בזו אחר זו, לא יצא ידי חובה.
- הכמות הנדרשת לכל כוס מארבע הכוסות היא 'רביעית'. ולכתחילה, יש לשתות את כל הרביעית; ויש אומרים שחובה לשתות את רוב הכוס, אף אם כמות היין שבה גדולה מרביעית.
- לדעת פוסקים רבים, ניתן לכתחילה לקיים את מצות ארבע כוסות במיץ ענבים, וכך נהגו רבים מגדולי ישראל. ויש חולקים.
- מי ששתיית יין גורמת לו לכאב ראש, או שהוא סולד מטעמו של היין - עליו להתאמץ ולשתות בליל הסדר, כדי לקיים את מצות ארבע כוסות. אולם, אם שתיית היין תגרום לו 'ליפול למשכב', פטור.
- את מצות ארבע כוסות, ראוי לקיים ביין אדום, משום שהאדמומית מהווה מעלה וחשיבות ליין; ומשום שהאדום הוא צבע הדם, ויש בו זכר לדמם של ילדי ישראל ששחט פרעה.

גלייך 412
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

סיפורי חז"ל

מעשה ברבי שמעון בר יוחאי שהיה הולך בדרך וראה חשכה גדולה בעולם. אמר לבנו ר' אלעזר, בוא נראה מה מבקש הקב"ה לעשות בעולם, הלכו ופגשו מלאך, ושלושים להבות של אש יצאו מפיו. אמר לו רבי שמעון, מה אתה הולך לעשות? אמר המלאך, אני הולך להחריב את העולם, כיון שאין 30 צדיקים בדור. אמר לו רבי שמעון, מבקש אני ממך שתלך ותעמוד לפני הקב"ה ותאמר לו, בר יוחאי יש בעולם. הלך המלאך ואמר לפני הקב"ה, גלוי וידוע לפניך מה שאמר לי ר"ש, אמר לו הקב"ה לך והחרב את העולם ואל תשמע לדברי בר יוחאי, הלך המלאך להחריב את העולם, כשראה רבי שמעון את המלאך, אמר לו: אם אין אתה מסתלק מכאן גזרנו עליך שלא תעלה עוד השמימה. עכשיו עלה לרקיע ואמור לפני הקב"ה, אם אין שלושים צדיקים יעמוד העולם בזכות עשרים צדיקים, ואם אין עשרים צדיקים יעמוד העולם בזכות עשרה, או בזכות שנים או בזכות אחד, וזה אני. יצאה בת קול ואמרה אשרך רבי שמעון שהקב"ה גזור גזירה ואתה מבטלה.

פרשת השבוע

פשוטים, מצטרפים ל"מניין" לכל דבר שבקדושה.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב - ל"ב)
 מסופר על הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, שהלך פעם עם תלמידיו בשדה. למשמע געיית שור נאנח מרה. מששאלוהו לסיבת אנחתו? ענה הבעש"ט: במקום ידוע בעולם, מעלים עכשיו יהודי על המוקד רח"ל. והוא נופח את נשמתו בהרגשה שעמד בנסיגונו. ונכשל ברגש גאוה ברגע כה נשגב של קידוש שם שמים. והרי געיית השור מוכיחה, כי השור מקריב את עצמו ללא כל הכרה עצמית, אלא פשוט משום שכך גזר עליו הבורא.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב)
 הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א, היה רגיל לומר בוא וראה כמה יקר כל אדם מישראל, שכן תשעה גאונים עולם בעלי תריסין אי אתה יכול לעשות מהם "מניין" לתפילה, לקדיש ולקדושה, ולברכו, ואילו עשרה יהודים עמי הארצות

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב - ל"ב)
 פשוטים, מצטרפים ל"מניין" לכל דבר שבקדושה.

ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש (כ"ג - ל"ב)
 מסופר על הרה"ק ה"אהבת שלום" מקוסוב זיע"א, שהיה חולה במחלה קשה ונאסר עליו לצום ביום כפור. חששו חסידיו פן יאבה רבם לצום. פנו אל הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זיע"א, שהיה מחותנו כי ישפיע עליו להימנע מן הצום. כתב הרה"ק מבעלזא להרה"ק רבי מנחם מנדל, מי יוכל להאמין זאת על איש קדוש כמותו? הלא מרועה אחד אנחנו מצוים ועומדים לבלתי אכול ביום הכפורים. וכן לאכול במקום המצטרך משום ונשמרתם לנפשותיכם. זוכרני עת חלה אבי הרה"ק רבי שלום זיע"א, חששנו פן יסרב לאכול, אך הוא בצדקתו, הזדרז אחרי כל נדרי לבקש אוכל כפי שהיה צרי, ואמר הריני מוכן לקיים מצות בוראי, ואבל בשמחה יתירה שלא ראינו כמותה רק בעת שאכל מצה או נטל לולב.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 8:05 ת"א: 8:08 ר"ת: 8:40

זמני כניסת השבת
פרשת אמור

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:49 ת"א: 7:04

ואמנם איגרתו של רבי יחזקאל לנדא פתחה לפני לייבל העשיר-העני שערים רבים, בכל מקום שאליו הגיע נהג לפנות תחילה אל רב המקום, להציג לפניו את האיגרת, וזה כבר היה מכוונו אל האנשים המתאימים. במקצת הכסף שקיבץ השתמש למחייתו, אך את חלק הארי שלח לבני משפחתו. ערב אחד כאשר הגיע לעיירה יהודית, ניגש כדרכו אל רב המקום, לאחר שעיין באיגרתו של ה'נודע ביהודה' אמר לו גש נא ליהודי פלוני שעשיר הוא ואיש חסד, ואמור לו כי אני שלחתיך אליו.

העשיר קיבלו בסבר פנים יפות, הציע לו מיטה בחדר האורחים, והתנצל שייאלץ לחלוק את החדר עם אורח נוסף, זהו דרשן שבא מעיר רחוקה, הסביר העשיר, אני מקווה שתיהנה מהשהייה בחברתו.

לייבל והדרשן כמעט שלא נפגשו זה עם זה, עם בוקר היו פונים איש איש למלאכתו, הדרשן לדרשותיו ולייבל לאיסוף הנדבות, רק לקראת ערב היו שבים לחדרם ופונים לישון. לכאורה היה מקצועו של הדרשן מכובד יותר משל לייבל, אף על פי כן, מלאכתו של לייבל בזכות מכתבו של ה'נודע ביהודה' היתה קלה משל הדרשן, שהיה צריך למצוא אנשים שיחפצו לשמוע את דרשותיו, ואף לשלם תמורתן.

בוקר אחד כשניעור לייבל משנתו ולבש את בגדיו, נדהם לגלות שאיגרת ההמלצה שהיתה מוצפנת בכיס מעילו נעלמה. צמרמורת חלפה בגופו, כל גורלו היה תלוי באיגרת יקרה זו, מבט מהיר על מיטתו הריקה של הדרשן הבהיר לו הכל. במפח נפש עזב לייבל את בית מארחו, והחל לשוטט בחוצות העיירה באין תכלית, עתה לא היה שונה מיתר העניים המסכנים שקיבצו פרוטה לפרוטה.

כך נדד מעיירה לעיירה, ובקושי הצליח להחיות את נפשו בפרוטות המעטות שקיבץ. מובן שגם משלוחי הכספים למשפחתו שכל כך חיכו לזה, הופסקו, והוא גם התבייש להודיע להם את האסון שקרהו, ומאידך, כל אותה עת עשה הדרשן כסף רב, הודות לאיגרת המכובדת והנדירה שבאמתחתו. הוא נטש לחלוטין את הדיבורים והדרשות, והתמסר כל כולו למלאכת המעשה, איסוף כספי צדקה מיהודים רחמנים.

סיפור על הגאון הקדוש רבי יחזקאל לנדא זיע"א בעל ה"נודע ביהודה" (יומא דהילולא י"ז אייר)

הגאון הקדוש רבי יחזקאל לנדא זיע"א בעל ה"נודע ביהודה" ורבה של פראג, הביט בעומד נכחו בתדהמה שהתחלפה ברחמים. היה זה לייבל מעשירי ונגידי העיר, ומעמודי התווך של הקהילה, ביתו היתה פתוחה לכל אדם, ובנדיבות ובסבר פנים יפות, היה תומך בכל נצרך.

האיש עמד לפניו שפוף רועד ופניו מיוסרות ומושפלות, התברר כי איבד את כל רכושו והוא למעשה עני וחסר כל, שרשרת רצופה של מפלות כואבות פקדה את עסקיו בשנה האחרונה מחמת הבושה העדיף להעלים את מצבו מעין הציבור.

עניים הוסיפו להתדפק על דלתותיו והוא הוסיף לתמוך בהם כהרגלו ביד נדיבה. אולם כעת הגיע המצב לפת לחם ממש. האם אתה רוצה שאשיג למענך תמיכה נכבדה מקופת הקהילה? מבלי שגבאי הצדקה עצמם ידעו למי היא מיועדת, הציע הרב בעדינות.

עיניו של לייבל התכווצו בחוריהן, הוא נראה מזועזע, לא! אמר לייבל, כשקולו נחנק, לא אוכל להוסיף לחיות בעירי ולפגוש יום יום במכריי, בעודי יודע שאת מזונותי ומזונות אשתי וילדי מספקים הם, בכוונתי לצאת מן העיר להתדפק על פתחי נדיבים ולקבץ סכום כסף שיאפשר לי לשקם את עסקי.

אם כן מה תבקש ממני? שאל רבה של פראג, כשעיניו הטובות מפיקות חמלה. לייבל השפיל את עיניו ואמר בביישנות: "איגרת המלצה". יודע אני כי שמו של רבנו נישא לפניו, וכי בכוחו לפתוח דלתות רבות, בקשתי שיואיל בטובו להעניק לי איגרת חתומה בכתב ידו, הממליצה לסייע לי ברוחב לב.

רבי יחזקאל לגדא לא נהג לחלק איגרות מעין אלו, אך הפעם חרג מהרגלו, ללא אומר ודברים הוציא ממגרת שולחנו דף וקולמוס, ורשם עליו דברי המלצה חמים ביותר, בלב נרגש ובעיניים דומעות נפרד לייבל מרבו ויצא לדרכו הלא נודעת.

משל ונמשל

והקין קיימות לו לעולם הבא

שמעתי בשם גדול אחד משל נאה: עשיר מופלג שמע פעם כי בכרכי הים מוכרים אבנים יקרות במחיר הגבוה פי מאה מהמחיר שהן נמכרות במקומו, עמד ונטל כל עושרו ואף מכר את ביתו ומטלטליו וכל אשר לו וקנה בעד כל הכסף אבנים טובות ומרגליות ונסע לכרכי הים למוכרן שם, באמצע הדרך כלה ממונו ונשאר בלי פרוטה להוצאותיו נמלך בדעתו שאם ימכור כאן כמה מן האבנים הטובות, יפסיד הרבה כסף כי לא יקבל במחירן אלא חלק מועט כמה שיקבל שם, מזה עשה, חיזר על פתחי נדיבים ואמר להם אחי לו שמעוני, עני אני בשעה זו, אולם אם אבוא למקום שאני הולך אליו אהיה עשיר גדול, ברם עתה מוכרח אני לקבל צדקה, עשו איפוא עמי חסד ותנו לי אוכל ומעט כסף להוצאת הדרך עד שאגיע לעיר הסמוכה, ושם שוב אקבל מנדיבי לב, וכן עשה כל הדרך עד שהגיע לכרכי הים ומכר את האבנים הטובות במחיר עצום ונעשה עשיר מופלג, והנה כמה צער נצטער העשיר הזה עד שהגיע למה שהגיע, וודאי שעברו עליו ימים קשים מאוד, אף על פי כן לא נפלה רוחו עליו, בידעו כי הוא הולך למקום שאושר רב צפוי לו שם וקיבל עליו כל היסורים בשמחה גדולה.

והנמשל יובן, כי הצדיק חי בעולם הזה ביסורים ובודח גדול, ואף על פי שנכסים יקרים מצויים בידו והם תורה ומצוות ומעשים טובים, אי אפשר לו ליהנות מהם בעולם הזה עד שיעברו ימיו הקצובים לו מאתו ית', אבל כשיבוא לעולם המוכן לו, יתענג בכל התענוגים שאין ערוך להם, ולכן אין הוא מצטער כלל וכלל על מצב דחקו בעולם הזה, בידעו כי הוא הולך למקום שעושרו מזומן לו, להיפך הוא שמח שמחה גדולה בזכרו כי ימי הצער ימים קצרים וחטופים הם, והתענוג האמיתי יהא קיים לעולמי עד.

(אוצר משלי חסידים)

יום אחד בעודו משוטט ברחוב, קלטו אוזניו של לייבל שירה שבקעה מבית מדרש קטן, היה זה בית מדרש של חסידים. הוא נכנס פנימה ומצא קבוצת חסידים שסיימה זה עתה את תפילת שחרית, עוסקת בלגימת כוסיות 'לחיים', ובשירה עליזה הם כיבדוהו בכוסית 'לחיים' וניסו לדובבו ולברר את סיבת עצבותו.

לייבל גולל לפנייהם את שרשרת המאורעות העגומים שפקדוהו, ואת אבדן איגרתו של ה'נודע ביהודה'. שמע נא ר' יהודי, אמרו לו החסידים, מחר אנו נוסעים אל רבנו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, נזכיר לפניו את שמך לבקשת ברכה, רק המתן לנו עד שנשוב. חלפו ימים אחדים ובעודו מהלך ברחוב, הבחין בשניים מן החסידים שפגש בבית המדרש, רבנו ביקשנו להזדרז ולשוב אל מקומנו, כדי להודיעך שעליך לשוב מיד לביתך, אמרו לו החסידים.

לייבל לא היה חסיד, אבל החליט לציית להוראה, שנות הנודים שינו את פניו, וכשהגיע לפראג איש לא הכירו, הוא נכנס לבית המדרש ושם שמע דיבורים שהעבירו בו חלחלה, נודע לו כי רעייתו עומדת להינשא לאדם אחר. התברר כי איגרת ההמלצה של ה'נודע ביהודה' נתגלתה בכיסו של הלך שמת באחת הערים המרוחקות, עדויות על האיגרת ועל האיש המת שנשאה בכיסו, נמסרו כדת וכדין בלשכת הרבנות של פראג, ועל סמך העדויות האלה, נקבע שלייבל כבר אינו בין החיים.

לייבל מיהר לביתו של ה'נודע ביהודה'. רבי יחזקאל לנדא ישב נטוע על כיסאו בהביטו בלייבל העומד לפניו. בהתפעמות רבה האזין למעורבותו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א בפרשה. והביע את התפעלותו מעיניו המרחיקות ראות.

צ'ין אדם לחברו

וחי אחיך עמוך

מסופר: על הרה"ק מקופישניץ זיע"א שהתגורר בארה"ב, שבוקר אחד נסע מביתו, כדי לפגוש את אחד ממתפללי בית הכנסת שלו. האיש לא ידע שהרבי עומד לבקר. בעל הבית שפתאום ראה את האדמו"ר עומד בחדר ההמתנה, נשאר עם פה פעור ושאל: מדוע הרבי הגיע לכאן? הרי יכולתי להגיע אל הרבי מכל מקום שהיה קורא לי. חי"ק הרבי בעדינות וענה: כעת אני הוא זה שזקוק לך, לכן מן הראוי שאני אבוא אליך. רבי הפציר בעל הבית בבקשה, אמור לי במה יכול אני לעזור לך? הרבי דיבר באיטיות כשהוא מביט אל תוך עיניו של בעל הבית. ידוע לי על משפחה הזקוקה לתרומה דחופה ביותר, הבעל ללא עבודה, האשה חייבת להימצא בבית כדי לטפל בילדים הרכים. ולכן אינה יכולה לעבוד לצורך פרנסתם. חלק מהילדים חולים והיה עליהם לשלם לרופא סכומים נכבדים. ואפילו אוכל קשה להם להשיג בימים אלה. אני זקוק לסכום נכבד עבורם. אבל, מחה בעל הבית, אם הרבי הגיע רק בשביל זה, יכול היה להתקשר עימי ואני ודאי הייתי יכול להיענות לבקשה. לא, אמר הרבי, מדובר בבקשה מאד חשובה עבורי, ולכן הרגשתי צורך לגשת אליך בצורה אישית יותר. אתן כמה כסף שיבקש הרבי, ענה בעל הבית. הרבי הסביר שסכום הכסף שאדם נותן לצדקה הינו החלטה בלעדית שרק התורם יכול

להחליט. האם יכול אני לתת צ"ק? שאל בעל הבית. ודאי, ענה הרבי. על שמו של מי עלי לרשום את הצ"ק? הרבי הביט לרגע לארץ ושהה רגע לפני שענה. לאחר מכן אמר בלחש: כתוב את הצ"ק על שמו של אחיך.

כבוד הבריות גם אצל ילד

הגאון רבי איסר זלמן מלצר זיע"א, ראש ישיבת "עץ חיים" בירושלים, היה בוחן את תלמידי התלמוד תורה שעל יד הישיבה. פעם שאל שאלה, והתלמיד ענה תשובה שגויה. האיר אליו פניו ואמר לילד: "ודאי לך נתכוונת", והשמיע את הפירוש הנכון כדי להציל את כבוד הילד. אך הלה, בעקשנותו, חזר על טעותו. בסבלנות אין קץ אמר הגאון הישישי: "ודאי, הצדק איתך! רצונך רק לומר כך וכך". הילד התבצר בטעותו. התלמידים גיחכו, המורים נסערו, והילד בשלו. קם הרב והתנצל: "עלי לצאת לדקות ספורות". יצא וסגר אחריו את הדלת. הסתקרן אחד המורים ופתח את הדלת כדי סדק. ראה את הגאון הישישי צועד אנה ואנה בחוץ כשהוא משנן לעצמו ברגש: "כשנצטוונו על כבוד הבריות - גם ילדים בכלל הציוונו!". כעבור כמה דקות שב ברעננות ופנה שוב אל הילד. הסביר בפרוטרוט ובשלווה עד שהילד הבין והודה, וכך חילצו מן הבושה.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ט"ז אייר

רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)

יום שני י"ז אייר

הרה"ק רבי יחזקאל לאנדא ב"ר יהודה (נודע

ביהודה-תקנ"ג)

הרה"ק משה חיים מסדילקוב ב"ר יחיאל (דגל מחנה

אפרים - תק"ס)

הרה"ק רבי איתמר ב"ר ישראל (משמרת איתמר -

תקצ"א)

יום שלישי י"ח אייר

רבן שמעון בן יוחאי (ג"א - תתפ"א)

רבינו משה ב"ר ישראל (רמ"א - של"ב)

הרה"ק רבי שלמה מקשאנוב ב"ר משה (תקפ"ח)

הרה"ק רבי אורי מראהטין ב"ר יצחק (תרמ"ט)

יום רביעי י"ט אייר

רבינו מאיר ב"ר ברוך מרוטנברג

(מהר"ם מרוטנברג - ה"א נ"ג)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף

(תקע"ה)

יום חמישי כ' אייר

הרה"ק רבי מרדכי מטשערנביל

ב"ר מנחם נחום (תקצ"ג)

יום שישי כ"א אייר

הרה"ק רבי יצחק אייזיק הלוי מפרעמיסלא ב"ר

יעקב (רזא מדימנא - תקמ"ג)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" יסודות יסודות על המעשים.

קביעות מקום בתפילה (ב')

א) עיקר קביעות מקום הוא בתפילת העמידה. (בן איש חי, שנה ראשונה, פרשת מקץ, סעיף ד')

ב) טוב אם יכול לקבוע לו מקום אצל הקיר. (קיצור שלחן ערוך, סימן י"ב, סעיף י')

ג) מי שהגיע לבית הכנסת מאוחר, ורואה שיש לו אפשרות, או להתפלל במקומו הקבוע, אך מחמת כן יצטרך לדלג מפסוקי דזמרה, או להתפלל שלא במקומו הקבוע, ויאמר כל פסוקי דזמרה, אז מוטב שיתפלל במקומו הקבוע. (אשי ישראל, פרק ט', הערה מ')

ד) אבל ל"ע, שצריך להתפלל לפני העמוד, ואין באפשרותו להתפלל בבית הכנסת הקבוע שלו, יכול מצד כיבוד אב ואם לשנות בית הכנסת. (קובץ תשובות, ח"ב, סימן ט')

לע"נ

הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימינוב ב"ר יוסף זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל נלב"ע+ט"ז אייר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

פני עין חמד

יוצא לאור י"ז בית הכנסת שכונת "ציון חמד" - מקלחת ציון

פְּרֻשֶׁת אָמור - פְּבוֹד הַזֹּלֶת

"וּסְפָרְתֶם לָכֶם" (ויקרא כג, טו)

איש לרעהו, לתת לכל אחד ואחד את היחס הנפלא ביותר, כדי להיות ראויים לקבלת התורה- הניתנת רק באחדות מרוממת: "יִחַן שָׁם וְיִשְׁרָאֵל" (שמות יט, ב)- כאיש אחד בלב אחד, כפי שהיה בעת קבלת התורה.

ומכאן התשובה: מכיוון שזה תפקידם של ימים אלו- **להתחזק בהם באחדות ובכבוד הדדי**, לכן נענשו תלמידי רבי עקיבא דווקא בימים אלו, כי אלו הם הימים המיועדים להתחזקות בנהיגת הכבוד.

מידת הדין פגעה דווקא בהם, מכיוון שהם היו מיועדים למסור את התורה, הם אלו שעמדו לקבל את התורה ביתר עוז בחג השבועות, ומשלא נהגו בכבוד ולא התאחדו זה עם זה בימים אלו כראוי לפי דרגתם- נענשו למרבה הצער, כי לא ניצלו את הימים המיועדים לחיזוק בנהיגת כבוד איש ברעהו!

הבה ננצל את ההזדמנות הזו, את הימים שאנו נמצאים בעיצומם. גם אם נכנסנו הביתה והדברים אינם מסודרים כראוי, גם אם הגענו לבית הכנסת והאחראים לא פעלו כמצופה, גם אם העובדים שלנו לא עשו בשלימות את המוטל עליהם- הבה ניזהר שלא נפגע איש בזולתו, ולא נאבד חלילה את הכבוד ההדדי בינינו.

אנו נמצאים בעיצומם של הימים הנעלים והנפלאים, ימי ספירת העומר. רק לפני כחודש חגגנו את היציאה ממצרים, לקראת עמידתנו בעוד מספר שבועות למרגלות הר סיני, כדי שנזכה לקבל את התורה הקדושה.

הימים שביניהם מוקדשים לספירת העומר, בהם ערב ערב, מתוך התרגשות ושמחה, אנו סופרים יום אחר יום, בדרך לקבלת התורה הקדושה באהבה.

ודווקא בימי ההכנה לקבלת התורה, אנו נוהגים מנהגי אבלות. לא נמצא קול ששון ומצהלות חתנים, אין שמחות נישואין ולא ריקודי שמחה. **אנו נוהגים מנהגי אבלות בימים שבין פסח לעצרת, כי בימים הללו נפטרו 24,000! תלמידי רבי עקיבא. טרגדיה בלתי נתפסת שקשה לתאר.**

רבותינו מספרים כי תלמידי רבי עקיבא הסתלקו בימי ספירת העומר, מכיוון שלא נהגו כבוד זה בזה.

והשאלה נשאלת: **האם עד ימי ספירת העומר תלמידי רבי עקיבא כן נהגו כבוד זה בזה? האם רק כשהגיעו ימי ספירת העומר לפתע הפסיקו מלנהוג בכבוד, ולכן נגזרה הגזירה האיומה הזו?**

הנה תגלית מרוממת, שתעניק לנו את המימד הנכון של הימים הללו, ובעיקר תגלה את העוצמה הטמונה בהם: לימי ספירת העומר, דווקא בגלל שהם ימי ההכנה לקבלת התורה, יש תפקיד ייחודי.

כל אחד מבין שההכנה לקבלת התורה היא ההתנהגות בכבוד זה עם זה, להתייחס יפה

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

און חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בת רוחמה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית און בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמיה און בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כירה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

בברכת שבת שלום הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לבה

ציון	כניסת לבה	צאת לבה	יציאת חם
18:49	20:02	20:54	י"ג
19:07	20:00	20:51	ת"א
19:10	20:02	20:54	מ"ט
19:07	20:00	20:51	כ"א

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהי ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן ארייס וליילד אורי חיים בן שלי

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה - פת גויים - חלק ד'

מה דין הכלים כאשר גוי אפה פת בכלים של יהודי ללא סיוע יהודי וכן מה דין פת של בדואים?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון מספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

ההולכים לטייל במקומות, שנמצאים גויים שוכני אוהלים [בדואים], וסגנון האירוח שלהם מתבטא בכך, שנותנים לאורחים לחם שמכינים בו במקום, יש מי שאומר, שדין הלחם כפת פלטר. **מקורות:** 'זבחי צדק' (יו"ד סימן קיב ס"ק כה). ולדעת מרן השו"ע הנ"ל, ימתין לכתחילה ולא יקנה מהם. ובכל אופן יש להסתכל שלא מכניסים לתוך הקמח דברים אחרים מלבד מים.

ויש מי שמחמיר לדונו כפת בעל הבית וכן עיקר. ולכתחילה כאשר ישראל מתארח שם, ישליך קיסם וכדומה, ויהיה מותר. **מקורות:** 'בן איש חי' (חוקת ש"ב ס"ה), וב'כף החיים' (ס"ק מו) כתב, נראה טעמו משום דאין כל הפת נותנים לפני האורחים אלא קצת, והנותר נשאר עבורם, והוי כפת בעל הבית. ואם ידוע, שאופים הכל רק בשביל האורחים - הדבר מותר, ויש להחמיר אף בזה ולהשליך קיסם. וכ"כ בשו"ת 'ביע אומר' ח"י (עמוד שסט) שהעיקר בזה כדעת הגרי"ח ב'בן איש חי'. וכ"כ בשו"ת 'רב פעלים' ח"ד (חיו"ד סימן ז).

גוי שאפה פת ללא סיוע ישראל כלל, ודינו פת גויים, אין הכלי נאסר, ואינו צריך הכשרה. ולכך, אם אפה יהודי לחם או עוגות באותם כלים, לאחר שניקה אותם היטב, מותרים באכילה. **מקורות:** 'פרי מגדים' (הנהגת או"ה סדר שלישי אות לו) מכיוון שפת גויים בטל ברוב, אין לך כלי, שלא יהיה במאפה שבו רוב כנגד כולו. וראה בשו"ע (יו"ד סימן צט ס"ז). וכן העלה בספר 'בין ישראל לעמים' (פ"א אות לג). וכן הוא בשו"ת 'דברי דוד' ח"ד (יו"ד סימן י).

ובאופן שהכלים נמרחו בדבר האסור, הכלים צריכים הכשרה לאחר השבתם למשך 24 שעות.

להזהיר הגדולים על הקטנים

אין אנו יכולים לתאר ולשער את ההשפעה העצומה, שיש להתנהגות והיחס שלנו כלפי ילדינו, ביחוד כאשר אנו משפיעים יחס חם ואוהב ומשמשים דוגמה חיובית. השפעה זו יכולה להימשך שנים רבות ולעצב את עתידו של הילד. היא עלולה גם להשיג את התוצאה ההפוכה, ועל כן יש להיזהר ביחס ובהתנהגות כלפיהם. אחד הביאורים לעניין "להזהיר גדולים על הקטנים" הוא מלשון זוהר לא מלשון אזהרה. בהתנהגות ובדוגמה האישית וביחס של הגדולים כלפי הקטנים.

העיתון 'ניו-יורק טיימס' בעל תפוצה של מיליוני עותקים ערך פעם סדרת כתבות בנושא חינוך. בין היתר הוא הביא סיפור מעניין מבית ספר מסויים באפריקה, שבו לומדים אלפי ילדים. מאחד המחזורים שסיים את לימודיו יצאו כל הילדים מוצלחים, ועוסקים במקצועות מכובדים - רו"ח, עורך דין, רופא וכו'. למרבה הפלא שום עברייני לא יצא מאותו מחזור, בניגוד למחזורים אחרים, שם 'נפלו' רובם של הילדים לזרועות הפשע.

אותו עיתונאי החליט לבדוק את הנושא לעומק כדי להבין את פשרו. הוא הצליח אחרי שעות רבות להתחקות ולמצוא את המורה שלימד את אותו מחזור. (באותו בית-הספר הנהוג הוא שהמורה מתחיל ללמד בכיתה א' וממשיך ללמד את אותה כיתה עד סוף י"ב). הוא ביקש להיפגש עם המורה, והלה נתן את הסכמתו.

הוא לא התעצל ולאחר מספר שעות של נהיגה הגיע למושב זקנים באחד מהכפרים, שבו שהה המורה. גילו של המורה היה מעל תשעים. העיתונאי הציג לפניו את הממצאים ולבסוף שאל: "כיצד חוללת מהפך שכזה, שמכל המחזור שלימדת יצאו כולם בעלי מקצועות מכובדים בניגוד למחזורים האחרים שבאותו בית ספר?". ניסה המורה להשיב תשובות שונות לשאלת העיתונאי, אך הם לא הניחו את הדעת. הוא חשב וחשב ולבסוף פלט: "תראה, אני לא יודע מה לומר לך, אך דבר אחד זכור לי - אני מאוד אהבתי אותם!".

מחשבה על הזולת

בחודש סיוון ה'תשע"ו, מיד לאחר תפילת שחרית, התבשר ראש ישיבת 'פורת יוסף', הגאון הגדול חכם הרב שלום כהן שליט"א, על פטירת רעייתו הרבנית יעל ע"ה (בת הגאון הגדול המקובל הרב מנצור בן שמעון זיע"א). הוא עצם את העיניים למשך מספר שניות, וברך בקול 'ברוך דין האמת!'. לאחר מכן, קרא לאחד מבני ביתו, פתח את המגירה בביתו ונתן לו מתוכה 120 שקלים, ואז ביקש, שיקח את הכסף, יגש לישיבה, ויעביר אותו לחתן, שמתחתן היום עוד לפני החופה, כי למרות שהוא לא יוכל להגיע, ברצונו שהבחור יקבל את המתנה ממנו, ככל בחור אחר שמתחתן...

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חיים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון הרב שלמה בוכנר זצ"ל

הגאון הרב שלמה בוכנר זצ"ל - נולד בשנת ה'תקי"ב (1752) בעיר חמלניק. משחר ילדותו ניכר כי לגדולות נועד וכן הוא נודע כעילוי. לאחר נישואיו ביקשה ממנו אשתו, שיפסיק ללמוד את מלאכת הצורפות וילך לקבל תורה מפי ר' שמעלקא מניקלשבורג. בשנת ה'תקל"ו (1775) נדד שנית מביתו, כשפניו מכוונים לליז'נסק, להסתופף בצילו של הרבי ר' אלימלך. שם שהה במשך שישה חודשים.

בעל ה'נועם אלימלך' לא מנע ממנו כל מה ששאל, וכן השקיע בו כוח גדול לפעול ישועות טובות בפיו הק' ולהמתיק את הגזירות מעל עם ישראל. כמו כן למד מרבו, שכאשר רצה להכיר אדם חדש, שבא אליו ולדעת פנימיותו היה מכבדו באמירת דבר תורה או שישר זמר או שיתפלל, ובזה התגלה לפניו פנימיות האיש.

רבים פנו אליו ונושעו. מופתים נוראיים וגילויים ראו אצלו תלמידיו, והכל בהצנע לכת. **בעל רוח-הקודש. מקובל היה, כי בכל יום חמישי היה נפגש עם אליהו הנביא.** עד היום מקובל אצל יוצאי חלציו סגולה נפלאה ממנו, בכל עת צרה להזכיר שמו הקדוש ר' שלמה בן פייגא ויוושעו. שימש כרב בעיר קשאנוב במשך ארבעים שנה. נפטר ב-י"ח אייר ה'תקפ"ח (1828 - ל"ג בעומר). חי כ-77 שנים. ציונו בקשאנוב.

אביו: ר' משה חריף הי"ד (נרצח ע"י קוזאק בשעת הקידוש בליל שבת). **אימו:** מרת פייגא. **אשתו:** בת ר' שמחה רפפורט (נכד ה'תוספות יום טוב). **מרבתינו:** ר' שמעלקא מניקלשבורג, ר' אלימלך וייסבלום מליז'נסק (בעל 'נעם אלימלך'). **מתלמידינו:** ר' דב בעריש פרומר מאושפיצין. **מילדינו:** ר' משה.

מסופר, כשהיה עוד רך בשנים נודע כעילוי גדול בלימוד בעקבות המעשה הבא: אביו הגאון הקדוש ר' משה חריף היה פעם אחת באסיפת הרבנים של ה'וועד ארבע ארצות' בעיר וורשה **והתקשו כל הגאונים בדיבור אחד בתוספות** במסכת חולין ואביו אמר לגאונים, כי יש לו ילד בביתו בן שמונה שנים והוא יכול לתרץ את הקושיה על התוספות והם הסכימו.

אביו נסע לביתו לחמלניק והגיע באמצע הלילה. בנו כבר היה ישן. האבא הקיץ אותו משנתו וציווה עליו, שיגיד פירוש על דברי התוספות. בנו אמר את הפירוש כאילו לא הייתה שום קושיה בדברי התוספות. האב היכה על לחיו ושאל: "וכי אין אתה מרגיש, שיש כאן קושיה עצומה?" והבן אמר, **כי באמת אין כאן קושיה והראה לו, כי מספר דפים קודם לכן מתורצים דברי התוספות.**

יפר תלמידו הרה"ק רבי דב בעריש פרומר מאושפיצין, שפעם אחד אמר לו רבו, שיתן לו את המקטרת של יו"ט וגם את מלבושי השבת כיוון שרוצה ללכת בחוץ והלך עם תלמידו וגם אנשים אחרים הלכו עמם. כשהלכו ברחוב, רכב פריץ אחד על סוס וכשבא למקום, אשר עמד שם רבינו, עצר שם עם הסוס, ורבינו נתן לו שלום ולקח את הרגל של הסוס בידו לראות, אם יוכל עוד ללכת למרחוק, אז אמר לו הפריץ, שיוכל עוד ללכת דרך רחוקה עם הסוס. רבינו אמר לו, שיותר טוב היה, שהאם תיקח את הבנים אצלה. באותה שעה השיב לו הפריץ, שיותר טוב שהבנים ילמדו עוד להיטיב את דרכיהם, וכל השיחה הייתה בפולנית.

לאחר שהלך הפריץ אמר רבינו לאנשים, אשר עמדו שם: **"זכיתם לראות את אליהו הנביא זכור לטוב"**. וכששמעו זאת רצו לכיוון שהפריץ הלך, אולם הוא נעלם מעיניהם כאילו 'בלעה אותו האדמה'. אז שאל רבינו לר' בעריש תלמידו: "מה ראית?". הוא אמר, שהוא ראה דמות יהודי, והיה לבוש כובע בראשו, שנקרא ספאדיק ושאל: "האם ראית את השמות שהיו כתובות על הספאדיק?" ואמר לו, שלא ראה ועל זה אמר, כי לא ראה יפה.

יפר הרה"ח ר' יהושע דוד באכנר, שפעם אחת הזהיר רבינו אותו, שלא יצא שום אדם החוצה בליל פסח, כיוון שמי שיצא יהיה בסכנה גדולה, והמשרתת שכחה ויצאה ומתה, והרבנית ביקשה מרבינו, שיושיע אותה, כי מה פשעה ומה חטאתה, **והלך אצלה וקרא בשמה וקמה לתחייה.**

יפר תלמידו המובהק הרב הק' רבי דב בעריש פרומר מאושפיצין זי"ע כי פעם אחת בשעת לימודו באו שני אנשים בקרון ועל העגלה הביאו בת משוגעת מפרייסין ל"ע ועמדו עם העגלה לפני בית הרב, והיא הייתה בקרון קשורה בחבלים כיוון שחששו ממעשיה.

הם נכנסו לצדיק וביקשו ממנו שיושיע לה והשיב כי הוא אינו ה'יהודי הטוב' והוא מציע להם שיסעו לקוז'ניץ אל הרב הקדוש. כששמעו זאת ביקשו ממנו שיתן להם כתב המלצה מכיוון שהלכו במלבושי דייטש ואולי הרבי מקוז'ניץ לא יקרב אותם ושמע בקולם וכתב להם המלצה ואח"כ ביקשו ממנו, שיברך אותה על הדרך וכן עשה ויצא אל הקרון וברך אותה, והם הלכו לדרכם.

כאשר נסעו לערך חצי מיל ביקשה, שיתירו אותה והתחילה לבכות, כשהיא מבקשת לדעת, מדוע קשרו אותה בחבלים, וכן שאלה להיכן הם נוסעים עימה וכאשר ראו שהיא מדברת ביישוב הדעת הסירו את החבלים מעליה וביקשה מהם, שיסעו חזרה לבית, וכאשר ראו, כי התרפאה לגמרי ומדברת בהיגיון כמו כל אדם, באו בחזרה לרבינו לבשר לו את הבשורה.

וכשמע זאת צעק הצדיק עליהם, שתיכף ומיד ייסעו לדרכם, שלא יספרו בקשאנוב לשום אדם. כך סיפר הרה"ק רבי בעריש והוסיף: "וגם אנכי לא סירפתי מעשה זה, עד אחר פטירתו כי דרכו הייתה הצנע לכת".

הַחֶסֶד שְׁהַצִּיל

אחת-עשרה שנים נטלו על עצמם את העול הכספי עבור חינוך אותו תלמיד מצטיין.

ראש הישיבה, לאחר ראיון אישי ומבחן, הודיע לאם, כי הוא בהחלט מוכן להמשיך את 'שרשרת החסד' ולקבל אותו חנינם ללימודים בישיבה. בזכות לימודיו של אליהו המשפחה כולה עברה מהפך רוחני, התחזקו בתורה ובמצוות, בצניעות וכו'.

באחת הפעמים אמרה האם לרב שחר שעאר, שברגע שתוכל היא תשלם את כל החוב הגדול שלה למוסדות החינוך ברחובות ובאור יהודה.

שנת ה'תשע"ב, בבוקר יום א' של חול המועד פסח. הרב שמעון שעאר שליט"א (אביו של מנהל רשת הגנים), משליחי הרבי מליובאוויטש ברחובות הלך לטבול במקווה.

ככל הנראה באותו הזמן הייתה תקלה, והמים בבור הטבילה היו חמים מאוד, והרב שמעון, שהוא אדם מבוגר, התעלף, איבד את הכרתו וגופו צנח לקרקעית המקווה.

בהשגחה פרטית, התלוו אליו התלמיד אליהו עם אחיו ומטעמי צניעות המתינו לרב מחוץ למקווה, בחדר סמוך. לאחר כמה דקות כששמו לב שהרב משתהה יתר על המידה, קראו לו, וכשלא קיבלו תשובה, החליטו להיכנס למקווה - ולקַרְדָּתָם הם גילו אותו מוטל בקרקעית הבור.

אליהו קפץ למים והוציא את הרב שמעון במאמץ גדול, כשהוא מחוסר הכרה בעוד אחיו מזעיק עזרה. צוות טיפול נמרץ הצליח בדרך נס לבצע החייאה ולהציל את חייו של הרב שמעון שעאר.

ביום שביעי של פסח, בעת עריכת 'סעודת משיח', שהפכה גם לסעודת הודיה על נס הצלתו של הרב שמעון שעאר, כבר רקדו יחד המציל והניצל ריקוד חסידי סוער, כשבנו של הרב שמעון, הרב שחר, צופה בהם ובוכה משמחה והתרגשות גדולה....

הוא קרא לבחור אליהו לצד וגילה לו, שבמשך כל שנותיו בגן, בחיידר ובישיבה, אימו לא שילמה פרוטה אחת לשכר לימוד, עקב המצב הכלכלי.

"אימא שלך הבטיחה לי, שברגע שתוכל היא תחזיר כל שקל מהחוב הענק. תמסור לאימך, שהיא כבר שילמה את החוב עד הגרוש האחרון!!!"

המסקנה המתבקשת היא, שכל פעולה טובה שאדם עושה יכולה להניב תוצאות גם לאחר שנים. לא אחת אנו רואים בעינינו ניסים גלויים ונסתרים, שאינם כלל בדרך הטבע והקב"ה מראה בכך את ידו המְכַנְנֶת ומשלם בכך לאדם כפי פועלו הטוב והחסד שעשה עם הזולת, לפני שנים.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'ברכת דוד' ויש בו כדי ללמדנו כי כאשר האדם עושה חסד עם הזולת, למעשה הוא עושה חסד עם עצמו. וכל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה.

הסיפור הוא על משפחה מרובת ילדים מהעיר רחובות, שהקושי הכלכלי נתן בהם את אותותיו, וההורים לא יכלו לממן את עלות גן הילדים של בנם אליהו.

האם, בצר לה פנתה לרב שחר שעאר שליט"א המשמש כמנהל רשת הגנים של חב"ד ברחובות, וביקשה לרשום את בנה לגן הסמוך לביתה.

היא התחננה בפניו, שיעשה עימה חסד כי אינה יכולה לשלם כלל עבור הגן אפילו סכום חלקי בשל מצבם הכלכלי.

המנהל, שהתרשם מדברי האם ולאחר שראה את הבן והתרשם ממנו, הסכים להכניס את הילד לגן חב"ד ללא תשלום, כשהנהלת המוסדות מממנת את לימודיו.

לאחר שלוש שנים בגן הגיע הזמן להירשם לכיתה א' בתלמוד-תורה. האם רצתה שהוא ימשיך ללמוד במוסד חב"ד.

לפיכך, היא ביקשה מהרב שחר שעאר, שידבר עבורה עם מנהל הת"ת, שיסכים אף הוא לרשום את בנה חנינם אין כסף, כיוון שהמצב הכלכלי רק הוסיף והחמיר...

הרב שחר שעאר התקשר למנהל הת"ת והבטיח לו, שרק נחת הוא יראה מהתלמיד הצעיר. מנהל הת"ת התרשם עמוקות מדבריו והסכים לקבל את הבן.

וכך במשך כל שמונה שנות הלימוד של הילד לא גבתה ההנהלה כל סכום שהוא מהמשפחה הנזקקת. הבן לא הכזיב, עשה חיל בלימודיו והצטיין בהתנהגות למופת, היו לו מידות טובות ונעלות, והוא התאמץ ככל יכולתו לעשות נחת רוח רבה להוריו ולמלמדים, ואף היה אהוב על חבריו.

לאחר שמונה שנים בת"ת הגיעה העת להירשם לשיעור א' בישיבה קטנה, והבן הביע את תשוקתו ללמוד בישיבת חב"ד באור יהודה'.

האם המסורה פנתה שוב למנהל רשת הגנים, הרב שחר שעאר שליט"א, שסייע לה בזמנו להשיג לימודים חנינם בת"ת, בבקשה להפעיל את השפעתו גם על הנהלת הישיבה החב"דית כדי שיסכימו לרשום את בנה ללא עלות כלל למשך השנים הבאות...

המנהל לא היסס ושוחח עם ראש הישיבה, שיתן את הסכמתו ויעשה חסד כשם שהמוסדות ברחובות במשך

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתר יא אטון זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	שמואל בן רבקה ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה	אביחי בן אסתר ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	חוה בת יעקב צבי ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחיה ז"ל	יצחק יצחק בן רחל ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחיה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	דוד יצחק בן פרחיה ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	גורג'יה בת נעימה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שני בת אסתר ע"ה	מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן נעמה ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	

גליזון באר הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת אמור - ל"ג בעומר

- אכחשיכה כאורה - כשעדיין עת חשיכה יבין שהכל אורה וטובה.
- השלום לרחוק ולקרוב - כי אין מרוחק מהבורא.
- ותספרו חמישים יום - קדושת ימי הספירה.
- חלב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה.
- טבצדק תשפוט - כמה עצות לדון לכף זכות.
- יבחדוותא דילי - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא.
- טזעת רצון היום לנו - יומא דרשב"י.
- יחכי קדוש היום לאדונינו - תוקף קדושת היום.
- כביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות.
- כברשב"י לכל - אפילו לפחותים, ובפניו ושלא בפניו.
- כההוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות.
- כובסוד תורה הבהיר - העסק במאמרי רבי שמעון בנגלה ובנסתר.
- כחבשבתו עם חברים - גמילות חסד במשנת רשב"י.
- לאוצר של יראת שמים - יראת שמים במשנת רשב"י.
- לאבני חביבי - אהבת הקב"ה לבניו, גם לרחוקים.
- לגתורתו אומנותו - מעלת עסק התורה, במשנת רשב"י.

סדר ועימוד:

א.י.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת אמור

כחשיכה כאורה – כשעדיין עת חשיכה יבין שהכל אורה וטובה בפרשתן (כב כט-ל), 'וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו, ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר אני ה', רמו נפלא רמו בה ה'חתן סופר' זי"ע (בקונטרס ניות ברמה עמוד האמונה והבטחון), כי הנה תכלית האמונה הוא שיכיר האדם שכל הנעשה עמו 'חסד ה'

הוא', ואף אם עדיין אינו נראה לו כן בעיני בשר ידע כי כן הוא האמת², ולכן לא ימתין עד שתתגלה הישועה בגילוי, אלא מיד 'יודה לה' חסדו ונפלאותיו' על כל אשר אירע עמו, אף שעדיין אינו מבין מה טובה יש בזה. ושלא יהיה כענין מה שאמרו בגמרא (נדה לא.) מעשה באחד שרצה לילך בספינה וישב לו קוץ ברגלו,

א. הנה ידוע מה שרמזו בלישנא דקרא (תהילים קטו ב) 'למה יאמרו הגוים', שזהו ההבדל והחילוק בין ישראל לעמים, שהללו אינם מאמינים אלא מלאים טענות וטרוניות כרימון ותמיד יאמרו וישאלו למה... למה... אולם בני ישראל מאמינים בני מאמינים, ועל כל דבר ודבר אומרים 'ככה', כן הוא רצון השי"ת ומקבלים את הדין באהבה. ויתבאר ביותר על פי יסודו הנודע של הגאון רבי חיים הלוי מבריסק זצ"ל על הא דאיתא בגמ' (חגיגה ג:) 'ת"ר, איזהו שוטה היוצא יחידי בלילה והלך בבית הקברות והמקרע את כסותו', והקשו בגמ', שאם מדובר שעושה אותם בדרך שטות מדוע נחשב כ'שוטה' רק כשעשה כל הג' דברים הללו, והרי די באחד מהם להחשיבו כשוטה, ואם מדובר באופן שלא עשאו בדרך שטות, א"כ, אפילו כשעשה את כולם אינו נחשב לשוטה. ותירצו שאכן מדובר כשעשאו בדרך שטות, אלא שכל עוד שלא עשה רק אחד מאותם סימנים עדיין יש מקום לתרץ את מעשיו ולומר שאינו שוטה, וכגון אם יצא יחידי בלילה אפשר לומר שרצה לצנן גופו (וע' שם ברש"י), ואם לן בבית הקברות – שמא עשה כן כדי שתשרה עליו רוח טומאה שתסייעהו להיות מכשף, ובקרע כסותו ניתן לומר שהוא 'בעל מחשבות', אולם כיון שעשה את כל ה'סימנים' כולם בוודאי שוטה הוא. והקושיא עולה מאליה, אם אכן, יש לנו 'תירוץ' הוגן על כל אחד מאותם מעשים משונים, מדוע העושה את כולם נחשב כשוטה ודאי, ואין מנסים לתרץ אותו. ומכאן הוכיח הגאון רבי חיים מבריסק כי כאשר יש על אדם ג' קושיות, עדיף לומר תירוץ אחד המיישב בבת אחת את כל הקושיות מאשר לומר ג' הסברים על ג' שאלות...

ומכאן לענייננו, פעמים הרבה שבלב האדם מקננת 'שאלה' למה, ואת כל קושיא בפני עצמה ניתן ליישבה, וכגון, ראובן שואל למה הפסיד כל כך הרבה מרכושו, ועל זה ניתן 'לתרץ' (ח"ו) כי לא עשה השתדלות כפי הצורך... שמעון מקשה למה נהייתי חולה, ותשובתו כי אכל מאכל מקולקל... לוי זועק למה לא זכיתי ב'תפקיד' (משרה) פלונית שחשקתי בה והיא מתאמת לי להפליא, ומניח את דעתו בתירוץ שאחד מהעובדים באותו מקום 'שם לו רגלים' כי שונא הוא לו מתמול שלשום... יהודה מתפלא למה אירעה לו תאונת דרכים (עקסידענ"ט), ומרגיע את עצמו כי ה'נהג' שפגע בו אינו יודע לנהוג כהוגן... ועוד אלף פעמים שמתעוררת השאלה 'למה' עם תירוצים מתירוצים שונים, ושערי תירוצים לא ננעלו, אך במקום לומר כמה תירוצים נפרדים עדיף לומר 'תירוץ' אחד שמיישב את כל השאלות, ו'אחד' אני יודע – אחד אלוקינו בשמים ובארץ...

מעתה יתבאר לשון הפסוק כמין חומר 'למה יאמרו הגוים', רק אומות העולם שואלים למה, כי 'איה אלוהיהם' – אין להם אלוקים חיים אשר יוכלו לתלות בו את כל הקושיות, ובעל כרחם שנצרכים להגיע לתירוצים הרבה... אמנם אנחנו מאמינים כי 'אלוקינו שבשמים כל אשר חפץ עשה' (המשך המזמור שם, פסוק ג), ואם כן יש לנו תירוץ אחד על כל התמיהות שבעולם, שכל אשר חפץ הקב"ה עשה, והוא היודע מה הנכון והראוי ביותר. וזהו שאמר הכתוב עוד (תהילים קמד טו) 'אשרי העם שככה לו', אשרי העם שאומרים 'ככה', כי 'אשרי העם שה' אלוקיו, וממילא אין מקום לשאלות כלל.

ב. דוגמא לדבר ממה שמצינו בפרשת אחרי לעניין 'שני השעירים' אשר הביאום אל בית המקדש לעבודת יום הכיפורים, שהנה באותה שעה שבה שחטו את השעיר לה' עדיין היה השעיר השני עומד חי (טז ח), ולא היה משתלח אלא לאחר כל העבודה בהקטרת הקטורת לפני ולפנים והזאת דם הפר והשעיר, והנה כל אותו הזמן נדמה לשעיר כי שפר עליו גורלו וחלקו, שהרי את חברו שחטו ואילו הוא נותר בחיים, והנה מוציאים אותו כשהוא חי מבית המקדש, אמנם בסופו של דבר יתברר לו כי חברו ה'מסכן' זכה להיות קרבן לה', ושיכנס מדמו לקדשי

באר הפרשה - פרשת אמור

אדהכי והכי הפליגה הספינה והוא נשאר מאחור - לרצונכם תזבחו דבודאי אחרי שהישועה יגיע תזבחו ביבשה, התחיל להתרעם, ואח"כ שמע שטבעה הספינה בים וחזר והודה לה', כי באמת, אין זה 'תכלית' האמונה, אלא שגם בעת החשיכה לא יתרעם אלא מיד יודה לה' כי טוב הוא². וזהו זכי תזבחו זבה תודה לה' - תודה, ויהיה או 'לרצונכם' בשמחת הלב בשלימות, אמנם אין זה די למי שמוחזק במידת הבטחון אלא ביום ההוא יאכל, מיד 'ביום ההוא' שנעשה עמו דבר, הן לטב הן למוטב, יאכל כלומר שיאמין כי 'הנאה'

הקדשים, ואילו הוא נשלח לעזאזל... והרי זה 'משל' על כל תהלוכות העולם, שלא כל מי שנראה כ'רע לו' אכן כך הוא הדבר באמת, ולא כל מי שנדמה ש'טוב לו' שאכן טוב לו... (ע"פ הרש"ר הירש).

ג. ויזכור מה שאמרו בשמו של מרן הבעש"ט זי"ע (עיי' בעש"ט עה"ת, פרשת מקץ בהערה ד, ועוד) כי זה הנפק"מ והחילוק בין 'כל דעביד רחמנא לטב עביד' (ברכות ט:) לבין נחום איש גזם זו שהיה אומר 'גם זו לטובה' (תענית כא.), כי ביאור 'לטב עביד' הוא - כדי שתצא טובה מתוך הרעה, מוסיף עליה נחום איש גזם זו ואומר גם זו - אותה רעה טובה היא בעצם, וכדרך שנתהפך עפרו של נחום איש גזם זו לחיצים, נמצא שטובה הייתה לו בעפר עצמו... ואכן, באמירה זו מהפך האדם את הרעה עצמה להיות לו לטובה.

כה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (הובא בספר יסוד העבודה מכתבי קודש אות נג) ...כללו של בטחון להאמין באמונה שלימה שכל דבר הנעשה מה' שהוא טוב לכל, והכל נעשה לטובת האדם, ומה שאינו בהבנת האדם (יאמין ש) הטובה הנעשה הוא בערך דבר הנסתר מהשגה ובוודאי היא יותר טובה, וד"ל. עכ"ל. ונראה ביאור דבריו שהטובה הטמונה מתחת ההסתר כה גדולה היא עד שאין ביד האדם להשיגה... והיינו שבשעה שרואה אדם שכביכול הבורא מתנהג עמו ב'הסתר והעלמה', ונראה לו כי עולם חשך בעדו, ידע שאדרבה - באותה שעה מצמיח לו הבורא טובה גדולה אשר לרוב גודלה מוכרחים לעשותה בהשקט, בהצנע ובסתר.

וכבר נשאל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע מיהודי 'מר נפש' לתמוה על דברי חז"ל (ברכות נד.) 'חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה' ואמרו בגמרא ולקבלינהו בשמחה. איך תאמר שהאדם אשר הכל אצלו 'על מי מנוחות' ולא קרהו אסון אינו צריך לברך, ואילו מי שאירעו אסון עליו לברך להודות ולהלל לה'. ענהו הרה"ק, בנוהג שבעולם כשאדם מתדפק על שערי בית ה'נדיב', והלה פותח דלתיו ומבקש ושואל ממנו שטר של עשר דאלער (דולר), הרי זה סימן שברצון בעה"ב למסור לו שטר של עשרים דאלער, אלא שאין ברצונו לתת יותר מעשר דאלער לכן הוא מבקש ממנו שישב לו עשר מתוך אלו העשרים. ואם יבקש חמישים הרי הדבר מורה שהוא עומד למסור לו שטר של מאה דאלער וברצונו לתת לו רק חמישים, לכן הוא מבקש מעמו חמישים בעד שטר המאה. המשיך ר' שלומ'קה שכן הדבר בענייננו, אם הקב"ה לקח מעמנו את קרובו היקר כל כך, הרי זה מורה כי טובה רבה וגדולה עתידה לבוא עליו. על כן דייקא עליו להודות ולא חברו, כי רק הוא עומד לקבל בזו העת שפע רב מן השמים, ואילו מרעהו לא דיברו כלל בשמים.

הוסיף ר' שלומ'קה שזה המקבץ נדבות כשמבקשים ממנו 'חמישים' מיד הוא מתמלא שמחה והנאה (אף שעדיין לא קיבל מאומה לידו), כי יודע הוא שעתה עומד הוא לקבל שטר של מאה. כך על האדם 'לברך בשמחה' כי כבר רואה הוא בעין האמונה שעתיד לקבל רוב טובה.

הוספה נפלאה שמעתי מצדיק אחד שליט"א, דיש לתמוה על הנהגת העשירי למה לו להוציא שטר של מאה ולבקש עודף, וכי חסרים לו שטרות של 'חמישים', מדוע אינו נותן לו מיד חמישים ותו לא מידי... אלא י"ל, כי בבואו להעניק לעני חמישים, הוא רוצה תחילה לבחון את העני עד כמה הוא נאמן וסומך עליו ורק לאחר מכן הענק יעניקנו כל הטוב, על כן יעמידנו בנסיון - יבקש ממנו תחילה חמישים כעודף, ונראה אם יחזיר את אשר יתבקש בטרם שיקבל את חלקו הבא לו... על כן, התחזקו נא אימצו נא, לעמוד במשמר האמונה בעת החשיכה להאמין בהשי"ת כי עוד מעט רגע ויפציע האור כי טוב לאורך ימים ושנות חיים.

באחד השיחים שאל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע את בנו הצעיר של הרב מפיעטרקוב, שעבר את מאורעות ה'מלחמה' - האם ראה בעיניו את ה'משרפות' והקרמטוריומים בהם שרפו הרשעים רבבות בית ישראל. ויען, הן, אכן במו עיני ראיתם. הוסיף הרה"ק ומיד שאלו, האם ראית גם את הקב"ה באותו מקום אפלה וחשכה... כאומר, גם בתוך ההפיכה אפשר וצריך לראות את ה', כי באמונה יראה גם שם את יד ה' שהרי אין דבר הנעשה מאליו בעולם הזה, והכל מיד ה' נעשה לטובה ולברכה, אלא שאנו מעוטי שכל להבין מה טובה יש בה.

באר הפרשה - פרשת אמור

ג

באה לידו (וכדאיתא בנמרא בכ"מ ש"אכל' פירושו 'הנאה')¹, ותיקף ומיד יזבח זבחי תודה בלב שלם². ומוהיר הכתוב לא תזתירו ממנו עד בוקר - אל תמתין ל'בוקר', כלומר, לזמן ה'אור', כשיראה את הטובה שהייתה טמונה במה שאירעו, וכאותו שישב לו קוץ ברגלו שהודה רק אח"כ כשהבין טובתו כששמע שהספינה טבעה, וזהו שסיים הכתוב אני ה' - דעו שאני הוא בעל הרחמים, ומאתי

לא תצא הרעות, ולכן ראוי לכם להודות מיד על כל מה שיבוא עליכם עוד קודם ההצלה³.

והדרך הישרה להגיע לידי ה'הודאה' בעת הקושי, ע"י ההתחזקות באמונה שלימה שהכל מונהג ומושגת מן שמיא⁴, אין אדם מרוויח או מפסיד אם לא הוכרו בן תחילה למעלה. ואף הנראה ב'הפסד' ממוזן או היוק

ד. וכך כתב בספר 'דברי משה' עה"ת מאיש צדיק וחכם שליט"א, שהנה נאמר (שמות לג כג) 'וראית את אחורי ופני לא יראו', וידוע מה שפירש הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע בזה, כי הפסוק מדבר על עת חשכות והסתר, שפעמים הרבה רק כעבור זמן ולאחריה יוכלו לראות ולהבין את הטובה שבדבר, אמנם מה כתיב בהמשך הפסוקים (שם, פסוק לג) 'וראית את אחורי.... והיה נכון לבוקר', כלומר שתהיה מיד נכון ומצפה לראות את ה'בוקר' וגילוי האור, כי אותה הרעה איננה אלא הכנה לטובה.

ה. באופן דומה ביאר הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע, שפעמים מביא הקב"ה צרה על האדם אך ורק בכדי שיכיר בבוא הישועה בטובות הבורא, והחכם שמכיר זאת מעיקרא אינו נצרך לעבור כלל את הצרה, וזהו 'וכי תזבחו זבח תודה לרצונכם תזבחו', מתחילה תגמרו בדעתכם שהנכם רוצים להודות לה' על כל חסדיו, ובזה תצאו יד"ח ולא תצטרכו לעבור את הצרה.

ו. ועל ידי ה'הודאה' כשהוא עדיין עומד בזמן ה'רעה' יזכה לראות בישועת ה'. וכמו שכתב רבינו יונה (שע"ת ש"ד אות יב) וז"ל, ואם תמצא את החוטא תלאה ותקרה עליו צרה, ויצדיק עליו את הדין ויקבל המוסר באהבה, יהיה זה לו למגן מן היסורין הרבים הראויין לבוא עליו, כמו שנאמר (תהלים עו יא) 'חַמַּת אֶדָם תוֹדֶךָ שְׁאֲרִית חַמַּת תַּחֲגֹר', פירושו - כאשר צער האדם יודה אותך, כלומר שיודה אותך האדם בעת צערו... שארית חמות - שהיו מפותחות לבוא על האדם, כענין 'אל יתהלל חוגר כמפתח' (מלכים א' כ יא). תחגור ותעכב אותם ואל תביאם עליו וכו'. ונאמר (ישעיה יב א) 'אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני'. פירוש - אודך על מוסרך וקבלתיו באהבה, ובעבור זה שאודך על שאנפת בי, ישוב אפך ותנחמני.

ומצינו במדרש (אוצר המדרשים עמוד שלד, והביאו בספר ארחות ישר, גמילות חסדים) מעשה נורא בגודל השכר למי שמשבח את בוראו, וז"ל. מעשה באדם אחד שהיה הולך בדרך בסחורה, ראהו אכסנאי א"ל רבי ומורי אם רצונך אבא עמך, א"ל בא עמי בשלום. הלך עמו, כשהיו הולכים בדרך פגעו באדם אחד שהיה סומא בשתי עיניו והיה יושב קרוב לעיר, מיד הוציא סלע אחד ונתן לו, אמר לאכסנאי שהיה הולך עמו, תן לו גם אתה כמו שנתתי אני, א"ל איני נותן לו כלום, שאיני מכירו כמו שאתה מכיר אותו, לפיכך נתת לו ויפה עשית, א"ל אם אתה אינך רוצה לתת לו הרשות בידך. הניחוהו לאותו סומא והם הלכו לדרכם. כשהם הולכים בדרך פגעו במלאך המות, א"ל להיכן אתם הולכים, א"ל לסחורה, והם לא ידעו שהוא מלאך המות, מיד כאשר נגלה אליהם ואמר אני מלאך המות, פחדו ונפלו על פניהם, אמר מלאך המות לראשון, אתה נפדה ממות, וקרא עליו המקרא הזה (ישעיה נח ח) 'והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך', וא"ל הואיל והקדמת צדקה מממונך בדרכך תחיה עוד חמישים שנה. אח"כ אמר לאכסנאי, כבר סופך בידי והגיע יום מיתתך, מיד ענה וא"ל אני וחברי באנו יחד והוא חוזר לביתו ואני אמות בכאן, א"ל הן זה קדם ועשה צדקה משלו. א"ל א"כ הניחה לי ואלך ואעשה צדקה, א"ל שוטה שבעולם, אדם פורש בים בספינה אם לא יתקן אותה בארץ מה עושה בפנים ובתהומות כשבאים עליו גלי הים, כן מי שלא יתקן עצמו בחייו מה יעשה במיתתו. ועכשיו, מה שעשית עשוי ומכאן ואילך אין לך כלום, שהגיע זמנך למות. א"ל אם כן המתן לי עד שאלך לספר בשבחו של מקום על מה שעשה עמי, א"ל מאחר שאתה מבקש לספר בשבחו של מקום יוסיפו שנותיך, עכ"ל.

ז. איתא בחז"ל (ירושלמי שביעית פ"ט ה"א, בר"ר עט ו) שככלות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה (מאימת המלכות שביקשו להרגם, ע"י שבת לג:) עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכתו - לצוד ציפורים, וכדרך הציידים, חלק מן הציפורים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע

באר הפרשה - פרשת אמור

בגוף ונפש אין בו אלא טובה וזרבה, ולכן אין לו כל צורך להמתין עדי בוא האורה, כי הרי הוא כרואה את האורה ממקום עמדו בחשיכה - אדרבה, ממקום החשיכה נראית האורה בבירור יתר.

ובאשר יתחזק האדם באמונתו זאת, ממילא יסורו מאתו כל מחשבת אוון לעשות דבר שלא

כרצונו ית' לצורך הפרנסה, ולא יעלה על דעתו לחסר תפילה בציבור או שיעור תורה וכדומה עבור עסקיו, שהרי ברור לו שלא יועיל ביגיע כפיו ועבודתו להוסיף על הנקצב לו אפילו בכל שהוא, ואין שום סיבה וטעם לעבור על רצון השי"ת. אדרבה, יבטח באלוקיו שיספק לו כל צרכיו לטובה, כי אף ש'ההשתדלות' מותרת ואף רצויה, מכל מקום עליה להיות במידה ובמשורה,

תור ציפור וציפור לקבל חיצי של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל ציפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' (חופשי) אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' (נתפס) עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר, אם על ציפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודית אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש 'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו.

ולבד ממה שלמדנו כאן פרק בהלכות 'אמונה ובטחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ירים איש את ידו ולא יבא לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק - שה'מצליח' בפרנסה או בכל ענין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכשרונו המבורך או במעשי ידיו, לאידך ה'מפסיד' לא ירגיש 'דפוק' שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו. כי הנה ישב לו זה הצייד בשדה ועסק במלאכתו - וכמובן שלא שמע את ההכרזות ששמע רשב"י, ומסתבר שבפעמים שהצליח ועלה בידו לצוד ציפור היה תולה הדבר בהצלחותיו - שבזריזותו הקדים את העוף וכך הכניסו ברשתו, ולאידך גיסא כאשר התחמק העוף מידי תלה הדבר שבגלל שלא עשה כך וכך לא הצליח לצודו, ואילו היה עומד במקום אחר היה צד גם אותו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי הוא בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, לטב ולמוטב, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע כמה ומה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו ציפור אחת שהכריזה הבת קול עליו 'דימוס'.

ח. שמעתי מאיש נכבד אשר תחת רשותו 'רשת חנויות' (Chain Stores) בכמה וכמה ערים בארץ הקודש, ובס"ד הצלחתו עולה למעלה למעלה, ואף בשנה האחרונה פתח כמה סניפים חדשים, בבואו לערוך 'מאזן שנתי' מצא כי הרווחים בשנה הזאת עלו במספר כאותן הרווחים של השנה שקדמה לה, אלא ש'מעגל' הכספים התרחב לפי כמות החנויות החדשות, רבו ההוצאות ולעומתם ההכנסות, וסוף דבר ה'רווח' הנשאר בידו הוא ממש כדאשתקד לא פחות ולא יותר. וראה בעליל, כי ריבוי ההשתדלות אינו מעלה ואינו מוריד.

כע"ז רמזו בפרשתן (כג ז') 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה', שרומז על ענין הפרנסה, להודיע לבני האדם שאין הפרנסה תלויה במעשי ידי אדם כלל אלא בידי שמים כדכתיב (דה"י א' כט יב) 'והעושר והכבוד מלפניך', ואכן, כל הרוצה להגדיל קצבתו לא ירוויח מאומה מריבוי עסקיו ומתוספת השתדלות - אין לו אלא עצה אחת 'לבוא אל המלך להתחנן לו' ולבקש מהבורא על כך. והנה, יש אנשים שתולים פרנסתם ב'מושבותיכם' וכלומר, במקום פלוני מצויים 'קוניים' טובים, ובמקום אחר מוצאים סחורה זולה וכו', וזהו אומרו 'מושבותיכם' בלשון שאלה ותמיה, וכי 'מושבותיכם' - במקום מושבכם כלומר ממקור עבודת השדה או השתדלות אחרת, 'תביאו עומר - לחם' לאכול, לא כי, אלא 'תנו-פה', בתפילות שבפה - כשתפללו אל ה' יתב"ש שהוא הממציא פרנסה לכל אחד ואחד, ולא מקום ומושב מסויים, אז תפעלו שיורידו לכם מן השמים לחם לאכול ובגד ללבוש.

זה עתה שמעתי על אחד שלא חש בטוב והרגיש בעצמו את 'סימני' המחלה, ועדיין לא נודע לו בבירור שלקה באותו נגיף ל"ע, ושאל את רבו האם מותר לו לילך למקום עבודתו אם לאו, השיב לו הרב, במצב זה פטור אתה מהשתדלות... והרי שלא השיב להדיא אם צריך לחשוש שלא יזיק לאחרים, כי עיקר יציאת אדם לפרנסתו אינה אלא מפני גזירת מלך ש'בזעת אפך תאכל לחם', ומעתה הנידון האם במצב כזה שיתכן שהוא חולה עדיין נגזר עליו לעבוד...

ועל כך בא הכתוב להסיר תלנותם, כי אכן לא נחסר בפנימיותם מאומה, אלא כך עלה ברצונו של הקב"ה שהם יהיו בעלי מומים, והרי זה מכבשי דרחמנא, ועל כן לא יתרעם אלא יקבל עליו רצון השי"ת באהבה, וידע כי בפנימיותו לא נתרחק כלום וראיה לדבר כי 'מן הקדשים יאכל', ו'אך אל המזבח לא יגש', וכמו שמסיים 'שבזה מקיים מצות ה' כמו במעשה ועבודה'.

וללמד על הכלל כולו יצא, לבל עת שנרמה לאדם שהקב"ה מרחיק ממנו, אם מחמת 'פנעי הזמן' וכמו בימינו אנו, ואם מחמת תכונות נפשו, שנולד עם נטייה להרע או שאין לו כשרונות טובים כ"כ וכל כיו"ב, שידע שלא נחסר בו דבר מפנימיותו, ולא הרחיקו הקב"ה כלל, אלא יקבל את הנהגת הבורא באהבה, ובוה נחשב כאילו עבדו במעשה'.

הוסיף עוד הרה"ק מאיז'ביצא זי"ע (ח"ב ד"ה גם), שהנה כתיב בסוף הפרשה (כד י"א) 'ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי, ויקוב בן האשה הישראלית את השם' וגו', והביא רש"י מדברי הת"כ, 'מהיכן יצא וכו', ומתניתא אמרה מבית דינו של משה יצא מחוייב, בא ליטע אוהלו בתוך מחנה דן, אמרו לו מה טיבך לכאן, אמר להם מבני דן אני, אמרו לו 'איש

וכל שהאדם ממעט בה מתוך אמונתו בבוראו, אינו אלא מרוויח להיות ידו על העליונה, להרוויח בכבוד את פת לחמו ואף להחזיק בקדושה של מעלה ולהתקשר אל אביו שבשמים^ט...

שלום לרחוק ולקרוב - כי אין מרוחק מהבורא

בפרשתן (כא כא-כג), 'כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הכהן לא יגש להקריב את אשי ה' מום בו את לחם אלוקיו לא יגש להקריב, לחם אלוקיו מקדשי הקדשים ומן הקדשים יאכל, אך אל הפרכת לא יבוא ואל המזבח לא יגש'. יסוד גדול כתב הרה"ק מאיז'ביצא זי"ע (מי השילוח ד"ה לחם) בביאור מקראי קודש אלו, כי הנה לכאורה תעלה התרעומת בלב אותם בעלי מומים, מה חטאינו מה פשעינו כי הרחיק אותנו ה' מעבודתו ו'למה נגרע' משאר אחינו הכהנים, והלא אין המום תלוי בנו אלא בהקב"ה שהוא יצרנו באופן זה, ולא עלינו התלונה כי אם על ה', וכדרך דאיתא בגמ' (תענית כ:): 'לך ואמור לאומן שעשאני כמה מכוער כלי זה שעשית', ובשלמא שאר פסולים וטמאים אשר פסולם בידי אדם אזי יצדיקו עליהם את הדין כי מעשיהם גרמו להם להיפסל מן העבודה, אך מי שפסולו בידי שמים מה גרע מאחרים.

ט. סיפר לי יהודי מתושבי העיר לאנדאן, שהוצרך פעם ליסע לארה"ב, להוותו נתקף שם בלבו, והוכרח לשהות בבית החולים למשך עשרה ימים, ומכיוון שאינו מתושבי ארה"ב ואינו משלם שם על ביטוח (אינשורנס) רפואה ע"כ דרשו מעמו בסוף אלו הימים לשלם סכום עצום של \$30,000 טבין ותקילין. 'הוצאה' זו העיקה על לבו של היהודי, ושאל את עצמו, מדוע אירע לי כזאת בדיוק בהיותי על אדמת ארה"ב כשאין לי ביטוח... מדוע לא אירע לי כזאת יום אחד טרם נסיעתי בהיותי בביתי תחת חסות הביטוח שהיו משלמים את הוצאות הטיפולים... עד שאחד הרבנים 'האיר' את עיניו, וכך אמר לו, הנה ב'ראש השנה' העבר - בו ביום שכל באי עולם יעברו לפניו כבני מרון, ונקצב לכל איש מזונותיו מר"ה ועד ר"ה, באותו יום נגזר עליך ל'הוציא' סך שלוששים אלפי דאלער להוצאות רפואה, והנה בלאנדאן עיר מגורייך היה עליך לעבור כמה וכמה מדורי גיהנום 'רפואיים'... עד שהיית מגיע לסך ל' אלפים, ואילו בארה"ב 'גמרת' עם כל הוצאה זאת תוך עשרה ימים... ותנצל נפשך.

י. איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (פר' ויצא) וז"ל. 'אומרים בשם הרה"ק רבי שלמה קארלינר זצוק"ל, על מה דאיתא ברש"י בשם חז"ל על הפסוק (דברים ו ה) 'ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך - שלא יהיה לבך חלוק על המקום', ואמר הפירוש, אשר בכל מקום שהוא - יעבוד את השי"ת, כי יש בני אדם כשהם באיזה מקום ואינם עובדים להשי"ת, אומרים שהמקום גורם, כי אם היה באיזה מקום אחר בודאי היה עובד להשי"ת, על זה אמר שחלילה לומר כן, כי לא המקום גורם ח"ו איזה מניעה לעבודתו ית', כי כיון דהכל מאתו ית', ורצון ה' הוא שיהיה האדם כעת במקום הזה, מסתמא גלוי לפניו ית' שזה המקום לא יגרום שום מניעה ח"ו לעבודתו ית', רק המניעה הוא מצד האדם, לכך אמר 'שלא יהיה לבו חלוק על המקום' - שהוא שם, עכ"ל. וכשם שהדברים אמורים לגבי ה'מקום' כך גם לעניין ה'זמן', שלא יהא לבו חלוק על הזמן שהוא שם...

באר הפרשה - פרשת אמור

הספורים בינתיים כחולו של מועד, כלומר שכשם שחול בית דינו של משה ויצא מהוייב עמד וגידף, עכ"ל. והנה 'מגדף' זה היתה כוונתו תחילה לשם שמים, שרצה להיות נטוע בתוך בני ישראל ומחובר אליהם, אלא שהתרעם בליבו על שריחקהו, ועי"ז ירד לדיוטא התחתונה והגיע לאן שהגיע רח"ל, וכל פרשה זו נכתבה 'להראות עד היכן צריך האדם להרחיק עצמו מכל מיני תערומות'.

ה'חיד"א' מביא משמו של רבינו אפרים (לחם מן השמים, תרומה אות כא) על הכתוב (שמות כו ו) 'ועשית חמישים קרסי זהב', שהוא מכון על חמישים ימי הספירה הקדושים, וכמו שה'קרסים' המה המחברים בין יריעות המשכן, כך אלו הימים המה ימי חיבור בין בני ישראל לבין אביהם שבשמים.

ובזוה"ק (תצוה קפג:) איתא מאן הנטיר הני יומי מפסח עד עצרת אין צריך לבוא במשפט בתשרי - השומר ונזהר בסור מרע ועשה טוב בימים שבין פסח לעצרת הרי הוא מתוקן ועומד ואינו צריך לבוא לפני המלך המשפט ביום הדין.

ואילו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (אמור ד"ה וספרתם בד"ה לא נודע השנה) מביא משם האריז"ל שכמו שמפסח ועד העצרת הוא זמן גידול כל הפירות והתבואות, כן

יא. וכך כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (קדושים ד"ה א"י וכי) בביאור מה שנאמר בפרשתן (יט ה-ו) 'וכי תזבחו זבח שלמים לה' לרצונכם תזבחו, ביום זבחכם יאכל וממחרת, וז"ל, היינו לבטל רצונך מפני רצונו ית', ואיך שהוא מתנהג עמך לקבל באהבה ובלב שלם, שלא להתרעם ולא להיות קורא תיגר חס ושלום, זאת הוא זבחי שלמים עכשיו (וכלומר שלשון הפסוק יתפרש באופן זה, שהדרך להקריב קרבן שלמים בזמן הזה הוא על ידי 'לרצונכם תזבחו', לשחוט את הרצון ולבטלו לרצון ה'). ועל ידי זה 'ביום זבחכם יאכל' יהיה ברכת הפרנסה, 'וממחרת' היינו בריוח שלא יצטרך לדאוג דאגת מחר, עכ"ל.

יב. ועל פי זה מבאר באופן נפלא דברי הגמ' (ע"ז ג.) הנודעים, שלעתיד לבוא יבקשו אומות העולם מהקב"ה שיתן להם חלק לעולם הבא כמו לישראל, ויאמר להם מצוה קלה יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה וכו', מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו, והקב"ה מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו ויוצא, ובזאת ניכר החילוק בין ישראל לעמים, כי בני ישראל אף שגם הם פטורים מן הסוכה כשהם מצטערים מן החמה אך אינם מבעטים, ואילו הגויים מבעטים. ונתבאר במפרשים טעמים הרבה מדוע הקב"ה בוחן אותם במצות סוכה דייקא.

ומבאר בזה"ל, כי מצות סוכה הוא 'צא מדירת עראי ושב בדירת קבע' (סוכה ב.), היינו שימשך האדם אחר רצון השי"ת כפי רצונו ית', ולא יתרעם באם הקב"ה ימניעו אף מלעשות מצוותיו, שמאחר שזה רצון ה' יקיים גם עתה מצוותיו במה שפירש עצמו, ומי שמבעט כאשר ימנע מן המצוה מוכח שגם כשרצה לקיים מצות ה' גם אז לא היה כוונתו לשם שמים'.

יג. אמר על כך הרה"ק מרוזין זי"ע, שהנה לפי דברי הרמב"ן יש לאסור נישואין בימי הספירה, כדרך שאין נושאים נשים בחולו של מועד, והיינו מטעם של 'שמחה', ולאידך, איתא בשו"ע (תפס א) כי הטעם לאסור שמחת הנישואין בימים הללו - מפני האבלות שמתו בו תלמידי רבי עקיבא, ויש לבאר כי הדבר תלוי באדם עצמו, שאם מטהר עצמו בימי הספירה הרי ימים אלו הם בבחי' ימי חול המועד, ואם לאו אזי אינם אלא ימי אבלות.

על דגלו באותות לבית אבותם' כתיב (במדבר ב ב), נכנס לבית דינו של משה ויצא מהוייב עמד וגידף, עכ"ל. והנה 'מגדף' זה היתה כוונתו תחילה לשם שמים, שרצה להיות נטוע בתוך בני ישראל ומחובר אליהם, אלא שהתרעם בליבו על שריחקהו, ועי"ז ירד לדיוטא התחתונה והגיע לאן שהגיע רח"ל, וכל פרשה זו נכתבה 'להראות עד היכן צריך האדם להרחיק עצמו מכל מיני תערומות'.

וכתב עוד וז"ל, כי איש ישראל אחר שלבו דבוק בהשי"ת וכוונתו לשם שמים, אף אם השי"ת ידחה אותו מאיזה טובה - בזה עצמו יקרא עובד ה' במה שמרחיק עצמו על פי רצון השי"ת, ויזכה לטובה גדולה", כגון בעל מום מזרע אהרן בזה עצמו היה זוכה לטובה גדולה במה שהרחיק עצמו מהעבודה".

תספרו חמישים יום - קדושת ימי הספירה

בפרשתן (כג טו), 'וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים יום', צא ולמד על תוקף קדושת הימים ממה שכתב הרמב"ן (ויקרא כג לו) זיהימים

הכתוב בפרשתן (ויקרא כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקטנים, ופירש וז"ל, 'להזהיר גדולים פירוש בשעה שהם בגדלות על הקטנים שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות, עכ"ל. פירוש שצריך להמשיך ולהאיר מהזמנים הנעלים 'והגדולים' בעת שמתעסק בתורה ותפילה גם על הזמנים החשוכים והירודים, כי על ידי זה יוכל עמוד בנסיון גם בשעת ההסתר. כי כל עניינם של 'הימים הטובים' וכל 'זמני האורה' הם ליתן לאדם כח שיוכל להתקדם ולהתעלות בעבודתו ב'ימות החול'".

הוא זמן גידול הנפש^י. וכן מצינו בלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ב ד"ה ימי) וז"ל, וכל השנה תלוי באלה הימים^ט.

ו'החכם' עיניו בראשו להיות 'רואה את הנולד, לנצל ימים טובים מאירים אלו בהם יכול לקנות לעצמו קניינים טובים בנקל, ובוה יתעשר בעושר רוחני לנצח נצחים, ויחסוך מעצמו עבודה מרובה לזמנים הבאים לאחר מכן^ט. וכמו שביאר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נועם אלימלך בפרשתן ד"ה בע"א)

יד. וכבר כתב המהר"ל (חידושי אגדות, ר"ה) שלא בכדי קבע הקב"ה מועדי השנה בהם יראה כל זכורך את פני האדון לפי התבואה הגדלה בחודש האביב ונקצרת בחג השבועות - חג הקציר, אלא כי כמו גדילתו שימים אלו הם ימי הפירות הרוחניות, כי בחג האביב - בחודש ניסן הוא הזמן המסוגל לגדול ולהתעלות, עד זמן שקוצר פירותיו הרוחניים בשבועות.

טו. נוראות כתב ב'נהר שלום' להרה"ק הרש"ש זי"ע (דף לב:) וז"ל. כי פסח וימים אלו הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שאדם הולך בהם - בה מוליכים אותו כל ימות השנה.

טז. שמעו נא למעשה שהיה, מלחמה עקובה מדם התחוללה בין מדינת טורקי' למדינת וונצי', באחד הימים ראה איש פשוט מבני וונצי' שבני טורקי' באים לכבוש את הגשר המרכזי של וונצי' (כידוע, שכל וונצי' בנויה במים ונחלים, והדרכים שבין הבתים והרחובות הינם על גבי גשרים), מיהר האיש 'למפקד' הגדול וסיפר לו דברים כהויתם, ומן הנראה לכל בר דעת למהר לנתץ ולשבר את הגשר המרכזי ובוה תמנע האפשרות מבני טורקי' לכבוש וונצי'. המפקד הסכים עמו, אבל לא עשה דבר עד שהצליח לאסוף ולכנס יחדיו את כל ראשי הצבא, והללו החליטו שהוא צודק ושלחו אלפי חיילים ששברו את הגשר, אבל להוות לבם מצאו שהטורקיים כבר נכנסו לתוככי המדינה ופרשו את 'דגל' מדינתם כאות נצחון... ומאחר שכבר נכנסו הרגו הרג רב וגדול בבני וונצי'. אז נענה המפקד ואמר, אויה לנו, אילו היינו שולחים מבעוד מועד בתחילת הלילה כמה חיילים יחידיים לנתץ ולשבר את הגשר, היו אלו היחידים מצילים את כל המדינה, כי שוב לא היה כל 'דרך' לרשעים הללו לבוא עד שערי עירנו, והיינו ניצולים מהם לגמרי, ועתה... אפילו רבבות חיילים לא יעזרו לנו.

ולדין ייאמר, על דברי חז"ל (שבת לב.) 'לעולם יבקש אדם רחמים שלא יחלה שאם יחלה אומרים לו הבא זכות והפטור', והיינו דאמרן לעיל, כי המתפלל קודם שיחלה מונע את המקטרג וחוסך את כל החולי מבוא אליו, והוא נפטר מכל הצרות הרבה יותר בנקל מאחר שכבר אירעו המקרה ל"ע...

גם מרמז לנו, לכל דבר שבקדושה, בעבודה קטנה מעיקרא הוא מונע מעיקרא את המפריעים והשונאים מלהילחם בו, ובזה הנו חוסך מעל עצמו עבודה גדולה וקשה לאחר זמן (הן בתיקון המידות בטרם ימצא עצמו בעיצומו של נסיון וכו', הן בקנין תורה ובכל ענין שהוא).

יז. מעשה באיש שהיה לו 'חמור' נאמן, עמו נשא משאותיו ונסע במסעותיו, ויהי היום, באמצע הדרך - שוד ושבר, החמור עם משאותיו נפל לבירא עמיקתא, לא איבד האיש עשתונותיו, הזעיק מיד את המנוף (crane) וזה עשה עבורו את העבודה בשלימות בהגביהו את החמור עם כל המשאות לדרך המלך. אחר הדברים האלה עשה האיש ק"ו בעצמו, וכך דרש, אם המנוף הצליח להגביה את החמור, מדוע עלי ליסע הנה והנה עם החמור, עדיף עבורי להתחיל להשתמש עם המנוף לצורך נסיעת ונשיאת המשאות... וכך עשה, העמיס את חבילי משאותיו על המנוף, אבל משבא להמשיך בדרכו, מצא שהמנוף אינו זז אפילו מרחק פסיעה אחת, ותמה האיש מאד, על מה אירע לו ככה... עד שבא חכם אחד והאיר את עיניו, שכל ה'קל וחומר' שנשא בעצמו פריכא הוא, כי אין כוחו של המנוף אלא בהגבהת חפצים וחבילות, אבל אין לו כל כח להמשיך ולהתקדם בדרך, רק החמור הפשוט יכול עשות כן. כל זה כדרך משל לדין, כוחם של חגים ומועדים להגביה את האדם מעל כל ה'בורות' שנפל בהם בימי החולין, אבל

באר הפרשה - פרשת אמור

לב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה

בה כתב החיד"א זי"ע (לב דוד, פ"ל אות יב), וז"ל, בימי העומר צריך לזוהר ביותר בעבודת ה' בתורה ובמצות, מפני שהם ימי דין, וכשיצאנו ממצרים היינו מתטהרים בימים הללו לקבל התורה הקדושה, וכשם שבימים ההם ע"י התעוררות ישראל ליטהר ממרום שלח שפע קדוש להיותם עזים ומגינים, כן עתה אם ישים אליו לבנו ויקיץ מתרדמת יצרו יהיה לו עזר, כי הבא ליטהר מסייעין אותו, ומה גם כי הימים האלה מסוגלים לזה - עת שהגיעו אבותינו ליטהר, ואנחנו נחליץ חושים לעשות כמעשיהם, ולזוהר בכל סדרי טהרה, ובפרט בענין שנאת חנם צריך לדקדק מאד, כי ידענו מה היה לתלמידי ר"ע בין פסח לעצרת (ומביא שם טעמים מדוע דייקא ימים אלו).

את רעהו, אלא בטוב לבו ירבה ב'עשה טוב'² לעודד איש את רעהו ולגמול עמו כל טוב.

הנה כתיב בריש פרשתן (כא א) 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו', כתב ה'אבן עזרא' בזה"ל, 'וטעם שהזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב', ונמצא שעל הבן - הכהן, להיטמא במיתת אמו קודם מיתת אביו, שהרי האב מאריך יותר ימים. יש שהקשו, אם כן, מדוע בהמשך הפרשה לגבי קדושת 'כהן גדול' הקדימה התורה מיתת אב לאם כדכתיב (פסוק יא) 'לאביו ולאמו לא יטמא' - אב קודם לאם, מה נשתנה כהן גדול שנזכר בו מיתת האב תחילה משאר הכהנים שהקדים בהם הכתוב מיתת האם לאב.

יש שביארו, על פי מה שאמרו בגמ' (ר"ה יח.) רבה ואב"י מדבית עלי קאתו (שנזר על צאצאי עלי שימותו בקיצור ימים ושנים), רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אב"י דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין כ"א,

וכן כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר ג א) שמנין מ"ט ימי הספירה עולה בגימטריא 'לב טוב'³, ולרמזו לן, שבימים הללו עלינו להפך את לבבנו ל'לב טוב'⁴. והיינו, שלא די לו לאדם להזוהר מלצער

להמשיך ולהתקדם בדרכיו אי אפשר לו אלא ע"י עבודתו בפשטות בכל יום ויום מימות החול, ובזה יעלה ויבוא לידי מעמדו הראוי לו.

יח. פעם אמר אחד מנכדי הרה"ק רבי יצחק מפשעווארסק זי"ע שהפסוק 'פותח את ידך' ר"ת של השם הקדוש פ-א-י, והוא אחד מהשמות המרמזים על ענין הפרנסה, נענה הרה"ק ואמר שהר"ת של אותיות אלו הוא - פארגינען א יודן (לשמוח כשיש לרעהו כל טוב), וכאומר בזה תריק על עצמך שפע פרנסה וכל טוב.

יט. הנה רבים עוסקים בכל יום מימי הספירה באחד ממ"ח קנייני תורה, וכשתעיין תמצא שהקנין ה'ל"ב הוא 'אוהב את הבריות', ובזה יבואר הטעם שפסקה המגפה אצל תלמידי רבי עקיבא בל"ג בעומר, שלאחר ש'הגיעו' ל'אוהב את הבריות' כבר 'נהגו כבוד זה בזה'.

כ. שמעתי מאחד מגדולי הפוסקים בעיה"ק ירושלים לעורר, שזה כבר כמה וכמה שבועות שאין זוכים להיכנס להתפלל בבית הכנסת לדאבון לב, ואם לענין תפילה בציבור עוד נמצא עצה להתפלל בצירוף חלונות ומרפסות או תפילה ברחובה של עיר, אבל על זאת דוה לבנו, על דבר גדול שנחסר מעמנו והוא עמוד הצדקה, כי נמנע מאותם המחזרים תדיר בביהכ"ס בשעות התפילה לקבץ מעות לצרכי עניים ומחיייתם, ואף שרבות יש לרחם על ה'מקבלים' הרי ביותר יש לרחם על ה'נותנים' שהפסידו מצוה יקרה זו, וכבר נאמר 'צדקה תציל ממות', ועל כן עצה טובה קמ"ל אשר כל אחד ואחד יפריש מטבע לצדקה קודם התפילה, וכדאיתא בגמ' (ב"ב י.) 'רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני והדר מצלי, אמר דכתיב (תהילים יז טו) אני בצדק אחזה פניך', ולאחר מכן יעביר את הסכום שהתקבץ לאיזה עני שירצה.

ומן העניין להביא מה שפירש הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע (תולדות ד"ה ואלה) בלישנא דגמ' 'והדר מצלי', שהוא מלשון הדר ויופי, כלומר שנתנית צדקה קודם התפילה גורמת לתפילה שתהא מהודרת יותר, ועי"ז תתקבל תפילתו לרצון לפני אדון כל.

כא. ותמה הרה"ק ה'נתיבות שלום זי"ע, שהלא באותו הזמן שעסק אב"י בגמילות חסדים היה רבה שקוע בתורה, ומדוע נגרע חלקו של רבה, וכי יתכן שמאחר שעסק בתורה יפסיד ולא יאריכו לו שנותיו. ותירץ שאכן אין אדם 'מפסיד' מלימוד התורה, כי בין לרבה ובין לאב"י נקצב מלעילא אותם שנות חיים, אלא שהזמן שיהודי עוסק

בצדק תשפוט - כמה עצות לדון לכף זכות
 לפי מה שהקדמנו שעיקר עבודת הזמן הוא לסגל
 בעצמו להיות 'לב טוב', יש לנו לדעת כי בכלל
 'לב טוב' הוא לדון איש את רעהו לכף זכות, ולנהוג
 כבוד זה בזה, ועלינו לעסוק ב'סוגיה' רחבה זאת. הנה
 איתא בפרשת קדושים (יט טו), 'בצדק תשפוט את
 עמיתך', וברש"י, 'הוי דן את חברך לכף זכות'²², וכך
 אמרו חז"ל (אבות ב ה) 'אל תדון את חברך עד שתגיע
 למקומו', וכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שפ"א אבות,
 שם) כלומר, ולמקום חברך אי אפשר להגיע לעולם, כי
 לא כל העות בני אדם שוות, ולכן אל תדון לחברך

והרי שגמילות חסדים בכוחה להאריך ימים. והנה איתא
 שהרוצה נפש בשגנה גולה לערי מקלט - 'עד מות
 הבהן הגדול' (במדבר לה כה), ולכן 'אמותיהם של כהנים
 גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו
 על בניהם שימותו' (שאו יכולים לשוב לבתיהם, מכות יא.).
 ובוה יבואר היטב - המאחר שאמותיהם של כהנים
 גדולים עסקו בגמילות חסדים, על כן זכו לאריכות ימים
 ושנים והאריכו ימים יותר מטבען - יותר מהזכרים,
 ושפיר אמרה תורה גבי כהן גדול שמיתת אמו תהיה
 אחרי מיתת אביו, כי גדול כוחו של גמילות חסדים
 להוסיף שנות חיים.

בו עבור רעהו להיטיב עימו אינו נחשב מחשבון החיים הקצוב לו, שהרי אינו מתעסק עתה בענייניו הפרטיים ואינו
 חי כעת לעצמו, וממילא האריך אביי עוד עשרים שנה.

ובפשטות ביאור הדברים הוא, כי ודאי אין ערוך לחשיבות התורה ולמעלתה, אך למה הדבר דומה, כי הנה מילתא
 דפשיטא היא ש'בשר' חשוב פי כמה וכמה מ'מים', אך אי אפשר לאדם בלא מים, ולא עוד אלא ה'בשר' עצמו
 זקוק ל'מים', כי בלא מים לא יתבשל הבשר לעולם, כיו"ב לענין עסק התורה, שהרי היא כ'בשר', אבל אי אפשר
 לעולם להתקיים בלא גמילות חסדים, ולא עוד אלא שמעלת התורה עצמה היא רק במי שיש בו גמ"ח.

כב. וכבר אמרו לרמז בקרא (תהילים לד יג) 'מי האיש החפץ חיים, אוהב ימים', הדבר הראשון הקודם לכל הוא:
 'לראות טוב'. ובאמת, בכל עת אפשר לאדם למצוא איזה כף זכות - כאשר יחשוב ויתבונן עד היכן מגיעה
 ה'לימוד זכות' שמלמד על עצמו... וד"ל.

כעי"ז ביאר הרה"ק ה'מאור עיניים' זי"ע (חוקת ד"ה זאת התורה אדם) בפסוק 'ואהבת לרעך כמוך', כי אהבת האדם
 את עצמו אינה נפסקת לעולם - ואף שכל איש בשלו - מכיר ויודע היטב ב'חסרונות', מ"מ לא יגרע מחמת זה
 אפילו כהוא זה מאהבתו את עצמו, כיו"ב 'ואהבת לרעך' - אף אם ראית בו כמה וכמה מומים וחסרונות, אל תבט
 עליהם אלא עדיין ואהבת לרעך...

שמעתי מחכם אחד פמ"מ שליט"א, מדוע נקטו חז"ל בלשונם 'כף' זכות, כי מדרך 'המזלג' להוציא דבר אחד
 מתוך הרבה, כדוגמת התוחב את המזלג בבשר הנמצא בתוך צלחת מלאה שאינו מוציא אלא את הבשר, לעומת
 זאת המכניס כף לקערה הרי הוא נוטל ומעלה את כל אשר 'נכנס' בכף, כיו"ב, יש לך להביט על חברך עם 'כף' -
 לא למצוא רק חסרונותיו כמוציא במזלג דבר אחד מכלל דברים הרבה, אלא כשהינך מתבונן בו - בחסרונותיו, ראה
 נא עמהם יחד גם את ה'מעלות' שבו. ובוה פירשו את לשון המשנה (אבות א ו) 'הוי דן את כל האדם לכף זכות',
 שלא ידון רק את אותו החסרון אלא את כל האדם - כל מהותו על שלל מעלותיו.

בדרך צחות אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע לבאר, מהו לשון כף זכות, כי ברצות האדם ליטול דבר מאכל המונח
 בתחתית הקדירה, מה יעשה - יהפך ויגיס ב'כף' עד שימצא את אשר יחפוץ. כיו"ב הרואה בחברו חשד של צד
 חובה, יגיס ויהפוך הנה והנה בצד הזכות, עד שימצא את הדרך להצדיקו.

עוד אמר בזה, משל למי שבא ללבוש מנעל לרגלו, אך לא עלה הדבר בידו מכיוון שהנעל קטנה ממידת רגלו,
 מה יעשה, יכניס לתוך הנעל 'כף' המיוחדת למנעלים ואז תכנס רגלו, והרואה יתמה - וכי הכף הרחיבה את המנעל,
 או הקטינה את רגל האדם, לא ולא. והיאך נכנסה רגלו - איני יודע, אבל זוהי המציאות - הכף דוחפת ומכנסת
 את הרגל לתוככי המנעל, וכיו"ב הוא ה'דן לכף זכות' - אף שלא ימצא דרך להבין את מעשיו של האדם בצד
 הזכות, יקח כף לזכותו וימצא תירוץ אפילו בדוחק להוציא צדקו לאור.

הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע העיד על זקנו הרה"ק מהר"י זי"ע שהיה אוהב מאד את דרך פלפולה של תורה,
 ובכל עת מצוא היה מתפלפל כדת של תורה (כשיצא ספר חידושי הרי"ם שיש בו חידושים הרבה בדרך הדרוש והפלפול, הורה לנכדיו
 שירכשו את הספר הלז). ובעצמו ביאר טעם הדבר כי לפעמים קשה מאד ללמד זכות על יהודי, אך בדרך הפלפול אפשר
 תמיד ללמד זכות. ומתוך אהבת ישראל יתירה זו אהב הרה"ק את דרך הפלפול.

באר הפרשה - פרשת אמור

מעשה ברב גדול מישראל שדרש דרשתו בביהמ"ד גדול ומפורסם בארה"ק, והנה רואה הרב שבירכתי ביהמ"ד יושבים שניים שאינם פוסקים לרגע מלשוחח ביניהם (והדבר הפריע לרב), בגמר הדרשה עברו קהל השומעים להודות לרב על דיבוריו הנפלאים ואף אלו השניים באו בין כל הקהל... וישאלם הרב, על מה הנכם מודים, וכי דבר אחד מדברי נכנס באזנכם, ויען האחד מהם, הנה חברי העומד לצידי מבני חו"ל הוא, ואינו מבין את שפתו של הרב, כי רק ענגליש (אנגלית) יבין הלה, ע"כ ברצונו כי עז לשמוע את דבריו החוצבים להבות אש של הרב בא ונתיישב לידי ואנכי הקטן תרגמתי לו את כל דברי הרב בדרשתו הנפלאה. לימים סיפר הרב את דבר המעשה לפני תלמידיו, והוסיף לומר, הביטו וראו 'דן לכף זכות' עד היכן הוא בא...

וכבר אמר הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאלוב זי"ע (עשר צחצחות בערך רי"א מקאלוב) ש'דן את כל האדם לכף זכות' בגימטריא 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד'. ורמזו בדבריו (נטעי אשל) שעל האדם לדון את חברו לכף זכות אף כשהדבר עולה לו ב'מסירות נפש', וסמך לדבר כי כשם שעלינו למסור את נפשנו על יחודו ואחדותו יתברך שמו כך עלינו למסור את נפשנו לדון איש את רעהו לכף זכות.

כה אמר הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע דלכאורה צ"ב, מדוע אמר 'בצדק תשפוט את עמיתך' ולא אמר 'לכף זכות' תשפוט וכיו"ב (שהרי אינו 'בצדק'), אלא, כי אכן, עפ"י הרוב נראה לו לאותו 'דן' שה'כף זכות' רחוקה מן האמת כרחוק מזרח ממערב - אבל מה יעשה, הרי הוא מחויב לדון לכף זכות... לכך אמרה תורה, אנא, דון אותו לצד זכות ולבסוף יתברר לך שאכן דנתו 'בצדק' כי ברוב המקרים ימצא שכך היה.

בשנת תרל"ד לפ"ק עלה הגה"צ רבי אריה מרדכי ראבינאוויטץ זצוק"ל (בן הרה"ק רבי יהושע אשר מפוריסוב זי"ע בנו של הרה"ק ה'יהודי הקדוש' מפרשיסחא זי"ע) לחונן את עפר ארץ ישראל ולהשתקע בה במסירות נפש (בימים ההם שררה עניות ודחקות גדולה בארץ ישראל, ואעפ"כ עזב את כל בני משפחתו ועלה בגפו עם הרבנית ושבעת הבנים להתיישב בארץ ישראל), בטרם יצא לדרכו הלך להיפרד מגדולי צדיקי דורו אשר בפולין וגלילותיה סביב, בין השאר נסע לטריסק כדי לקבל את פני הרה"ק רבי אברהם המגיד מטריסק זי"ע, ויהי כאשר הגיע לשם נכנס לבית המדרש ומצא את ביהמ"ד מלא מפה אל פה, על הבימה עמדו שני עשירים ומבכים מרה בדמעות שלישי, וכל הקהל עומד ושומע דבריהם בחרדת אלוקים.

וכה סיפרו השניים, שותפים אנו בעסקים גדולים, לצורך העסקים הוצרכנו ללכת ב'דרך רחוקה' כדי לקנות סחורה. לשם כך לקחנו עמנו צרור כסף בסכום גדול מאד. על אם הדרך ראינו איש עני ואביון הנשרך ברגליו ושקו על כתיפו, וקראנו לו להצטרף עמנו בנסיעתנו, הלה הודה לנו מכל לבו מאחר שאף מחוז חפצו דומה היה לשלנו. במשך הדרך נתוודענו למעשי האיש כי נתברך בצאצאים בליעה"ר, ובכדי להביא לחם לפי הטף נדד לעיר רחוקה ושימש כמלמד דרדקי בבית אחד הכפריים, עתה משעברו כמה שנים נאסף בידו סכום כסף הגון, והינו חוזר בשמחה לביתו כדי להשיא את בנותיו בע"ה, וכה המשיכו לדבר ולשוחח בנעימה בעת הנסיעה.

לקראת שבת קודש נכנסנו לעיירה אחת שם שכרנו חדר מרווח באחד הפונדקים כראוי לעשירים כמונו, ובנדבת רוח אף שילמנו מכספנו ושכרנו חדר נאה עבור המלמד העני שנסע עמנו, וכך עברה השבת בטוב ובנעימים - להתענג במאכלים ערבים ובמיני מטעמים, ובכל הזמן הודה לנו העני מעומק הלב על החסד שגמלנו עמו, במוצאי מנוחה מיהרנו לבדוק את צרור המעות, וחשכו עינינו לראות שחסרים לנו מאתים כסף צרוף, ואף לאחר חיפושים בכל פינות החדר לא מצאנו את הסכום הגדול, מיד עלה בלבנו חשד שמא אותו עני מסכן שלח ידו בכסף שאינו שלו, כי קרוב לוודאי שחמדת הממון העבירה אותו על דעתו ודעת קונו וגזל כסף שאינו שלו.

על כן, קראנו לו, ובדרכי נועם ביקשנוהו שישב את הגזילה אשר גזל... אך הוא עמד משתומם על שחושדים בו, והבטיח שמעולם לא נהנה מממון גזל, וחלילה לחשוד בו על הדבר הזה, כראותנו כי איננו 'מודה' החלנו לדבר עמו קשות - שאם לא ישיב הגזילה ייענש קשות, והתחלנו להכותו מכות רעות ונאמנות כדי שיודה על האמת, ועל הכל הטחנו בו דברים קשים כגידיים - כיצד תשלם לנו רעה תחת טובה, אחר שלקחנו אותך בעגלה ראויה לשמה ואף הוצאנו עליך את כל הוצאות השבת... ועדיין הוא בשלו - לא אנכי הגנב, משם ניגשנו למשמש בכיסוי בע"כ, ואכן אחר בדיקה קצרה מצאנו צרור מעות תפור למעילו מבפנים ב'חוט אדום', קרענו את פנים המעיל והוצאנו משם מאתים כסף צרוף...

ועדיין טען העני בכל התוקף - כסף זה צברתי במשך שנות עבודתי כמלמד דרדקי ושלי הוא. ואילו אנחנו הסוחרים דחינו את טענתו, כי היאך נזדמן לו סכום מעות כאותו הסכום שהיה לנו בצרור כספנו, ולא עוד, אלא שלשמע ה'קולות' נכנסה בעלת הפונדק והוסיפה 'הוכחה' שעתה רואה היא בגודל רמאותו כי הלה ביקש ממנה

בלל^ג. והיינו שאי אפשר שיגיע האדם למצב של חברו, הן בגשם, הן מצד הכשרונות הן מצד תכונות נפשו, כי בכדי להגיע לאותו מצב שחברו שרוי בו, הן ברוח הן מצד משפחתו הן מצד מקום סביבתו, חבריו וידידיו

בערש"ק 'חוט לתפירה' והיא נתנה לו חוט אדום... ואף שהוא טען שצוררו היה תפור מתמול שלשום לא קיבלנו טענותיו, והיה ברור ונהיר לנו כי זה גנב מאתנו את הסכום החסר לנו. על כן היכינו אותו מכות נמרצות ונטלנו את 'כספנו' לקול מחאותיו ובכיו כי נחוס ונרחם עליו - והמשכנו בדרך אל היריד כשהעני נשאר פצוע וחבול. והנה אך יצאנו מן העיר ועדיין לא נתרחקנו הרבה, השיגה אותנו 'עגלת הדואר' ושליחם מסר לאחד הסוחרים מכתב בהול ששלחה לו בני ביתו - וכה נכתב בו, בטרם צאתך לדרך הייתי זקוקה בדחיפות למאתיים רובל כסף, נטלתיים מהצורר שהכנת לקחת עמך את מלא הסכום, ולא היה סיפק בידי להודיעך על כך עד עכשיו, על כן שלחתי מכתב זה... עתה חשך עולם בעדנו כי נוכחנו לדעת שחשדנו בכשרים ואף היכינו אותו בחינם, מיד שבנו על עקבותינו בדרך חזרה לאותה אכסניא שמא עדיין נמצא שם העני, ונוכל להשיב את הכבשת הרש' אשר גזלנו מעמו ולפייסו על המכות והבזיונות שנחל מאתנו. אך... בהגיענו לשם שמענו, שלבו של העני לא עמד במעמסה הכבידה, ובפרט אחר מכות נאמנות כאלו ומצבו קשה עד למאד, מיד קראנו לרופא מומחה שירפאהו אך ללא הועיל והעני שבק חיים לכל חי... כאומר... שבמו ידיו שפכנו דם נקי בישראל, במקום לדון אותו לכף זכות. לא ידענו נפשנו מרוב צער וחרטה - אף שהיה הדבר נראה בעליל כי הוא גנב סכום כזה והיה לנו לכך הוכחות שונות, מכל מקום הרי כך עלתה בידינו... בצערנו החשנו צעדנו אל הרבי - המגיד מטריסק בבקשה שיורה לנו דרך תשובה, הקשיב המגיד לדברינו, ולאחר השיב, עצם הצער הנורא והחרטה העמוקה הוא לכם לכפרה, ועתה קבלו עליכם לפרנס בדרך כבוד את האלמנה והיתומים ביד רחבה כל ימי חייהם, ואף תשיאו את היתומים ביד רחבה ממש כמו שהינכם נוהגים בצאצאי בניכם שלכם (י"א שגם ציוום לצאת לגלות' במשך שנה תמימה). ולבד מכל זה עליכם לאסוף את כל תושבי העיר הזאת אנשים נשים וטף מנער ועד זקן, ותספרו להם את כל המאורע מתחילתו ועד סופו, וע"י הבזיונות עם הזיכוי הרבים שילמדו כל מוסר עד היכן יש לדון את כל איש מישראל לכף זכות אפילו כשנראה כמעט בבירור שהחשד אמת הוא - זה יהיה לכם לכפרה.

סיפור זה נהג בנו רבי יהושע אשר זצוק"ל לספר לצאצאיו, למען ידעו דור אחרון עד כמה חובת האדם לדון לכף זכות אף אם נראה לו ברור כשמלה כי הלה חטא ופשע כנגדו, כי פוק חזי מה עלה בגורל שני עשירים אלו עד שרצחו נפש את הנקי מכל צל עוון...

כג. מסופר על נפוליאון קיסר צרפת, שבאחד הפעמים בברחו מפני חיילות רוס' נכנס במנוסתו לבית אחד היהודים, והתחנן על נפשו שיתן לו להסתתר בביתו מחמת הרוצחים, החביאו היהודי בזווית הבית, הערים מעליו סדינים, כרים וכסתות לרוב לבל ירגישו בו. ואכן, את אשר יגור בא לו... חיילי רוס' נכנסו אל הבית והחלו לחפש בכל פינות הבית, ואף לזווית זו הגיעו, והחלו להסיר מה'הר' כר אחר כר, וכסת אחר כסת, וכמעט שתפסוהו... אך בהגיעם לתחתית ה'הר' שהיה מעליו עזבו את הבית וניצל מידם.

לאחר ששב לארמון מלכותו, שלח לקרוא ליהודי שהצילו, ואמר לו 'נקבה שכרך עלי ואתנה'. העז היהודי ושאל את המלך, מה הייתה הרגשתו בשעה שהסירו החיילים את הסדינים - אחד אחד, וכבר היה כפסע בינו לבין המוות. ויקצוף המלך על חוצפתו של היהודי וחמתו בערה בו, ויצו את עבדיו משרתיו עושי רצונו לתלותו מיד על העץ, הללו העמידו את עמוד תליה, וכבר כרכו את החבל סביב לצווארו... אז נזדעק המלך - הרפו ממנו, והורידוהו לחיים ולשלום.

כשוב היהודי אל המלך, נענה המלך כהרגשתך זה עתה - כשהחבל כרוך על צווארך, זאת ממש הייתה הרגשתך באותה שעה שהסירו החיילים את הסדינים, ושמא תשאל מדוע הוצרכתי להפחיד אותך כ"כ, ולהוציא נשמתך שבקרוב מרוב פחד, כי הרגשה זאת אי אפשר בשום אופן להסביר איש לרעהו - עד שירגיש אותה בכבודו ובעצמו. על כן הבאתי אותך לאותו מצב כדי שתבין את אשר עבר עלי באותם הדקות בביתך.

כיו"ב לעניינינו - לעולם אין האדם יכול לתאר לעצמו על מה ולמה עשה לו פלוני כך וכך, ומדוע נוהג הוא במנהג פלוני, ואם כן, מה לו לדון את חברו כשאינו יודע מה הם הסיבות למעשיו...

וכה פירש הרה"ק מקאצק ז"ע (ספר עמוד האמת אמת ואמונה אות תרנח) את דברי חז"ל (תנחומא פנחס א) כשם שפרצופיהן אינן שוות כך דעותיהם אינם שוות, מה ענין זה לזה, אלא בא לרמז, כשם שאין לך טענה על חברך מדוע אין

באר הפרשה - ל"ג בעומר

וכו', עליו להיוולד מחדש לאותם ההורים כשל רעהו - חברו לכף חובה ח"ו, וזהו אל תדין את חברך עד שתגיע באותו גיל ומעמד וכו' וכו' ואף אז מי ערב בעדו שתהא הבנת שניהם שווה, אבל בלאו הכי, היאך ידין את

למקומו, כאומר, דבר זה לעולם לא יקרה, על כן עצור נא מבעוד מועד מהיות 'דן' את כל הנקרה בדרכך.

ל"ג בעומר

הדוותא דילי - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא עת שמחה היום לנו - ביום המאיר ובא - יום ל"ג בעומר, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, וכמו

שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רכג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יומא דהילולא דיליה ז"ל, ונדע מרצונו שישמחו ביום זה ז"ל, כידוע ממעשה מהר"א

פרצוף פניו דומה לשלך, כך אין כל מקום לטענה על רעך מדוע אין דעתו כדעתך... כי כל אחד יבין וישכיל בדעו ושכלו שנתנו לו מן שמיא, כפי שעלה ברצון הבורא ית"ש.

באמת אמרו להקל על האדם את הדרך לבוא לדון לכף זכות, ע"י שיבין כי לכל איש ואיש ישנם תכונות הנפש שונות, ומצבים אחרים, ומשם שורש כל התנהגותו, מה לך כי תלין עליו, אולי כשתכיר ותבין את תכונות נפשו גם הנהגתו תהא מובנת, וכמו שלא תתמה על מי שיש לו מעצור בשכלו ל"ע, ואינו בריא בנפשו - מדוע הוא מעולל כך וכך... שהרי ידעת כי דעתו משובשת עליו. כך כשתראה את רעך אומר ועושה דברים שלא כראוי, תדמה שיש לו איזה מעצור בהבנת אותו ענין, ואל תמהר לדונו לכף חובה.

אמרה נאה מתאמרא בשם הגה"ח ר' אליהו ראטה זצ"ל, דהנה הרבה מחלוקות מתהווים מוויכוח שיש בין שניים, אך אם נתבונן היטב נראה שאין כאן כל מקום למחלוקת, שהרי מהותו של וויכוח הוא, הראשון יאמר, מן הישר לעשות כך וכך - כי כך היא הבנתו, לעומתו זועק חברו, 'היאך תאמר כדבר הזה, וכי אין לך שכל בקדקודך, הרי כל בר דעת מבין שטעות גדולה היא זאת, וההיפך הוא הנכון', ובאמת, כל הסיבה והטעם שהראשון סובר כצד פלוני הוא רק מחמת שב'חכמה בינה ודעת' שחננו ה' מבין כך וכך, וכן מה שחברו אינו סובר כמותו, הוא גם כן לפי החכמה שחנן ה' אותו, ואם היה הדבר להיפך - שהיו נולדים כל אחד בשכלו של רעהו, אז היו פני הדברים להיפך, והיו מתחלפים בטענותיהם. נמצא שאין ביניהם כלל ויכוח מהו הנכון לעשות, ושניהם שווים שעל פי שכל פלוני צד א' הוא הנכון, ועל פי שכל פלוני צד הב' הוא הנכון, אם כן אין כאן שום 'חילוקי דעות', ומדוע יבואו לידי 'פירוד הלבבות'. הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע כינה פעם בתואר 'צדיק' ליהודי אחד שלא היה ידוע כל כך כירא שמים. שאלו אחד מהסובבים בפליאה, וכי לזה האיש 'צדיק' ייקרא... נענה רבי שלומ'קה ואמר, הנה הכתוב אומר (ישעי' ס כא) 'ועמך כולם צדיקים', והנני מאמין שכל דברי התורה 'אמת' - הרי שבוודאי יהודי זה צדיק הוא, ואם יש לך קושיא, אין הקושיא אלא על היהודי (איך ובמה הוא צדיק) ולא על הפסוק... (ברם, פשיטא ואצ"ל שיש להיזהר מ'חבר רע' ולא אמר כן ר' שלומ'קה אלא ללימוד זכות).

וכבר אמר הרה"ק רבי דוד מלעלוב זי"ע בפירושו הפסוק (יט יז) 'לא תשנא את אחיך בלבבך', אל תשנא את אחיך על שיש לו 'לב' אחר, ומהלך מחשבתו בדרך אחרת מהילוך מחשבתך.

כד. ידוע מה שמובא בזוה"ק (האזינו אידר"ז רצו): סדר הלווייתו של רשב"י (עיי' ספר 'כוחו דרשב"י' מערכת ד'), דבשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון. ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מאחר ורצו שרשב"י יהיה קבור אצלם. עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סביבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י).

ועל מעשה זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק, בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ביריא לן שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני האדון ה' ביום שמחתו.

על דרך זה נעני ונאמר, כי בהאי שתא התנא הק' רשב"י זי"ע מכריז ואומר לכל אחינו בני ישראל בכל מקום שהם, הביאו אותי אל ביתכם פנימה 'ואתכנשו' להילולא דידי... על דרך שכתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל (מידות רשב"י, עמו' כ"ט במהדורה החדשה) לומר כי רק ברשב"י מצינו שאמר 'שנו מדותי' (גיטין טז.), ופירש רשב"י 'למדו תורתי', ולא מובא כן על שאר התנאים, והיינו טעמא, כי רשב"י רוצה להגן ולהושיע לכל החוסים בו, ולעמוד לימין בני ישראל עד סוף כל הדורות, על כן אמר 'שנו מדותי' שעל ידי זה אוכל להמליץ טוב בעדכם ולהגן עליכם (וכמו שיתבאר להלן).

מעין זה ביאר הגאון רבי משה לייב שחור, מגאוני ירושלים של מעלה, במה שאמר רשב"י 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין' (סוכה מה:). במעשה שהיה בשנים עברו, אשר פרצה מגיפה רח"ל בעיר קעניגסבערג שבדייטשלאנד (גרמניה), והיה שם רופא מומחה, והתמסר בכל כוחו לרפאות את החולים, כשהוא מקדיש ימים ולילות, וכמעט שלא ראה שינה בעיניו, עד שסוף סוף נעצרה המגיפה והחלימו כל החולים, והלך הרופא לעיר אחרת בכדי לפוש שמה מכל עמלו, וציווה על בעל האכסניא שלא יגלה לאיש שיש כאן 'רופא' למען יוכל לנוח בלא שום טירדה. לא עברו ימים רבים והנה פרצה המגיפה באותו מקום, בעל האכסניא שמר על מוצא פיו ולא סיפר על הרופא הגדול הנמצא בביתו, ואכן נפלו שם חללים רבים. וכל בר דעת מבין שאותו רופא נהג שלא כהוגן, והוא הגורם לכל אותם נפשות שמתו, שמאחר שיודע הוא על הכח הגדול בידיו להחיש מזור ותרופה היה אסור לו להסתיר עצמו... וזהו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - דעו לכם כי יש בכוחי להושיע אתכם על כל צרה שלא תבוא, וזוהי כביכול כל מגמתו ב'הכרזה' זו להודיע לבני האדם לבל יפול לבם בקרבם בבוא עת צרה עליהם כי בכוחו לפטור את העולם כולו מכל הדינים ומכל המעוקות, ופשיטא שגם בשנה זו רוצה רשב"י לפטור את העולם מן הדין, ואין לנו אלא 'להכניסו' אלינו...

ידוע המעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

והנה 'בזמנים כתיקונם', מדרך העולם אשר הרופא יושב בביתו או בבית חולים, ו'דכאיב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא' (כלשון הגמ' בב"ק מו:), כלומר שמי שכואב לו ונצרך לרופא הרי הוא הולך אל הרופא לבקש תרופה למחלתו, אמנם בזמן הזה - שאין יכולים לילך אל הרופא, אזי נוהג בעולם שמודיעים לאנשי הרפואה על החולה, והרופא הוא המגיע לבית החולה.

ועל דרך זה ממש, ה'רופא' הגדול ביותר, רבי שמעון בר יוחאי, מוכן ומזומן לילך לבית ה'חולים', אלא שצריך 'להזמינו' ולהכניסו אל הבית פנימה...

הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע היה אומר מתוך לבת אש בשם המהר"ל זי"ע, שכידוע יש 'ויכוח' כביכול בין קודשא בריך הוא לכנסת ישראל, אנו אומרים 'השיבנו ה' אליך ונשובה' (איכה ה כא), שתחילה יתקרב אלינו ה' באיתערותא דלעילא, ורק לאחר מכן נוכל לשוב אליו, כי בהיותנו בגלות אין בידינו לפתוח באיתערותא דלתתא, אבל הקב"ה אומר (מלאכי ג ז) 'שובו אלי ואשובה אליכם', פתחו אתם תחילה פתח כחודו של מחט ואז אתקרב אליכם ואפתח לכם כפתחו של אולם, אך עליכם להתחיל בתשובה.

והנה איתא בגמ' (ברכות י.) 'אמר רב המנונא, מאי דכתיב (קהלת ח א) מי כהחכם ומי יודע פשר דבר, מי כהקב"ה שיודע לעשות פשרה בין שני צדיקים, בין חזקיהו לישעיהו', שהיה מחלוקת ביניהם מי צריך לבקר את מי, 'חזקיהו אמר ליטי ישעיהו גבאי', שכן מצינו באליהו שהלך אל אחאב, והרי שכבוד מלך עדיף משל נביא, ואילו ישעיהו אמר 'ליתי חזקיהו גבאי', וכמו שיהורם בן אחאב הלך לגבי אלישע, והרי שנביא חשוב יותר מהמלך, 'מה עשה הקב"ה, הביא יסורים על חזקיהו ואמר לו לישעיהו לך ובקר את החולה'. וכזה הוא גם ה'פשרה' והפתרון לאותה 'מחלוקת' בין קוב"ה לכנסת ישראל, כי אף אם שורת הדין נותנת שבני ישראל הם צריכים לשוב תחילה, אך הרי הקב"ה הביא עלינו ייסורים הרבה, ועליו לבקר את החולה...

כדבר הזה ממש יאמר לדידן, אם בכל שנה ושנה היה עלינו לעלות אל אתרא קדישא מירון ולהשתתף בשמחתו בלב ונפש, הרי בשנה זו כביכול רשב"י הוא ההולך לבקר את ה'חולה' (ואין הכוונה לחולים ממש בלבד, אלא לכל אחד ואחד מישראל במצוקתו ועניינו).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כה. וממילא אף אם נבצר בהאי שתא לעלות ולראות לאתרא קדישא מירון מחמת הסכנה בדבר ל"ע, אך חלילה וחלילה לבוא לידי צער ועגמת נפש ושברון לב על 'הר מירון ששמים', כי רצונו של רשב"י שישמחו בהאי יומא קדישא, והיאך נשבית שמחתו...

יש להוסיף בזה, שהנה אמרו חז"ל (עירובין נד.) 'האי עלמא כבי הילולא דמיא', ועמדו המפרשים לבאר דמיון עולם הזה ל'בי הילולא' - שמחת נישואין, ויש שביארו, כי אם יכנס אדם אל שמחת הנישואין כשפניו נפולות וקולו נישא ברמה בבכי ודמעותיו נושרות מעיניו טיפין טיפין, וכך יגש אל בעל השמחה לברכו בקול נהי ויללה בברכת מזל טוב, וודאי שימהרו להרחיקו מן המקום... כמו כן ייסד הקב"ה את האי עלמא באופן של כבי הילולא דמיא, שזה העולם הוא בית הנישואין, והמהלך בפנים נפולות אומרים לו... כי בהאי עלמא יש לנהוג במידת השמחה בכל עת ובכל זמן. על אחת כמה וכמה שבהאי יומא רבא, יומא דהילולא דרשב"י (שהוא מלשון הילולא ונישואין, וכדלהלן), שעלינו להרבות בשמחה, ולא להיות בעצבות...

פעם פגשתי אחד מאנשי ירושלים כשכולו אומר שמחה וצהלה, שאלתי אותו לשמחה מה זו עושה, פתח פי בחכמה ואמר, כי הנה כתיב (תהילים צו יא) 'שמחו השמים ותגל הארץ', הרי שלמעלה ממני בשמחה וכיוצא בדבר גם מה שלמטה ממני, ומה לי להלך באמצע כ'אבל בין חתנים'... אף אנו נעני ונאמר, ביום קדוש זה, כשכל העולמות, עליונים ותחתונים, ששים ושמחים בהילולא דרשב"י מה לך להלך 'באמצע' כאבל בין חתנים...

אכן, נוהג שבעולם אשר ה'מחותנים' שופכים דמעות כמים בשעת החופה להצלחת הזיווג ושיהא הבניין עדי עד, ואין זה סתירה ל'שמחה' כלל, כך גם באי הילולא רבא וקדישא 'יום חתונתו ושמחת ליבו' של רשב"י, שעלינו להיות כ'מחותנים' וכקרובים ולא כשאר אורחים הבאים לראות... אלא פלגי מים תרד עיני בתפילה ובזעקה לקבל מלוא חפניים מהשפעות הגדולות והקדושות הנמשכות לעולם בזכותו של רשב"י, וכדבר הגמ' הנזכרים האי עלמא כבי הילולא דמיא, 'חטוף ואכול' ריבוי פרקי תהילים ושאר תפילות ותחינות, וכל המרבה הרי זה משובח, וכאמור הכל יהא מתוך שמחה הגדולה, ועי"ז בוודאי ימלאו משאלות לבו ביד רחבה וגדושה.

עוד עלינו לדעת כי אם רצון השי"ת שלא נעלה למירון אזי וודאי טובה גדולה יש בדבר, ואף שנסתרים דרכי ה', ומאוד עמקו מחשבותיו, אך אנו מאמינים בני מאמינים שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, ומה מקום יש להתעצב. דוגמא לדבר יש ללמוד, ממה שאין אנו זוכים בתקופה זו להיות מיושבי בית המדרש, ובעיני הברש נראה כ'גזירה רעה', אך צא ולמד מדבריו של ה'כלי יקר' בעניין זה, שהנה כתיב (דברים כג ו) 'ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך, ודקדק ה'כלי יקר' שנראה ממה שאמר 'ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה' - שהקללה עצמה נהפכה לברכה, והדבר צריך ביאור מה שייך שהקללה תהיה לברכה, ואם היה הכוונה שהביא הקב"ה ברכות במקום קללות [וכגון הא דאיתא בגמ' (סנהדרין קה): שרצה בלעם לומר שלא תהא מלכות ישראל נמשכת, ובעל כרחו אמר 'כנחלים נטיו'], אם כן היה צריך לומר 'ברכה תחת קללה' וכיו"ב, ואילו מלשון הפסוק משמע שהקללה עצמה קיימת אלא שנהפכה לברכה.

ומבאר על פי מה דאיתא בגמ' (שם) שפסוק זה נאמר כלפי מה שאמר בלעם 'מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל' (במדבר כד ה), 'ביקש לומר שלא יהו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות', אך הקב"ה הפך את הקללה לברכה, ואמר בלעם 'מה טובו', והנה רש"י מפרש לשון הכתוב 'משכנותיך ישראל' - בזה"ל, (מה טובו) אף כשהן חרבין, לפי שהן משכון עליהן וחרבנן כפרה על הנפשות, שנאמר (איכה ד יא) 'כילה ה' את חמתו, ובמה כילה, 'ויצת אש בציון', עכ"ל, והיינו שהקב"ה שפך חמתו על עצים ואבנים ובזה ניצלו בני ישראל מגזירת כלייה. ולפי זה מבאר הכלי יקר שאותה קללה שביקש בלעם לקללם שלא יהיו להם בתי כנסיות ובתי מדרשות היא עצמה נהפכה לברכה, וכלשונו של הכלי יקר 'כי ע"י שלא יהיה להם בתי כנסיות ינצלו הנפשות. והיינו שאמר בלעם מה טובו אוהליך יעקב משכנותיך ישראל, ר"ל, טובתכם הוא שהם משכנותיך, ממושכנים עליך, ואתה ניצול'. ואתה הראית לדעת עד כמה אין אנו מבינים חשבונות שמים, בעינינו נראה כי בצרה גדולה אנחנו מהעדר בתי מקדשות מעט, אך 'יושב בשמים ישחק', כי 'ברכה' היא ולא 'קללה', וכמו שכתב עוד הכלי יקר 'שלא יהיה להם בתי כנסיות אבל לטובתם הוא'. וכל עגמת נפש ברוחניות או בגשמיות מונעת צרות הרבה. ועל דרך זה יש לומר כי אין אנו יכולים להשיג כמה גזירות רעות ודינים קשים נתבטלו על ידי 'נעילת שערי מירון'...

כה כתב הרה"ק מפיאסצנע זי"ע הי"ד ב'אש קודש' (דברי קודש בעיצומם של ימי המלחמה הנוראה) על הא דכתיב בעניין נגעי בתים 'כי תבואו אל ארץ כנען וכו' ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם' (יד לד), ופירש רש"י 'בשורה היא

רבותינו ז"ל מסעודת יתרו (ברכות סד.) הילבך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה הוי, עכ"ל, והיינו ש'סעודה' זו היא סעודת הרשב"י, וכאילו נהנה מזיו השכינה [ופשיטא ואין צריך לומר שדברי המהרי"ל שנאמרו כתשובה להלכה למעשה לא נאמרו לסעודה באת"ק מירון דייקא... אלא בסעודה שנערכה בחו"ל].

עת רצון היום לנו – יומא דרשב"י

יום 'ל"ג בעומר' - יום קדוש ונורא הוא, המאיר באור מופלא רום מעלה, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באידרא (אידר"ז האוני רצא): כשגילה סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה שלא תשקע² עד שיגמור לגלות את כל הסודות שרצה

הלוי זלה"ה³ ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם משום רבנן קדישי, ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורים בווהר ואידרא זוטא, והוא מנהג יפה.

ועד היכן הדברים מגיעים יש ללמוד ממה שכתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סימן קד) על דבר שאלה שנשאל אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה (מחמת נדר שדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה. השיב המהרי"ל שבוודאי נחשבת סעודה זו כסעודת מצוה, וז"ל. וסעודת מצוה הוי בעל ברית, מילה ופדיון הבן, וסיום מסכתא, וכל היבא דנהנה מסעודת ת"ח כאילו נהנה מזיו שכינה כמו שדרשו

להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן. ולכאורה קשה שאם כן למה ציוה הכתוב להסגיר תחילה את הבית שבעת ימים, עד שכל הבא אל הבית יטמא, ורק לאחר מכן חולצים את האבנים, והלא אותו נגע לא נועד אלא לטובתם של ישראל לגלות את המטמוניות שבתוכו, ולכאורה מן הראוי שתיכף כשמתגלה סימן הנגע שישברו וינתצו את הכותל.

ומבאר בלשון קדשו, הנה בכוננת התורה ומצוותיה אין לנו השגה, אבל מה שמרמז לנו אפשר, כי יודעים ומאמינים אנחנו שכל מה שה' עושה לנו, אפילו כשח"ו מלקה אותנו הכל לטובה היא, אבל כשרואים כעת שלא ביסורי הגוף לבד מלקה אותנו, רק גם בדברים שח"ו מרחיקים הם אותנו ממנו ית', אין חדר לתשב"ר ולא ישיבה, לא ביהמ"ד להתפלל בצבור ולא מקוה וכדומה, אז ח"ו ספק חשש עולה בקרבנו, האפשר שגם עתה כוונתנו ית' לטובה, אם לטובה היה לו לייסרנו בדברים שיקרבו אותנו אליו ולא ביטול תורה ותפילה וכו', לכן רואים בתורה שהגם שנגע הבתים טמאה ומטמאה הייתה, ומ"מ עשה בה ה' שליחות לטובת ישראל, מתחילה טמאה ז' ימים ואח"כ נתגלה המטמון, עכ"ל. ועל פי זה מבאר הטעם שאמרה תורה 'ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית', ואינו אומר 'נגע' אלא רק כנגע, ואפילו אם הוא תלמיד חכם היודע דיני נגעים אינו אומר 'נגע', כי אכן אינו יכול לומר שזה נגע, אלא רק שנראה לו 'כנגע', אבל באמת טובה היא לישראל אשר ייטיב ה' עמנו.

גם עלינו לזכור מה שנאמר בבעל ההילולא עצמו 'במערת צורים שעמדת שם קניית הודך והדרך', והיינו שגם רשב"י היה ב'בידוד'... רחוק מכל החבריא קדישא ומביהמ"ד, אך דייקא שם עלה מעלות רמות וכמו שאמר לרבי פנחס בן יאיר 'אשריך שראיתני בכך, שאלמלא לא ראיתני בכך לא מצאת בי כך' (שבת לג:), ואף לדידן, אם נתחזק כדבעי נוכל אף אנו להתעלות, וגם עלינו יאמר 'מושב טוב ישבת'...

כו. מעשה זה הביאו רבינו חיים וויטאל זי"ע (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד הר' אברהם הלוי זי"ע שהיה רגיל לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בהיותו על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה', אמר לו האריז"ל, ראיתי בהקיץ את רשב"י עומד על קברו וציוונו לשאלך מדוע הנך משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (לא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול.

ואם כי אותו מעשה היה באתרא קדישא מירון בציון הרשב"י, אך ממה שהביאו 'החיד"א' יש ללמוד שאין הדברים אמורים דייקא באתריה דמר, אלא רצונו של רבי שמעון לשמוח בחדוותא דיליה בכל אתר ואתר. כז. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לגלות אז. וכלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי למיעל לדוכתא כשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל יומא ברשותי קיימא' (כל היום הוה שלי הוא), וביום זה ראשי תיבות רשב"י (טעמי המנהגים).

ואגב גררא, הנה נהגו ישראל קדושים בכל אתר ואתר להעלות אבוקות אש בל"ג בעומר, אמנם מלפנים כזאת בישראל (ובפרט בחו"ל) להדליק נרות, ועל כן עצה טובה קמ"ל למי אשר יבצר ממנו להשתתף במעמד ההדלקה (מחמת המצב), שידליק נרות בביתו לכבוד התנ"א רשב"י, בשמחה ובטוב לבב, בשירות ובתשבחות כדת היום.

בספר בקודש פנימה (ח"ב עמוד שסב) מביא שהרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע ציווה כליל ל"ג בעומר להדליק הרבה נרות לכבוד נשמת רשב"י, על השולחנות ועל כל אדני החלונות (בשונה בשאר ימי הילולא שלא היה הקהל מדליק מלבד בז' אדר). ומן העניין להביא כאן מעשה נפלא שנשלח ב'מכתב' בשנת תשע"ז מה שאירע בהדלקה לכבוד הרשב"י (שלא במירון...). וכה כתוב שם, מעשה שהייתי עד לכך אות ומופת שאירע בזכותא דרשב"י בל"ג בעומר, לפני יותר מחמישים שנה, בשכונת הורנשטיין בירושלים, בעת הדלקת המדורה שע"י חסידות באיאן.

שנה לפני אותו ל"ג בעומר נפצע אחי אנושות בתאונת דרכים בנסיעתו מצרפת לשווייץ, כשהרכב בו נסע וישב ע"י הנהג, התדרדר במורד הר גבוה עד לתהום. בחסדי שמים הזעיקו עוברי הדרכים את אנשי ה'הצלה' שהוכרחו לחתוך את דפנות הרכב ע"מ לחלץ ממנו את הנוסעים שהיה גופם דחוק בתוך הרכב. הללו הובילוהו לבית החולים, שם היה נתון לחסדי גויים 'נוצרים' שונאי ישראל (אין כאן המקום להאריך ב'נסיונות' שעברו עליו כאיש יהודי חרדי בודד ויחיד במצב נורא...) בחסדי שמים נחלץ האח לאיטו ממצב סכנה עד שהיה 'מציאות' ואפשרות להעבירו לשווייץ – קרוב לבני משפחתו וצאצאיו.

עברה שנה, ולקראת פסח זכה לעלות לארץ הקודש עם ב"ב ומשפחתו לחוג את חג המצות בא"י, ונשאר שם לזמן ארוך. השמחה בין בני המשפחה גאתה וגדלה – לראותו חי וקיים ומדדה על רגליו בעזרת קביים (אחרי שרופאים מומחים גדולים מאד החליטו בחדשים הראשונים אחר התאונה, שכדי שהוא ישאר בין החיים חייבים לכרות את שני רגליו ל"ע).

בליל ל"ג בעומר הביאו את אחי להדלקה ה"ל, והנה, אחר שזקני החסידים יצקו שמן והעלו את להב האש, מתוך שירה ושמחה וריקודים – לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... והנה, אחי העומד לידי כשהוא נשען על הקביים, ואף אני תומך בו, ולפתע... הוא אומר לי בלשון נחרצת, הנה אנוכי הולך וזורק את הקביים לתוך המדורה... אף אני עניתי לעומתו בקול נחרץ ותקיף – שלא כדרכי – ח"ו, אל תעשה כן. אבל, בטרם סיפק בידו להשיב לי, אזר אחי אומץ, התקרב בכוחות עצמו ללהבות האש, כשאני ממחר אחריו – מתוך אחריות, ועד שקרבתי אליו נשתתקו כלי הזמר בראותם איך שהוא באמונתו התמימה זורק אחד מהקביים אל האש... ובתוך כדי דיבור זורק גם את השני בכח לא לו ללשוונת האש אשר אכלום בין כמה רגעים, ונאבדו שני הקביים מן העולם. ומיד החל בכוחות אדירים להשתמש ברגליו ולהלך בהם – אף שלפי דעת הרופאים הם היו רפויים מבלי שיהא יכולת לרפאותם, ועד היום הינו מהלך כאחד האדם...

והאמת נאמר, אף שאם היה נמלך מתחילה לא היו מורים לו לעשות כן, אבל זאת למדנו על תוקף וחוזק האמונה בכוחו דרשב"י שמעמיד את האדם על רגליו. אגב, אותו יהודי הבטיח ליושב במרומים, שכשיתרפאו רגליו ירקוד בהם לשמח חתנים בחתונתם – ועד היום ההבטחה מתקיימת ברגשות הודיה.

כת. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והורה לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' (תהלים פד ג) – לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י, ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים – ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמי קלא).

על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שכבר היה הרה"ק מדזיקוב חלוש מאד, אך

ואין הדברים אמורים רק על 'אותו היום' באותה שנה, דרשב"י. כידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) 'יכול אלא אף בכל שנה ושנה יום ל"ג בעומר הוא יזמו אניכט לפטור את כל העולם כולו מן הדין' לא, ואמרו

לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להישאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם חלוש הוא מאד וכבר פסק מלערוך את שולחנו בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה מוכן בשעה שתניים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידים לאכסניא של ה'דברי חיים' להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשו של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים - אנו יראים להיכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אליו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאוו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידי אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאוו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

כט. עפ"י תורת הסוד, יש לכוון בכל יום מימי הספירה תיבה אחת ממזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר', ויום ל"ג בעומר הוא כנגד תיבת 'אלקים', והוא ר"ת יכול אני לפטור את העולם מן הדין (אם נחשוב אותיות מ' וה' שני פעמים). כי ביום זה כל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין.

ל. ויש לפרש הטעם שנכפל הלשון 'כל העולם כולו', ולא אמר 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', או 'את העולם כולו', שהנה כתב הלבוש (או"ח תקפ"ב ס"ח) שאין לומר בנוסח התפילה בראש השנה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' שהרי זה כפל הלשון, רק יאמרו 'מלוך על העולם כולו', אמנם הט"ז (שם סק"ח) מיישב, לפי מה דקיי"ל בכל התורה ש'רובו ככולו', מעתה, אם נאמר רק 'מלוך על העולם כולו בכבודך' היה אפשר לפרש שהכוונה היא על רוב העולם בלבד שאף זה נכלל ב'כולו', לכן אנו מאריכים בלשונונו לומר שימלוך הקב"ה על כל העולם כולו, ולא רק על רובו. על דרך זה יתפרש גם בלשון שהעיד רשב"י על עצמו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', שלא תאמר שיש בכוחו של רבי שמעון לפטור רק את רוב העולם או רק לרוב מיני הקשיים והצרות, אלא כל העולם כולו יפטרו בזכותו מכל דינים ומכל צרה ועקתא בכלל ובפרט ברוח ובגשם בזה ובבא, איש איש בנגעו ומכאובו.

לא. הגרעק"א מצייין ב'גליון הש"ס' (שם) למאמרו של רשב"י (אדר"ג פט"ז), 'רשב"י אמר, מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוהו בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבונו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר רשב"י את כל העולם כולו מן הדין.

וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, היינו דיקא אלו שעשו פעולות רבות - בתורה ובמעשים טובים, אך לא הצליחו לגבור על יצרם, ולכך מדייק רשב"י שאין 'ישראל' רואים פני גיהנום ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם בעצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

וכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (ל"ג בעומר, בתחילת דבריו) רשב"י מזכך גופן של ישראל לעולם.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כי קדוש היום לאדונינו – תוקף קדושת היום רבות האריכו בספה"ק במעלת האי יומא קדישא לג' כי הוא נורא ואיום לדי, עד שהפליגו ואמרו כי קדושת היום של ל"ג בעומר היא בעין קדושת יום הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות ישראל ליה מבל חטא לוי, וכן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא זי"ע לרה"ק משינאווא זי"ע, דענין יום הכיפורים הוא, שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר בחינת 'הוד שבהוד', והיינו הק"ל, ואפשר לפעול בו

צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א, שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) שבבל שנה ביזמא דהילולא הוא עומד וממליץ טוב על בני ישראל לפוטרים מן הדין לג', ומבטל את כל הגזירות. וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז וזהו רצו), ומבואר בספרים שבבל שנה ושנה ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"י.

לב. אומרים משם הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע, כך מנהגו של עולם, כשיש לאדם דין בבית המשפט, יפנה מיד ל'עורך דין' (לועזר), אך לא די לו בשכירת עורך הדין עד שיגולל בפניו 'דברים כהויתן' – מה היה ואיך היה, ורק כך יהא ביד עורך הדין לסדר טענותיו בפני ה'שופט'. כעין זה נמי אצל רשב"י, שהוא אכן 'עורך דין' גדול ורם ויכול לפטור אותנו מן הדין, אך עלינו מוטל לפרט לפניו את כל בקשותינו, שיפעל עבורנו כל טוב. כתב הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש, וביזמא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (להורות על ענין והתקשרות אביו עם רשב"י, שחיבר ג' כרכים ביאורים על התיקוני הוזה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, 'לאחמ"כ פתח וביאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו 'לומדיך' שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך – שהם מלמדים את הצדיק את הנעשה והנשמע בזה העולם – כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי, להודיע לצדיקים השוכנים במרומים אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... למען ירעישו בשמי השמים שישים דמעוטינו בנאדו ויצילנו מכל גזירות קשות ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

לג. ידוע על הרה"ק מקאליסק זי"ע שבעת טבילתו במקוה ביום ל"ג בעומר אמר בלהט אש קודש הריני מקבל עלי קדושת היום (הילולא דרשב"י סה).

לד. נוראות אמרו בגודל מעלת האי יומא רבא, כי הנה איתא בגמ' (ברכות נח.) וההוד – זה בית המקדש ולפי זה יש לומר כי 'הוד שבהוד' היינו 'קדש הקדשים' וללמד, כי ל"ג בעומר שעניינו 'הוד שבהוד' הרי קדושתו היא כנגד קדש הקדשים, וזהו שייסד הפייטן בר יוחאי בקדש הקדשים.

לה. אגב, כתב ב'סידור בית רחלי' להגה"ק רבי נפתלי כ"ץ זי"ע, שיש בשירת הזמר 'בר יוחאי' סגולה נפלא להארת הנשמה (ומבאר שם עפ"י דרכו) ומבואר שם דהיינו גם למי שאינו מבין ומשיג בסודות הזמר.

לו. ומהאי טעמא נהגו ישראל קדושים לשורר בעוז ובתעצומות ולפזז ולכרכר ביום ל"ג בעומר בדברי רבי עקיבא 'אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים', הגם שנאמרו במקורם לענין טהרת יום הכיפורים, ו'הם במשנה ערוכות' בסוף מסכת יומא, ש'אם אינם נביאים בני נביאים הם', ושקול האי יומא בקדושתו ולענין טהרת הנפש ומחילת העוונות כמו יום הכיפורים.

לז. בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"ק רבי זונדל זי"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת. ואילו בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמ' שסג) מביא שסיפר הרה"ק מבעלזא זי"ע, כי פעם אמר ה'שר שלום' זי"ע כי ל"ג בעומר איז די גרעסטע טעג אין יאהר' (- היום הגדול ביותר בכל השנה), ומיד כפף בנו המהר"י זי"ע את עצמו ואמר לאביו געב מיר א ברכה (- תברך אותי).

ובך כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"ב דרוש יא) וז"ל, ויום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י, כי מת אה, והיה למעלה הילולא [בבחינת] 'הנערה באה אל המלך' וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר ל"ג, ולא לבלות זמן בעו"ה בהבלי עולם, אשר הוא לצדיק לצער, עכ"ל.

ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמו י"ח, מפי הגרש"א זעלשענרייך זצ"ל אבד"ק טשאקאווא). וכעין זה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"ב רפ). שמדת 'הוד שבהוד' היא בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה לישראל בעת מתן תורה כזקן מלא רחמים. ורמזו לה, וז"ל. ולפע"ד, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו גמטריא 'זקן' שהוא רצון העליין בחינת יוה"ב בידוע"ה.

שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור הזכיר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע את מאמרם ז"ל (ביצה ט:) 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו), ובמה שייך אצלו הידור מצוה עד שלישי, אלא, כמו שאמרו ז"ל (סוכה נב): 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה 'עד שלישי', שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה עבורו את השלישי הנותר.

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל טומאותם, ואומר 'וזקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הובא בדובר שלום להרב אברהם חיים שמחה בונם מיכלזאהן זצ"ל).

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא זי"ע, הרה"ק ה'שר שלום התלהב באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה (וכך כותב ה'דובר שלום' - הרה"צ מצאנז ישב בכל משך העת נשען על השולחן ושתי ידיו על מצחו. והרה"צ מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים).

וכעין זה כבר איתא במהרש"א (מו"ק כח. ח"א ד"ה מת) וז"ל, שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר לזכר שבו עברו רוב ימים שהן ב' חלקים מימי ספירה יום לשנה ששוב אין אדם חוטא, עכ"ל.

אגב אורחא, הרה"ק ה'שר שלום' זי"ע היה אומר שהוא 'פלא' שבש"ס נכתב כל מעשה דרשב"י ש'הוחבא בתוך מערה מפני הגזירה' במסכת שבת דף ל"ג, וסימנא מילתא... הוסיף על כך הרה"ק מקאמינקא זי"ע, שיש בזה פלא בתוך פלא, שעד אותו מקום הובאו בש"ס ל"ב מימרות משמיה דרשב"י, וסוגיא זו הנמצאת בדף ל"ג היא המימרא ה"ל"ג...

בדרך צחות אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע, שבל"ג בעומר כלולים כל השלש רגלים, כי שחיתת הכבשים (שהיה נהוג בין הרבה מבני עדות המזרח) סמוך למערה הוא כנגד חג הפסח, ההרים שמסביב הציון רומזים לחג השבועות שהרי שניתנה תורה בהר סיני בחג השבועות, והאזהלים שמקימים הבאים לשהות במירון הוא כנגד חג הסוכות דבעינן דירת עראי. והוסיף חכם אחד עוד, עפ"י המעשה הידוע שהרה"ק מרוז"ין שאל פעם את אחד מחסידיו מבני ארץ ישראל, היאך נראית ההילולא ביום ל"ג בעומר במירון, תיאר החסיד בפני רבו שבפנים המערה - יוהכ"פ, ומחוץ למערה - שמחת תורה, ומאד הפליא הרוז"ינער את דבריו, ולפי זה יש עוד שני מועדים ביום הזה.

לח. הרה"ק ה'שפתי צדיק' מפילץ זי"ע (ל"ג בעומר אות א) מביא מנהגו של הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע שהיה רגיל לברך את החסידים במוצאי יום ל"ג בעומר 'האט'ס געפועל'ט אלעס גוט' - יה"ר שיתקבלו כל תפילותיכם לרצון. ומבאר, כי הוא בדומה למוצאי יום הכיפורים שהכל מברכין זה את זה שיפעלו כל טוב, כי בכל השנה עוונותיו של אדם הם כמסך המבדיל המונע בעד תפילותיו מלעלות השמימה, וממילא אחר טהרתן של ישראל ביום הכיפורים - שנמחלו עוונותיהם, אפשר לתפילות לעלות מבלי מעכב, וכיוצא בו ממש הוא יום ל"ג בעומר, כי ביום זה פועל רשב"י לכפר עוונותיהם של ישראל, באמרו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', ומעתה אפשר לברך שיפעלו כל מיילי דמיטב, כי אין כל מעכב בעד התפילות.

לט. ונתן הרה"ק מבארניב זי"ע (אורה ושמחה אות כח) רמז לדבר כי 'שמעון בר יוחאי' בגימטריא 'יבין ושב ורפא לו'

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק מן אנזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידה בו נשלחו עזא ועזאל [המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, (יומא סז: וברש"י, ד"ה עזא)]. אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם, דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים איננם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זבאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא נזר לעילא, ואת מבטל לתתא, בוודאי עליך אתמר (תהלים קמה יט) 'רצון יראיו יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה נזר גזירה בשמים ממעל, ואתה מבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר 'רצון יראיו יעשה')¹².

ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות
עובדות נוראות מצינו בזוה"ק בכוחו של רשב"י לבטל את הגזירות, וכמובא ב'זוהר הקדוש' (השמטות ח"א עה"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשבות ואפילה גדולה היורדת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות כעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י, היכן פניך מועדות, ומה בדעתך לעשות עתה בעולם. ענהו המלאך - להחריב את כל העולם כולו, כי גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בגמטריא ל', וכעת יש בעולם פחות משלושים צדיקים, לכן, שלחני הבורא להחריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה ואמור לו בר יוחאי שביח בארעא (הרי רשב"י נמצא בזה העולם), פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי' - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחריב את העולם כולו ולא תשגח ביה בבר יוחאי (אל תשגיח בדברי בר יוחאי), משחזר המלאך

מ. ועד היום נמשך כח זה בכל עזו ותעצומות, בהיותי באת"ק מירון שמעתי מעשה נורא מבעל המעשה, והוא ת"ח מופלג, בקי בכל מכמני תורה כל רז לא אניס ליה, גבוה משכמו ולמעלה, ירא שמים מרבים, נודע בשערים, הלה מרבה לפקוד את ציון התנא האלוקי רשב"י. זה כמה שנים שכליותיו פסקו מלפעול באופן קשה ביותר (מסי 17, למביינים בדבר), והוכרח לעבור טיפולי דיאליזה מדי לילה בלילה, מבית החולים נתנו לו מכשיר ובכל לילה נכנס למיטתו והיה מחבר עצמו למשך כ-10 שעות לאותו מכשיר, אף בהיותו במירון בשבתות היה מטפל בעצמו כן, כי לא ניתנה לו רשות מאת הרופא להחסיר אפילו לילה אחד כי נפשו תלויה בזה, מלבד כל זאת היה עליו להתייצב לפני הרופא פעם אחת בכל חודש 'לדעת את שלום כליותיו ומה יעשה בהן' מאחר שטיפולי הדיאליזה נעשו בביתו ולא בבית"ח.

אט אט החמיר מאד מצבו, ובלית ברירה הוחלט לערוך בו 'השתלת כליות', כידוע שחסד גמל הבורא עם ברואיו, וברא בכל בריותיו שתי כליות כשאפשר לחיות עם אחת מהנה ואת השניה 'לתרום' לזקוקים אליה, וכבר נמצא תורם, ונקבע זמן להשתלה בבית החולים ב'קולומביה' שבארה"ב, ואף סילק כל התשלום בסך 180,000 דולר טבין ותקילין.

אבל, בכדי שיהיה גופו מוכן ומזומן לעריכת ההשתלה עבר בדיקות מקיפות לרוב, ומכורח המציאות הכריחוהו לעבור סדרת טיפולי שיניים - לתקן את הניתן לתקן, ומה שלא ניתן לעקור לגמרי, כי אם ישנו חור אפילו הקטן ביותר באחד משיניו מסוכנים חייו, שמא יסתתר באותו חור 'חיידק' ויזיקנו, בדקו ומצאו כי להציל את השיניים דורשים הרופאים סך 130,000 שקלים, ולגודל הסכום דחה האיש את הענין, עד תחילת ימות הקיץ תשע"ח, אז 'באו מים עד נפש' ובלית ברירה קבע תור אצל רופא השיניים בשבוע שאחר חג השבועות.

לקראת יום השבת וחג השבועות שחל במוצאי שב"ק נסע מירון לעינינו לאת"ק מירון כדרכו בקודש, במוצאי החג ניגש אל ציון הקודש, ואלו היו דבריו בהתחננו לפני הבורא, בזכות רבי שמעון ענני זכותו יגן עלינו, רפואה שלימה

ומשראה מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, פתח ואמר 'ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קטורת' (במדבר י"א), וכתוב (פסוק יב) 'ויקה אהרן וכו' והנה החל הנגף בעם', וכתוב (פסוק יג) 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', כולי האי אצטריך ליה למשה למטרה, ורשב"י במימריה הקב"ה גוזר והוא מבטל מותנא, היינו שמשה רבינו היה צריך לטרוח בפעולות שונות עם הקטורת כדי לבטל המגפה, ואילו רשב"י עשה כן 'בדיבורו' בלבד^{מב}.

ו'דבריו עושים פירות', בדיבור בעלמא^{מא}, כדאיתא ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד.) פעם אחת היה רבי שמעון מהלך בדרך, משנכנס לעיר 'לוד' באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. סובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הבא, גורנא דליבטיל' (היאך יתכן, שהמגיפה קיימת ואני כאן, גורני שתבטל המגיפה). תיכף נשמעה בת קול המכרות ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, והקב"ה גוזר גזירה והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד,

תרפאנו בזכות אדוננו בר יוחאי... רבי שמעון, נצרך אנכי ל'נס' קטן, וכבר לימדונו חז"ל ש'מלומד בניסים אתה' (כלשון הגמרא מעילה יז.) ובעצמך אמרת 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין, על של עתה באתי, שני כליות בגופי, ולנס קטן אני נצרך - שישונו לפעולתם כבראשונה.

באמת אמרו, שבקשה זו היא מחוץ לגדרי הטבע, וכעין 'תחיית המתים' ממש, כי 'כלייה' שאינה עושה פעולתה שוב אין לה תקנה כלל בדרך הטבע, ולא ביקש על 'נס קטן' אלא על נס כקריעת ים סוף, אמנם האיש הלזה ברוב אמונתו בהקב"ה ובזכותיה דרשב"י היה פשוט בעיניו שאין זה אלא נס קטן, וכדבר של מה בכך.

בימים שלאחר חג השבועות הגיע זמנו להיבדק אצל הרופא כמנהגו אחת לשלושים יום, והנה הוא רואה כי פני הרופא מחליפים צבעים, ומרוב תדהמה, התרגשות ופליאה זועק כיצד... מה קרה... מה... נבהל האיש כהוגן, בפחדו כי רב, מי יודע מה קרה לכליותיי, הרופא מיהר לקרוא לרופא גדול ממנו הממונה עליו, וזה קרא להוד מעלת הפרופסור, וכולם נענו בפליאה ותדהמה, אדון נכבד, אין בידינו כל הסבר רפואי לכך, מעולם לא שמענו כדבר הזה, נתקיים בכך 'אחרי בלותי היתה לי עדנה', כליותיך עובדות ועושות פעולתן כאחד האדם... הגידה נא לנו, מה עשית, איזה טיפול ואצל איזה רופא היית, אמר להם האיש, הלכתי לרופא הגדול, מחולל הפלאות הרי הוא רשב"י, המלומד בניסים והוא 'טיפל' בי כראוי.

ולא נרגעה דעתם של הרופאים, עד שפקדו עליו - הבה ננסה לעבור את השבוע הבא מבלי טיפולי דיאליזה, וככלות השבוע שוב הנה ונבדוק אותך, וכן עשה - אחרי כמה שנים שהתמיד בדבר ולא החסיר לבצע את הדיאליזה אפילו לילה אחד מלילותיו, כעבור שבוע שב אל הרופא שמצא את כליותיו פועלים כרגיל, ועדיין לא הסכים לשחררו מבלי כלום - שכאמור, מעולם ועד עתה לא נשמע כדבר הזה, שהכליות שפסקו מלעבוד, ועוד באופן חמור כזה, ישונו לפעול כאילו לא עבר עליהם כל חולי, לכן אמרו לו, עתה נעשה נסיון של שבועיים מבלי הדיאליזה, יחדיו נגיע לשלושה שבועות רצופות מבלי דיאליזה, ובזה נווכח להכיר מצבך האמיתי, ואכן, הנס שרשב"י עשה עמו חי וקיים, וכעבור שבועיים אמרו לו הרופאים, אדון נכבד אין לנו כל הסבר, אבל, הינך בריא לחלוטין, שוב לביתך, לך אכול בשמחה לחמך, והחזר לנו את מכשיר הדיאליזה, ומאז הכל מכנים אותו 'רבי מרדכי בעל הנס'.

מא. וכדאיתא עוד בזוה"ק (שמות טו.) פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'.

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר (עמוס ג ח) 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל.

מב. ובכל ימות השנה הדברים אמורים, ק"ו ביום שאמר עליו רשב"י 'האי יומא ברשותי קאי'.

רשב"י לכל - אפילו לפחותים, ובפניו ושלא בפניו

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קו: קו:) מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיזוק ברשב"י, בשם שהשי"ת הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל"מ, אפילו לפחותים"מ. והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב שהוא נמצא יש לו חיזוק גדול מכוחו ואורו של רשב"י"מ. ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' מי שיש לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו דרשב"י"מ, הן בכלל"מ, הן בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי קדוש היום לאדונינו. וימלא רצונו של רשב"י - שנשמח כולנו בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב.

והנה שיטת רשב"י ששפע הבא בזכות הצדיק נשאר לעולם, כדאיתא ב'ספרי' (פרשת עקב פסקא לח) לגבי ענין הברכה שהצדיקים מביאים אתם לכל מקום שהם הולכים, כשבא יעקב אצל לבן ברכה באת לרגליו... ירד יוסף אצל פוטיפר ברכה באת לרגליו... ירד יעקב אצל פרעה ברכה באת לרגליו, ובמה ברכו שנפסקו שנות הרעב בטרם זמנם, וסבר תנא קמא שאחרי מות יעקב חזרו שנות הרעב לשמש עד מילוי זמנם (שבע שנים), רשב"י אומר אין זה קידוש השם, שדברי צדיקים קיימים בחייהם ובטלים לאחר מיתתם, אלא שפע הבא ע"י הצדיק קיים לעד ולעולמי עולמים"מ.

והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגין אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשטות, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי האמור שרשב"י לא הוצרך מעולם לגזור תענית שימלאו משאלותיו, אלא בדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה') לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות.

מג. מעתה הבה נזעק בלב קרוע ומורתח, רבי שמעון אתה 'יודע כל הנסתרות' שבלב, כל אותם הדברים המעיקים על הלב, כשקול יעקב נוהם מתהומותיך איש איש נגעו ומכאובו, אתה 'יודע כל הנסתרות', אותם גזירות רעות שאין איש יודע אפילו לבקש עליהם שלא יבואו, על כן 'דבריך יעשו פירות' לעד ולעולמי עולמים ופֶטַל כל הגזירות, וכלשון שהיה שגור בפיהם של חסידי קמאי לזמר 'יבטל כל הגזירות' (ולא 'פֶטַל כמה גזירות'), ובפרט את גזירת המגפה הקשה, אשר רבים חללים הפילה, והסר מעלינו את ה'מוות' הזה.

מד. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק (תהילים קמה ט) 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה לבאר בדברי ה'בית אהרן', רשב"י לכל - לכל סוגי ומיני צרות ומעוקות, טוב לבוא ולהתפלל על קברו, או להתפלל בזכותו ובוודאי יושיענו ה' באותות ובמופתים.

מה. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפ"י המשניות (פרה ג ג) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו 'אדם ובהמה תושיע ה'' בגמטריא רשב"י (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה), ללמד שאפילו מי שהוא בבחי' 'בהמה' גם כן רשב"י מושיעו מכל צרה.

מו. בשנת תרצ"ה ביקרו בארה"ק בני הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע (בעודו בחיים חיותו) ועלו למירון בל"ג בעומר, ומפני הדוחק והצפיפות ששררו במערה הכריזו 'מאכט'ס פלאץ פאר די וויז'ניצער קינדער' (פנו מקום לבני הרבי מויז'ניץ), בכדי שיוכלו לגשת אל הציון, צעקה זקנה אחת 'אצל רבי שמעון כולם נחשבים כבנים', ה'אמרי חיים' נהנה מאד מדבריה והיה חוזר עליהם שכולם כבני רבי שמעון... (והרי ידוע שרחמי האב על הבן אינו תלוי בהתנהגות הבן אם היא ראויה או לא, ככל אופן אפילו אם הוא 'מן הפחותים' תגבר אהבת אב על הבן).

מז. כה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי', והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, לא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהשי"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור

ואף מי שאינו זוכה לעלות וליראות באתרא קדישא מירון, מבל מקום יש בידו לפעול בכל מקום שהוא נמצא, כי גדול וקדוש היום לאדונינו לקבל תפילתנו ולשמוע שזועתנו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י

ב'אידרא' שיום זה ברשותו הוא - דהא כל יומא ברשותי קיימא (פר' האוינו רצ"א: הובא לעיל), ובכל מקום שבעולם שרויים בני ישראל ביומו של רשב"י, וכמו שהוא עצמו אמר (סוכה מה:): יכול אני לפטור את כל העולם כולו

לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאין מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע. הוסיף המהר"י ואמר 'התחת אלוקים אנכי' (בניחותא), כי הצדיק הוא בבחי' 'תחת אלוקים', הקב"ה גוזר וצדיק מבטל.

מח. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מה שענינו ראו ולא זר, בל"ג בעומר שנת תרפ"ג, שהגיעה אשה אחת למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגזוז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשארו לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאגות נוראות החלו להישמע, אבות נשארו מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי אשר נולד לאחר שנות ציפיה והביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידה וירדה עמו למטה לביה"כ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...'. ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תביישני ואל תחזיר פני ריקם, ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהבאתיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמן בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחיית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים. והנה לא נזכר מאומה בדבריו על 'מעלת' האי איתתא אם היתה צדקנית גדולה או שמא אחד מהל"ו צדיקים, אך מעלה אחת היתה בה, שהיה לה אמונה פשוטה ברשב"י שבידו להחיות את בנה.

ומעתה, אין ספק בדבר, שאם יעמוד כל אדם אפילו 'פחות שבפחותים' ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה, יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, ואפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחיד...

סיפר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע ממה שהיה בעת ביקורו בצעירותו במירון בל"ג בעומר, אשה עשירה אחת באה לציון הרשב"י לבקש מרשב"י שימליץ טוב עליה כי שלחה אניה בלב ים מלאה בסחורה יקרה, וביקשה שיעבור הכל בשלום ותרוויח במסחרה. בגישתה אל הציון, שמעה קול אשה עניה מבקשת לחם לפי טפיה ומעות לנישואי שתי בנותיה... פנתה אליה העשירה בשאלה לכמה מעות הינך נצרכת, ענתה כך וכך, מיד הוציאה העשירה מכיסה את כל הסכום ונתנה לה ככל צרכה, ובזה הסתובב אל הציון ואמרה, 'רבי שמעון, הנה זאת האשה פעלה כל משאלות לבה, אנא, עזור לי גם כן.... ותפעל בשמים ממעל שיהיה לי שמירה עליונה על נכסי ועל הספינה השטה בים הגדול'.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

מן הדין - אף מי שאינו בנמצא אצלומט, עוד אמרו שבארצות הגולה פעלו גדולות ונצורות בהאי יומא^{נא}, (פסחים נא:) 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו בין שלא בפניו'. והרבה צדיקים קדושי עליון שלהבת^{נב}.

והיה ה'דברי שמואל' מפליא בדבריו, כי אותה עשירה לא פנתה לאמר, ענני אלוקי בזכות הצדקה הגדולה שעשיתי עתה, אלא באמונתה ביקשה שזכות הרשב"י תעמוד לה, כי לא יוכל רשב"י להחזיר פני שואליו ריקם (מזקנים אתבונן). מט. הרה"ק מבעלזא זי"ע היה מבקש מאנשיו שהיו נכנסים לבקש ברכת הדרך בטרם נסיעתם למירון שיזכירוהו שם לטובה, אמנם, פעם נענה ואמר לאברך שלא נסע (וטעמו ונימוקו עמו) 'ר' שמעון'ס קדושה איז אום מיט אום' (קדושת רבי שמעון מגיעה לכל מקום ולכל עבר), וללמדנו כי 'בשעת הדחק', כשאי אפשר ליסע לרבי שמעון אזי עלינו להאמין בקדושתו של רבי שמעון, ויבקש בזכותו גם ממקומות המרוחקים ביותר (בקודש פנימה ח"ב עמ' ססג).

נ. לעת זקנתו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע השתוקק מאוד לנסוע למירון קודם ראש השנה, באמרו שעומדים לקראת יום הדין, ומוכרח הוא לקחת את ה'לוי'ער' (עורך דין) המומחה והגדול ביותר שיוציא לצדק דיננו, אמנם הגבאים הפצירו בו מאוד לכל יסע עקב חולשת גופו, עד שאמר שישאלו את בנו הרה"ק ה'ישועת משה' זי"ע שכיהן אז כרב שיכון ויז'ניץ, גם הוא פסק ש'אסור' לרבי לנסוע עד מירון, אז 'קיבל' האמ"ח את ה'פסק', כי אמר שצריך לשמוע בקול ה'מרא דאתרא'... ותחת כן נסע לירושלים להתפלל בכותל המערבי. לאחר מכן עלה לבית נכדו כ"ק אדמו"ר מסלונים שליט"א לנוח מעט, והגיע הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לדרוש בשלומו ולברך ולהתברך לקראת ראש השנה, פתח האמ"ח וסיפר לו שרצה מאוד לנסוע למירון עד שגזר עליו המרא דאתרא שלא ייסע, נענה לו ה'נתיבות שלום' בלשון הגמ' (פסחים נא:) 'כדאי הוא רבי שמעון בן יוחאי לסמוך עליו בפניו ושללא בפניו', שמח האמ"ח בדבריו ומיד הוסיף כי אצל רבי שמעון תמיד נחשב 'בפניו', כי איתא בזוה"ק (ח"ב לח.) 'מאן פני האדון ה' דא רשב"י'...

נא. לאחרונה נתקבל בידינו מכתב, בו מספר בעל העובדא מעשה נפלא בו תבין עד כמה כדאי רשב"י לסמוך עליו אף שלא בפניו (אף ממרחק), וז"ל, בל"ג בעומר האחרון תשע"ט לא זכיתי לעלות להילולא דרבי שמעון עקב חולה שהיה לי בתוך ביתי והייתי מאוד שבור מזה, עמדתי בחלון ביתי ושרתי בדמעות בר יוחאי עם כל עמך בית ישראל, בשבת קודש שלאחר מכן שהיה בשלושת הימים (שלאחר יומ"ד) קראתי בגליון באר הפרשה בו היו סיפורים נוראים בגודל ר' שמעון וההילולא והיכולת לפעול ישועות אף מרחוק, לקחתי ספר תהילים התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתי בבכיות ספר רביעי וחמישי והתפללתי שהכוח ר' שמעון יפעול לי מרחוק, וכיוונתי בליבי שהנה אני עומד על ציונו ומשתטח וודאי פועל ישועה גדולה.

למחרת השבת פניתי לאיזה עסקן רפואי ותניתי לפניו, כי בצרה גדולה אני ודרשתי כבר ברופאים בכל העולם ולא מצאתי מרפא למחלה הקשה, תוך כדי שיחה עימו עלה רעיון בדעתו לפנות לרופא מומחה בתחום אולי משם תגיע הישועה, אף שכבר פניתי לכל גדולי המומחים בעולם ולא מצאו דרך לרפואה. וכך הווה, בתוך שבוע ישבתי אצלו בחדר וברוך השם נמצא הדרך לטפל במחלה, והעניין עלה על דרך המלך. והיה לנו ברור שמיד אחרי ל"ג בעומר והתפילה זכינו לישועה עין בעין.

וכיו"ב ידועים סיפורים ומעשיות לרוב, כי כוחו דרשב"י הוא למעלה מן המקום, וממליץ טוב בעדנו ב'כל העולם כולו', העיד בפני הגה"ח רבי מאיר יהודה העלד שליט"א שאחד ממכיריו מתושבי עי"ת מאנרא יצ"ו, החליט לקיים הסגולה הנודעה שרבים כבר נושעו על ידה להבטיח שאם יעזרהו הקב"ה בזכותיה דרשב"י ובקרוב יוולד לו בן זכר ייקרא שמו בישראל 'שמעון', ואכן הלה שלא זכה ליסע לארה"ק הבטיח בל"ג בעומר תשע"ט ממעונו שבמנרא את ההבטחה, ובחודש טבת תש"פ כבר זכה להכניס את בנו 'שמעון' בכריתו של אברהם אבינו. נב. מעתה יראה כל איש באשר הוא למלא את האי יומא קדישא, לעסוק בתורתו של רשב"י ובאידרא קדישא, או באמירת תהילים, וכדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו.

הא למה זה דומה לרופא שעשה מעשה מרקחת לחולי מסויים, והוא שולח תרופה זו בכל קצוות תבל, והדבר פשוט, שאף אם יעמוד הרופא במקום אחד והחולה יטול את הרפואה בסוף העולם יזכה הלה להתרפא, והכי נמי מצודתו של רשב"י פרוסה מסוף העולם ועד סופו, וכל מי שיטול 'תרופותיו' יתרפא ברוחניות ובגשמיות, ו'תרופות' אלו הינם החיזוק בכל ענייני תורה ועבודה ויראת שמים, ועי"ז יזכה להיוושע בכל משאלותיו לטובה.

ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשמם מעבירים את זרם החשמ"ל (עלסטרין) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבנין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד,

ישראל' מקאזניץ זי"ע (תהילות ישראל, תהלים מב) 'כי כל ימי הספירה אנו מייחלים ליום ל"ג בעומר שבו הרחמים גוברים', ו'לכל ישראל האיר', כל חד וחד במצבו" הן ברוח הן בגשם^נ. ובפרט בשלש אלה, בני חיי ומוזוני, וכדלהלן.

בני" - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות כב) מביא משמיה דזקינו הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרוצה

ובפרט אם ילמדו מאמרי רשב"י המפורים בש"ס, או בזוהר הק' כי בזה נחשב להם השתמחות על הציון ממש (מאור עינים ישמה לב מס' שבת, ועיין לקמן במאמר בסוד תורה הבהיר), והלומד מאמרי רשב"י נעשה מתלמידיו^נ.

הוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות מצינו בתורתן של רבותינו שזה היום מסוגל לפעול בו כל מיני ישועות, ובלשונו של הרה"ק ה'עבודת

וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים' ועבותות (חטי חשמ"ל) ע"כ יש בביתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י מצינו (וימשוך חוטים) עד ביתו ומקומו תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים... בענין זה יש לציין מעשה נורא שהתרחש בארה"ב בשנת תשע"ג, בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה וכמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה וק"ו בל"ג בעומר לאת"ק מירון, גם עתה משנתפס רצה ליסע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, ושלח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן.

על כולנה הצטער היהודי צער רב, ולא פסיק פומיה מלהתאונן שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל ליסע למירון (כי הושיבום שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה, אכן בשנה זו אינך יכול ליסע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך, והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו, ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב' כל קירות בית האסורים היו רטובים באותו שבת מדמעות. ואכן, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים, או אז - 'בקעה מצאו' היהודים ה'יושבים' - והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו 'בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'. למחרת היום הודיעו להם מטעם השלטון כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לביתם, וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים, והביא להם אבוקה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת הוציאם מן השביה.

שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישיתו עליו השופטים, למותר לציין שבני משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל ה'עסקנים' אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצויה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחרוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עייף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושירה על כל החסד שעשה עמו.

נג. ועד כמה יכול אדם להתרומם בתורה, יתבונן בעצמו ויצייר בדעתו, שאין איש בדורנו שיעלה על דעתו, כי חשוב הוא שבבואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שישב אצל הגמרא וילמד מאמרותיו של רבי שמעון קדישא.

נד. אמרו צדיקי הדורות (נחלת יעקב הרה"ק מבאיאן לעמבערג זי"ע, ועוד) שנרמז זאת במה שכתב ה'טור' (סי' תכח) 'ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג ח"י, פירוש פורים ל"ג בעומר ח"י באייר', שכשם שלענין פורים

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כי 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד' (פרע"ח שער ק"ש פרק א). ואם בן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא לתכלית הרפואה.

מזוני - למדנו מדבריו של הרה"ק ה'חת"ם סופר' זי"ע בתשובותיו (י"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו עמם חררת מצה, וממנה ניזונו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלושת ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ח אייר - ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חת"ם סופר' וראוי לעשות לזה זכר טוב. ואם בן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים^{נח}.

גם נודע על כוחו הגדול של רשב"י להשפיע שפע 'מזוני' לעולם, וכדאיתא ב'ירושלמי' (ברכות פ"ט הי"ח) רבי חזקיה בשם רבי ירמיה, כן היה רשב"י אומר בכל

להפקד בורעא חייא וקיימא יעתיר על כך בברכת 'רפאנו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וביום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד, ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף פקידת עקרות מסוגלות היום הגדול הזה^{נז}.

חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות י) כי 'שמעון בן יוחאי' בנימטריא 'מחיה מתים'.

זעודה, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'ורפאתיו' (אורה ושמה להרה"ק מבארניב דף כ, הובא בהילולא דרשב"י הערה סז). ולא זו בלבד, אלא כמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה (תרופות) יתחיל בל"ג בעומר,

אמרו חז"ל 'כל הפושט יד נותנים לו', כך גם בל"ג בעומר שכל הפושט יד זוכה למלאות כל בקשותיו לטובה. **נה**. וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמרו צדיקים שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים', ומי לנו 'לחויץ' כמי שממתין לזיווג...

נו. איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות יז): 'אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרבי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י.

ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דייקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - שיגדלו ויהיו כרבי שמעון, כשירבה בתפילה ותחנונים להתעלות בתורה ויראה טהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובזה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ח.

נז. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן י"ט, ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי, ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייער האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

נח. איתא מהרה"ק ה'שמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבט, ב) שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי אותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן

זכראיתא בגמרא (יבמות צו.) 'אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב אנורה באהלך עולמים וכי אפשר לו לאדם לגור בשני עולמים אלא אמר דוד לפני הקב"ה רבוננו של עולם יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה, דאמר רבי יוחנן משום רשב"י כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דובבות בקבר'.

וכן אמר רשב"י במדרש תנחומא (כי תשא ג) על הפסוק (קהלת ה יא) 'מתוקה שנת העובד אם מעט אם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון'... בעשירי תורה אני מדבר ולא בעשירי ממון, כיצד היה אדם גדול ועשיר בתורה למד תלמידים הרבה ורבין תורה ברכים ושבע מן התורה, אף על פי שהוא מת אין התלמידים שהעמיד מניחין לו לישון, אלא יושבין ועוסקין תלמידיו בתורה ובתלמוד ובהלכה ואגדות ואומרים תלמידיו הלכות ושמועות משמו ומזכירין שמו בכל שעה ואין מניחין אותו לישון בקבר, וכן אמר רשב"ל אמר רבי עקיבא וכן אמר רשב"י, אין תלמידיו מניחין אותו לישון בקבר שנאמר (שה"ש ז י) 'דובב שפתי ישנים', הוי 'והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון', עכ"ל.

והאריך בזה הרה"ק ה'מאור עינים' זי"ע (ישמח לב, בריש דבריו עמ"ס שבת) 'ובדורות האחרונים, כשלומדים דברי שום תנא וחכם מדברי הקדמונים וכו', ולכך מחיה אותו שמכנים החיות בהדברים, שלכך אמרו שפתותיו דובבות בקבר, שאפשר לומר כי זה בחינת השתטחות על קברי הצדיקים, כי דיבורי הצדיק שם הוא קבור וטמון החיות שלו כאמור וכו', ונקראת בחינה זו השתטחות

פעם שהוצרך למעות 'בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב' והיתה מתמלאה.

מתאמרא בשם הרה"ק רבי נפתלי צבי מראפשיץ זי"ע שהקשה על דברי הוזהר הידועים (ח"ג קנב:) על יום י"ד אייר - פסח שני, 'כרוזא כרוז כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי (כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני הארון ה', יכול לבוא באלו הימים לראותו בטרם ינעלו את השערים), אימתי כרוז אכרוז, בארבעה עשר לירחא תניינא דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי (כרוז זה יוצא ביום י"ד אייר, ומאז ועד ז' ימים עדיין פתוחים השערים, ולאחר מכן ינעלו אלו השערים), ע"כ'. ולכאורה קצת צריך ביאור מדוע אין משאירים את השערים פתוחים לרווחה לפליטת עמו בית ישראל. אלא, שלאחר 'ל"ג בעומר' (החל בשבוע של הוד) אין כל צורך להשאיר את השערים פתוחים - כי כבר נכנסו כל בני ישראל, ואף פעלו כל משאלות לבם לטובה ביום ל"ג בעומר, כי הוא יום שבו פעל כל איש מישראל פעולתו לטובה בכל מאי דבעי.

נסוד תורה הבהיר - העסק במאמרי רבי שמעון בנגלה ובנסתר כבר הבאנו דברי חז"ל (פסחים נא:) 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו ובין שלא בפניו', ומלבד מה שנתבאר כי כוחו של רשב"י רב להושיע אף לאותם הנמצאים שלא בפניו, אזי נכלל בזה עוד כי ניתן 'להיות' ולהשתטח על ציונו הק' של רשב"י גם אם נמצא בגופו שלא בפניו, והוא על ידי הלימוד במאמריו.

להודיעו ולהזכירו את התחייבויותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפ"י יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'אנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (איזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

נט. וכך כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל 'מי שהוא מחמת אונס וחולשה וקשה לו לעלות למירון ביום ל"ג בעומר, או הדר בחוצה לארץ, ילמוד בזה הספר מאמרי רשב"י, וישמח במקומו בשמחת הילולא דרשב"י, ויוושע גם כן'.

ס. וביאר ב'יערות דבש' (ח"ב דרוש ז) וז"ל. כשאומרים דבר שמועה מפיו אז נשמת צדיק מתלבשת שם בלומדים, ועומדת שם... ולכך שפיר אמרינן שדוד המלך דר בב' עולמות, א. בעולם הנצחי, ב. בזה העולם - בלומדים האומרים דבר שמועה מפיו, עכ"ל. והיינו שעל ידי שעוסק במאמרי רשב"י זוכה הוא שרשב"י בעצמו יבוא להתחבר עמו ולשכון בו בשעה שמזכיר את מאמריו ומדובב את שפתיו.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

על קברי הצדיקים^{סא}, שהן דבריהם שלומד ומזכיר היום הלומד^{סב}, לו (לצדיק), כמ"ש דובב שפתי ישנים ונעשו בבחי' משפיעים זה לזה^{סג}.

גם ייחשב זה האיש כמי שהוא משפיע טובה לצדיק, וכן כתב בנו של הרה"ק ה'שפת אמת' מבערו'אן זי"ע בהקדמת בן המחבר (לספר שפ"א) וז"ל. שמעתי מאאמ"ו זצוק"ל שאמר לי כי טוב יותר לעיין בספר הצדיק מלהשתטח על קברו, כי ע"י העיון בספרו מתדבק יותר בחי' וקדושת והשפעת שורש נשמתו ומלמעלה ישפיע עליו ע"י שהוא (העוסק בתורתו) משפיע

בשנתו עם חברים - גמילות חסד במשנת רשב"י

איתא במדרש (תנחומא, ויחי ה) אמר רשב"י כל העוזר את ישראל כאלו עוזר את השכינה שנאמר (שופטים ה כג) 'אורו ארור יושביה כי לא באו לעזרת ה', וכי צריך הוא לסיוע, אלא ללמדך, שכל העוזר לישראל כאלו עוזר את השכינה, עכ"ל^{סד}.

סא. וביאר בזה הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע (בפתיחה לספר בית אברהם) וז"ל, כי הענין שמתפללים על קבר הצדיק הוא שעל ידי זה מתקשרים עם נפשו רוחו ונשמתו כמובא בזוהר הק' פרשת תרומה, ובהיות וניצוץ מנפש הצדיק הוא עטוף בדיבורו, ודבריו חיים וקיימים (כלשון היסוד העבודה במכתב ס"ד) אפשר להתקשר איתם בכל מקום על ידי דבריהם הקדושים.

סב. וב'ספר חסידים' (סי' רכד) איתא וכל האומר דבר שמועה מפיהם, הם מתפללים עליו שם, ומליצים טובה עליו. וכך אמר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל ח"א דף י"ד, י"ד שבט תרנ"ו אות א), וז"ל. על ידי שמזכירים את הצדיק בזה העולם יש עליה ופקידה לטובה לכל ישראל.

הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע מביא בשם אביו הרה"ק הרשב"ב זי"ע (אגרות קודש מוהרי"צ ח"ח עמוד קל) כשיהודי לומד תורה של איזה צדיק, בא מלאך ממחנה מיכאל להיכל הצדיק ומבשרהו 'בשורה טובה' שפלוגי בן פלוגי לומד בספרו, והצדיק בעל הספר מעורר רחמים על הלומד ובני ביתו, כי המלאכים יודעים היטב איזו 'בשורה טובה' יש בזה לצדיק שעוסקים בתורתו בעולם הזה, עד כאן דבריו (בתרגום ללשון הקודש).

כתב הרה"ק ה'ברכת אברהם' זי"ע (שם), מרן מהר"ש זי"ע (הדברי שמואל) פעם אחד ב"א חשון - בהלולא של כ"ק א"ז בעל יסוד העבודה זי"ע, בדברו על גודל ענין לימוד ספריו הקדושים, אמר, כי הצדיק בעולם הזה הוא בבחינת הולך, וכשנסתלק אז הוא בבחינת עומד, וכשחוזרים על דבריהם הקדושים מחויב הצדיק לעזור להם, ונהיה לבחינת מהלך, ומקויים בו 'ונתתי לך מהלכים בין העומדים האלה' (זכריה ג ז).

וכך כתב הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (פרשת נח עמוד י"ב ד"ה ענין) וז"ל. בהלולא של צדיקים גם מי שלא הכירו בחייו ולא שמעו מפה קדשו דברי תורה, מכל מקום ההולכים בעקבותיו ומתאספים יחד, ומספרים ספורי קודש, וחוזרים על דבריו הקדושים שלימד בהם איך לעבוד להשם יתברך, על ידי זה משיגים קשר ושייכות להצדיק, עכ"ל.

סג. כתב הרה"ק מזאלאוויץ זי"ע בספרו 'ברית אברם' (סוף הפטרת שבת הגדול) וז"ל, שמעתי מרבי ישראל בעל שם טוב זללה"ה, כי אין הצדיק יכול לעלות ממדרגה למדרגה לאחר מותו, אם לא שדנין אותו על קלות שבקלות. ואחר שכבר דנו אותו על קלות שבקלות אי אפשר עוד לבוא למדרגה יותר - רק כאשר בני אדם מספרים למטה מתורה ומעשים טובים שלו, אז בא הצדיק שספרו ממנו לעליה גדולה. וכן בכל פעם ופעם שמספרים איש אל רעהו מן יראי ה' הנפטרים אז יש להצדיק הנ"ל עליה וכו' וגם להאנשים המספרים יש להם עליה. עכ"ל.

סד. איתא בזוה"ק (ויחי ריח.), רבי יצחק תלמידו של רשב"י נכנס אל רבי יהודה ואמר לו כי מרגיש על עצמו שהוא נוטה למות... משם הלכו שניהם אל רבי שמעון, וירא רבי שמעון כי מלאך המוות מרקד לפני ר' יצחק, אחז רשב"י בידו של ר' יצחק, ואמר הריני גוזר שכל מי שרגיל להיכנס הנה בכל עת יכנס, ומי שאינו רגיל להיכנס - לא יכנס, כלומר, שמלאך המוות שאינו רגיל כאן לא יכנס. נכנסו ר' יצחק ור' יהודה, ומלאך המוות נשאר מבחוץ. שאל רשב"י את ר' יצחק אם כבר ראה את אביו מהעולם העליון, כי אם ראה כבר אין בידו להושיעו (סימן זה היה מסור בידי אותם שרפים לבירור עניין המיתה, ואין לדין עסק בזה), ענה ר' יצחק, עדיין לא ראיתי את אבי, פנה רשב"י לשמים, ואמר, את ר' יצחק הנני צריך כאן בעולם כי הוא אחד מז' העיניים שלי (מהאידרא), ונענה מן השמים שאכן ישאר ר' יצחק בין החיים, אך ביום הסתלקותו של רשב"י יצטרך להביא עמו את ר' יצחק (וכך הוה, לפני שנסתלק רשב"י מהעולם, אמר לבנו שיראה אם ר' יצחק נמצא בבית, דאנא מערבנא ליה, פי' שאנכי ערבתי לשמים להביאו עמי לעולם העליון, אידרא זוטא, פר' האזינו רפז:).

גורם לאותו שאוהבו - שיוכה בדין מבעוד מועד, על ידי ששולח לו 'מתנה' - עני המזכהו בצדקה, והוא הגורם לו לזכות בדין). וכעין זה גם בח"ב (קצח). תא חזי זכאה חולקיה דבר נש כר מסכנא אערע לגביה, דההוא מסכנא דזרונא דקודשא בריך הוא חזי דשדר ליה (שעני זה 'מתנה' הוא ששלח לו הקב"ה) ס"ה.

ועלינו להיות 'מתלמודי' רשב"י, לדבוק בארחותיו ולילך בדרכיו, להיטיב תמיד לבריות, ולחום על

וכך איתא מפורש בזוהר הקדוש (בראשית ח"א קד). רבי אלעזר אמר, תא חזי כמה אנהג קב"ה טיבו עם כל בריין, וכל שכן לאינון דאזלי באורחוי, דאפילו בזמנא דבעי למידן עלמא, איהו גרים למאן דרחים ליה למזכי במלה עד לא ייתי ההוא דינא לעלמא, דתנינן בשעתא דקב"ה רחים ליה לבר נש משדר ליה דזרונא, זמאן איהו מסכנא, בגין דזוכי ביה. (פי' בוא וראה עד כמה מטיב הקב"ה עם כל הבריות, וכ"ש להולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שהוא הן את העולם.

נרדם ר' יצחק, ואביו נגלה אליו, וסיפר לו, שהכל כבר היה מוכן לקראת עלייתו לעולם העליון, והוא (אביו) וכל קדושי מעלה היו מוכנים כיום חג לקבל את פניו. ורק צער קטן היה עוד בלבו על שלא יזכה רבי יצחק ללמד תורה לבנו הקטן. והדברים עתיקים וידועים.

הרה"ק מסאווראן זי"ע הראה ממקום אחר בזוה"ק (בשלח סא). את המשך המעשה, וכך כתיב שם, פעם אחת היה רבי יצחק מהלך בדרך ופגש בו עני אחד, ויבקשהו העני, 'הב לי נדבה שאוכל להחיות בה את נפשי ונפשות בני ביתי', ענהו רבי יצחק, אין תחת ידי אלא מחצית המעה, ומה תוכל לקנות בה. אמר לו העני, אף תחת ידי חצי מעה, אצרף אותה עם המחצית שתתן לי, ואקנה בו דבר מה להשיב את הנפש. נתן לו רבי יצחק את חצי המעה שבידו. בלילה ההוא הראו לרבי יצחק בחלום, איך שהוא עובר את הים הגדול, ורצו להשליכו לתוכו, והנה רואה הוא כי רשב"י מושיט ידו להצילו - להוציאו מן המים הזידונים, אך אין ידיו של רשב"י קרובות דיים לידיו של ר' יצחק, ואז... מגיע העני שבאותו היום החיה את נפשו, ומחבר את ידי ר' יצחק עם ידי רשב"י (כחיבורם של שתי חצאי המעות), ואז עלה בידי רשב"י להציל את ר' יצחק ממוות לחיים. משהשכים רבי יצחק משנתו נפל בפיו הפסוק (תהלים מא ב) 'אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' (ואמרו חז"ל, שהמשכים ונפל לו פסוק לתוך פיו הרי זה נבואה קטנה, ברכות נה:).

והיינו שאף שהצלנו הייתה ע"י רשב"י, מכל מקום לא בא לידי הצלה זו מבלעדי הצדקה שעשה עם העני. סה. עפ"י ביאר הגה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זי"ע (רוח חיים אבות ה ט) הטעם שנקטו חז"ל בכל מקום בלשון מתנות עניים, שהלא מבואר בזוה"ק שהעני הוא 'מתנה' מהקב"ה לבעל הבית. הוסיף לבאר עוד, וז"ל, והנה השי"ת משתמש בכלים שבורים [כדאיתא במדרש (ויק"ר ז ב) 'אמר רבי אלכסנדרה ההדיט הזה אם משתמש הוא בכלים שבורים גנאי הוא לו, אבל הקב"ה כלי תשמישו שבורים, שנאמר (תהילים לד ט) קרוב ה' לנשברי לב'], לב נשבר של העני יקר מאוד למעלה, נמצא מכלי תשמישו של השי"ת נותן לו להעשיר מתנה. עכ"ל.

סו. איתא בזוהר הקדוש (פרשת אמור דף צב), שכל יום ויום בו יהודי גומל חסד עם רעהו, עומד לו יום זה כאפוטרופוס (הדואג לכל מחסורם של היתומים) בשמים.

וכך כותב השל"ה הקדוש זי"ע (במס' פסחים סוף פרק נר מצוה) על הפסוק (תהילים נב ג) 'חסד קל כל היום', ראוי לאדם שלא יעבור עליו יום אחד מימי חייו שלא יעשה בו חסד עם רעהו בין בגופו ובין בממונו. וכבר נודע בשערים סגולת ה'ח"י ראטל' - לנדב ח"י ראטל משקה להשקות נפש כל חי לכבוד ההילולא קדישא בכדי לזכות לישועה הנצרכת בזש"ק ובשאר העניינים, וכבר מילתנו אמורה שביותר יש בזה משום 'סגולה' בדוקה ומנוסה - 'להשקות' אחרים ב'ח"י רוטל גיטע ווערטער', דיבורי עידוד וחיזוק המתיישבים על הלב, שהוא גם עניין של 'להשקות' אחרים, כמו שאמרו בגמ' (כתובות קיא:): 'טוב המלכין שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב'.

סז. איתא בגמרא (שבת לג:): שלאחר שיצא רשב"י מן המערה אמר הואיל ואיתרחיש ניסא איזיל אתקין מילתא', וביאר ה'בן יהודע' מה עניין זה לזה, 'ונראה לי בס"ד, דידוע דאמרו רז"ל אם אדם עושים לו נס מנכין לו מזכויותיו, אך יש צדיקים שיעשה להם כמה ניסים ואינו מנכה להם כלום אלא עושה עמהם הנסים בתורת צדקה, ותלוי בדבר אחד, שאם אותו צדיק אוהב לעשות חסד חנם עם הבריות, שעושה להם טובה שאין לו הנאה ממנו, אז מדה כנגד מדה יעשה לו הקב"ה ניסים בתורת צדקה ומתנת חנם שאין מנכה לו מזכויותיו כלום, ועל כן רצה רשב"י לתקן מילתא להיטיב עם הבריות, מאחר שנעשה לו נס במערה ורצה שלא ינכו לו מזכויותיו כלום (עבור הנס הגדול שנעשה עמו), ומהאי טעמא 'טיהר את עיר טבריה עשה אותה נקיה', כי במעשה זה לא היה לו שום הנאה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ורחמים מלא כבודו, כדכתיב (תהלים קל ה) 'כי עמך הסליחה' ס"ט. וביאר בביאור 'שער המלך', מי הוא הזוכה להיות נידון לפני ממ"ה הקב"ה ולא לפני בית דינו - זה האיש המעביר על מידותיו, ואכן הוא נידון לאלתר לגן עדן".

כבודם ס"ה, וגם להיות 'מעביר על מידותיו' שלא ישיב אדם לחברו מנה אחת אפיים, אלא יגמול טובה תחת רעה, וכדאיתא בזוה"ק (זוהר חדש כרך א, פר' בראשית דף לב.) שכשחלה רבי שמעון, והגיע היום שבו עלה והתעלה רבי שמעון - לשמי רום. כנסו אליו רבי פנחס בן יאיר ועוד מתלמידיו, ואמר להם רבי שמעון, דעו נא, כי בשמים ממעל ישנם שלושה בתי דינים, האחד בי"ד של עשרים ושלושה (דוגמת הסנהדרין קטנה), השני, של שבעים ואחד (כעין הסנהדרין הגדולה בלשכת הגזית), והשלישי, הקב"ה בכבודו ובעצמו יושב ודן. וכל מי שזוכה - מכניסים אותו להיות נידון אצל הקב"ה, ואז יוצא בוודאי כולו זכאי, כי בשאר בתי הדין יש מחייבים ומזכים, אבל אצל הוי"ה יתברך שמו הכל הוא טוב גמור, חסד

אוצר של יראת שמים - יראת שמים במשנת רשב"י

איתא בגמרא (ברכות לג:) 'אמר רבי חנינא משום רשב"י אין לו להקב"ה בבית גנוזו אלא אוצר של יראת שמים'. וכבר איתא מהרה"ק ה'שפת אמת' (אמור תרנ"ב) בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע כי בל"ג בעומר יכולין לזכות ליראת ה'ע"א.

מאחר שאינו כהן, וגם לא היה גר שם, ומעתה ינהגו עמו מן השמים ג"כ במידה כנגד מידה - בהנהגת חסד ורחמים מבלי לנכות משכרו וזכויותיו. ומדבריו למדנו כיצד ביד האדם לזכות ש'קל חנון ורחום' יתן לו מתנת חינוך [שהוא מהותה של מידת 'חנון'] אף אם אינו הגון ואינו כדאי, והוא ע"י שיעשה טובות לאחרים שאין לו הנאה מהם, אזי יתעורר עליו משמיא בדרך מדה כנגד מידה רצון להשפיע עליו מתנת חינוך.

סח. הן בעשה טוב הן בסור מרע - שלא לבייש את חברו, ויזכור כי רשב"י הוא 'מרא דשמעתתא' שאמר 'נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים' (ברכות מג:).

סט. וביארו, שעל כן אמרינן בנוסח הקדיש בימי הדין 'לעילא ולעילא', שאנו מבקשים שידון אותנו למעלה מבית דין הראשון ולמעלה מבית הדין השני. אלא הקב"ה בעצמו ידון אותנו לטובה.

ע. ושנינו ב'משנת רשב"י' - בזוהר הקדוש (מקץ דף רא:) כי מסגולת הוותרנות להרבות עליו שפע רב טוב, ואף יזכה לניסים גדולים. וכמסופר שם, יתיב רבי אבא אתרעא דאבבא דלוד - רבי אבא ישב על פתח העיר לוד, והנה רואה הוא אדם היושב ונס את שנתו על בליטה היוצאת מהר גבוה, הבחין רבי אבא שתוך כדי שנתו מתקרב אליו נחש גדול ומבקש להמיתו, אך בטרם שהכישו הנחש יצא מתוך ההר שרץ הנקרא 'קוסטפא דגורדנא' והרג את הנחש. כשהקיץ האיש משנתו נגלה לנגד עיניו נחש מת, תכף קם ממקומו ופנה להמשיך בדרכו, ואז נפלה ה'בליטה' שישב עליה אל העמק שמתחת להר, ונמצא שניצול האדם ב' פעמים ממיתה וודאית.

ניגש רבי אבא אל היהודי, ושאלו 'מה מעשיך', כי ראיתי שהקרה הקב"ה לפניך נס אחר נס, ואין זה לחינם, נענה היהודי ואמר לו לרבי אבא, מימי לא היה אדם שעשה לי איזה רעה ולא מחלתי לו, ואף אם לא יכולתי למחול לו, אזי לא עליתי על מיטתי טרם שמחלתי לו ולכל מי שציער והקניט אותי, ולא נטרתי להם שנאה כל היום. ולא עוד, אלא הנני משתדל מאותו היום והלאה להטיב לו באחריתו.

בכה רבי אבא, כמה גדולים מעשיו של אלו, ואף יותר מיוסף הצדיק, כי הוא גמל טובה עם אחיו, ואילו אדם זה גומל טובה תחת רעה לכל בני עולם, ראוי הוא זה שיעשה עמו הקב"ה נס על נס.

עלינו להתבונן במעשה זה, ללמוד מהיהודי הלז, כי לפי הנראה מדברי ה'זוהר הקדוש' אין המדובר דייקא בצדיק, חסיד או פרוש, אלא איש פשוט ורגיל. ומ"מ זכה לניסים גדולים כאלו למעלה מכל גדרי הטבע, כי גדולים עד מאד מעשי 'בין אדם לחברו' בכלל, ומעביר על מידתו בפרט.

עא. רמז נתן בה הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, כי מצינו בתהלים (יט ה-י) חמשה עניינים המדברים אודות 'תורה ויראה' - כל אחד בנוי מחמש תיבות, ואלו הם א. תורת ה' תמימה משיבת נפש. ב. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי. ג. פקודי ה' ישרים משמחי לב. ד. מצות ה' ברה מאירת עיניים. ה. יראת ה' טהורה עומדת לעד. נמצא שיראת ה' טהורה עומדת לעד היא הלשון החמישית שיש בה חמש תיבות, והרי"ז ה'חמישי שבחמישי' והוא כנגד יום ל"ג בעומר שגם הוא 'חמישי שבחמישי' - יום החמישי שבשבוע החמישי של ספירת העומר, מכאן סמך למה ששנינו שהיום הזה מסוגל לקנות בו 'יראת שמים'.

נמצאים שם. כיו"ב בין הקב"ה לבני ישראל, 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם' (הדומה לשוק של בורסקין), פירוש, שבני ישראל נמצאים בגלות 'בארץ אויביהם' מקום הקליפות והטומאה המאוסים כשוק של בורסקין, אעפ"כ לא מאסתים ולא געלתים, ומדוע, לכלתם - בגין כלתם (כתיב 'לכלתם' חסר וא"ו ונדרש 'לכלתם' מלשון כלה) זו ה'שכינה' הנמצאת עם בני ישראל אף בעמקי שאול, ולכן אוהבם הקב"ה, ולרוב אהבתו אותם נדמה לו המקום כמשכן ריח הטוב שבעולם. עכדה"ק.

וביותר מצינו בזה"ק (ח"ב ה:) אלמלי הווי יודעין בני נשא רחימותא דרחים קב"ה לישראל, הווי שואגין בבפיריא למירדף אבתריה (אילו היו יודעים בני האדם עד כמה גדולה אהבת ה' לישראל, היו שואגים ככפיר לרדוף אחריו).

ולא תבהל נפשו לומר, בושתי וגם נכלמתי - כיצד תדבר אלי גבוהה, בענייני אהבת ה' כשהנני חוטא ופושע נורא, כי אכן, הקב"ה יושב ומצפה לתשובתו, ואף לפי דבריו שנסתמה בפניו דרך התשובה אין זה אלא בדרך הישר, אבל כבר אמר כן רשב"י במסכת סנהדרין (קג.) שאף למנשה שהרבה לחטא ולא היה מי שהגיע לתכלית הרוע כמוהו - נכנס הקב"ה לפניו

ומעיקרי יראת ה' - שישמור עיניו ולבו בטהרתם לפני ה' עב, מחמת יראתו יתברך - שלא לתור אחרי לבו ואחרי עיניו^{עב}, וכפי שאמר הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק בראשית א) לבאר בדברי חז"ל (ברכות ה.) 'מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד', שאין הכוונה רק על מי שלומד ההלכה, אלא למי שמקיים ההלכה, וכגון המהלך ברחוב ושומר עיניו מראות ברע זה נכלל בכלל אין לו להקב"ה בעולמו אלא יהודי זה המקדש ארבע אמותיו, ובנפש כזאת שורה הקב"ה.

בני חביבי - אהבת הקב"ה לבניו, גם לרחוקים

ביאור וחיוזוק נפלא מצינו בתורתנו של רשב"י בזה"ק (ח"ג קמז:) בפרשת בחוקותי על הפסוק (כו מד) 'ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם'. בדרך משל, למי שנשא אשה ומקום מדורה בשוק של בורסקין (ששורה שם ריח רע מאד), הרי לרוב אהבתה ילך הבעל לגור אצלה במקומה, אף שאילולי מושבה במקום זה לא היו רגליו דורכות מעולם שם, המפני שהיא נמצאת שם דומה בעיניו השוק של בורסקין בשוק של בשמים, שכל ריחות הטובים שבעולם

עב. והכי כתיב בזה"ק (תיקו"ז תיקון ע' דף לא.), וכל דינין תליין בדיבורא, וכן בעיינין, כמו דאוקמוה מארי מתניתין (ב"ב קלא.) אין לו לדיין אלא מה שעניו רואות, עכ"ל. כלומר שדינו של אדם תלוי בשמירתו על עיניו ופיו.

עג. ידוע המעשה המובא בגמ' (שבת לג:) שישבו רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון, וישב יהודה בן גרים לפניהם, פתח רבי יהודה ואמר כמה נאים מעשיהן של אומה זו (של מלכות רומי), תקנו שווקים תקנו גשרים תקנו מרחצאות, רבי יוסי שתק, נענה רשב"י ואמר כל מה שתקנו לא תקנו אלא לצורך עצמן וכו', מרחצאות לעדן בהן עצמן גשרים ליטול מהן מכס. והקשה המהרש"א (ח"א ד"ה כמה) מהמבואר בגמ' (ע"ז ב:) שלעתיד לבוא תעמוד מלכות רומי לדין, 'אמר להם הקב"ה במאי עסקתם, אומרים לפניו רבש"ע הרבה שווקים תקנינו הרבה מרחצאות עשינו הרבה כסף וזהב הרבינו וכולם לא עשינו אלא בשביל ישראל כדי שיתעסקו בתורה, אמר להם הקב"ה שוטים שבעולם כל מה שעשיתם לצורך עצמכם עשיתם, תקנתם שווקים וכו' מרחצאות לעדן בהן עצמכם' וכו', ולכאורה עולה שדברי רשב"י הם כדברי הקב"ה ואילו רבי יהודה סבר ממש כטענת רומי, ותמוה לומר כן. ומבאר המהרש"א, דבוודאי גם רבי יהודה סובר שלא עשו אלא לצורך עצמם, אלא שסתם דבריו מפני אימת המלכות. אך קצת קשה כי כל שיחתם הייתה רק בהצנע, ואם יהודה בן גרים לא היה מוציא הדברים חוצה לא הייתה בריה בעולם יודעת מה דיברו התנאים בינם לבין עצמם.

יש שתירצו שרבי יהודה לא אמר שהגויים עצמם נאים ח"ו אלא דקדק בלשונו לומר כמה נאים מעשיהן של אומה זו, שאף שלא עשו אלא בשביל עצמם אך סוף סוף מעשיהם נאים ומתוקנים ויש בהם תועלת גם לישראל. אמנם רשב"י לגודל שנאתו את הרע וכדכתיב (תהילים צז י) 'אוהבי ה' שנאו רע' לא היה יכול לשמוע אפילו צד מעלה במעשיהם, ומיד אמר שכל מה שעשו אלא לצורך עצמם ואין לשבחם כלל, ומעתה תדע, כי זוהי משנתו של רשב"י, שנא את הרע והרחק מן הכיעור בתכלית ההרחקה (וכגון כל ה'כלים' המיוצרים חדשים לבקרים, במקום שיש בהם איזה חשש אפילו רחוק) אף אם נדמה שיש בזה איזו תועלת ותכלית טוב (צורך פרנסה וכיו"ב), כי עצם היותו רע תרחיק אותך ממנו.

ומרמזו בזה, שאף המרוחק מאד שלא ראינוהו קרוב אל ה' בין בקיץ בין בחורף - אינו מרוחק ואינו נדחה.

איתא בגמ' (סנהדרין עא.) רשב"י אומר, 'בן סורר ומורה לא היה ולא נברא', ולמה נכתב, דרוש וקבל שכר. יש שביארו בענין זה, שהרי מבואר בגמ' (שם ע"ב) הטעם שבן סורר ומורה חייב מיתה אף שלא עבר על עבירות שחייבים עליהם מיתה, כי סופו שיושב בפרשת דרכים ומלסטם את הבריות מוטב ימות זכאי ולא ימות חייב, וכנגד זה אמר רבי שמעון לא היה ולא נברא, שלא תיתכן מציאות כזאת שנחליט כבר עתה על יהודי שבוודאי יבוא לידי חיוב מיתה, כי אפילו הרשע הגדול ביותר יש לו תקוה להיטיב דרכיו^ע - כי לא תשכח מפי זרעו^ע, ואפילו לפחותים^ע.

משורת הדין וחתר לו חתירה מיוחדת להצילו. וז"ל. א"ר יוחנן משום רשב"י מאי דכתיב (דה"י ב' לג יג) 'וישמע אליו ויחתר לו', ויעתר לו מיבעי ליה, מלמד שעשה לו הקב"ה כמין מחתרת ברקיע כדי לקבלו בתשובה מפני מדת הדין. וברש"י, מדת הדין היתה מעכבת שלא להקביל פני מנשה בתשובה, ועשה הקב"ה מחתרת ברקיע ופשט ידו וקבלו בלא ידיעת מדת הדין, אמור מעתה שלא ננעלו דרכי התשובה אפילו בפני הפחות שבישראל^ע.

משם הרה"ק ממנוקאטש זי"ע אמרו לבאר את דברי הגמרא (עי' ביצה מ.) 'רבי שמעון לית ליה מוקצה בין בימות החמה בין בימות הגשמים', (גם בהמות היוצאות מהעיר ורועות באגם ואינם שבות כלל לא בקיץ ולא בחורף אינם מוקצה),

עד. ולכל הרואים עצמם מרוחקים מן הקדושה ודרך הטוב נענה ונאמר, הנה כל מקור הדין ש'כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה', נלמד ב'גזירה שוה' מהפסוק בפרשתן (כב לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', ולמדו גזירה שוה 'תוך - תוך' מהנאמר בעדת קרח נאמר (במדבר טז כא) 'הבדלו מתוך העדה', ושם היו 'עשרה' ומקורו מ'עדה - עדה' מהמרגלים שנאמר בהם (שם יד כז) 'עד מתי לעדה הרעה הזאת', שאף הם היו עשרה [שהרי יהושע וכלב לא היו בכללם, מגילה כג:]. ולכאורה תמוה שכל ה'לימוד' לכל דבר שבקדושה - ילמדו דייקא מכל החוטאים בבני ישראל, כעדת קרח ועדת המרגלים. אלא אמר הרה"ק רבי מנדל מרימינוב זי"ע שאדרכה הא גופא באה הגמ' ללמדנו, שאפילו רשעים גמורים כקרח ועדתו וכמרגלים הרי ה'תוך' - בפנימיותם 'טוב' הם, ועדיין תקנה יש להם, כי כל מעשיהם הרעים אינם אלא כמלבוש חיצוני, ומהם נלמד על כל דבר שבקדושה.

עה. איתא בגמרא (יבמות סב:) 'שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת', ולכן אנו נוהגים מקצת דיני אבלות באלו הימים, וכתב ה'בית יוסף' (סי' תצ"ג) בשם רבי זרחיה הלוי, שאין הכוונה עד העצרת ממש, אלא עד 'פרוס העצרת' - כב' שבועות קודם העצרת והוא ביום ל"ג בעומר, שבו פסקו מלמות.

וכתב הרמ"א בסימן זה (סי"ב) שנהגו בשמחה ביום זה. ומקשה ה'פרי חדש' (שם) 'מה טיבה של שמחה זו', ואי משום שפסקו מלמות, וכי זו שמחה היא שלא נשאר בהם מי שימות ל"ע. ומתרץ ה'חיד"א' (טוב עין [סימן י"ח] סימן תצ"ג דין ב, וכע"ז בפרי חדש), שהשמחה היא על התלמידים שהעמיד ר' עקיבא באותו היום, כדאיתא שם בהמשך הסוגיא, 'עד שבא רבי עקיבא אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם (לידם את תורתו), רבי מאיר, ורבי יהודה, ורבי יוסי, ורבי שמעון, ורבי אלעזר בן שמוע. והם הם העמידו תורה'. ואין לך שמחה גדולה כשמחה זו שהעמידו את התורה מחדש. עתה בינו והתבוננו נוראות. קודם הפסח עמד רבי עקיבא בראשות ישיבה של כ"ד אלפים תלמידים, כולם גדולי תורה. ויהי אך יצוא יצא הפסח החלו מתים לו תלמידיו על פניו בזה אחר זה ה"י (חשוב נא כמה 'הלויות' היו בכל יום ויום). הרי עפ"י טבע אנושי היה על ר"ע לנטוש הכל, ולהזכיר שיש בזה משום סימן מן השמים שאין רוצים את ישיבתו, והיה שב אל ביתו... אבל חפוי ראש, סגור ומסוגר... אך רבי עקיבא לא שת לבו לכל אלה - אלא אמר 'תורה מה תהא עליה', עמד והתחיל הכל מ'בראשית', קיבץ את חמשת התלמידים למדם את תורתו ומשם יצאה תורה לישראל עד היום הזה, ולא עוד, אלא שבזכות זה זכה להעמיד תלמיד גדול כרשב"י, שמי לנו גדול הימנו. וללמדנו שלעולם אל יתייאש אדם אפילו במצב שנראה גרוע ביותר, וכל 'שמחת היום' היא על כך שלא נתייאש רבי עקיבא ונסוג אחור אלא התחיל מחדש.

עו. ועיין ב'ספר החיים' לאחי המהר"ל (גאולה וישועה פ"ה) וז"ל, ורז"ל אמרו על ענין בן סורר ומורה לא היה ולא נברא, ודרש זה הוא מה שכתב בספר הזוהר (ח"ג קצז:) שהוא רמז לישראל שהם בני סוררים וזה לא היה ולא נברא, דלא עלה על דעת אביהם שבשמים להחליף אותה באומה אחרת.

ועולות, וכתוב (תהלים עג כו) 'צור לבבי וחלקי אלוקים לעולם', והיינו שהקב"ה נקרא חלקי וצורי על ידי לבבי.

תורתו אומנותו - מעלת עסק התורה, במשנת רשב"י

יום זה - יום ל"ג בעומר, הוא היום שבו החיה רבי עקיבא את העולם משממונו והעמיד את התורה בעולם וכנזכר לעיל, גם בזה היום 'הסמך' רבי עקיבא את רשב"י (שדי חמד, ערך 'ארץ ישראל' ו' ע"ה, וכתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (פרי צדיק ל"ג בעומר אות א) וז"ל. וככל שנה כשבא יום זה יכול כל אדם לזכות לפי בוחו להשיג קביעת הרברי תורה שירד ביום זה בתורה שבעל פה, ולכן קבעוהו למועד.

ע"כ, שומה עלינו לעסוק בענין לימוד ועסק התורה במשנתו של רשב"י אשר 'תורתו אומנותו', לדעת כי מיום שחרב בית המקדש אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד (ברכות ה.) ע"ה. ובזוהר הק' (ויקהל ר א) איתא, 'היכלא דקוב"ה אורייתא איהי, וכר בר נש עסוק באורייתא קוב"ה קאים תמן ואצית לקליה' (היכלו של הקב"ה היא התורה, ובשעה שהיהודי יושב ועוסק בתורה עומד שם הקב"ה ומקשיב לקולו)².

יש שהמליצו כן בדברי רשב"י בזה"ק בעוד מקום (ח"ג קבת. לפי כמה מהמפרשים) דגבי חבקוק נאמר (ג ב) 'ה' שמעתי שְׁמַעְךָ יראתי, ואמר בזה"ק שרק לגביהם (דורו של חבקוק) נאמרה מידה זו של 'יראה', ולהם ראוי להתחזק במדת היראה, אבל אנן בחיבותא תליא מילתא'. באן גילה והכריז רשב"י לכל בני ישראל שידעו שכל אחד מהם חביב מאד בעיני אלוקים, וגם אם אמר האדם בלבו מתוך דמיונו שהקב"ה עומד מרחוק ומעלים עיניו לעתות בצרה, טעות בידו, כי הקב"ה אוהב אותו ומרחם עליו כרחם אב על בנים, לפיכך עליו להתגבר על מחשבותיו ולהאמין שהקב"ה משגיח עליו בכל צעד ושעל ואינו מפקירו ח"ו בשום אופן.

ובאמת מה לו לאדם כי ילון על ריחוקו מהקב"ה אין לו אלא לפנות לבו מכל רע ומיד ימצא את הקב"ה שוכן בקרבו וקרוב אליו, וכבר אמר קרא (משלי כג כו) 'תנה בני לך לי', כי הלב הוא 'בית מדור' לשכינה באדם, והוא המקום אשר דרכו קרוב האדם אצל הקב"ה, כדאיתא בזוהר הקדוש (זו"ה רות צו:) אמר רבי נחוניא בן הקנה לחכמים, בני, אין קרוב לפני המקום בלבו של האדם, וניחא קמיה יותר מכל קרבנות

עז. כתב הרה"ק רבי צדוק הכהן זי"ע (צדקת הצדיק קכז) כי מה שאמרו בזה"ק (חיי שרה קכט.) שאף החוטא הגדול ביותר אם ישוב בתשובה, הרי 'בשעתא חדא ברגעא חדא זוכה לכל המדרגות' ושמעתי בשם הרבי ר' בונם ז"ל, כי דבר זה הוא מיגיעת רשב"י ע"ה.

עח. הנה איתא בגמ' (שבת קלח:), כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל וכו', רשב"י אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא כא) 'כי לא תשכח מפי זרעו'. וביארו בדרך משל לאחד שנפל מראש הגג של בניין בן מאה קומות, שכל הרואה אומר מתוך יאוש - וודאי ימות זה הנופל, ואין שום סיכוי בדרך הטבע שיוותר בחיים לאחר נפילה כזאת, עד שבא אחד ואמר לא אתן לו למות כי אתן לו יד גדולה לתפסו שלא ייחבט בקרקע, כיו"ב, ראו חז"ל הקדושים ברוח קדשם את הירידה בתר ירידה שתשרור בדור אחרון, עד שאמרו שלפי המצב החשוך והנורא אין שום דרך שלא תשתכח תורה, הכריז רשב"י ח"ו שתשתכח תורה מישראל, אלא בכוחי הגדול אושיט להם חבל הצלה שיוכלו לאחוז בו ולהינצל כי יכול אני לפטור את כל העולם כולו.

עט. איתא בגמרא (פסחים קיב.) כשהיה רבי עקיבא חבוש בבית האסורים אמר לו רשב"י רבי למדני תורה אמר איני מלמדך אמר לו אם אין אתה מלמדני, אני אומר ליוחי אבא ומוסרך למלכות, וכל הרואה יתמה וכי יעלה על הדעת שרשב"י היה מאיים על רבו הגדול ב'מסירה למלכות', ומבאר הרה"ק ה'שפע חיים' זי"ע שלא בא רשב"י לאיים עליו, אלא לגלות לרבו את המציאות - אדם מישראל בלא תורה יורד עד דיוטא התחתונה עד שבא לידי מסירת רבו למלכות... (וכן מסופר על הגאון רבי ברוך בער זצ"ל, שבשבעות היה מרים את ידו, ואומר 'אי לאו האי יומא מי יודע אם היד הזו לא הייתה שופכת דמים חלילה').

פ. הגה"ק החזו"א זי"ע היה מעודד את הלימוד בספר הזוהר כלימוד מוסר הטוב ביותר (מעשה איש ח"ג עמוד צה). ושמעתי מוסיפים שאמר שיש בו מוסר רב לחיזוק עסק התורה כי בכל דף מדפי הזוה"ק מוזכר מעלתם של עוסקי תורה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כמו שאמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע על נוסח התפילה כי הם חיינו ואורך ימינו - אם התורה הקדושה היא מקור חיותו ועוסק בה תמיד. אזי 'ובהם נהגה יומם ולילה' - על ידי לימוד התורה נעשה הוא מנהיג העולם, אם ירצה יהפוך לילה ליום, ואם ירצה יהפוך יום ללילה (מובא גם בקובץ באו"י עט עמוד קכ"ו בהערה ה).

בזכות רבי שמעון עננו זכותו יגן עלינו, לטוב לנו כל הימים, אב הרחמן שמע קולנו בהילולא דבר יוחאי, תורתו מגן לנו היא מאירת עינינו הוא ימליץ טוב בעדינו. וכידוע בשם הרה"ק בעל ה'צבי לצדיק' מבלאזוב זי"ע שאמר פעם בל"ג בעומר 'אי אפשר לדעת מתי נוכה לגאולה השלימה, אבל נראה לי שזה יהיה בל"ג בעומר, דאם איז משיח'ס טאג, כי היום מוזכך ונקי מאד, ולכן הוא מיועד לגדולות ונשגבות' (הובא בשיח זקנים ח"ב ע' רמז).

עוד איתא בזוה"ק שהיושב ועוסק בשעשועי אורייתא, הרי הוא אחוז ודבוק בקודשא בריך הוא (זוה"ק ח"ג ט.), כי התורה הקדושה היא עצם הקב"ה (שם ח"א כד: ח"ב ס.). והמשכיל בעת ההיא ידבק בדברי תורה מבלי להרפות מהם אפילו שעה אחת... שהרי ע"י עסק התורה יקנה קדושה רבה מן השמים, והרי הוא מתקשר ומתדבק בקב"ה נותן התורה (עיי' 'תניא' פ"ד ופ"ה) ואף אם אינו מבין תלמודו לא יתייאש אלא ידע כי איתא בזוהר הק' (קפה.) שכל מה שלומד האדם בהאי עלמא ואינו מבין את לימודו, יבינוהו בעולם הבא (עיי"ש).

וכך איתא בזוה"ק (ח"ב קסא.) שהקב"ה 'אסתכל באורייתא וברא עלמא', כך נמי כל יהודי ויהודי 'אסתכל באורייתא ומקיים עלמא' - בשעה שהוא 'מסתכל' ועוסק בתורה הרי הוא מעמיד את העולם על תילו, וכל העולם עומד בזכותו.

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: בדינו להצליח!

פרשת אמור

בס"ד | גיליון מס' 279

כיצד הצלפות ברצועת עור הביאו הצלחה מופלגת?

בארבעה עשר לחודש... פסח לה! (כ"ג, ה)

מזה? - לא שכל בתי המדרש נסגרו על מנעול כבימינו, כולם מוסיפים לפעול ולפעום, ורק הוא, בשל איום על חייו - נאלץ להסתתר במערה.

האם בשל כך החליט רבי שמעון לוותר? האם לאור מצבו העגום הרים ידיים? - ההיפך! הוא ברח לו למערה, ונטול תנאים, בלי ביגוד ומזון, הוסיף להסתער על מטרות, על העיון בלימוד התורה ובעמקי סודותיה. את התוצאה כולנו מכירים: בורא עולם עמד לעזרתו כדי שיוכל להתקיים, והוא זכה לעסוק בסתרי תורה, ולהאיר לעולם את הזוהר הקדוש, שבזכותו נזכה לצאת מהגלות לגאולה שלימה ומהירה בקרוב!

מסתבר, שעם כל שיבוש תוכנית, מול כל התמודדות או בלבול, צריך לעשות דבר אחד: להמשיך לרצות בכל הכח, להחליט להילחם, להיות נכונים להתאמץ. אם הקיץ שלנו השתבש, זה לא אומר שלא נגיע להישגים שהצבנו לעצמנו, בתוכנית הלימוד, בהישגים בעבודה העצמית, בעזרה לזולת או בצדקה וחסד. זה רק אומר שהדבר ידרוש מאיתנו יותר מאמץ, יותר מלחמה, יותר כוחות נפש - אבל הוא אפשרי ובר השגה.

זה הזמן של כולנו לקחת את המסר הבוקע מימים אלה. גם אם העתיד לוט בערפל, גם אם השגרה משוּבשת, גם אם נראה שאיננו יכולים - זה הזמן לקום ולצעוק 'למה ניגרע', למה יהא קיץ זה חלש בהישגים מכל תקופה אחרת, למה שניתן להיכילי התורה הסגורים לשבש את ההישגים הלימודיים המתוכננים, למה שניכנע לכך שקשה יותר להיפגש עד כדי שנפסיק לימוד קבוע, למה שנעניק למצב הכלכלי את היכולת לשכנע שאפשר לקמץ בצדקה.

אנו ממשיכים לרצות, נכונים להתאמץ, מוכנים להילחם. נמשיך את הלימוד שלנו בכל מחיר, נמשיך בתוכניות הצדקה שלנו גם אם המצב הכלכלי קצת יותר קשה. ואם נעשה זאת - בורא עולם יסייע בידינו, בדרך בה נרצה ללכת - יוליכו אותנו משמים, יפתחו לנו את השער ויעניקו לנו את הזכות להצליח, יותר מכפי שציפינו!

העולם בו כולנו מסתובבים בימים אלה, השגרה המוזרה שנכפתה עלינו והנהגותיה המשוונות, אלו דברים שכל אדם צובט את עצמו, לוודא שאינו חולם. בתי הכנסת שהיו הומי אדם - סגורים ומסוגרים, הישיבות והיכלי התורה שקול התורה פעם בהם בעוז - שקטים ונעולים, אוצרות הספרים שידי אלפים משמשו בהם מדי יום - מעלים אבק, ואיש אינו יודע מה יילד יום.

להבדיל, עשירי תבל וגבירי עולם, בעלי מניות ומחזיקי סחורות, איבדו חלק ניכר מהונם בימים בוודים, ומבולבלים ותוהים שואלים הם את עצמם 'היכן טעינו'. עולם העסקים השתנה לבלי הכר, שדות תעופה שבכל רגע נתון נחתו בהן מטוסים - הפכו שוממים ומעלי חלודה, שלא לדבר על בתי החולים וצוותי הרפואה - שלובשים ופושטים צורה, תרתי משמע.

כל השינוי הזה יוצר מבוכה, בלבול, חוסר סדר ומהומת עולם. באופן טבעי, בעולם חסר ביטחון ויציבות, תוכניות משתנות על בסיס יומי, הכל כמו קופא. משתבש, סוער ורוגש. הרי לכל אחד מאיתנו היו מטרות ויעדים, תוכניות ושאיפות, דברים שביקש להגשים בימים אלה, בקיץ, או בכל תקופה עתידית קרובה - ועתה הכל עומד על מקומו, הפוך, משובש, תועה ותוהה.

וכך, אנו מגלים יהודים יקרים שהיו להם תוכניות לרוב, ועתה הם קופאים על מקומם. יש ילדים שתכננו להצליח בלימוד האותיות והנקודות - אולם מוסדות הלימוד שלהם סגורים. יש בחורים שתכננו לסיים מסכתות - אולם הישיבה אינה פעילה. יש אלפי אברכים ולומדי תורה, קובעי עתים וחברותות עיוניות, שהיו להם תוכניות מגובשות להספקי הלימוד בקיץ הבעל"ט, ועתה כל זה איננו. יש יהודים שתכננו להרבות בחסד, לחלק צדקה, לתמוך תורה, וגם הם חשים כי החלום נגזז...

האומנם? האם העובדה שהעולם השתבש, בהכרח משבשת גם את התוכניות שלנו? האם החלומות שלנו כבר אינם ברי מימוש, האם אותם יעדים שהצבנו לעצמנו כבר לא ברי השגה?!

הבה נבחן את הימים בהם אנו עומדים, בין פסח שני ליום ל"ג בעומר. פסח שני, כל כולו מתחיל בשיבוש, בתוכניות שהלכו הפוך מהמתוכנן. בפרשת השבוע ניתן לנו חג הפסח, בו נצטוונו להקריב קרבן פסח. יש יהודים שהיו טמאים באותה עת, ולא יכלו להקריב את קרבן הפסח, בקיצור, התוכניות שלהם השתבשו, השאיפה הכמוסה שלהם נראתה כמו נגוזת ונעלמה...

האם הם ויתרו? האם הם נכנעו? - חלילה! הם רצו למשה רבינו, ושאונו מעומק הלב 'למה ניגרע'. הם באו וצעקו כי נכון שהתוכניות השתבשו והם לא יכולים להקריב, אבל הם רוצים, ומכל הלב. הם החליטו להתעקש, להילחם, להתאמץ ולנסות - ואז הם הצליחו, ובורא עולם פתח להם את הדלת, העניק להם הזדמנות נוספת בשם 'פסח שני'...

גם סיפורו של רבי שמעון בר יוחאי, הוא סיפור של תנא אלוקי שבעיצומה של התעצמותו הרוחנית, נאלץ להימלט ולברוח מבית המדרש. היש לך שיבוש גדול

להאיר עכשיו את קבלת התורה!

ניצבים אנו רגע לפני יום ל"ג בעומר, נערכים לקיימו באופן אחר משנים כתיקונן. דרכי מירון שוממות מבלי באי מועד, הדלקות ברוב עם לא יתקיימו, וכל לב יהודי שואל ומבקש במה ניתן לזכות ביום הזה, וכיצד ניתן לנצל כדי לצאת ממנו מעוטר בנכסי היום הגדול, בו מתנוצץ אורו של רשב"י.

הנה גילוי מאוצרו של הרה"ק בעל ה'בני יששכר זי"ע: סגולה גדולה היא להדליק נרות ביום הזה, לכבוד התנא רבי שמעון בר יוחאי, ולכבוד התורה הקדושה - אותה אנו עתידים לקבל בעוד טו"ב יום, כי בעוד שבעה עשר ימים יחול חג השבועות. הדלקת הנרות טו"ב ימים לפני יום קבלת התורה, מאפשרת להתחבר כבר עכשיו לאור הגדול של קבלת התורה, ולהתכונן כראוי לקראת יום שימחת ליבנו - זה מתן תורה!

אז גם אם השנה נערוך את ל"ג בעומר באופן שונה, עדיין נוכל להרוויח הרבה. הדלקת נרות ביום ל"ג בעומר, זו הדרך להתחבר לנשמתו של רשב"י, וזו הדרך לחמם כבר עכשיו את ליבנו, ולהתחיל את ההכנות לקראת קבלת התורה בשמחה בחג השבועות הבעל"ט!

יד שהאדימה מהצלפות...

בעיר ירושלים פלטרין של מלך, בין תלמידי החכמים הרבים המתגוררים בעיר, שמור מקום של כבוד ליהודי אחד, תלמיד חכם ומרביץ תורה לרבים, שחזותו החיצונית לא מעידה דבר וחצי דבר על תהפוכות חייו. הוא נחשב לתלמיד חכם בעל שיעור קומה, שיש רק פרט אחד שעלול להסגיר מה עבר עליו...

הפרט הזה הוא רצועת עור הענודה על פרק ידו, נטולת שעון. רצועה בלבד. קשה להבחין בכך, כי הרואה את פרק ידו סבור כי השעון מצוי בגב היד, ואילו הרואה את גב ידו סבור כי השעון מצוי בפרק ידו... כך או כך, מתהלך היהודי כשרצועה נטולת שעון ענודה לידו, ומתי מעט מבחינים בעניין, רובם תמהים אולם מתעלמים...

ביום מן הימים, פגש בו הרה"ג רבי ישראל אהרנסון שליט"א שסיפר את הסיפור, ומיד הבחין ברצועת העור המוזרה לכאורה, רצועה נטולת שעון. הוא שאל בעדינות לפשר הדבר, והתשובה שקיבל הפתיעה:

לעילוי נשמת
ר' שלמה פריץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
הרה"ר משה יהודה ב"ר שלמה ז"ל מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה. | הנוצח ע"י המשפחה

מסתבר, שאותו יהודי נכבד ותלמיד חכם מופלג, נחשב בצעירותו כ'לא יוצלח' המוצלח ביותר, בעל שלוש ידיים שמאליות, ומוח מותאם לידיים שאלה... היכן שנגע - דברים נפלו ונשברו, בכל מה שניסה להבין - התבלבל ונבוך, וכשניסה להתבטא - איבד את קצב הדיבור הסביר. בקיצור, שלימזל מובחר.

בת"ת בו למד, נהוג היה שהמלמד מבקש מעת לעת מאחד התלמידים, להכין עבורו כוס תה. גם תלמיד זה זכה בכיבוד זה, אבל לא יותר מפעמיים - בהן הצליח להוביל את הכוס עד שולחנו של המלמד, ואז היא נפלה ונשברה, התה נשפך, החברים לעגו, המלמד ניקה, והשאר היסטוריה... כך חלפו להן השנים, כאשר כל מלמד נותן לו סיכוי ומתאכזב, ההורים פכרו ידיים בייאוש, ואף התלמיד עצמו - כבר הרים ידיים, איבד תקווה.

ביום מן הימים, הופיע בת"ת מלמד חדש. מלא מרץ ורצון להוכיח את עצמו, החליט לטפל ב'בעיה' של הכיתה, בתלמיד הלז שנחשב למופת של כישלון. על אתר, החליט המלמד החדש לבקש מהתלמיד להכין לא פחות מעשר כוסות תה, להניחן על מגש, ולהגישן בשעת ההפסקה לכל המלמדים היושבים סביב שולחן חדר המלמדים...

'אינך יודע שאני 'לא יוצלח' - היתה תגובתו הראשונית של הילד, 'והלא זהו סוד ידוע, לא נותנים לי תפקיד שאינני מסוגל לעשות. כוס תה אחת צריכה רחמי שמים מרובים כדי להגיע ליעדה, עשר כוסות על אחת כמה וכמה!'

המלמד בשלו, מתעקש. 'עשר כוסות תה בבקשה. כן, דווקא אתה. הגש אותן לשולחן!' - שב ופסק, ולתלמיד האומלל לא נותרה ברירה. השיג מגש, הניח עליו כוסות, הניח בהן שקיקי תה, הוסיף כפיות סוכר, ביד רועדת הצליח למלא מים רותחים כוס אחר כוס, בחש בכפית בזהירות, ורק כמה טיפות הותזו מסביב... ועתה - המגש מוכן...

'נו, קדימה, הגש לשולחן!' - שב המלמד וביקש, והתלמיד, רגע לפני שניגש אל המגש, בלש בעיניו היכן ממוקמים היעה, המגב והמטאטא, בבחינת 'הקדמת רפואה למכה'. כשידע היכן הם מונחים הוקל לו, וצעד אחר צעד החל צועד בזהירות כשהמגש בידו, עמוס בכוסות תה מהבילות, ומתחיל לחלק את הכוסות בין אנשי הצוות...

ואז, כצפוי ממש, משהו הסיח את תשומת לבו, הוא איבד לרגע את שווי משקלו, ושתי כוסות מהבילות צנחו להן על רגלו של אחד המלמדים, שנבהל מהכוויה הלא נעימה... למרות שהילד נערך מראש לאפשרות הצפויה הזו - כשהיא קרתה לא מצא עוז לעמוד בה, ופשוט נמלט על נפשו...

רועד בכל גופו, מצא לעצמו מפלט בפירת החצר, מעביר את הרגעים האחרונים במחשבתו ותוהה למה הסכים, למה היה מוכן לנסות שוב, למה העניק לעצמו במו ידיו את הכישלון הצורב. עודו מהרהר, חש יד רכה נוגעת בכתפו. היה זה המלמד...

הוא הביט בו בחיוך של הבנה ואיכפתיות, והתלמיד האומלל לא הצליח לנצור את לשונו ופלט: 'אמרתי לך!'

המלמד, שכמו המתין למילים אלה, השיב לו בחיוך אצילי: 'זה לא כל כך נורא... עליך לזכור כי שמונה כוסות תה נותרו שלמות, הגיעו בשלום ליעדך. בשמונים אחוז אתה מוצלח, הבעיה בעשרים אחוז האחרונים. אפשר להתמודד עם זה!' - אמר המלמד, ועודד את רווחו...

למחרת, שב אליו המלמד וביקש לשוחח עמו. הוא הוציא מחיקו רצועת עור קטנה, והגיש אותה לתלמיד. 'זו מתנה עבורך, כדי שתשמש לך כתזכורת. הסכת ושמע, בכל פעם שתרגיש שאתה 'לא יוצלח', תמתח את הגומי עד שיצלוף בבשרך, ויזכיר לך שיש לך גם הצלחות בחיים, ואתה יכול להמשיך קדימה.

ואז, גם כשאתה לומד גמרא ומתקשה בהבנת התירוץ, טרם פושה הייאוש בעצמותיך, משוך ברצועת הגומי ושנן לעצמך, כי את קושיית הגמרא כבר הבנת, אז יש לך גם הישגים. גם כשאתה מנסה לסדר משהו ומסתבך, משוך ברצועת הגומי, וההצלחה תזכיר לך שבכל זאת משהו אתה יכול. וכן, גם אם הכנת כוס תה והיא נשפכה רגע לפני שהגשת, תמשוך ברצועת הגומי ותיזכר שהצלחת להכינה. אז אתה לא כזה כישלון, יש לך גם הצלחות!'

בדמעות, סיכם אותו תלמיד חכם: 'ולא תאמין, כבר ביום הראשון היתה ידי אדומה מהצלפות הגומי. אדומה. מצאתי לעצמי כל הישג קטן, והצלפתי ברצועה. וכך, צעד אחר צעד, זה נתן לי כח להילחם בייאוש, והתחלתי להתקדם...'

ברבות הימים, הוסיף, 'אבדה לי הרצועה הזו, שהיתה יקרה כל כך לליבי, כי הבנתי שבזכותה עשיתי צעדים ראשונים של הצלחה בחיים. גדלתי ונהיית לאיש, בסיעתא דשמיא עליית והתעליתי במעלות התורה. ביום בו קיבלתי משרה תורנית נחשבת - הלכתי לרצען וביקשתי ממנו שיכין לי רצועת עור כזו, נטולת שעון, אותה אני מקפיד לעונד על ידי, כדי לזכור:

כן, הכל אפשרי, צריך רק להחליט להילחם. הכי קל זה להרים ידיים, כמה מפתה להתייאש. להגיד שאי אפשר, אני לא בנוי לזה, המצב לא מאפשר, ועוד תירוצים. זה מנחם לרגע, אבל לא מאפשר להתקדם. הרבה יותר כדאי להחליט להילחם. לראות הצלחות קטנות, להיתלות בהן, להצליף בעצמך ללא רחם. להיות נכון להתאמץ, להקריב, להיות נחוש, לא לוותר. בסופו של דבר - לכל יהודי יש כוחות נפש עצומים, אפשר להתגבר על כל קושי ולנצח!'

ואת דבריו אלו של אותו תלמיד חכם מופלג, כמה כדאי לכולנו לזכור בימים אלה. נכון, המצב לא פשוט. השגרה משובשת, התירוצים מעולם לא היו אמינים ונכונים יותר. אבל - - -

הרבה יותר כדאי להחליט להילחם ולהתאמץ. החלטתי ללמוד מסכת מסויימת? לקבוע עתים? להספיק משהו עם חברותא? לסייע לזולת במשימה כזו או אחרת? לתת סכום איקס לצדקה? - אני עדיין יכול, זה אפשרי גם עכשיו, יש לי את האפשרות, זה רק דורש יותר מאמץ. הבה נעשה את המאמץ הזה, הבה נחליט להילחם, הבה לא ניתן למגיפה לחולל שמות גם בהישגים האישיים שלנו, וכך נצא ממנה מחוזקים ומאושרים יותר, בסיעתא דשמיא!

חצי שעה בחמש דקות...

את הסיפור הבא סיפר המשגיח הנודע של ישיבת חידושי הרי"מ בתל אביב, הגה"ח רבי גד'ל אייזנר זצ"ל, וזה דבר המעשה:

בעיר לודז' שבפולין, התגורר יהודי שנמנה על זקני חסידי גור. בקבוצה הנבחרת הזו אין חברים מתחת לגיל 70-65, והלה אכן היה מבוגר, עד שההליכה כבר קשתה עליו. על משענתו היה מתהלך לאיטו, מקמץ ביציאות מיותרות ומטריחות...

אולם, על דרך אחת לא ויתר, אותה עשה מדי יום: על הדרך לשיטבל שלו, בית הכנסת בו התפלל. המרחק מביתו אל השיטבל היה גדול, ההליכה ארכה לו למעלה מחצי שעה. ובכל זאת, מדי יום עם שחר, היה הולך את כל הדרך הלך ושוב, כדי להתפלל במקומו הקבוע. בבית הכנסת שלו, עם חברים בני גילו ובאווירה הנעלה לה הוא רגיל.

ביום מן הימים, ניגש אליו אחד מחשובי החסידים בשיטבל, והתעניין בכנות: 'מדוע כבודו טורח כל כך? וכי אין עוד שטיבלאך בדרך? למה להקדיש הרבה זמן, טירחה ומאמץ, רק כדי להגיע למקום הקבוע, לאווירה בה הכי נוח להתפלל? הרי לודז' משופעת בבתי כנסת וגם שטיבלאך של חסידי גור מצויים בה, למה כל הטירחה הגדולה הזאת כדי להגיע דווקא לכאן?!

חיין הקשיש והשיב: 'אמת דיברת, ואכן, אינני טורח כל כך, ומעולם לא הלכתי יותר מחצי שעה...'

'היתכן?' - הצטחק השואל, 'הלא הדרך מהבית לשיטבל - ארוכה מאוד, מטריחה מאוד, והיא אורכת למעלה מחצי שעה?!

'אסביר לך', השיב החסיד הזקן בנעימות, 'מדי יום, בבוקר, אני יוצא מהבית להתפלל. אינני מתכוון לעשות דרך כה ארוכה, אלא ללכת כמה דקות, עד השיטבל שאחרי פינת הרחוב. כשאני מגיע לשיטבל זה, אני מחליט להתאמץ עוד קצת, וללכת עוד חמש דקות, עד הרחוב הבא. כשאני מגיע אליו, אני מהרהר לעצמי כי אם הצלחתי עד כאן, למה שלא אנסה ללכת עוד חמש דקות, הרי אני עדיין מסוגל...'

וכך, אני לא הולך דרכים ארוכות, לא טורח טירחות גדולות, בוודאי שאינני יוצא לדרך שאורכה למעלה מחצי שעה. אני הולך דרכים קצרות, בנות 5 דקות כל אחת. נו, אחרי 4-5 דרכים כאלה, כשאני ניצב פחות מעשר דקות הליכה מהשיטבל שלי, וכי לא אטרח עוד קצת כדי להגיע אליו?...

רבי גד'ל היה מספר את הסיפור בשפתו הציורית העשירה, והיה קולו מהדהד את המסר:

'לפעמים, דברים נראים בלתי אפשריים. מה, אני יכול להגיע להישג כזה? ללמוד כך וכך דפים? להתמיד ברציפות כך וכך שעות? להצליח לרכוש בקיאות בכל כך הרבה מסכתות? להצליח לעמוד באמת על הבנת דברי הגמרא ותוספות? מי אני ומה אני, אני לי את הכוחות, זה גדול עליי, ובכלל...'

והאמת היא, שכל מה שנדרש הוא לרצות, אבל לרצות חזק, ובכל הכח. ואז לעשות צעד אחד קטן, כזה שאתה בטוח יכול לעמוד בו. ועוד צעד אחד קטן, ועוד אחד, ועוד אחד, ולהוסיף עוד אחד. להיות נחוש, להיות מוכן להתאמץ, להביט אל מה שהצלחת - ולקחת כוחות להמשיך קדימה!'

ואחרי דבריו הנוקבים, כל מילה נוספת מיותרת. כן, גם בעידן הנוכחי, כשהעולם במהומה, צריך להמשיך לרצות, ולהחליט שאנו נחושים לקרב, מוכנים להתאמץ. זה יהיה פחות קל מבעבר, אבל צעד אחר צעד, בצעדים קטנים ועקביים, כל יעד שהצבנו לעצמנו הוא בר השגה, כל מה שנבקש להגיע אליו - בידינו הדבר!

וכמו בפסח שני: ברגע שהרצון בער, כשיהודים היו מוכנים להתאמץ, בורא עולם פתח להם את השער, נתן להם את ההזדמנות. כל מה שצריך הוא להמשיך לרצות, להחליט להתאמץ, להיות מוכנים להקריב. אם כך נעשה, נזכה בסיעתא דשמיא שגם בקיץ הבעל"ט נצליח להגיע לכל ההישגים אליהם שאפנו, ואף נעבור אותם, בעזרת ה'!

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת אמור תש"פ

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

תמיד אפילו באותו פעם אל ה' כי "הוא" יוציא מרשת, תיבת הוא למעט מלך שאינו מצווה על התולדה.

"לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת" (כא, ה)

הואיל והכהנים רתחנים הם – אומר ה"בן איש חי" – באה התורה בפסוק זה להזהיר במיוחד על מדת הכעס. שכן, אמרו חז"ל (פסחים סו ע"ב): "כל אדם שכוועס, אם חכם הוא – חכמתו מסתלקת ממנו", והיכן נמצאת החכמה? בראש. לכן הוזהרו הכהנים: "לא יקרחו קרחה בראשם" – אל תכעסו כדי שלא תסתלק חכמתכם מראשכם.

והנה, ביום צום, גם אנשים שבדרך כלל הנם רגועים – נעשים עצבניים יותר, ויש צורך אפוא להזהיר באופן מיוחד שלא לכעוס בימי הצומות.

וכך הוא הרמז בפסוק: "זקן" – לפני האות ז' באה האות ו', לפני ק' – צ' ולפני נ' – מ', יוצא צום. אומרת התורה: "לא יקרחו קרחה" – אל להם לכהנים לכעס, כדי שלא יפסידו את חכמתם מחמת הכעס. "ופאת זקנם" – את צדו של הזקן, האותיות שלפני מלה זו, היינו צום – "לא יגלחו".

מעבר לזה, "ובבשרם לא ישרטו שרטת" – עליהם לשמור על הבריאות ולא לכעוס.

שאלו פעם את רבי שלמה כהן זצ"ל, מתלמידי ה"חזון איש", שה"חזון איש" העיד עליו שהוא כהן מיוחס:

"מדוע, באמת, אמר עליך ה"חזון איש" שהנך כהן מיוחס?"

- "אינני יודע" – ענה. "אולי בגלל שאני רתחן..."

- "אתה רתחן? הלא מעולם לא ראינו אותך כועס!"

- "האמת שמלידה הייתי כעסן מאד, אלא שעבדתי על עצמי להתגבר על מדת הכעס. לדוגמא: פעם ראיתי באיזה ספר, עוד בוילנא, עצה – שלכל אדם תהיה בבית חליפה מיוחדת עבור הכעס, וכשירצה לכעוס – ילך לחדר השני, ילבש את החליפה כדי לכעוס, ובינתיים ישכך הכעס".

- "אבל לך יש חליפה ליום חול וחליפה לשבת בלבד, היכן היא אותה חליפה של כעס?"

- "אני שכללתי את השיטה, השארתי אותה בחנות" ... (ומתוק האור) כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'." (כב, ג)

כתב רש"י: "ונכרתה וגו' - יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני".

שמעתי מעשה נורא שאירע פעם ליהודי אחד שהיה חוכר אצל פריץ במדינת גאליציה, והלך אצל בית הפריץ בחוה"מ פסח כדי לעבור עמו על חשבונות החכירה, וסוף דבר, אחר זמן ארוך שהיו טרודים בחשבונות, הגיעו למסקנה שהכל הוא על הצד היותר טוב, ישר ונכון, והוציא הפריץ בקבוק י"ש - שכר כדי לשתות לחיים על גמר החשבונות, ואחרי ששתה היהודי והלך לדרכו נזכר פתאום שפסח היום ויאחזנו רעדה על שנכשל ושתה חמץ גמור בפסח.

הלך היהודי אל הגאון בעל שואל ומשיב, הג"ר יוסף שאול נאטאנזאהן ז"ל, אב"ד לעמבערג, ובקשו שיסדר לו הרב סדרי תשובה על חטאו הנורא. השו"מ, אשר כידוע, למרות התנגדותו לתנועת החסידות היה מעריך את ראשיה, המליץ על האדמו"ר מבעלזא האמצעי, הרה"ק רבי יהושע'לע זצ"ל, ואמר ליהודי שיסע אליו ויציע לפניו את תוגת לבו. אלא שהוסיף וצייה עליו לא לשאול כמו חסיד תמים, אלא כשהרב יתן לו עצה מה לעשות שישאל ממנו למה נותן לו דווקא עצה זו.

עשה האיש כמצות הרב בעל שואל ומשיב, ונסע לבעלזא, והאדמו"ר ר' יהושע'לע ז"ל אחרי ששמע את סיפורו של היהודי אמר לו שימכור את עסקו ויעקור ממקומו ויקבע את דירתו בארץ ישראל.

כי אם לשארו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו ולבתו ולאחיו (כא, ב) יש להבין מדוע הקדים להזכיר את האם קודם האב, בשונה מכל התורה שהאב מוקדם לאם כדאיאתא במשנה סוף כריתות "האב קודם לאם בכל מקום"?

ב"אבן עזרא" כאן, כתב תירוץ פלאי: "וטעם להזכיר אמו קודם האב כי הזכר חי יותר מהנקבה ברוב". אמנם יש להבין, שבהמשך הפסוקים לגבי כהן גדול, אומרת התורה (כא, י - יא) "והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו וגו' ועל כל נפשת מת לא יבא לאביו ולאמו לא יטמא", והקדים את האב לאם, ולפי האבע"ז הרי האב מאריך ימי יותר?

ואפשר לתרץ עפ"י דברי חז"ל (מכות יא, א) "אימותיהן של כהנים מספקות להן מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו", דהיינו שאימותיהם של הכהנים גדולים היו מספקות מזון ובגדים לתושבי העיר מקלט בכדי שלא יתפללו על הכהנים הגדולים שימותו. והנה איתא בגמ' "רבה ואביו מדבית עלי קאתו, רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין, אביו דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין". חזינן מכאן שגמילות חסדים מאריכה את ימיו של האדם.

ובזה מיושב הקושיא שהבאנו, שאכן בדרך כלל האנשים מאריכים ימים יותר מהנשים כנ"ל מהאבן העזרא, אבל אצל כהן גדול, שאמו עסוקה תדיר בגמילות חסדים לספק מים ומזון לתושבי ערי מקלט, היא מאריכה ימים יותר, ולכן כתוב אצלו "לאביו ולאמו" שכן אמו מאריכה יותר ימים.

(ציוני תורה)

בספר "טעמא דקרא" מביא הגר"ח קנייבסקי לתרץ בשם אביו, שהיות וה"כהונה גדולה" בדרך כלל עוברת בירושה, א"כ אביו של הכהן גדול הרי גם היה כהן גדול ו"הרבנות מקברת בעליה", לכן מת אביו קודם לאמו.

(טעמא דקרא)

בספר "אמרי בינה" כתב לתרץ, שלכן כתיב אצל הכהן הגדול קודם לאביו ואח"כ לאמו, שכן בזמן שנאמרה פרשה זו – בר"ח ניסן, היו ג' כהנים בעולם: אהרן, אלעזר ואיתמר. והנה אצל אהרן לא שייך לומר שלא יטמא לאביו ולאמו שכן אביו ואמו כבר לא היו אז בעולם, על כרחך שהכוונה היא לאלעזר, שכשיתמנה לכהן גדול לא יטמא לאביו ולאמו. והנה באם אמו תמות לפני אביו, עדיין לא יהא כהן גדול כי אביו אהרן עדיין משמש ככהן גדול, ורק אם קודם ימות אביו – אהרן, אז יתמנה הוא במקומו לכה"ג, וע"ז מזהירה התורה שלא יטמא לאביו, ולאחמ"כ כשאמו תמות, ג"כ לא יטמא לה שכן הוא כה"ג.

בספר "ציוני תורה" מבאר עפ"י ה"אמרי בינה" הני"ל אף את הטעם למה אצל כהן הדיוט בתחילת הפרשה מזכיר קודם "לאמו ולאביו": היות שדברה התורה אל "בני אהרן", ובאם ימות קודם אביהם אהרן הרי אחד מהם יהפוך לכהן גדול ולא שייך לומר עליו "יטמא" שהרי אסור לו להיטמאות לאביו, לכן כתב "לאמו ולאביו" שקודם מתה אמו ונשארו כהנים הדייטים שמצווים להיטמא, ואין זה סתירה לדברי ה"אמרי בינה", כיוון שכשדיבר הכתוב מעניין כהנים הדייטים כתבם בסדר הראוי למקרה זה וכשהזהיר על כהנים גדולים כתבם בסדר הנכון לעניין זה, והרי נאמר זה לדורות, אלא שסדר הכתובים כפי העניין באותו שעה.

(ציוני תורה)

והוא אשה בבתוליה יקח (כא, יג)

בתורת כהנים (אמור ב, ז) וכן בירושלמי (הוריות פ"ג ה"ב) "הוא ולא המלך ונוזיר", הביא ב"פרדס יוסף" בשם "פרפראות לחכמה", לפרש את הפסוק בתהילים (כה, טו): "עניי תמיד אל הוא כי הוא יוציא מרשת רגלי", שהיה תירוץ לדוד על בת שבע, דגט כותב לאשתו, אך עדיין היה עבד איסור אם היה מוזהר אבתולה דהיא היתה בעולה, ואע"ג דאינו חייב מיתה משום אשת איש מכל מקום היה נלכד ברשת מצודת איסור, לזה אמר עיני

להם כח לעבוד כל ימי השבוע, והנה איך נידע באם כוונת האדם בשמירת השבת היא בכדי לנוח יום אחד או שכוונתו לקיים מצוות ה'?

באם נראה שהאדם מתגורר בין האומות ששם קבעו למנוחה יום אחר בשבוע, ואעפ"כ מוסיף לשבות גם ביום השבת – ע"כ שכוונתו במנוחתו לקיים מצוות בוראו שהרי לצורך מנוחת הגוף כבר שובת ביום אחר. וזה כוונת הכתוב "שבת היא לה" – שיש לקיים את השבת כי היא מצוות השם, והיכן זה ניכר. באם תשמרו שבת "בכל מושבותיכם" גם בין האומות, כנ"ל. (עפ"י כתב סופר)

דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי ה' וגו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון (כג, ב)

הנה הקושיא ידועה מה ענין שבת אצל מועדות. ויש לפרש על דרך רמז דהנה המספר של הימים טובים הם ששה ימים ב' של פסח וא' של שבועות וא' של ראש השנה וב' של סוכות. והנה בכל יום טוב מותר לעשות מלאכה של צורך אוכל נפש. וזאת הוא הכונה דקאי הכל על מועדות רק ששת ימים דהיינו כל המועדות תעשה מלאכה לצורך אוכל נפש אבל וביום השביעי דהיינו יום כיפור שבת שבתון הוא כל מלאכה לא תעשה אפילו צורך אוכל נפש אסור. (חנכות התורה)

למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים וגו' (כג, מג)

הנה רבים מקשים למה אנחנו עושים סוכות בתשרי כיון שהוא נגד היקף ענני כבוד היה ראוי לעשותו בניסן כי בניסן היה תחילת היקף עננים, אמנם י"ל לפי שכשעשו את העגל נסתלקו העננים ואז לא חזרו עד שהתחילו לעשות המשכן, ומשה ירד ביום הכפורים וממחרת יום הכפורים ויקהל משה וצוה על מלאכת המשכן, וזה היה ב"א בתשרי, וכתוב (שמות לו, ג) והעם הביאו עוד נדבה בבוקר בבוקר עוד ב' ימים, הרי י"ג בתשרי, וב"ד בתשרי נטלו כל חכם לב ממשה את הזהב במנין ומשקל, ובחמשה עשר התחילו לעשות, ואז חזרו הענני כבוד ולכך אנו עושים סוכות בט"ו בתשרי.

ויצא בן אשה ישראלית (כד, י)

וברש"י: "לגלג ואמר ביום השבת יערכנו דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום שמא פת צוננת של תשעה ימים בתמיה".

כתב בספר "אזנים לתורה" חובה על האדם לקיים את מצוות התורה כהלכתו וכמשפטו, בין אם מבין טעמן ובין אם לאו. על האדם להשריש בלבו שכאשר אינו מבין ומשיג איזו הנהגה מהנהגות השי"ת או איזו מצוה ממצוות התורה, אין זאת אלא מחמת קוצר ומיעוט המשיג, ולפיכך לא יפגום כהוא זה בקיומה בשלימות.

ראיה לנו ממעשהו של המקלל. תחילת חטאו היתה בכך שלגלג על מצות לחם הפנים, לאחר שעניינו היה תמוה בעיניו, וסופו שקילל וגידף שם המפורש ששמע בסיני.

והנה אכן על פי הבנתו ראוי המלך לאכול פת חמה בכל יום ולא פת צוננת של תשעה ימים, ברם, לו היה מאמין שמשפטי ה' אמת צדקו יחידיו, וממתין שבוע ימים, היה נוכח לדעת כי לאחר שמונה ימים היתה עדיין הפת חמה, ואז היה ניצל מחטא חמור זה ומעונשו.

(טללי אורות)

מאוצרות המגידים

ושמרת מצוותי ועשיתם אותם אני ה', ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב, ל"א-ל"ב)

הבה נלמד ונחזיר ללבונו את דברי חז"ל בגמ' יומא (פ"ו.) להבין ולהתבונן מהו קידוש השם:

"מי שקורא ושונה ומשמש ת"ח, ומשאו ומתנו באמונה, ודיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, ראו פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ישראל אתה עבדי אשר בך אתפאר".

הנה אנחנו מורגלים במושג "קידוש השם" למסור נפש ולמות על קידוש השם. אולם כאן מלמדים אותנו חז"ל, שדבר ראשון חובתינו "לחיות על קידוש השם!!" וכן רח"ל בהיפוך כמו שחז"ל ממשיכים שם עיי"ש, זהו לחיות בחילול השם רח"ל.

ומהו לחיות על קידוש השם?

הנה שמענו ולמדנו בגמרא זו שלושה יסודות.

(א) שאפי' ה"בריות" הפשוטים שאינם ת"ח, מכירים ויודעים שיש הנהגת עדינות פנימית והנהגת אמת של בן תורה!!! וגם יודעים הם כולם ומכירים שיש הנהגת נימוסין של אדם רגיל.

וכמצות הרב בעל שו"ת ומשיב שאל אותו יהודי מה ראה על ככה ליתן לו דווקא עצה זו, אמר לו האדמו"ר, שני נימוקים עמי, האחד הוא מכח מדרש באיכה רבה (א, כח) "לכך נאמר גלתה יהודה מעוני על שאכלו חמץ בפסח כדכתיב "לחם עוני", הרי שבגלות יש תיקון על עוון אכילת חמץ, ועוד טעם שני, שבפסוק (שמות יב, יט) כי כל אוכל מחמצת ונכרתה הנפש וגו' הנגינה על תיבת ונכרתה היא "גרשיים", ושונה בזה משאר מקומות שכתוב בהם ונכרתה, שיש להם נגינה אחרת, ובזה יש רמז דב"גירוש" אפשר לצאת ידי חובת ה"ונכרתה" הזה. ואם יש כבר צורך לגלות ממקומו למקום אחר אז בוודאי עדיף לנסוע לארה"ק.

כשהלה חזר אל הגאון בעל שו"ת והציע לפניו את הדברים, הוציא חומש והתחיל לבדוק בכל המקומות שכתוב בהם ונכרתה עד שמצא שבפר' אמור יש עוד פעם שכתוב ונכרתה ונגינתו גרשיים "כל איש אשר יקרב מכל זרעכם אל הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לה' וטומאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני ה'". ויאמר לו השו"ת בוודאי לפני צאתך לדרך לנסוע לאר"י תפקוד עוד פעם את בית האדמו"ר מבעלזא כדי לקבל ממנו ברכת פרידה, ואז תשאל ממנו מה עם המקרא הזה שגם בו נמצאת נגינת גרשיים על תיבת ונכרתה.

וכך הוה, היהודי נסע עוד פעם א' לבעלזא ושאל את שאלתו כפקודת הרב בעל שו"ת, ויען האדמו"ר מבעלזא ז"ל ויאמר לו שיעיין שם ברש"י מה שכתב, ששם מסיים בו הכתוב אני ה' וכתב על זה רש"י ז"ל: ונכרתה וגו' יכול מצד זה לצד זה יכרת ממקומו ויתיישב במקום אחר ת"ל אני ה' בכל מקום אני" עכ"ל (והוא מתורת כהנים). ולכאורה תמוה שזה הוא המקום היחיד שבתורה שהוסיף כן על ונכרתה, ולמה בשאר מקומות לא חש שנפרשנו 'מצד לצד זה יכרת ממקומו וישב במקום אחר' דווקא כאן האריך הכתוב בדבריו כדי להוציא מלבנו הוה אמינא כזו.

אלא שכאן הנגינה על ונכרתה היא גרשיים והיה מקום לטעות ולחשוב שדי בזה שיכרת ממקומו וישב במקום אחר, לכן האריך לומר "מלפני אני ה' בכל מקום אני. נמצא שרק ב'ונכרתה' דחמץ ששם הנגינה היא גרשיים ולא אמר 'מלפני אני ה' יש אפוא מקום לדייק שיכול לצאת ידי חובתו בגירוש בלבד.

שור או כשב כי יוולד והיה שבעת ימים תחת אמו וגו' (כב, כז)

אינא במדרש: "מכאן לתחיית המתים מן התורה". ותמוה. באר המהר"י אסאד: האדם הוא נזר הבריאה. והנה למרבה הפלא, בעת שהוא נולד, אין בכוחו לדאוג לעצמו. הוא נזקק לאחרים שיאכילו אותו ויטפלו בו במשך כמה שנים עד שיעמוד על רגליו. וכשמגיע לימי הזקנה – שוב זקוק הוא לעזרה ולסיעוד. לעומת זאת השור, הכשב או העז, שבוע לאחר לידתם הם כבר עצמאיים, ומשום כך "ביום השמיני והלאה ירצה לקרבן".

היתכן שכך יראה האדם – נזר הבריאה?

על כרחך שישנו המשך לאחר המיתה, והרי לנו תחיית המתים מן התורה.

ובעניין הזה ראוי להזכיר את המעשה הבא:

בחור שעמד להתקלקל ולסטות מן הדרך, בא לשוחח עם רבי שלום שברון זצ"ל.

שאל אותו רבי שלום: "מי יותר מאושר אתה או הפרה?" "אני" ענה הבחור - "מדוע?"

- "מפני שהפרה שותה מים ואוכלת קש, ואילו אני שותה קפה ואוכל עוגות. הפרה ישינה בבז' ואילו אני יושן במטה על מזרון. על הפרה יורד גשם ולי נעים בבית".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא כי כואב לה הגב?" - "לא".

- "האם ראית פרה שהולכת לרופא להתלונן על קלקול קיבה?" - "לא".

- "אם כן מה יעזור לך לישון על מזרון ולחיות בבית חם ונעים בחורף, או לאכול מאכלים משובחים?"!

התחיל הבחור לבכות.

"מדוע הנך בוכה?" שאל רבי שלום.

ענה הבחור: "אני בוכה על כך שאינני בהמה..."

אמר לו רבי שלום: "תנוח דעתך, אתה באמת בהמה..."

(ומתוק האור)

שבת הוא לה' בכל מושבותיכם (כג, ג)

יש להבין מה הכוונה "בכל מושבותיכם", וכי תעלה על דעתך שאין צריך לשמור שבת בכל מקום?

אלא, ידוע שבכל העמים בחרו להם יום אחד למנוחה, ואפי' במצריים, מצינו במדרש שמשנה רבינו פעל אצל פרעה שישבתו יום אחד בכדי שיהא

דעו לכם, כי בעלי ז"ל, חי איתי כעשרים ושש שנים ובלא בנים, כפי שאפשר להבין מאליו, הרי בדרך הטבע, שבכזה מצב שאין לבני הזוג ילדים, נוצרים חיכוכים ונערמות טענות בלב וכו' וכמוכן שהמצב רוח בבית ירוד ואפלו, מה שגורם לכך שהכבוד ההדדי, לא שלם.

נאים דרכיו

ועתה, מעידה אני על בעלי ז"ל, שבכל העשרים ושש שנים, עד יומי האחרון, ועד רגע הפטירה, לא שמעתי ממנו ולו מילה אחת שיכולה היתה להתפרש כאילו ישנה איזה תרעומת או איזה תביעה כלפיי, והשלום והשלוה, הכבוד והאחווה, שררו בינינו כל חיינו, כמו בשנה הראשונה לנישואינו!!

מתוקנים מעשיו

ועוד יתרה מזאת, שהיו פעמים שכאשר הייתי ממהרת לצאת, ולפיכך לא הייתי מכינה בשבילו ארוחת ערב, לא די שלא הקפיד, אלא שכאשר הייתי שבה הביתה, היו מוכנים על השולחן שתי חתיכות עוגה, לצידם היו ערוכים שני כוסות עם קפה, והקומקום אף הוא היה חם, מוכן למזיגה. הכל ערוך ומסודר בשבילי!!

הנה שמעתם ממני, שיעור במידות ממנו! סיימה הרבנית את דבריה. וכפי ששמעתי את כל זה מהגה"צ ר' משה אהרן שטרן זצ"ל שהיה נמנה על תלמידי.

הנה ראינו "כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו" עליו אפשר להראות באצבע ולראות בעין פשוטה, שאין אלא תוצאה של "ראו פלוני שלמד תורה" שרק מתוכה שייך לעלות לדרגה כזו של מתוקנים מעשיו! שכן כלונו יודעים שאצל הלו הרחוקים מתורה וקרובים לחיכוכים בחוצות, במקרים כמו אלו, בבית פנימה אין שקט ושלווה, ואין כוס קפה עם עוגה...

גם השפחה מכירה בעדינות הת"ח

וכעת נראה עוד, איך שלא רק לאחר מעשה אפשר לראות בבירור את הקשר שבין תורה למידות, אלא שגם קודם מעשה, יכולים ויודעים אפי' ה"בריות" הפשוטות, שאצל גדולי התורה, אפשר לדעת ולצפות מלכתחילה את התנהגותם המרוממת, ולחזות מראש את תגובתם השונה מכל אדם! ולהערים עליהם בהתאם לכך...!! הבה ונראה מעשה פלא ממש.

היה זה אצל ר' איצל פטרבורג זצ"ל, כפי שסיפר לי ר' שמחה באקשט, בשם אביו הגה"צ ר' אהרן באקשט זצ"ל, שסיפר לו על הזדמנות אחת בה נתארח בביתו של ר' איצל זצ"ל, והרבנית - אשתו של ר' איצל - חולה היתה ושכבה במיטתה ולא יכלה לקום ולכבד את האורח.

בשל כך הביאה הרבנית אשה אחת, שתבשל במקומה ותגיש ותכבד את בעלה ואת האורח הנכבד, כשהיא שוכבת במיטתה ונותנת משם את ההוראות המפורטות למבשלת.

והנה בעודי שוהה מעט בבית קודם הסעודה, שומע אני - מספר ר' אהרן, איך שהרבנית מדריכה את האשה בפירוט, איזה דגים ואיזה בשר, ואיך להכין, ומפרטת היכן נמצא כל דבר. בהטעימה - תערכי הכל בטוב טעם וברוח לב כמו "יום טוב", לכבוד האורח.

לאחר שנטלנו ידיים, אני ור' איצל. הרבנית לא נחה ועמדה על המשמר וצעקה ממיתתה לאשה, נתת כבר את הדגים? והיא משיבה "כן", כשהוונה בפועל היתה שנתנה את כל הדגים שבישלה לתוך הסל שהכינה מראש לעצמה... "כעת תגיש את הבשר" צועקת הרבנית. - "בסדר" משיבה האישה ושוב הסל המיועד פער את פיו ובעל הכל בשקט ובדומיה...

כך התנהלה לה ה"סעודה הדשנה" שהכינה הגברת לעצמה, ואילו לנו, לא הגישה אלא חתיכה קטנה של כבד וקצת מרק וחסל...

והכל לאור היום ולעין כל, ממשיך ר' אהרן ומטעים את מה שראה והרגיש, שהטעם לכל ההתנהגות הזו נבעה מתוך כך, שברור היה לה שני דברים פשוטים, הראשון, שהרבנית לא יכולה לקום, והשני שר' איצל לא יפצה פה לא בהווה ולא בעתיד!!

לכן עשתה את כל מה שעשתה, ללא חת וללא מורא, ללא כל חשש וללא כל בושה, הרבנית אומרת תני את זה ואת זה, והיא משיבה, כן כן... והכל נערם בפנינת החדר ונלקח לביתה, אוכל כיד המלך...

כנראה איפה שאשה זו היתה רגילה, כמו הגר בבית אברהם שראתה מלאכים, כך גם היא היתה רגילה לראות מלאכים - מאן מלכי רבנן - בדמותו של ר' איצלה בלאזר זצוק"ל, ומשלמדה והכירה את ר' איצל, כבר ידעה יפה מאיתנו את הפשט ב"מה הבריות אומרות עליו"... כאשר היא כמשרתת שפילה, מהווה את הדוגמא הנאותה לענין זה.

ואם יש עדיין מאן דהוא שחושב למצא "נאים דרכיו ומתוקנים מעשיו" מחוץ לכותלי בית המדרש, יילך נא אצל המשרתת של ר' איצל לשמוע קצת מוסר...!!

ולכן גם הבריות מראות באצבע ואומרות - "ראו" - שמייחסות את אצילות הנפש לכך ש"פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו וכמה מתוקנים מעשיו", וזהו האמת שבלי תורה וכלי שימוש ת"ח, אין ולא שייך "נאים דרכיו". אין ולא קיים "מתוקנים מעשיו", ואינו בנמצא כלל!!

(ב) למדנו, שזהו עיקר הקידוש השם - להבחין, ושיבחינו כולם את הנקודה הזו קופא, שבלי תורה אין הנהגה ראויה גם בבני"א לחברות, שבשעה שרואים את ההנהגה הראויה של בן תורה, מבחינים ולומדים מתוך כך שכל ה"יפת אלוקים ליפת" כל ההתייפות של הרחוקים מתורה המתיפים בהליכות נועם, אינו אלא מן השפה ולחוץ וכחתול מאולף, עד שרואה את העכבר...

ואשר זהו גופא מקדש את הקב"ה שנתן לנו את התורה, שדרכה ורק דרכה אנחנו נעשים בני אדם, והמתנהג כבן תורה, וכבן אדם אמיתי שמשתקף ממנו רוממות האדם הנמצאת רק בבן תורה, מוכיח שתורתו של הקב"ה אמת, וחזונו של הקב"ה אמת, שרק דרך התורה בלבד ניתן להתחית חותם 'אדם' על הנבראים!! ורק זהו מקדש את השי"ת!!

הלאומיות והעדינות המזויפת - אינה קידוש ה'

ואילו כל המצפצים באימרות שונות, ובפרט כאשר לא מוצא חן בעיניהם ההנהגה של בני התורה ששונה ויוצאת דופן מעמי הארץ, ומיד נתלים ב"חילול השם" ואומרים "זה לא יפה שיאמרו כך וכך" וכדו' הרי"ז קידוש הלאומיות... וחילול השם!!

(ג) למדנו - שמי שלא מבין יסוד זה ועדיין סבור שאפשר להיות בני"א ישר דרך ושכולו טוב והגיונות, גם בלי כל שייכות ל"קורא ושונה ומשמש ת"ח", הרי ממילא מעיד על עצמו שאפי' בכלל ה"בריות" הפשוטות שמזכירים חז"ל, אינו נכלל! ואינו אלא בריה שפלה ומושפלת!...

הבריות מוקדקים בהתנהגות ה"בן תורה"

וכך עלינו להתעורר ממילא בצד השני של חילול השם, שמנו חז"ל ואמרו במי שקורא ושונה וכו' ואין משאו ומתנו באמונה ואין דיבורו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אוי לו לרבו שלמדו תורה וכו' ראו פלוני שלמד תורה כמה מגונים מעשיו כמה מקולקלים דרכיו.

שהבריות ועמי הארץ כאשר יראו בן תורה שמתנהג לא כשורה מיד יאשימו את הבן תורה שבו. וכי לא נפגשים המה במי שמתנהג לא כראוי גם אם לא למד תורה!...

אבל אם כן למד, אז דווקא התורה אשמה!... למה? כי מחפשים מומים בבני התורה! ומחפשים מומים בכל שומר תורה ומצוות, והכל לתת לעצמו תירוץ למה לא לקיים מצוות ולמה לא להיות בן תורה! -

ולכן עלינו להיזהר במשנה תוקף שלא ימצאו תירוץ להתרחק מהתורה והמצוות דרך הנהגה לא ראויה שלנו, וזהו החילול השם! כשגורם להתרחק מן התורה, בהיפוך מהקידוש השם שביארנו לעיל.

בן תורה יכול להיכשל בכפליים

ובתוך הבית מדרש פנימה נוכל להוסיף, ולהעמיס ברמיזת חז"ל, שכן תורה המקולקל במידות יכול ויראה גרוע ממני שאינו בן תורה, כי את הנימוסים החיצוניים פרק מעל צווארו, ואת עדינות התורה לא לבש. וע"כ נראה גרוע שבעתיים ברמיסת פיו כחץ מקשת לכל דבר וענין.

"כי כיון שלמד אדם תורה נכנסה בו ערמומיות" ומנצל אותה לרעה בבחינת ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה הימנו שאותה לכל הפחות וקברים ואינה מדיפה ריח לכל עובר ושבו. ה' ישמרנו.

נסיים את הדברים בשתי מעשיות, על "כמה נאים דרכיו" שקיים רק אצל גדולי התורה, כאמור:

הגאון ר' שלמה היימן זצוק"ל, שהיה מגדולי תלמידי ר' ברוך בער זצוק"ל, נפטר צעיר לימים כבן חמישים שנה, והוא ערירי ללא בנים, ובימי "השבעה" לא היה את מי לנחם כי אם את אשתו הרבנית, בלבד.

תלמידיו הרבים קיימו מנינים כסידרם בביתו בזמן השבעה, והיו אח"כ מנחמים את הרבנית והולכים לדרכם.

פעם אחת, לאחר התפילה עת ישבו התלמידים בדומיה, נכנסה הרבנית מהחדר הפנימי, נעמדה בפתח וביקשה את רשות הדיבור, וכה אמרה:

אתם שמעתם מבעלי הגדול שיעורים רבים בגמרא ובהלכה, כעת שמעו נא ממני שיעור במידות! אותו תלמדו ממה שאספר לכם על בעלי ר' שלמה ע"ה מתוך חייו האישיים שחי עמי. כולם כרו אוננם כאפרכסת, והרבנית המשיכה ואמרה:

ואנן נענה אבתריה, ראתה שפחה על ר' איצל, מה שלא רואים
'העדינים והמעודנים הלאומיים בה'שכלתם'... (לב שלום)

ביום השבת ביום השבת יעדכנו לפני ה' תמיד (כד ח)

בספר משנת חכמים למהר"ם חאגיז (אות י"ב) מסופר מעשה שהיה בזמן האר"י ז"ל: אחד מהאנוסים שבא מפורטוגל לגליל העליון והתיישב בצפת, שמע דרשה של הרב על לחם הפנים שהקריבו בבית המקדש מדי שבת בשבתו, אותו רב נאנח בדרשתו ואמר מתוך צער, שעכשיו בעוונותינו הרבים אין לנו בית המקדש, ולא מקריבים את לחם הפנים.

אותו אנוס, שלא למד תורה, אך היה מאוד תמים באמונתו, שמע את הדבר הלך בתום לב לביתו, ואמר לאשתו שבכל יום שיש לי תכין לו ב' ככרות לחם מנופה ביי"ג נפות, הוא ביקש ממנה שתלוש את הלחם בטהרה, ותאפה אותו היטב בתנור שבבית, מפני שרצונו להקריב את הלחם לפני היכל ה', אולי יקבל ה' את הלחם שהוא עורך לפניו. אשתו אפתה לו ב' ככרות, ובכל יום שיש לי היה עומד לפני היכל ה' הארון קודש שבבית הכנסת, ומתפלל ומתחנן לפני ה' שיקבלם ברצון, והיה מניח את שני הכיכרות בארון קודש, והולך לו.

השמש, היה בא בכל יום שיש לי לסדר את בית הכנסת, והיה מוצא בארון קודש ב' כיכרות, היה לוקחם בלי לדרוש ולחקור מהיכן באו, ומי הביאם. בשעת מעריב בליל שבת היה רץ אותו איש אל הארון קודש, וכיון שלא היה מוצא את הכיכרות, היה שמח שמחה רבה בלבו, והולך ואומר לאשתו, השבח וההודאה לקל יתברך, שכבר קיבל את הלחם, וחזק אותה שתיהר בעשייתם בשבועות הבאים וכך נמשך הדבר תקופה מסויימת.

באחד מימי שיש לי, שהה הרב שדרש את הדרשה על לחם הפנים, בבית הכנסת, והנה האיש ההוא בא כמנהגו, עם הכיכרות, וקרב אל ארון הקודש, והתחיל לסדר דבריו ותחינותיו מבלי להרגיש שהרב נמצא בבית הכנסת, מרוב ההתלהבות והשמחה שהיו לו בעת שהיה מביא דורון זה לפני המקום, לא שם לב כלל לדבר אחר.

הרב חרה לו מאוד על דבריו של אותו האיש, קרא לו וגער בו, ויאמר לו, שוטה! וכי ה' אוכל ושותה?! ודאי השמש לוקח את הכיכרות, ואתה סבור שה' הוא המקבל! הרב המשיך באמירת דברי מוסר באזני האיש, עד שבא השמש כמנהגו לקחת את הככרות, ואכן התברר שהשמש הוא שהיה לוקחם תמיד, והאיש, כששמע את הדברים, התחיל לבכות ואמר לרב שימחול לו, כי הוא טעה בדרשתו, שהוא חשב לעשות מצוה, ולפי דבריו לא עשה אלא עבירה.

מיד לאחר מכן הגיע לרב שליח מיוחד מהאר"י ז"ל, ואמר לו: לך לביתך וצו לביתך, כי מחר, בעת שהיה לך לדרוש, מות תמות! הרב נבהל על השמועה, והלך אל האר"י שגייד לו מה פשעו ומה חטאתו, והשיב לו האר"י, שמעתי שעונך הוא שביטלת נחת רוח שהיה לו לקב"ה, שמיום שחרב ביהמ"ק לא היה נחת רוח לפני ה' כאותה שעה שהאנוס הזה היה מביא את שני הלחם בתמימות לבו, ומניחם לפני היכלו, וסבור היה שה' קיבלם ממנו. ומפני שביטלת אותו מלהביאם, נגזרה עליך מיתה בלי שום פתח הצלה לפניך. והלך הרב ויצו לביתו, ואכן ביום שבת קודש, בשעה שהיה לו לדרוש, נפטר לבית עולמו.

בספר 'עוד יוסף חי' (פרשת מטות) מביא מעשה ששמע על אודות יהודי אחד תם ועם הארץ, שלא ידע אפילו את פירוש המילים של הפסוקים, ולא ידע להתפלל. וכשהיה הולך לבית הכנסת לא היה אוזח את הסדור בידו, שהרי לא ידע להתפלל, רק היה מאזין לשליח צבור.

היה שם בבית הכנסת אדם אחד, שהיה קולו ערב, והיה מתפלל בקול מפרשת העקדה. וכשהגיע למשניות 'איזהו מקומן של זבחים' היה קורא בנעימה ערבה, ובמילים "אלו ואלו נשרפין בבית הדשן" היה מאריך בנגון ובסלסול. אותו בור לא ידע את פירוש המילים, וחשב לעצמו שאותן חמש תיבות הן לבטח ברכה גדולה ונשגבה, ולכן אותו אדם מגביה בהן את קולו... על כן, מאותו זמן, בכל ליל שבת כאשר היו כל בניו מתקבצים סביבו לקבל את ברכתו, היה מניח את ידו על ראש כל אחד וקורא בקול גדול ובשמחה: 'אלו ואלו נשרפין בבית הדשן!' והיה בטוח שאין ברכה גדולה מזו.

פעם בליל שבת התארח בביתו ת"ח אחד, וכששמע את דברי ברכתו נזעק ואמר: מה אתה עושה?! מקלל אתה את בניך בליל שבת קודש ומביאם לשריפה בבית הדשן!!! נבעת האיש ולא ידע את נפשו מרוב חרדה, בלילה אמרו לאותו חכם בחלום 'לא טוב עשית שבטלת אותו ממנהגו, כיון שאמר את הדברים לפי תומו, והתכוון לברכה שלמד, היה הקב"ה נוטל חמש תבות אלו ועושה בהן צרופים של ברכות.

(אוצרות התורה)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב, לב).

כתב המשנה ברורה (סימן ככה סק"ד) צריך לכיון ביותר בקדושה לקדש את ה' יתברך, ובזכות זה ישרה עליו ה' ית' קדושה מלמעלה, ויכון לקיים הפסוק ונקדשתי בתוך בני ישראל והאר"י ז"ל היה מזהיר מאוד על זה עכ"ד ושנה דבריו בספרו תורת הבית שלדעת הזוהר מקיימים כשאומרים קדיש וקדושה מצות עשה של 'ונקדשתי מתוך בני ישראל'.

בספר שומר אמונים (עמוד רנט) כתב ענין נורא המובא בספר מרכבה שלמה לרבי ישמעאל כהן גדול ז"ל: אמר רבי ישמעאל סח לי ססגיאלי שר הפנים, ידידי שב בחיקי ואגיד לך מה תהא על ישראל, ישבתי בחיקו והיה בוכה והיו דמעות יורדות מעיניו ונופלות עלי, אמרתי לו הדר זיוי מפני אתה בוכה, אמר לי, ידידי בא ואכניסך ואראך מה גנוז לישראל עם הקדוש, תפסני בידו והכסניי לחדרי חדרים ולגנזי גנזים ולאוצרות ונטל את הפנקסים והראני אגדות כתובות צרות משונות זו מזו, אמרתי לו הללו למי הן, אמר לי לישראל, אמרתי לו יכולים ישראל לעמוד בהם? אמר לי, בא למחר ואודיעך צרות משונות מאלו. למחר הכניסני לבית גנזי גנזים ולחדרי חדרים והראני צרות משונות מן הראשונות וקשות, אשר למוות למוות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי, אמרתי לו הדר זיוי כל כך חטאו ישראל, אמר לי בכל יום מתחדשות גזירות קשות מאלו, וכיון שנכנסים ישראל לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ועונים יהא שמיה רבא, אין אנו מניחים אותם לצאת מחדרי חדרים עכ"ד.

הרי תראה אחי אהובי שאפילו נגזר על ישראל כמה גזירות על ידי עניית יהא שמיה רבא מתעכבים הגזירות שלא לצאת לחוץ ע"כ.

כתב החפץ חיים (סוף ספר שמירת הלשון): מה מאוד צריך האדם להתחזק לשמור שלא לבטל אמירת הקדושה ואמן יהא שמיה רבא, דהנה ידוע מה שאמרו חז"ל דלמעלה יש כמה אלפי רבבות מלאכי השרת שאומרים קדושה בכל יום תמיד באימה וביראה. ואיתא בתנא דבי אליהו (פרק טז) יש ארבע מאות ותשעים וששה אלפים רבבות מלאכי השרת שעומדין לפניו ומקדשין שמו הגדול בכל יום תמיד מיציאת החמה עד שקיעתה אומרים קדוש קדוש קדוש, ומשקיעת החמה עד יציאתה אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו.

וכמה יתבייש האדם בבואו לעולם העליון ויראה את כל הרעש הגדול היוצא מאלפי רבבות מלאכים קדושים שמקדשים ומשבחים שמו של הקב"ה שיצרו ובראו בחדוה ובשמחה, כשיזכור דכשהיה בעולם העשיה נתן לו הקב"ה גם כן את המעלה הזאת לפאר ולהקדיש את שמו הגדול תמיד בכל עת כצבא המרום במרום והוא התעצל וביטל זאת בחפץ נפשו. והעיקר שיתבונן בימי חייו שיבוא עת שיחפוץ בכל נפשו לפאר ולקדש את שם ה' אבל לא תהיה לו רשות על זה דאדם אין לו רשות לעסוק בתורה וכן לקדש את שם ה', כי אם בעודו בחייו בעולם הזה כידוע. ע"ש שהאר"י בזה.

מעשה נורא על חשיבותה של אמירת הקדיש

בספר "האיש על החומה" שנכתב לזכרו של רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל מסופר:

אשה מכובדת ובעלת עסק מבוסס בעיר פרשבורג שבהונגריה, הייתה נוהגת במשך שנים רבות להביא מידי פעם תרומה הגונה לשיבה, בתנאי שיגידו קדיש תמיד לעילוי אותן נשמות גלמודות שאין מי שיגיד אחריהן קדיש. הישיבה העמידה בחור מיוחד שאמר קדיש לטובת נשמות אלו.

לימים הסתלק לעולמו בעלה של אותה אשה, ומכיוון שהוא ניהל את העסק ביחד איתה, פגעה פטירתו בעסק שהצטמצם והלך, עד שנסגר כליל. מצבה הכללי של האשה הלך והחמיר, וברבות הימים נפל עליה עול נוסף, כאשר הגיעו שתי בנותיה לפרקן, וכסף אין...

נשאה האשה את סבלה בדומיה, קיבלה עליה את דין שמים, אולם על דבר אחד לא יכלה לוותר, ולבה היה מר עליה ביותר והכאיב לה עד מאוד, והוא ענין הקדיש שעלול להתבטל אחרי שהפסיקה את הקצבתה למטרה זו. במר נפשה עלתה להנהלת הישיבה ושטחה את בקשתה, שהישיבה תיאותר להמשיך גם הלאה את אמירת הקדיש לעילוי נשמות גלמודות, עד שירחיב ה' גבולה ותחזור לתמוך בישיבה כמקודם, שמעו ראשי הישיבה את בקשתה ובהתרגשות הבטיחו לה למלא את מבוקשה.

בצאתה מן הישיבה בא למולה יהודי ישיש בעל הדרת פנים נדירה, כשזקן צח כשלג יורד על פי מדותיו ובירכה לשלום, הופתעה האשה מהסברת הפנים הלבבית של הזקן הבלתי מוכר לה, הפתעתה גדלה שבעתיים בעת שהזקן התקרב אליה ונכנס איתה בשיחה תוך התעניינות במצבה ובמצב בנותיה.

שאול הספר מאיר דרך – והדבר מפליא לכאורה, כיצד עולה על הדעת, שרבי יוסי בן קיסמא, שהיה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות בריבים במסירות נפש ממש, לא יהיה לו חלק לעולם הבא, עד ששומעים אם "מעשה בא לידו", ורק אחרי ששומעים שמעשה בא לידו, שנתחלפו לו מעות של פורים במעות צדקה וחילקם לעניים, אז יודעים שהוא בן העולם הבא, ומה העדיפות של מעשה זה על פני מסירות נפשו להקהיל קהילות בריבים כדי ללמוד תורה?

אומר הרמב"ם יסוד נורא {פירוש המשניות סוף מכות} – ר' חניניא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו'. מעקרי האמונה בתורה כי כשיקיים אדם מצוה מתרי"ג מצות כראוי וכהוגן ולא ישתף עמה כוונה מכוונת העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה לשמה מאהבה כמו שביארתי לך הנה זכה בה לחיי העולם הבא, ועל זה אמר רבי חניניא כי המצות בהיותם הרבה אי אפשר שלא יעשה אדם בחייו אחת מהם על מתכונתה ושלמותה ובעשותו אותה המצוה תחיה נפשו באותו מעשה, וממה שיוורה על העיקר הזה מה ששאל ר' חניניא בן תרדיון מה אני לחיי עוה"ב, והשיבו המשיב כלום בא מעשה לידך, כלומר נזדמן לך לעשות מצוה כהוגן השיבו כי נזדמנה לו מצות צדקה על דרך שלמות ככל מה שאפשר וזכה לחיי העוה"ב וכו'.

מדברי הרמב"ם נמצאנו למדים, שרוב המצוות שעושה האדם הן 'נגועות' – הוא קונה אתרוג כדי שכולם יראו; הוא נותן צדקה, כדי שכולם יצלצלו – כל מצוה ומצוה יש בה סרח כלשהו; יכל אדם לחיות שבעים שנה בארץ הקודש ולא לקיים מצוה אחת נקיה – כי " רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות " – נתן לנו שבעים שנות חיים עם תרי"ג מצוות – אולי נצא עם מצוה אחת נקיה, בלי שום סרח של מחשבה זרה!

אומר הספר מאיר דרך – וביאור דברי הרמב"ם הוא, שלמרות שהזכות של מקהיל קהילות בריבים היא עצומה, אבל סוף כל סוף יתכן שנתערב בה איזה שמץ דק מן הדק של מחשבה עצמית (כי זה נעשה בריבים), ועל כן יתכן שדווקא המעשה עם מעות צדקה שנעשה בצנעה ובלי שיוודע לאחרים על כך, הוא המזכהו לעולם הבא!

רבתי, מאוד קשה לקיים מצוה אחת נקיה. אבל יש מצוה אחת שהיא נקיה במאת האחוזים – מצות 'לקט שכחה ופאה'! – איך?

מצות 'שכחה' – ודאי נקיה; מתי אתה מקיים את המצוה? ששכחת! – אם שכחת, אתה לא יכל להגיד: "אני עושה את זה לשם כבוד" – איזה כבוד בדיוק, שיש לך אלצהיימר! ...

מצות 'לקט ופאה' – יכולה להיות נקיה, אם מקיימים אותה כראוי; אם בעל השדה משאיר לקט ופאה והולך משם – הוא לא יודע איזה עניים באים לשדה; הוא חוזר בחזרה לאחר שלשה ימים, ורואה שהכל חתוך עד למטה – זאת מצוה נקיה – הוא לא יודע למי הוא נתן; הוא לא יודע מי לקח!

יכל להיות שבמצות צדקה, הדבר לא יהיה נקי במאת האחוזים; אדם שם צדקה ב'קופת העיר' ורושם: "לרפואת יחזקאל בן דבורה ושמואל בן מנשה ושלמה בן משה" – נא למסור את החבילה לרבינים; אם הוא ביקש שימסרו את זה לרבינים – יש לו איזושהי טובת הנאה מזה; ואם הוא מבקש קבלה – יש לו החזר של 30%; וחוז' מזה, אם הוא נותן 2000 שקל, הדבר יתפרסם בקרב הציבור, אז אחת תגיד לשניה "את יודעת שהוא נותן כל שבוע 2000 שקל!?", וככה כל השכונה תדע מזה. אבל, אם הוא הולך לאחת הקופות ושם 2000 דולר – במצב כזה, אף אחד לא ידע מי שם ומתי – יכל להיות, שזאת תהיה מצוה נקיה לא פחות ממצות 'לקט שכחה ופאה'.

בספר מלכים א' {פרק ה} שולח שלמה המלך שליח, לחירם מלך צור ומבקש ממנו עזרה בבניית בית המקדש:

אומר הנביא: {שם טז} וישלח שלמה אל חירם לאמר: {יז} אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלהיו מפני המלחמה אשר סבבהו עד תת ה' אתם תחת כפות רגלי.

לפי פשט הדברים נראה, כי כל הסיבה שלא בנה דוד המלך את בית המקדש, משום שהיה טרוד כל היום במלחמות.

נשאלת השאלה – האם לא יכל דוד המלך למנות מישהו תחתיו, שיבנה את בית המקדש?

ממשיך הנביא ואומר; אמר שלמה לחירם: {יח} ועתה הניח ה' אלקי לי מסיביב אין שטן ואין פגע רע: {יט} והנני אמר לבנות בית לשם ה' אלקי כאשר דבר ה' אל דוד אבי לאמר בנך אשר אתן תחתיו על כסאך הוא יבנה הבית לשמי.

נאנחה האשה קשות ושטחה לפניו את גורלה ואת נפילתה מאיגרה רמה לבירא עמיקתה, עד שאין לה האמצעים ההכרחיים להשיא את בנותיה הבוגרות. מהו הסכום המשוער הדרוש לך? שאל הזקן, אמרה האשה סכום מסויים, שלף הזקן גליון נייר ורשם הוראה לבנק המקומי לשלם לאשה את הסכום שנקבה, אולם

בטרם שם את חתימתו, הוא הביע משאלתו שהיות ומדובר בסכום רציני מאוד, רצוי שתהא חתימתו בנוכחות עדים, עלתה האשה ובקשה משני בחורים להילוות אליה, וחתם את חתימתו למזכרת ולדוגמא.

הלכה האשה למחרת בבוקר לבנק, כשבחן פקיד הבנק את ההמחאה הוא הביט באשה במבט תוהה, מסתכל פעם פעמים וכולו נבוך ומשתאה, תוך הבעת מבוכה ביקש מהאשה להמתין, והוא נכנס עם ההמחאה למנהל הבנק, כשראה המנהל את ההמחאה נפל מכסאו והתעלף...

בבנק קמה מהומה, הפקידים ששמעו על המתרחש, הכניסו את האשה לחדר צדדי והפקידו עליה שומר לבל תתחמק, תוך חשד שיש כאן ענין עם מעשה מרמה, אחרי ששבה רוחו של המנהל הוא ביקש לראות את האשה שהגישה את ההמחאה, שאלה המנהל אימתי וכיצד קיבלה את ההמחאה, אמרה האשה רק אתמול קבלתי אותו מיהודי מכובד בעל הדרת פנים, וישנם אפילו שני בחורים שהם עדים לדבר. הורה המנהל להביא לפניו את תמונת דיוקנו של אביו המנוח, וכשהוצגה התמונה בפני האשה, הצביעה ללא היסוס עליו כעל האיש שנתן לה את ההמחאה.

ציוה המנהל לפרוע את ההמחאה. ולאחר שהלכה סיפר המנהל לנוכחים את פשר הפרשה המוזרה, האיש שמסר את ההמחאה לאשה, אינו אלא אביו שהלך לעולמו לפני עשר שנים. בלילה הקודם, הופיע אביו בחלום, ואמר לו בזה הלשון: דע לך שמהו סדרת מדרך הישרה, והתחתנת עם אשה נכרית, והפסקת לשמור את הקדיש, לא אומרים קדיש אחרי, וזכותי עמדה לי שהקדיש הזה שאמרו בישיבה לפי פקודת האשה גרם לי עליו ונחת רוח לנשמתו. אשה זו תופיע מחר בבוקר בבנק שלך עם ההמחאה שמסרתי לה לכיסוי הוצאות נשואי שתי בנותיה. קמתי בבוקר נפעם מהחלום, ספרתי לאשתי שלעגה לכל הענין, אולם משהופיעה האשה עם ההמחאה, נתאמת לי שאכן החלום אמת היה.

סיים מורנו רבי יוסף חיים זוננפלד את סיפורו ואמר: מי היו שני הבחורים? אני וחברי רבי יהודה גרינוולד (אב"ד דסטמארא), האיש נהיה לבעל תשובה, אשתו התגיירה כדי, וזכו להקים בית נאמן בישראל.

(אוצרות התורה)

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם (כג, כב)

מספרת הגמרא {מסכת עבודה זרה יח, א} – תנו רבנן כשחלה רבי יוסי בן קיסמא הלך רבי חניניא בן תרדיון אחד מעשרה הרוגי מלכות לבקרו. אמר לו חניניא אחי אי אתה יודע שאומה זו הרומאים מן השמים המליכה? שהרי החריבה את ביתו של הקב"ה ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת וזאת ראייה ברורה שאין אלא שליח לפורענות מן השמים. ואני שמעתי עליך שלמרות כל זאת אתה יושב ועוסק בתורה ומקהיל קהילות בריבים וספר תורה מונח לך בחיקך מדוע אתה מסכן את נפשך? אמר לו ר' חניניא לר' יוסי: מן השמים ירחמו. אמר לו ר' יוסי לר' חניניא אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו! תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר התורה באש הואיל וכך אתה מתגרה בהם! אמר לו ר' חניניא לר' יוסי: רבי מה אני לחיי העולם הבא האם יש לי חלק בהם? אמר לו ר' יוסי כלום האם מעשה טוב (של נסיון) בא לידך? אמר לו ר' חניניא: מעות של סעודת פורים שלי נתחלפו לי פעם במעות של צדקה שחשבתי בטעות שהמעות שהנחתי לסעודת פורים היו מעות של צדקה וחלקתיים לעניים ולא חזרתי ונפרעתי מארנק הצדקה אף לאחר שהתברר לי שטעיתי: ר' חניניא בן תרדיון היה גזבר צדקה {עמוד קודם}, מדברת על זה הגמרא. היה לו כיס בצד, ששם היתה לו 'קופת העיר' – הצדקות של זה שהיה צריך לחלק בפורים. באותו בוקר, הוא הלך לכספומט, משך 2000 ₪ ושם בארנקו. בצהריים הגיעו עשרים עניים ליטול את הצדקה, ונתן לכל אחד מהם 100 ₪. הוא חוזר הביתה ופתאום: 'אויש, במקום לתת מהכיס של הצדקה, נתתי מהכיס שלי 2000 ₪ – נו, מה הבעיה?! אם אתה יודע שהוצאת מהכספומט 2000 ₪, קח מהכיס של הצדקה ושים בכיס שלך – תבצע העברה מכיס לכיס!... אלא, אמר ר' חניניא בן תרדיון לעצמו: "אם הקב"ה סיבב שאוציא מהכיס שלי 2000 ₪, אז הקב"ה רצה שהכסף הזה ילך לצדקה, ואם ככה, אני לא גובה את הכסף..."

אמר לו ר' יוסי לר' חניניא: אם כן היית מוכן לוותר על ממוןך, מחלקך בתורה יהי חלקי ומגורלך במעשים טובים יהי גורלי.

מקום לדון, אך כיון שנהגו הרשעים קודם להכניס אחר ואח"כ לשחרר את הפדוי, א"כ ממילא אין לי היתר לכך.

היהודי התחיל לבכות מאד ואמר, ברצוני שהרב יפסוק לי, מותר או אסור. ולא ענית לי.

כיון שראה שאיני עונה לו תשובה. אמר האיש: אם אין הרב יכול להתיר לי להציל את בני, הרי שמצד ההלכה אסור לי לעשות כך.

אמרת לי, רבי יהודי, לא פסקתי לך דבר, לא הן ולא לאו, עשה כרצונך כאילו לא שאלת אותי כלל.

היהודי ענה לי כדברים האלה: 'רבי, אני עשיתי את שלי, מה שהתורה מחייבת אותי לעשות, שאלתי רב, אין כאן רב אחר במקום הזה. וכיון שאין אתם יכולים להתיר לי, הרי הוא סימן שאין בטוח לכם שמותר ע"פ הלכה, כי אם היה הדבר מותר, הייתם בוודאי מתיירים לי תיכף, וכיון שלא התרתם לי, הרי זה אצלי כפסק דין שאסור לי ע"פ הלכה, זה מספיק בשבילי. ממילא ישרף בני יחידי ע"פ התורה, והרי מקבל את הדין באהבה, ואיני עושה שום השתדלות להציל את בני, כי זהו רצון התורה'.

אין לנו שום השגה במעלת יהודי פשוט זה, נכדו של אברהם אבינו, הרי זה הרבה יותר מעקדת יצחק ששם דיבר הקב"ה עם אברהם אבינו, כאן אין הקב"ה מדבר עם יהודי זה, אדרבה מקבלים סטירות לחי מכל צד, ויש לו שאלה ע"פ הלכה אם מותר לו להציל בנו יחידי, והוא שואל ע"פ הלכה, אם בנו נשרף ע"פ הלכה הוא רגוע. והרב אומר לו, לא פסקתי לך, והוא מתעקש ולוקח את זה כפסק הלכה.

הרי היהודי הזה קידש שם שמים בחייו, באופן שאין לשער ולתאר.

עוד מספר הוויצנער רב שהיה לו שופר, והלך במסירות נפש לתקוע שלושים קולות מבאראק לבאראק, ובעל המקרא היה רבי יהושע פליישמן הי"ד, ואלו ה 1600 בחורים שהיו שמורים במקום המיוחד, התחילו לצעוק רבי רבי יבא נא אלינו לתקוע בשופר, ללכת לשם היה סכנה, כי הקאפ"ס לא נתנו להכנס לשם, והוצרכו לתת להם שוחד רב, [יש לדון איזה שוחד נתן, אם התיירו מוקצה מעות או נתנו שעונים של זהב] וכבר היה מאד מאוחר, שכבר היה היה רבע שעה לפני הזמן הנקוב של הרוצחים לשלוח את הבחורים לשריפה. ואמרת, יעבור עלי מה, ונתתי שוחד וקבלתי רשות להכנס לתקוע להם בשופר.

נכסתי לשם, והם דרשו ממני לומר דרשה לפני תקיעת שופר כמנהג ישראל. דרשתי להם בענין 'גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי', 'ואפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל ימנע עצמו מן הרחמים'. אך בתוך דברי קם אחד מהבחורים וצעק בקול גדול ונורא 'הרב מחזק אותנו בענין תקוה לרחמים, אך אני אומר לכם, אנו יכולים לקוות להכי טוב, אך להיות מוכן להכי גרוע, ולמען השם, אחי היקרים, הבה לא נשכח ברגע אחרון לצעוק בכונה שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ופתחו 1600 בחורים את פיהם וצעקו בקול שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. אח"כ תקעתי להם ל' תקיעות. ולאחר כמה דקות הובילו אותם לשריפה.

קידוש השם כזה הוא מש"כ הרמב"ם שהאדם מקדש שמו יתברך לא לסיבה מן הסיבות, גם במצב שהקב"ה נותן לקטב מרירי וגז נורא על בניו הטהורים, זהו קידוש השם שלא היה בשום דור, רק זה הדור זכה לקדש שמו יתברך הרבה יותר ממה שמקדישים שמו במרום, ה' ינקום דמם.

(הגרמ"י רייזמן)

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהיינה" (כג, טו).

בכל מצוות התורה, מלבד עצם החיוב של קיום המצוה, ישנן טעמי המצוות, הבנות פנימיות וסודות נשגבים, עומק בתוך עומק, פנים בתוך פנים. אולם, בטעם של כל מצוה ישנו גם חלק של פשט. למשל: במצות תקיעת שופר כותב הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ג): "אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב, רמז יש בו, כלומר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם". זהו רמז בדרך הפשט במצות שופר. גם במצות אכילת מצה מציינו טעם בדרך הפשט, וכפי שניסח זאת בעל ההגדה: "מצה זו שאנו אוכלין על שום מה" ... וכך בכל המצוות כולן.

מצות ספירת העומר היא לכאורה חידה סתומה. התורה מצוה עלינו לספור שבעה שבועות, ובכל שבוע שבעה ימים. אולם, מה סופרים ואיך סופרים? וכאשר סופרים ימים, האם ימים אלו הם ימים טובים או ימים רעים? כי יום, מעצם מהותו, הוא כלי שאפשר להכניס בו את הכל [גם אותו יום שבו נולד עמלק היה יום]. כמו כן, מהו הענין בשבעה שבועות שבע פעמים? ומהי משמעות הסכום הכולל של הימים והשבועות?

גם כאן ננסה לבאר את הרמז הפשוט שבדברים לפי הבנתנו.

בספר החינוך (מצוה שו) כתב: "משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל... והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה

בא המלבי"ם, ומבאר מדוע לא זכה דוד המלך לבנות את בית המקדש, ורק שלמה בנו זכה לכך:

כותב המלבי"ם (מ"א ה, יז) - כי באשר עיקר המצוה הזאת אינה הבנין עצמו, רק אם יבנו הבית יהיה לשם ה' בלבד, מבלי שום פניה חיצונית שיכוונו להשיג על ידו איזה כבוד או תועלת לעצמם, וכמו שדייק פה שמ"ש ג' פעמים 'לשם ה' אלקיו', 'לשם ה' אלקיו', 'לשמי', וידוע שקשה מאד על טבע האדם לעשות דבר שמצדו ממנו ריוח גדול ותועלת, ולא יפנה כלל להנאת עצמו רק יעשהו לשם ה', וכבר הובטח דוד ע"י נתן שע"י בנין הבית ימצאו מנוחה מן האויבים, כמ"ש בברכות {דף ז:}: **כל הקובע מקום לתפלתו אויביו נופלים תחתיו, שנאמר (ש"ב ז, י) ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתי ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו בני עולה לענותו כאשר בראשונה. ע"כ. שהבטיח לו שאחרי שיבנה הבית ימצאו מנוחה מאויביהם, וא"כ היה נמנע שיבנה דוד הבית בכוונה נקיה לשם ה' בלבד, באשר היה מצדו ג"כ התועלת שימצא ממנו לנוח מאויביו סביב שתו עליו כל היום. רק שלמה, שבלא זה היה שלום בימיו, והובטח ע"י נתן שיהיה איש מנוחה, היה נקל לו לבנות הבית בכוונה שלמה מיוחדת לשם ה' מבלי שום פניה חיצונית, וז"ש "אתה ידעת את דוד אבי כי לא יכל לבנות בית לשם ה' אלקיו", ר"ל שלא היה יכול לבנותו בכוונה לשם ה' בלבד מבלי פניה חיצונית, מפני המלחמות אשר סבבוהו, והיה עולה בלבו בהכרח ג"כ תועלת עצמו, שבונה הבית מפני המלחמה, למצוא מנוחה מאויביו.**

אם ככה, נוכל כעת להבין:

"אמר רבי אבדימי ברבי יוסף, מה ראה הכתוב ליתנם באמצע הרגלים, פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וחג מכתא, ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי, מעלין עליו כאילו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו"

נשאלת השאלה - למה?

כי המקיים מצות 'לקט שכחה ופאה' - מקיים מצוה נקיה; אין לו מזה שום טובת הנאה!

לכן, אומר לנו רבי אבדימי ברבי יוסף, שהמצוה הזאת נכנסה דוקא באמצע - בין שבועות לראש השנה - למה? כי לעתיד לבוא שיגיע המשיח, נקבל בחזרה שני רגלים חדשים - י"ז בתמוז ותשעה באב!

בזכות מה נקבל אותם??? בזכות שנעשה מצוות נקיות לשם שמים, כמו מצוות 'לקט שכחה ופאה'!

אומר המגלה עמוקות - אומר לנו הקב"ה: בשבת פרשת אמור, כאשר תעלה לתורה ב'פרשת המועדים' ותגיע למצות 'לקט שכחה ופאה' - תזכור היטב, שגם אני קיימתי ב'שדה שלי' מצות פאה - הוא הכותל המערבי! - ואז תכוון "כן ה' אלקינו ואלקיו אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום" - אותם מועדים, שלעתיד לבוא, יהיו ב"ז בתמוז ותשעה באב!

(הגר"ב רוזנבלום)

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כב, לב)

כתב בספר 'מקדשי השם' שכתב הוויצנער רב שהיה שם במחנות השמד, ובזה נבין איך כל אלו המחנות הם קדושים אמיתיים.

הוא מתאר שם מה שהיה שם בראש השנה האחרון שלהם, בערב ראש השנה קיבצו את כל הנערים פחות מגיל שמונה עשרה למקום אחד, והגוי הרשע מנגלה ימ"ש תקע יתד ומקל באדמה, והיה המקל כצורת אות ד', ובאו כל הנערים מתחת לזה המקל, וכל מי שלא הגיע בגבהו לראש המקל, שלח אותו הרשע לצד השני, וסגרו אותם במקום מיוחד, וידעו כולם שהם הולכים לשריפה רח"ל. והיו בחורים שניסו להתרומם להגיע בראשם אל המקל, והרשע המרושע הרג אותם שם במקום, ימ"ש וזכרו.

לאחר שעשה הרשע את הסלקציה הנ"ל, אסף אלף שש מאות ילדים במקום המיוחד, וההורים שלהם הסתובבו בפחד גדול, וניסו לעשות השתדלות איך להציל את בניהם, והמקום היה מסובב עם קאפו ושומרים, וידעו שאם הם מוציאים אחד מהם, צריך להחזיר בחור אחר, כי המספרים היו צריכים להתאים כפי סדרם של הדייטשן ימ"ש, ומעט מהם נתנו להם שוחד להציל את בניהם והחליפו אחר במקומם.

מספר הוויצנער רב, בראש השנה בבוקר, ניגש אלי יהודי תמים, עשיר, אויבערלענדער, ושאל אותי כדברים האלה, יש לי בן יחיד שהוא סגור במקום המיוחד של הנידונים לשריפה, ויש תחת ידי הון רב לתת שוחד ולהציל את בני משם, אך בטוח אני, שאז יכניסו בחור אחר במקומו. אנא ממכם, תפסקו לי הלכה למעשה האם מותר אני להציל את בני באופן כזה, מה שיאמר הרב, אעשה.

ענית לי ברעדה, איך אפסוק בדיני נפשות, אין כאן סנהדרין, איני יכול לפסוק לך. כי אם היו הרשעים מוציאים את בנך ואח"כ מכניסים אחר, היה

בסיני ויקימיה... שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבודת... ומפני כן, כי היא כל עיקרון של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, 'כעבד ישאף צל' (איוב ז, ב) וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן... עכ"ל.

והקושיא מפורסמת, הרי כשסופרים לקראת דבר שמצפים לו סופרים את הימים שנותרו ולא את הימים שכבר חלפו עברו. ולמשל, ילד לפני בר מצוה יספור וימנה: כך וכך ימים נותרו לי עד לבר מצוה. כך גם לפי דברי החינוך, לכאורה היו צריכים להתחיל במנין ארבעים ותשע יום כנגד ארבעים ותשעת הימים שנותרו עד קבלת התורה, ואחר כך ארבעים ושמונה, וכך הלאה!

כדי ליישב קושיא זו נקדים דברים שכתב מרן רבי אהרן קוטלר זצ"ל במאמרו המפורסם בענין לימוד החומש, והדברים הם לאמיתה של תורה. התורה מספרת לנו שיעקב היה צריך לחכות שבע שנים כדי לשאת את רחל, ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה" (בראשית כט, כ). ולכאורה קשה, הרי אנחנו יודעים שהטבע בדיוק הפוך, ככל שאדם יותר מחכה ורוצה בדבר, כך הימים שחולפים עד להשגתו נראים יותר ארוכים, יום לשנה יחשב. אלא בהכרח שמבואר כאן שיעקב אבינו קידש וטיהר את עצמו והכין עצמו לקראת הבנין של עם ישראל. ע"כ תורף דברי מרן הגר"א קוטלר זצ"ל.

וביאר דבריו כך הוא: משל לאדם שנוקק נואשות למליון דולר. אם יאמרו לו שבעוד מאה יום הוא יקבל מליון דולר הרי יהיה מאושר, אולם כל יום של המתנה יראה לו כנצח, שכן הימים נראים לו כמפרידים ומרחיקים אותו מהממון הנכסף. לא כן אם נוקק אדם למליון דולר, ויציעו לו עבודה, שמדי יום ישתכר באותה עבודה עשרת אלפים דולר, כך שבסוף תקופה של מאה ימים יהיה בידו סכום של מליון דולר - אצל אדם זה הימים יחלפו במהירות.

ומה ההבדל? כי כשאדם צריך מליון דולר ואומרים לו להמתין מאה יום, מאה ימים אלו הם ימי המתנה בעלמא, ימים ריקים בלי תוכן, ואם כן הימים האלו רק חוצצים בינו לבין הכסף. אבל אם מאה הימים האלו אינם ימי המתנה אלא אופן איך להרויח ולהשיג את הכסף, אז הימים אינם ריקים וחוצצים, אלא להיפך, כל יום הוא יום של בנין והתקדמות לקראת המטרה הנכספת, ובאופן כזה מאה הימים עוברים מהר מאוד, וכל יום של מאה הימים הוא יום של אושר, כי אם ידלג יום אחד הוא לא ישיג את מטרתו - את מלא הסכום.

כך היה עם יעקב אבינו. במשך שבע שנות המתנה יעקב אבינו בנה את עצמו, ולכן כל יום שעבר היה בשבילו יום של אושר, כי היום הזה עבר עליו בהכנה לקראת בנין בית ישראל, ממילא "ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה". כי "אהבה" זו עניינה, רצונו הקדוש והטהור של יעקב אבינו לאותו יחוד קודש בריך הוא ושכינתיה שיבוא מתוך נישואיו עם רחל, וכל יום שעבר היה תוספת נדבך בבנין זה. לכן שבע שנות עבודתו היו בעיניו כימים אחדים.

זהו גם ענין ספירת העומר. אילו היו ממתנים לקבלת התורה והיו סתם חמשים יום באמצע, ודאי שהיו מוניים את הימים שנותרו, כי היו מחכים שכבר יחלפו ויעברו ימים אלו המעכבים את קבלת התורה. אבל באמת, ימים אלו הם הרי ימי הכנה ובנין לקראת קבלת התורה. אחרי יום אחד של בנין נעשים ראויים יותר לקבלת התורה, ואחרי יומיים ראויים יותר, אחרי שלשה עוד יותר, וכך הלאה והלאה, עד שבמלאות ארבעים ותשעה ימים נעשים ראויים לחלוטין לקבלת התורה. זהו, אפוא, הרמז הפשוט במצוות ספירת העומר: אנחנו סופרים ארבעים ותשעה ימי בנין לקראת מתן תורה.

עד כאן ביארנו את הטעם והרמז למצות הספירה, דהיינו שהימים הם ימי בנין לקראת קבלת התורה.

אולם עדיין נותר לבאר את מה צריך לספור. האם לספור ימים של בנין של מידות טובות? שמא של התמדה? או תפילה - שמשך ארבעים ותשעה יום נתעלה במעלות התפילה? [ובשם הסבא מקלם זצ"ל מובא שהימים שסופרים הם כנגד המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם. בימים אלו צריך לבנות את קנייני התורה]. ובאמת זו הערה גדולה מדוע לא כתוב מפורש מה הוא תוכן ימי הספירה.

ונראה לומר בזה בהקדם דברי המשנה (עוקצין סוף פ"ג): "עתידי הקב"ה להנחיל לכל צדיק ש"י עולמות, שנאמר 'להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא'. "יש" בגימטריא ש"י, ואם כן הקב"ה ינחיל לאוהביו ש"י עולמות. ויש לדקדק, הרי בפסוק כתוב "להנחיל אוהבי יש", אבל לא כתוב את מה הקב"ה ינחיל, ומנין ידעו חז"ל לקבוע שהכוונה היא לעולמות? אולי הכוונה היא לש"י אוצרות של כסף, או של זהב, או של נהרות אפרסמון? מנין ידעו חז"ל שהקב"ה ינחיל לצדיקים עולמות דוקא?

ונראה, שבכל מקום הרגילות היא לדבר כפי המטבע שהוא עובר לסוחר באותו המקום. למשל: כשאדם נכנס לחנות באמריקה ואומרים לו שחפץ

ושור ושה שרוע וקלוט, נדבה תעשה אותו ולנדר לא ירצה'

ראיתי מוסר השכל בספר משחת שמן להג"מ רבי חיים שאול קאפמאן מגייטסעד זצ"ל, בפרשת אמור כתוב לגבי מומים שבקרבנות 'ושור ושה שרוע וקלוט, נדבה תעשה אותו ולנדר לא ירצה', בהמה שאינה תמימה, שרוע היינו שאבר אחד גדול מחבירו, שלא כסדר הרגיל, וקלוט הוא מום בפרסת הרגליים שהיא סגורה ולא סדוקה, הגם שהיא טהורה לאכילה כיוון שנולדה מטהור, אך לנדר לא יירצה. ופרש"י 'נדבה תעשה אותו לבדק הבית, ולמזבח לא ירצה'. והוא מדברי הגמ' במס' תמורה ובתו"כ.

והקשה רמב"ן והרי שייך נדר ונדבה לגבי מזבח ונדר ונדבה לגבי בדק הבית, נדר הוא כשאומר 'הרי עלי', נדבה הוא כשאומר 'הרי זו', ושני האופנים שייכים הן לגבי מזבח והן לגבי בדק הבית, וא"כ מה זאת שנקט הכתוב לקרוא למזבח בלשון נדר ולבדק הבית בלשון נדבה, כששניהם שייכים הן במזבח והן בבדק הבית?

ותירץ הרמב"ן שזאת בעבור שרוב נדבות הם לבדק הבית, שהרי בנדבת המשכן שהיה לבדק הבית לא הוזכר לשון נדר, אלא 'כל נדיב לבו יביאה', וכ"כ לגבי בנין בית הראשון, שאמר דוד המלך 'אני ביושר לבבי התנדבתי', וכן בבית שני בספר עזרא פ"א פסוק ד' 'הנדבה לבית האלקים', 'כל כסף אשר יעלה על לב איש להביא בית השם', כל אלו הם לשונות של נדבה. כי המנהג הנותנים לבדק הבית כי בנדבה יביאו. ולפיכך כל מקום שזכיר נדבה סתם, הוא לבדק הבית.

משא"כ בקדשי מזבח מצאנו שהזכרו בפסוקים בלשון נדר ולא נדבה, כמו 'נדרי להשם אשלם... לך אזבח זבח תודה', הרי שבקרבן תודה קרא לו לשון נדר ולא נדבה. וזאת כי הנותנים למזבח דרכם להביא בנדריים, שאומרים 'אם יצליחני אלקים אבוא לפניו בעולות'. וכ"כ 'עלי אלקים נדריך אשלם תודות לך', 'אבוא ביתך בעולות אשלם לך נדרי', הרי שבכל מקום שזכיר קרבנות למזבח אמר לשון נדר ולא לשון נדבה.

ועדיין צריכין אנו למודעי מדוע באמת כתוב בפסוקים לשון נדר במזבח ולשון נדבה לבדק הבית? וביאר רבי חיים שאול דבר נפלא, כי החילוק בין נדר לנדבה שהנודב תופס בהמה העומדת לפניו ואומר הרי זו, לעומת הנדר שמקבל אחריות עליו להביא הדבר לה'. והנה כשאדם רוצה לתת בהמה למזבח, אילו היתה עומדת בהמה כנגדו ואומר 'הרי זו', הרי מצוי מאד שהיא בעלת מום, ונמצא שלא קיים מצותו, וכנודע מש"כ בשו"ע הרב ששלושים יום קודם חג שואלים ודורשים בהלכות החג, בעיקר היו לומדים הכל הלכות מומין לבדוק ולחפש ולמצוא בהמה תמה לקרבן.

ולכן כשעלה על לבו להביא קרבן למזבח ה', אינו אומר על בהמה שלפניו 'הרי זו', שאילו לא תהיה תמה, נמצא שלא הביא קרבן להש"י, לכן דרך הנודר קרבן לומר 'הרי עלי', כי הנודר אינו מקדיש את בהמה שלפניו, אלא מקבל אחריות להביא בהמה תמה למזבח. משא"כ לבדק הבית לא שייך לומר 'הרי עלי' אלא 'הרי זו', כי אין זה כבוד לומר 'הרי עלי' על בעל מום שרוע וקלוט, אלא 'הרי זו', ואיך שתהיה, יתן אותה לבדק הבית.

יש לו זמן לכתוב חדושי תורה מסודרים. מה עשה, לקח קולמוס וכתב כמה שורות בקצרה, 'ערבובי דברים', איני יודע אם היה בדעתו חלום שעוד יבא זמן ויסדר הכל ויתבסם באריכות. אפילו אם כן, הרי הקב"ה נתן לנו ספריו הקדושים באופן כזה. לא נאמר שהם כשרים רק לבדק הבית, שהרי בני ישראל נתעלים לעבודת ה' כעבודת המזבח מתוך דבריו הללו. אלא שיש לנו ללמוד ממהלך מחשבתו, שיש לתפוס במהירות מה שיכולים, ולא לחכות לדברים שלמים.

מחכה בתור? תתפוס חצי משנה, חצי פרק תהלים, לנדבה תעשה אותו, אף שאינו שלם. אדם נמצא באיזה מקום ויש שם רק משניות של אשכול עם ביאור רע"ב ועיקר תוס' יו"ט, והוא רוצה ללמוד בעיון עם הר"ש והרא"ש ורע"ק"א, אין הכי נמי, לנדר לא ירצה, השאיפה צריכה להיות בהרחבה, בהרחבה גדולה לפי כשרונו, אך נדבה תעשה אותו, כל אשר תמצא לעשות בכחך בזה הרגע, עשה. אדם יושב בתור חצי שעה אצל רופא, יש שם משניות קטן עם ביאור קהתי רח"ל, ויש לו כל מיני ערבובי דברים בראש, האם זה נקרא ללמוד? אין הכי נמי שלנדר לא ירצה, אך לנדבה כשר אפילו שור ושה שרוע וקלוט, ודי"ל.

ואין עסקינו לדבר ממומי אחרים, העיקר לבדוק המומים של נפשנו, גם כשמוצאים שאנו שרועים וקלוטים, הלב קלוט ואטום, ואבר אחד גדול מחבירו בגאווה סרוחה, ואחד אבר קטן מחבירו בשפלות יתרה וענוה פסולה, כיון שאיני יכול לעשות רצון ה' בלב שלם וטהור, אעשה מה שאני יכול עם לב מעורבב קרוע ושרוט.

וכן בכל דבר ודבר, לדוגמא בחינוך הבנים, בוודאי היה מן הנכון להקדיש בכל יום זמן איכות לדבר עם הילדים להשפיע עליהם אהבה ואמונה, אך מי שיחכה למצוא זמן נכון לזה, ורק אז יחנך את הבנים, לפתע כבר פרחו הילדים מן הקן וכבר בנו בתים והם כבר גם עסוקים ואין להם זמן לחנך את הנכדים. וזאת משום שהמתין לזמן מיושב לחנך את הבנים.

מה שכן צריך לעשות זה כמו השפת אמת 'אכתוב בקיצור', בין תנור וכיריים לומר מלה טובה לילד זה, ובין פקודה לפעולה לחזקו ולעודדו ולשבחו, ולומר לו בפה מלא וקצר 'איזה אידיש נחת יש לי ממך'. אם אין לי זמן לסדנאות חינוך בת 88 מפגשים, 'אחנך בקיצור'. 'נדבה תעשה אותו'. לא שזוהי הדרך, כי לנדר לא ירצה, בוודאי צריך לכסוף לשלימות, אך בינתיים אעשה מה שאני יכול לעשות.

וכן בקדושה ובלימוד התורה ובכל ענין בעבודת ה', כל מה שאינך יכול לעשות בשלימות, אל תתייאש לומר שאיני שייך כלל לקדושה ולתורה, אלא תתפוס מה שאתה כן יכול. אם יראה אדם בספה"ק אור המאיר מה שאדם היה צריך באמת לעשות בעבודת ה' בלב טהור, ימצא שכל עבודתו מלאים מומים קשים מאד, וכמו שנתבאר לעיל 'הוי מחשב הפסד מצוה', שצריך לחשוב החסרונות שהיה בכל מצוה שעשה, הרי ממוחשבות כאלה יכולים בני דורינו להתייאש ולהרפות לגמרי ח"ו.

הקב"ה 'קונה הכל', גם מצוות שאינם שלמים, אלא למחצה שליש ולרביעי לזאת עלינו לזכור היטב 'לנדבה תעשה אותו', אם לא אוכל לעלות עד עולם האצילות ממש, אשמח עם התפילה שעולה לאצילות דעשיה. אם רבה"ק מוכיחים אותנו שאם היה פניה אחת, הכל נדחה לחוץ, אמתיים דבריהם כלפי קרבן למזבח, אך לנדבה לבדק הבית, מקבלים גם בעלי מומים בשמחה ואהבה. אחנו יהודים של בדק הבית, גם זה מצוה דאורייתא. וגם זה עולה לרצון ולנחת רוח לפני ה', לנדר לא ירצה, לא שאנו מקבלים על עצמנו להיות כך תמיד, אך לנדבה תעשה אותו. אולי טוב לחזור על זה בכל יום בחשבון הנפש שלפני התפילה 'ושור ושה שרוע וקלוט - נדבה תעשה אותו'.

אמרו בשם אחד מחסידיו ירושלים ת"ו זצ"ל, שאחד מהשבחים של הקב"ה שהוא 'קונה הכל', כביכול כל מה שתתן לו בעבודת ה', הוא קונה בשמחה, ויש לו נחת רוח ממך, גם כשאינך לך יהלומים אמיתיים, יקנה ממך קריסטלים פשוטים, ובימינו אולי אפילו פלסטיקים מזויפים. נדבה תעשה אותו.

(הגרמ"י רייזמן יום ו' אמור תשע"ט)

ונמצא שמה שאדם מקבל על עצמו להביא אחר כך להשי"ת, קבלתו להביא דבר שלם ותם בלי שום חסרון, ומה שאדם נותן עכשיו ממה שלפניו, מתנדב אפילו בעל מום, העיקר לתת משהו להשי"ת. יהיה מה שיהיה.

ומכאן נלמד יסוד גדול בעבודת ה', כשאדם רוצה לעשות נחת רוח להשי"ת בתכלית השלימות, ויושב ומצפה מתי יבא היום הגדול שלא יהיה עליו שום טרחה וטרדה, כבר אמר הרה"ק מקאצק 'שמא לא תיפנה', אולי הקב"ה רוצה ממך עבודה של 'לא תיפנה', כמו שאתה עכשיו, כך תעבוד את השי"ת, אפילו אם אין זה בשלימות.

אך זה שייך רק בבחי' נדבה 'הרי זו', משא"כ בבחי' נדר, שאדם מקבל על עצמו לעבוד את השי"ת, שם צריך שתהיה מחשבתו ורצונו וחשקו להיות בתכלית השלימות כרצונו ית', ולמעשה מה שקורה בשטח, תנדב מה שאתה יכול, שלם או בעל מום, יהיה מה שיהיה, תתפוס מה שאתה יכול לעשות תנועה אחת להשי"ת.

ולכן לגבי נדר מדובר מבהמה תמה, שתהא קרבן למזבח ה', ולגבי נדבה מדובר לבדק הבית אפילו בעל מום. מי שאומר 'הרי עלי להביא שרוע וקלוט', אינו מן הישוב. כי רצונותיו של אדם צריכים להיות לכתחילה בהשתוקקות נמרץ לזכות לקיים רצונו ית' בתכלית השלימות. זהו בבחינת נדר.

ובזה מיושב שגם שהן במזבח והן בבדק הבית שייך לשון נדר ולשון נדבה, אמרה תורה, שאם עומדת בהמה בעלת מום לפניך שפסולה למזבח, תנדבנה לבדק הבית. ואל תאמר שכיון שאינה כשרה למזבח, ממיילא לא תתננה כלל. אלא תעשה נחת רוח פשוט שאתה כן יכול לעשות אפילו במצב כזה, אם לא תם למזבח, שיהיה בעל מום לבדק הבית.

וכן בעבודת התפילה, כשנראית לפניך כבעלת מום, במחשבות פסולות ומבולגנות, אל תשליך את התפילה לאשפה וחסל, חס ושלום, אלא תאמר, שהגם שאינה תפילה תמימה לעלות כקרבן שלם לפניו ית', לכל הפחות אתנדב כמה מלים בכונת הלב, נדבה תעשה אותו ולנדר לא ירצה. הן אמת שלא תסתפק במועט לומר שכך יהיו תפילותיך לעולם, חס ושלום, כי לנדר לא ירצה, אך נדבה תעשה אותו עכשיו בתפילה זו.

וענין זה הוא יסוד גדול בכמה דרכים, כשאדם עושה חשבון נפשו ורואה שהמצב נורא ואיום, מלא מומים מכף רגל ועד ראשו, וכמ"ש בבאר היטב 'כל אשר יהיה בו מום לא יקרב', לא יקרב לתורה ותפילה, והאריז"ל גילה שכל חטא עושה מום ופגם בנפש האדם, אל יאמר אדם שמשום כן לא יתפלל כלל ח"ו, כי אם אינו כשר למזבח, לכל הפחות יתננה לבדק הבית. כמבואר בתוס' אחרון דמסכת מנחות 'ואישי ישראל ותפילתם', שהתפילה כקרבן הנפש לפני ה', 'תמיד כיון שרואה את עצמו כבעל מום, אומר לו הקב"ה, 'נדבה תעשה אותו', 'נדר כל מה שאתה יכול להביא, אך 'לנדר לא ירצה', אל תחשוב שכך תנהג כל ימי חיך, אבל עכשיו תוכל לנדב מה שאתה יכול לבדק הבית, שגם זה עולה לגבוה.

מסופקני אם מותר לצרף לזה ענין נוסף, ואם שגיתי ה' הטוב יכפר בעדי, פעם אחת נפגש השפת אמת עם אחד ממקורביו שהיה גברא רבא ומתמיד עצום בתוה"ק, ושאל אותו השפת אמת 'האם אתה כותב חידושי תורה', אמר לו הלמדן שאין לו זמן לכתוב מערכות וחידושי תורה, אמר לו השפ"א 'אז כותבים בקיצור... 'איך שרייב אויך בקיצור'.

והנה השפת אמת עצמו זכה לכתוב ספריו הק' המאירים כשמש בצהריים, ומאירים עיני ישראל מבקשי השם, והוא אינו מתבייש לכתוב כ"פ 'אכתוב בקצרה... ערבובי דברים... והיתר נשכח ממני'. אנשים מסודרים מדי, לא יכתבו חידושי תורה, בפרט בספר שעתידים להדפיסו לכל ישראל, רק אם יהיו לו כמה שעות לכתוב בישוב הדעת, כשהכל יהיה פרפקט ומסודר להפליא, וזה גורם שלפתע מכריזים על ההלויה שלו, ולא כתב שום דבר ממה שנתחדש ונתברר אצלו בעבודת ה', וזאת משום הרצון שלו שהכל יהיה מסודר ומושלם להפליא. וזאת משום שעבודתו רק מה שיהיה בבחינת נדר שלם ולא נדבה.

אילו היה רבינו השפת אמת מתעכב מלכתוב דבה"ק רק כשהיה זמנו פנוי לכתוב מסודר, לא היה לנו היום ספרי השפת אמת בעולם, והעולם היה חסר אורה ושמחה ודרכי עבודת ה' לכל ישראל, שהרי היה רבי גדול לחסידים רבים, המונים המונים באו לשפוך לבם, היה יושב ושומע צרות ישראל, איך

בדרך הדרוש

וצריך לומר עפ"י תוס' פסחים (ק"ב ע"ב ד"ה רב) אמאי ביו"ט לא תיקנו בשמים, ואם נאמר דביו"ט ליכא נשמה יתירה א"כ אם יום ראשון הוא יו"ט ליתקנו בשמים במוצאי שבת שהוא יו"ט. ותירץ הרמב"ן בדאמת גם ביו"ט איכא נשמה יתירה, רק במוצאי שבת אמרינן כיון ששבת וי אבדה נפש [ביצה ט"ז], אבל במוצאי יו"ט אין נאבד הנפש ונשאר אצלו, דקדושה שה' נותן על זמן ככלות הזמן נאבד הקדושה, אבל קדושה שישיראל בעצמם נוטלין נשאר אצלם ושבת קביעא וקיימא, משא"כ יו"ט בית דין מקדשים ולכן נשאר, ואתי שפיר במוצאי יו"ט לא תיקנו בשמים שאין הנפש נאבד, ובמוצאי שבת שהוא יו"ט ג"כ לא תיקנו בשמים כיון דגם

דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: (ב, ב) ראיתי דבר נפלא מהגאון הקדוש מסוכוטשוב ז"ל האבני נור, בהא דיומא (כ"ח). קיים אברהם אבינו אפילו עירובי תבשילין, והקשו בתוספות ישנים [ד"ה אפילו] למה נקט האי אמאי קילא טפי מכולהו, דהא דצריך עירובי תבשילין משום דאין יו"ט מכין לשבת דכרבה קיימא לן בפסחים (מ"ו), וקשה למה אין יו"ט מכין לשבת הא יו"ט קדושה קלה דמותר מלאכה אוכל נפש ושבת חמורה, ולמה לא יהיה מותר להכין מקדושה קלה לחמורה:

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים פניני אמן ותפלה בפרשה

משא כבוד של ברכת מועדיך

"והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם" (כב טו)
"והשיאו אותם" - את עצמם; טענו עוון באכלם את קדשיהם" (רש"י).

על פי דברי רש"י שלשון: "והשיאו" משמעותה הטענה ונשיאה, באר רבי יחיאל מיכל פיינשטיין את נסח בקשתנו בתפלת מוסף של שלשת הרגלים: "והשיאו ה' אלקינו את ברכת מועדיך לחיים ולשלום..." - רבוננו של עולם; זכנו שישפיע עלינו שפע רב מברכת המועדים, עד שנהיה טעונים ועמוסים במשא של ברכת מועדיך.

ש"ר התורה עמ' שנו

תשובה קודמת לתפלה

"ואיש כי יקריב זבח שלמים לה'... תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו" (כב כא)

דרש רבי הלל מקולומיאי: הרוצה שיקרבנו "יהיה לרצון", עליו לשוב בתשובה לפני ההקדשה עד ש: "כל מום לא יהיה בו" - במקריב. ויש ללמד מכאן אף למינו, כי חובה על המתפלל לשוב בתשובה קודם תפלתו, שהלא: "תפלות כנגד תמידיו תתקנום" (ברכות כו ב).

מקרי ירושלמי פ"ר אהרי

סגלתו של תפלות השבת

"שור או כשב או עז... ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה לה" (כב כז)

"אמר הקדוש ברוך הוא: לא תביאו לפני קרבן עד שתעברו עליו שבת" (ויקרא כז י).

על פי דברי מדרש ישב השבולי הלקט' תמיהה על נסח תפלת מוסף של שבת: "תפנת שבת רצית קרבנותיה"; וכי רק בקרבנות השבת חפץ הקדוש ברוך הוא? אלא שהפנה היא לכלל הקרבנות, מפני שאין הקרבן עולה לרצון עד שתעברו עליו שבת. לפיכך אומרים "רצית קרבנותיה", כמבאר בפסוק שלפנינו, שלאחר השבת: "ירצה לקרבן".

הוסיף ואמר האדמו"ר רבי משה יחיאל מאז'רוב:

לאור זאת ניתן אף לפרש כי פרוש "רצית קרבנותיה" הוא על קרבנות השבת. שכן אם השבת מסייעת לקרבן שאינו קרב בה עצמה להתקבל לרצון, על אחת כמה

תשעים אמנים כנגד תשעים מומים

"כל איש אשר בו מום מזרע אהרן הפהו לא יגש להקריב את אשי ה' מום בו את להם אלקיו לא יגש להקריב" (כא כא)

הרמב"ם (ביאת מקדש ח נ א) מונה תשעים מומים הפוסלים את הפהו הלוקה בהם מלשירת בבית המקדש.

רבה של רמת אלקנו רבי יצחק זילברשטיין שליט"א מוסיף ואומר: בעל ה'דורות' (הלכות ברכות טז) כתב שתקנת מאה ברכות נוסדה כדי להציל את ישראל ממצאת הקללות המזכרות בתורה. על פי דבריו אפשר לומר שטעם התקנה לענות תשעים אמנים ביום, נועדה כדי להצילנו מתשעים המומים הפוסלים בפהנים.

דורשי רשומות הוסיפו רמז לכך: 'המום' בגימטריה א'מן - תשעים ואחת.

קצת שו"ת המדפיס בסוף ספר 'עלינו לשבח' ח"ג, תשובה עת: 'מאורות הדף הימני' כוללות מג א

תקנת עגית תשעים אמנים ביום הובאה בזהר הק' (תיקון ח קלג א). הרמ"ע מפאנו נטאל: האם קיום התקנה מתקיים דוקא באמנים שעונים על ברכות או שנתן לצרף למינו התשעים גם אמנים שעונים על קדיש? והשיב: בזהר הק' (ראש שם) מובא שהמקסה היומית לדברים שבקדשה מרמזת במלה 'צדיק' - צ' אמנים, ד' קדשות, ו' קדישים, ק' ברכות. מכך שהקדישים נמנו בפני עצמם, משמע שיש למנות תשעים אמנים דוקא על ברכות.

לשואל שהתקשה כיצד ניתן לצבר תשעים אמנים על ברכות מידי יום, הציע הרמ"ע שכל אדם יברך ברכות השחר באזני וזלתו, וכאשר ישמע אדם מכמה אנשים ברכות השחר יגיע בכך למכסת תשעים אמנים שיקבעו חכמים.

יש לצון שמנהג אמירת ברכות השחר בחברותא מובא בשולחן ערוך (או"ח ו ד). ובאר שם ה"מגן אברהם" (ט) שמנהג זה תקון כדי לצבר תשעים אמנים על ברכות דוקא, כפי שפסק הרמ"ע מפאנו.

שו"ת הרמ"ע מפאנו סימן קט;

זכמה שהיא מסייעת לקרבן הקרב בה עצמה. "כי יומא קא גרים להוסיף בה קדשה מיוחדת מקדשת השבת". ויש ללמד מכך אף על 'תפלות השבת' שנתקנו במקום הקרבנות, שיש להן סגולה להתקבל לרצון יותר מתפלות ימי החל.

שבולי הלקט' סי פב; 'אש דת' ח"ח עמ' של

הרצון והתשובה הם שגורמים לנחת רוח

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחהו" (כב טט)
"לא לרצוני אתם זבחים אלא לרצונכם אתם זבחים, שגאמר: 'לרצונכם תזבחהו'" (מנחות קי א).

את דברי הגמרא פרש רבי יצחק כהנו מלגליו:

נחת הרוח שיש לקדוש ברוך הוא אינה מעצם הקרבן [וכפי שכתב הרמב"ם (מורה נבוכים ג לו) כי הקרבנות נועדו כדי להרחיקנו מעבודה זרה, לפי שבאותם ימים רוח המנהג להקריב לעבודה זרה], כי אם מהרצון והחשק שבהם מקריב האדם את קרבנו, וכפי שמדגישה התורה: "לרצונכם תזבחהו".

כך גם בתפלה הבאה במקום הקרבנות; יש לקדוש ברוך הוא נחת רוח מרצוננו והשוקתנו להתפלל ולא מהתפלה עצמה. על כך אף רמזו חכמים באומרים (בבא בת יח): "אל תעש תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום".

יצחק הצדיק' אות מב

הפורש מן הצבור - מחלל שם שמיים

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני ה' מקדשכם" (כב לב)

דרש ה'חתם סופר:

גם כאשר יש עשרה מתפללים בבית הכנסת, ומצות: "ונקדשתי בתוך בני ישראל" מתקיימת בלעדך, אל לך לפטר עצמך מלהתפלל במינו בתואנה כי שם ה' יתקדש אף אם תתפלל ביחידות. לפי שמצות 'ונקדשתי' אינה צריך שמיים, אלא נועדה למענו כדי שמיים בנו: 'אני ה' מקדשכם'. הנמינע מתפלה בצבור כביכול מראה בכך שאין לו חפץ בקדשה זו, ונמצא שהוא עובר על: "ולא תחללו את שם קדשי".

ידרשות חתם סופר ח"ב רסח ב

הוא ימליץ טוב בעדינו, אדונינו בר יוחאי

עיני כל ישראל נשואות בימים אלו אל אתרא קדישא מירון, העומד סגור ושומם בשל המצב. לב כל יהודי מיחל בתקוה; הניזפה לפקד את היכלא דרשב"י ביומא דהולולא קדישא. ל"ג בעמר!?! לפי הנתונים העכשוויים, העלייה למירון אינה בהשג ידנו... ומי ימליץ טוב בעדינו!?!

נקבל על עצמנו להקפיד בראוי על עגית אמן - מצוה שעל יקרתה עורר רשב"י בעל ההולולא בזהר הקדוש בהרחבה כמה וכמה פעמים, ולבטח נזכה שהוא ימליץ טוב בעדינו ובעד כלל ישראל. ובמלחמת אש דת השערה יפטרנו מענשה של המגפה אשר פלנו מיחלים שייסירנה ה' מעלינו ומעל כל בית ישראל.

להלן לקט מדברי רשב"י בזהר על פחה הרב של עגית אמן:

- בוכות עגית אמן בכונה נפתחים שצרי ברכה ומשפע רב טוב בכל העולמות (נילף רפה ב).
- העונה אמן בכונה זוכה שתתקבל תפלתו וישפע מצרותיו (שם).
- ברכות עגית אמן היא ברכה משלמת, ועל המברך ברכה כזו מכריזים ששלח דורון משלם למלך העולם (עקב רעא א).
- העונה אמן בכונה עליו הכתוב אומר (שמואל א' ב ל): "כי מכבדי אכבד" (נילף רפה א).
- כל העונה אמן בכל כחו קורעים לו גזר דין של שבועים שנה (תקו"מ א).
- העונה אמן זוכה לשמירה מיוחדת, ככתוב (תהלים לא כד): "אמונים יצר ה" (נילף רפא א).

'בני אמונים' - עונים אמן כהלכה, בקול ובכונה.

ברכת המזון - בקשות 'הרחמן' (ב)

סיום ברכת המזון בפסוקי בטחון

לאחר שסימנו את ברכת המזון בברכת השלום - "עשה שלום במדומיו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן". כדברי חכמים (מס' דרך ארץ פרק שלום היד, ד"ה אבודרהם ע"י ש"ס): "גדול השלום משנים קדמוניות להוסיף ולומר סדרה בת שבעה פסוקים הכוללים בתוכם דברי מוסר הפתאים לשיעור זה (ראה מחזור ויטר' סי' פג, ש"ה' שער האותיות אות ק' - קדשת האכלה).

לאמירת פסוקים אלו קימת אף סבה הלכתית שאותה הביא בספר 'ברכת אליהו' למקבל הקדום רבי אליהו אב"ד אולינוב (מהר" וזנבאך תפ"ה דף נ"ו). סבת התקנה היא כדי לצאת ידי שיעור הפוסקים (ראה שיטת הבה"ג שהביא הטור סי' קצ) שאין לברך ברכה אחרונה על כוס הברכה בבאה אחר ברכת המזון, מפני שהיא נחשבת כמחמת הסעודה. לפיכך מפסיקים באמירת פסוקים אלו וטרם אמירתם מניחים את הכוס, ובאמצעות פסק זה ניתן לברך ברכה אחרונה על כוס הברכה לכולי עלמא (א"ר אה"ב בספר 'נהג פאון יוסף' ברכות ג' שכתב שפניחים את הכוס כבר אחר אל' יחסרנו).

שני הפסוקים הראשונים: "ראו את ה' קדשיו כי אין מחסור ליראיו; כפירים רשו ורעבו ודרשי ה' לא יחסרו כל טוב" הם מספר התהלים (ל' י"א) ותכנם מתאר את שבתה של מדת הבטחון - עד כמה טוב חילוקי בעל הבטחון, ולהפך, מה מר גורלו של הולשטיח בכחו ועצם ידו.

מפסוקים אלו ניתן ללמוד יסודות רבים וחשובים בקנין מדת הבטחון, אשר כבר אחזנו בה בסיום ברכת 'טוב והמטיב', בהצהירנו: "הוא הטוב הוא מטיב הוא יטיב לנו... הוא יגמלנו לעד". ואכן פרושים רבים נתנו להם באמצעות רבותינו, ולהלן גביא מקצתם.

קריאה מיחדת לקדושים

משמעותו הפשוטה של הכתוב היא: היו יראים את ה' קדושו [העוזבים את תאוות העולם], ואל תחששו שמא יחסר מלחמכם, כי הקדוש ברוך הוא בעצמו הוא ימציא לכם מזון כדי ספוקכם. וראו יקחו מוסר מפי שאפלו הכפירים - אריות ובני אדם הדומים להם, שהם גדולים ובטוחים בעצמם [מצודת דוד]. הבטוחים שמיצאו את מזונם בכחם וגבורתם, פעמים רבות הם רשים ורעבים ואינם מוצאים אכל, ולעמדת זאת אלו הדושים את ה' ובטוחים רק בו, לעולם אינם חסרים מטובה (ע"פ ד"ר תהלים ל' י"א).

הפסוק מתאר הגדל גדול שיש בין הצדיקים לבין הרשעים. הצדיקים יראים את ה' תמיד, הן בעת שחסר מלחמם חלילה והן בעת שלא חסר משלחמם כל טוב - תמיד עולה זכרון ה' וטובותיו על לבם. לעמדת זאת הרשעים נזכרים

בה' רק כאשר הם מגיעים למצב של עני ורעבון, ואלו עיודם שבעים נאמר עליהם: "וישמן ישרון ויבעט" (דברים לב טו).

זהו טיבם הכתוב: "ראו את ה' קדשיו, כי אף כאשר אין מחסור ליראיו", שלא כ'כפירים' - הרשעים, שרק כאשר רשו ורעבו" אזי הם יראים את ה' (הגש"פ 'לקוטי שמיעוני').

אזהרה מיחדת לקדושו

לכאורה יש להבין: אם הפסוק מדבר לקדושו, מפני מה יש להזהירם: "ראו את ה'", וכי יתכן שקדושים לא יראו את ה'?

רבי שמואל אהרנפלד, רבה של מטרסדורף ונכד ה'תתס סופר', באר: קנינים בני אדם המקדשים עצמם מן המותרות ומסתפקים בלחם צר ומים לחץ כדי לסגף את גופם, והם הנקראים 'קדושו'. אלא שאף על פי שהם מתמידים בקצת זמן רב, עדין הם חשים פל בעת במחסור, והתקדשותם עולה להם בקשי. על פן הכתוב מזייר: "ראו את ה' קדושו" - אל תקדשו עצמכם מבלי שתקדימו לך יראת שמים, שרק אם תקדימו לקנות את מדת יראת שמים - יראת הרוממות שמיביאה לידי אהבת ה', אזי באמת תחוו "כי אין מחסור ליראיו" (חתם סופר' מקנה וקנינים, פתיחה ע"י מהר"ם).

עוד בארו שפסוק זה פונה לכלל ישראל כולו ומנהיג בתאר 'קדושו', כדי שבאמצעות שבת זה יתברך לבם לקבל את דברי התוכחה, ולפיכך הוא אף מוסיף ומתאר להם את התועלת שתצמח להם מן היראה: "כי אין מחסור ליראיו". והדבר בא ללמדנו מהי הדרך הנכונה להוכיח באפן שיתקבלו הדברים: בלשון רכה ונעימה, תוך התמקדות בחלק הטוב, ולפיכך מבטח שהדברים יפלו על אזניים קשובות (מסכת הברית הגדול' לר"מ אג"ל, מנובנה ש"פ"א אות תתקכ"ח).

שכר היראה נתן בשלמות

הגאון בעל 'קול אריה' פרש את הפסוק על פי דרשת חכמים (ויק"ר כ"ב) מן הכתוב באיוב (מ"א ב): "מי הקדימי ואשלם", שבאדם מצד הדיון לא היה האדם ראוי לשר, שכן הקדוש ברוך הוא תמיד 'מקדימו'; תחלה עשה עמו חסד שבענה לו בית, ורק לאחר מכן צוהו על המזונה. תחלה דאג לו לבגד ללבש, ורק לאחר מכן דרש ממנו להטייל בו ציציית, ולפיכך אין השכר עליהם נתן במלואו. אולם מצות היראה פלה נתנה בידי האדם, כפי שאמרו חכמים (ברכות לב ב): "הכל בידי שמים - חוץ מיראת שמים", ולפיכך אין כל מחסור בשכר הנתן עליה (הגש"פ קול אריה).

קדוש ה' מתוך תפלה

זו המשיך בדרך הנהגתו המיוחדת, כשהוא משלב דאגה לכלל ולפרט כאחד.

אצילות רוחו וגבורת נפשו קבלו בטויו מיוחד כמה שנים לאחר מכן, בשנותיו בגטאות ובמחנות בימי השואה האומה עד שהובל בראש בני קהלתו להעקד על מזבח ה', במחנה ההשמדה טרבלינקה.

עדיית רבות נשמעו על הנהגתו המיוחדת באותם ימים קודרים, וכן מתארים רושמי קורות העתים את רגעי האחרונים רוניי ההוד והגבורה, של הרב מקאליש:

כאשר הובלו לדרך המות, פנה רבי מנדל אל מאות היהודים שסבבוהו ואמר להם: "יהודים יקרים ואהובים! אנו זוכים עתה לצעד בדרך הקדומה שבה צעדו קדושים וטהורים מימי קדם מעקדת יצחק ועד היום הזה, דרך קדוש ה' ומסירות הנפש. הידיעתם משום מה אנו מובלים לעקדה? מפני שאנו יהודים הנקראים בשמו של הקדוש ברוך הוא - זהו 'חטאנו היחיד'!

בל נרשה לעצמנו להחמיץ את הרגע בחפזו ובכהלה. חשבו נא על הדרך אשר לפניכם. חשבו נא על המפצה שעומדים אתם לקיים ברגעים הקרובים וקנינו אותה ברגינות ובישוב הדעת כראוי למצוה שבירה זו; הבה ונכריז אפוא יחדו: 'הנני מוכן ומזומן למטר עצמי ובשרי, חלבי ודמי לארבע מיתות ולכל הענויים למען שמו יתברך'!

דממה סמיכה השתררה סביב רבי מנדל. מאות וזוגות עינים ננצצו בדמותו הזקופה ובפניו הלהיטים. ופתאום נשמע קולו, רגוע ובוטח: "מי שיביא לי מים, אעניק לו מחצית מחלקי לעולם הבא"

אחד מהקאפ"י היהודים, שהיה רחוק מתורה ומצוות, הבין מדברי הרב כי הוא יזקוק למים לצורך שתייה, והוא זע בקרבו. הוא מהר להביא לרב כוס מים, אולם הרב, למרבה הפתעתו, במקום לשתות את הכוס, נטל את דיו ומהר לומר את תפלת הודוי בדמעות ובכבדות, כאשר הקהל כלו מצטרף אליו בהתרגשות הולכת וגוברת, עד אשר היה קולם נשמע פיללה אדירה ומחרידת לב.

בו ברגע כמו התעורר הפסוק הנאצי ופרץ לעברם בשאגות פרא: "מה זה פאון? בית פוסת?" בצרחות מקפיות דם הוא פקד על תליו לפתח באש. שניות לאחר מכן לא נותר איש מבין היהודים בחיים.

בדרך מפלאה שפזו, אשר התפרסמה לימים מפי אחד הנצולים, הסתיימה שירת תיו של הרב מקאליש, ה' יקם דמו.

'בקרבי' אקדשי עמ' 70

תקופת החרבן בימי השואה האומה היתה מבחו אמונה מיוחדת במינו בעבור עמנו. בקורות ימי השואה נתן למצא ספורים על פשוטי עם ובפרט על בחיריו. ראשי אלופי ישראל אשר צעדו אל מותם כשאמונתם ודבקותם בבנורא יתברך ובמצוותיו ונתרת בטירתה ובתמימותה, מבלי לזוז הימנה כמלוא גימה עד לרגע המר, הרגע האחרון לחייהם.

כזה הוא ספורו של הגה"ק רבי מנחם מנדל אלטר הי"ד, הרב מקאליש, בנו הצעיר של מרן הישפת אמת מנור. הרב מקאליש היה ידוע ומפורסם בקרב בני יהדות פולין, כאיש תבונות, ואינו בתורה ומהיגי נאמן לצאן מרעייתו.

כבר בהיותו בגיל צעיר חקיים ונהל את הישיבה הגדולה בגור, שבה חסו מאות תלמידים תחת צלל דמהיגותא של אביו מרן יהדות פולין, ז"ל. בהמשך חקיים מיזמים שונים לטובת יהדות פולין התורנית, וכבר בגיל צעיר עלה על פס הרבנות בעיר הגדולה בפיאניץ.

בכהנתו כרב העיר הביא לידי פטוי את מזגו הנמרץ וכשרונותיו הברוכים, כאשר תסון תקנות ונדד פרצות לטובת הכלל והפרט. בפעולותיו לא חשש לתסון תקנות שגרמו להתקוממות בקרב עשרים ונכבד, עם, שעד לבואו התירו לעצמם לנהג ככל העולה על רוחם, אף בדברים שבאו על חשבון הצבור. אולם רבי מנדל, אף שהיה עתה עלה על פס הרבנות, לא נשא להם פנים.

רבי מנדל לא הגביל את השפעתו לעיר בפיאניץ לבדה. בהמשך דרכו הוא פהן פיושב ראש אגדת הרבנים בפולין. אף בתפקידו זה השמיע ברמה את קולו של היהדות הנאמנה ופעל למען יהודי פולין בלא מורא ופחד ואף כאשר הדברים לא עלו בקנה אחד עם עמדתה של הקמנטה האנטישמית ששלטה באותו זמן, ובפרט בחקי אסור השחיטה והמס שהטל על הדגים הפשרים. חקים אלו נועדו לפגע ישירות בשלושה מיליונים וחצי של יהודי פולין שהיו צרכניו הגדולים של המזון הכשר.

רבי מנדל יצא בקריאה ליהדות פולין שלא לצורך קלל בשור ודגים לשבת, עד להודעה חדשה. תחת זאת הוא בקש מהם להשתמש בתחליפים, ואת הספק החסד להחם למעוטי יכלת. קריאה זו שמשה כקריאת תגר כנגד ממשלת פולין אשר קנתה להשיר את קפתה ממסים אלו, אולם רבי מנדל לא ירא ולא חת.

בשנת תרצ"ד התמנה רבי מנדל לכהן פאר כרבה של העיר קאליש, עיר גדולה ומיחסת. אף במשרתו

מכתבי אמונים

מכתבים מקוראינו הנאמנים

למערכת 'כל מאמינים' - שלום רב!

אשמח לשתפכם ברעיון שחשבתי על עניית האמן ושיך במיוחד לימים אלו: אמירת הקטרת ידועה כסגולה לעצירת מגפה [מקור הדברים הוא באזהר הק' וארא כ ב]. שמתי לב לזכר ופלא: בסיום תפלת שחרית אנו אומרים את פרשת הקטרת, ומקדמים לה את אמירת: "אין כאלקינו... מי כאלקינו... נודה לאלקינו...". שמלותיה הן פדוע ראשי תבות אמן. אפשר שבא הדבר לרמוז, שאם ברוחנו לעצר את המגפה, עלינו להפיר בכך שאין כאלקינו - יסוד הבא לידי פטוי באמירת ברכות ועניית אמן בכונה.

בכבוד רב, צ.י. ר. - ירושלים.

פרשת אמור

בס"ד בר"ה

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א
ט"ו אייר תש"פ | גליון 670

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 | ת.ד. 50226 |
טל: 02-5812210 | פקס: 02-5812252
לפניות בנושא העלון: al5308000@gmail.com

מצפון סלקטיבי

בן או בת הזוג לא רק שהם לא פחות חשובים מהאנשים שבחוץ, אלא הם הרבה הרבה יותר חשובים. ישנם כאלה שמרגישים לא נעים כשהם פוגעים בחבר לעבודה, אבל כשהם נוגע לאישה ולילדים אין להם טיפת נקיפות מצפון.

והרי זה אמור להיות קל וחומר: אם אתה מרגיש לא נעים מחברך שאתה לא חייב לו כלום או שאתה חייב לו מעט מאוד, על אחת כמה וכמה שאתה אמור להרגיש לא נעים לכגוע באשתך שנותנת עבורך את החיים ועושה לך אינספור טובות בכל רגע ורגע או בילדים שהם שייכים לבורא עולם והם המתנה היקרה שהבורא הפקיד בידך כדי לטפח ולא כדי להרוס.

מצוות ואהבת לרעך כמוך היא "כלל גדול בתורה". המקיים אותה מקיים את הכלל הכולל את כל התורה כולה.

ואמרו גדולי ישראל שקיום המצווה של ואהבת לרעך כמוך בשלימותה ייתכן רק עם בן או בת הזוג, וזה בלתי אפשרי ללא עבודה עצמית של שני בני הזוג. יוצא שעל ידי עבודה עצמית האדם מגיע לקיום התורה באופן העמוק והכולל ביותר.

מחכים רק לכם...

לכן נזכיר שוב מהי עבודה עצמית. גם אתה וגם את, בכל יום ויום תסגרו את עצמכם לבד באיזה חדר, בגינה או במרפסת לפגישה עם ה' במשך שעה אחת בסך הכול.

במהלך השעה תספרו לה' כל מה שעשיתם באותו יום מאז הפגישה הקודמת ועד הפגישה הנוכחית. תזכרו שה' מחכה לתשובה שלכם ורוצה לקבל אתכם תמיד בחסד וברחמים, ותבקשו סליחה על כל מה עברתם על רצונו בין בדברים הנוגעים לקיום המצוות שבין אדם למקום ובין המצוות שבין אדם

המשך בעמוד 3

מצילים את הבית, מצילים את העולם

לתפילה ולכן אמור האר"י הקדוש שלפני התפילה צריך אדם לקבל על עצמו מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך.

מתחילים מהבית

בשבוע שעבר למדנו שמי שיש לו עבודה עצמית עובר כל משבר בקלות ולא רק שלא נשבר אלא גם יוצא מהמשבר מחוזק יותר בגופו ובנפשו, בשלום ביתו ובמנונו, באמונתו ובביטחונו.

בזמן הסגר והבידוד של משבר הקורונה אנחנו אמנם פחות מתמודדים עם האנשים שבחוץ ולכן יש לנו פחות נסיונות בבין אדם לחברו מוחץ לבית, אבל יש לנו הרבה יותר נסיונות בתוך הבית עם בן או בת הזוג ועם הילדים. החיכוך התמידי שכמעט לא קיים בימים כתיקונם דורש הרבה מאוד עבודת המידות.

והעובדה שאת ימי ספירת העומר השנה אנחנו עושים יותר בסגרת הביתית - זו תזכורת גדולה וחשובה מאוד שבורא עולם מזכיר לנו: **שעבודת המידות מתחילה מהבית**, וש"בין אדם לחבירו" וש"ואהבת לרעך כמוך" זה קודם כול עם בני המשפחה הקרובה. גם אשתך היא חברך וגם בעלך הוא חברך.

חירות פנימית

המפתח לחירות אמיתית, לאושר אמיתי ולגאולה אמיתית הוא רק העבודה העצמית.

עם ישראל יצאו ממצרים בחג הפסח, אבל מה הערך בחירות גשמית בלי חירות פנימית? לכן נתן להם ה' יתברך את ימי ספירת העומר שבהם עבדו בני ישראל על עצמם התעלו היטרו והתקדשו על ידי עבודת המידות, ותיקנו מידה אחרי מידה, עד שהיו ראויים לקבלת התורה ביום החמישים ועל ידי התורה זכו להיות בני חורין אמיתיים כמו שאומרים חכמים שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

יוצא שלא מספיק רק לעסוק בתורה, אלא חייבים את ההכנה הראויה. כי אור התורה ששוק בתוך כלים ומידות. וההכנה שאדם מכין את עצמו לתורה היא זו שבונה את הכלי ומכשירה את המידות לקבלת אור התורה באמת.

ומהי ההכנה הראויה? העבודה העצמית.

והעבודה העצמית העיקרית היא

תיקון המידות שזה מתבטא בעיקר בעניינים שבין אדם לחברו. ולכן ימי הספירה משמשים גם כימי אבלות על תלמידי רבי עקיבא שלגודל צדקתם נתבעו על כך שלא נהגו כבוד זה בזה. וזאת כדי לאותת לנו **שההכנה האמתית לקבלת התורה היא הזהירות בעניינים שבין אדם לחברו**.

וזו לא רק ההכנה לתורה אלא זו גם ההכנה

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

לחיות עם הקורונה, פרק ג'

הורים יקרים, אנו נמצאים בפרק השלישי של "לחיות עם הקורונה"

בחסדי ה' יתברך "הגל" הקשה של ההידבקות כבר אחרינו. העתיד עדיין לוטה בערפל, איננו יודעים מה לפנינו אבל אנו בוטחים בה' יתברך שלא עוזב אותנו לשנייה ומנהיג את עולמו בחדס וברחמים.

הנתונים של נזקי הקורונה קשים. מעל 200 קורבנות, ועדיין מאות חולים. אבל בהתחשב במה שקורה בעולם שבמדינות רבות יש אלפי מתים ועשרות אלפים חולים, מצבינו בארץ ישראל ב"ה מצוין.

שיגרת קורונה

תקופה זו של אחרי גל-ההדבקות הראשון, נקרא שיגרת קורונה. תקופת ההסגר והעוצר ב"ה אחרינו. חנויות ופתיחות, ואנו כביכול מתנהלים בצורה די רגילה. אך מאחר והנגיף עדיין נמצא איתנו, עלינו להתכונן ולהכין את משפחתנו בהסברה מתאימה לתקופת שיגרה זו.

סביר להניח כי מידי כמה ימים אנו נהיה נתונים לשינויים, מרחבים נפתחים ונסגרים, הגבלות תנועה כאלו ואחרות, אפשרות יציאה לגני משחקים ופארקי שעשועים וכדו' השינויים, הינם במרחבים שלנו אך חובה עלינו בפרט בתקופת שיגרת קורונה זו, להקפיד על כל כללי הזהירות, ההרחקה וההיגיינה. עלינו לאסוף את הילדים מידי יום יומיים לשיחה משפחתית, בדיוק כפי שעשינו בתחילת התקופה, לפתוח את הנושא, לספק אינפורמציה תואמת, ולאפשר שיח פתוח ע"י שאלות מנחות.

יותר לילדים לשאול שאלות מרגיזות ולהביע עמדות שונות, זה מטרתו של השיח. ההורה מכונן את השיחה המשפחתית, אבל כל אחד מהמשתתפים יכול להגיד את מה שהוא חושב ומרגיש. בין אם זה פחד וחשש מהנגיף, ובין אם זה שמחה וצהלה על זה שאין לימודים בבית הספר. בסיום השיחה על ההורים להודיע הודעות רלוונטיות ולסכם את מסקנות השיחה.

לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

בדיחות הדעת

שלושה ילדים מתווכחים ביניהם: מי אבא שלי יותר מהיר הילד הראשון אומר: אבא שלי כ"כ מהיר- הוא זרק לסל ותופס את הכדור לפני שהוא נוגע בטבעת. השני אומר: אבא שלי כ"כ מהיר הוא משיג מכונית נוסעות באוטוסטרדה. השלישי אומר כולכם טועים אבא שלי הכי מהיר: שואלים אותו למה? הוא עונה: הוא מסיים לעבוד כל יום בחמש אבל הוא בשלוש כבר בבית!

הדלקת נרות

ר"ת	יציאה	כניסה	
ירושלים	20:04	18:49	20:41
תל אביב	20:07	19:06	20:39
חיפה	20:08	19:00	20:42
באר שבע	20:05	19:05	20:40

החיידוש החשוב שיהיה בשיחות בתקופת "שיגרת הקורונה", הוא ההבדל בין תקופת הסגר לתקופת השיגרה. נמקד שיחה אישית עם כל קבוצת גיל בגיל הרך, נצייר את תקופת הסגר ואת תקופת השיגרה, ונמקד את ההבדלים: מה השתנה ומה נשאר לדוגמה: בסגר לא יצאנו לגינה, והיום אנחנו יוצאים לגינה, שומרים מרחק ועם מסיכה.

החופש נגמר

בע"ה בתקופה הקרובה ולכשיתאפשר הדבר, מערכות החינוך יתחילו ללמוד בבתי הספר בצורה בטיחותית, וילדינו יצאו ללמוד בחוץ ולא רק באמצעות למידה ביתית. לכן עלינו להתכונן ולהכין את ילדינו לכך. ושוב ע"י שיחות הסברה וכינוסים. נספק מייד תואם גיל, נאפשר דיון ושיח פתוח, נשתף חששות ורגשות, נקשיב לקולות ולמחשבות, ונתכנן ביחד את החזרה.

הכלל המנחה הוא: הדרגתיות ושלבים תואמים. לא ביום אחד חוזרים למסגרת לימודים מלאה, אלא בצורה הדרגתית. כדברי הנביא: "בְּשׂוּבָה וְנַחַת תִּשְׁעֶנּוּ בְּהִשָּׁבֵט וּבְבִטָּחָה תִּהְיֶה גְבוּרַתְכֶם"

חזרה למסגרות החינוך

הילדים כבר חודשיים בבית, הם מטפסים איתנו ביחד על הקירות, התקופה הזו מעל לכוחותינו ואנחנו כבר כמעט מתאשפצים במחלקה פסיכיאטרית.

אמת, כולנו כבר מוכנים לשלוח את הילדים למסגרות הלימוד, בתקווה שהמדינה תחליט על סגר נוסף והם יישארו למשך התקופה הקרובה במסגרות הלימודים ביחד עם הצוות, כשחיללי פיקוד-העורף מספקים להם לינה והזנה.

הורים יקרים, תתעוררו מהחלום, זה לא יקרה.

חזרה למסגרות בצורה הדרגתית זה התכנון. וכהורים, יש לנו מחויבות עליונה, לברר היטב את כשירות המבנה, את השמירה של הצוות על הכללים ולבדוק את התנהלות שיגרת היום במעון, בגן, בבתי הספר ובישיבות.

יש לנו מחויבות ואחריות כאחד להחזיר את הילדים למסגרות, אבל גם לשמור עליהם בריאים.

בהצלחה!

הרגעה, הסברה והתמודדות מתאימה

ההתנהלות החשובה ביותר בתקופה זו היא: הרגעה, הסברה והתמודדות מתאימה. הכלל המנחה אותו בכל התמודדות שכזו הוא, קבלת מידע מהיטב, תכנון משותף ושליטה במצב. עלינו לקבל את המידע הנכון עבורנו, ולהעביר אותו לילדינו בצורה אחראית, מבוקרת, הדרגתית ומונוגטית.

הנגיף כרגע הוא עדיין חלק מחינוך, ועלינו לחזור ולהסביר לילדים היטב את דרכי ההדבקות בנגיף, אופן התפשטותו, נהלי הבריאות וההתנהלות היומיומית ולכנס את הילדים למפגשי הדרכה והסברה בנושא. מדובר על הבריאות שלנו ושל הסובבים אותנו וכל שיחה כזו היא מצווה של "ונשמרתם מאוד לפשותיכם".

**"כותבים תודות
ורואים ישועות"**
(הרב שלום ארוש שליט"א)

חברות התודות והנפלאות שלי

חברות יחודיות לכתובת תודה מידי יום.

הזמינו עכשיו: 052-2240696

סיפורי תודה אמרת תודה ונושעתי

יש לך סיפור תודה?
המערכת תשמח לפרסם אותו
al5308000@gmail.com

ילדון הידודון

בין הכותרים יוגרלו מתנות

בפרשת השבוע נלמד על "סמיכה", ועליה גם קראנו בשבת שעברה. שונה בתכלית סמיכה בפרשה מהסמיכה של שבת שעברה.

תשובה פרשת תורע מצורע בדרך כלל, אסור לאדם לגלח את כל שערות גופו, שכן הוא עלול לעבור בכך על איסור גילוח פאות הראש והזקן (ויקרא י"ט כ"ז). בגילוח שיער הגוף יכולה להיות גם עבירה על "לא ילבש" - שאוסרת על גבר לעשות מעשי נשים. כמו הסרת שיער הגוף (דברים כ"ב ה' עם רש"י). למרות זאת, סדרת המצורע כוללת גילוח שיער כל הגוף (ויקרא י"ט ט).

תירונונו לשלוח למייל | פקס:

al5308000@gmail.com | 02-5812252

אם לא רואים את ה' סובלים עוד יותר!

הספור הנפלא הבא מלפנינו, איך מי שלא הולך עם תורה והדקה מתמלא במוחשבות רעות על עצמו, על אנשים אחרים ור"ל גם על הבורא:

"בין האחרון, עשיתי תאונה עם הרכב, כשלידי ישבה נוסעת סבגרת שהסעתי אותה לביתה. תודה לה, אף אחד לא נפגע, אבל מישהו הזעיק אקבולנס שהגיע בקהירות, ואחרי עשר דקות הנהג הצליח לשכנע את הנוסעת לעלות לאקבולנס ולהגיע לבית החולים לבדיקות.

"את יודעת, על כל מקרה שלא יהיה..." אמר לה, והיא עלתה.

אבל ברגע שהיא עלתה לאקבולנס התאונה 'עלתה' שלי, מפניו שעכשו יש באופן רשמי 'נכשתי' ועכשו, אני אצטרף להגיע לבית המשפט, ובבית המשפט, כנראה, אפצא אשקה ואישלל מופי את הרשיון לכפרה חדשים ו/או אשב בבית

הסרה... אבל תוך כדי הפולחמה התחלתי להאשים את עצמי בזה שקרה, ואז הפסקתי, והתחלתי להאשים את אלקים. בסך הכל עשיתי לאשה המבגרת הזו טובה (חסד, אז יש פאן מצוה, נכון?) אז למה הוא עשה את התאונה הזאת?

אבל הגישה שלי השתנתה, והבנתי שאני חייבת להפסיק את הרגשת ההתקבנות הזו, וכשום לומר תודה לבורא עולם על הכל פולל התאונה, פולל המשפט, פולל התביעה, למרות שלא היה לי שום רקוז לקוח כל זה טוב.

באותה הזדמנות החלטתי לעבד על עוד נקודה: להפסיק לברח ולהתחיל

הפתעה: היא לא באמת תבנה אותי, היא רק רצתה תשלום עבור האקבולנס (היא אשה קשת יום שאין לה פסוף קימה ובקשוף כל אותם חדשים היא נהלה דיונים מתישים עם קפת החולים בה היא חברה שישלמו את הפסוף אחרי הכל יש לה בטוח משלים וכו' וכו' אף הם סרבו, ואז הן שלה פתב

חיזוקית -
אייד | רפואה אמיתית

כל קשר שיש לאדם עם ה' - זו הרפואה שלו!
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים: 052-6672221

מקתב לעורך דין ומשם זה התגלגל אלי). בסופו של דבר לא הייתי חייבת לה שום דבר, כי שבוע לאחר מכן (אחרי שהפסקתי להתלונן והתחלתי להודות לבורא על הכל) קפת החולים הספיקה לשלם לה את התשלום עבור האקבולנס.

אמרת תודה ונושעתי
Breslev.co.il 052-2240696

קו האמונה

להתחזק-לחייך-להודות

לקבל | יחולץ והכוונה
ע"י תלמידים מובחרים של הרב

ללמוד | דף היומי מדי יום
אין יום ללא לימוד תורה

לשמוע | חיזוקים לכל הצמנים
לפי נושאים

לגדול | מיוחד לילדים
סיפורים, שירים ופרסים

להתחזק | חיזוק יומי
מסרים ומבוקים חדשים מהרב

להודות | חוק התודה והישועה
תודה והודאה

לגדול | מיוחד לילדים
סיפורים, שירים ופרסים

02-6444250

הסדרה לשלום הבית
מאת הרב שלום ארוש

052-2240696 ☎

שלום הבית שלי
הרב שלום ארוש שליט"א

להסתכל קדימה

מלא, שגם לה יש דרך עבודה לתקן הכל ולהתחיל חיים חדשים!

תדעו: את אולי התייאשת מחייך, אבל הקדוש-ברוך הוא לא התייאש ממך ויש לו תכנית טובה ויפה מאד בשבילך - אם תלכי באמונה. כי זהו כלל שאסור לעולם לשכוח - אם אתה מאמין שיכולים לקלקל, תאמין שיכולים לתקן! נכון, עד היום נעשו טעויות, אבל עכשיו כבר אחרי מעשה - תשכחי את העבר ותעשי התחלה חדשה! תלמדי מעכשיו לחיות באמונה ותכני את עצמך לחיים חדשים ולדרך החדשה שמחכה לך.

אשה שעברה גירושין צריכה להסתכל קדימה. אם היא לא תקבל את המציאות שהיא צריכה להסתכל קדימה, היא לא תוכל להתמודד עם החיים ולבנות את עצמה מחדש. כי אף על פי שעברה משבר קשה, ואף על פי שעדיין יש לה בעיות הקשורות לעבר להתמודד איתן, היא חייבת לקבל את מה שכבר עבר באמונה ולהשוב מה' רוצה ממנה מכאן והלאה. ותדע, שיש לבוא ציפיות שתמשוך את שליחותה שבשבילה היא חיה בעולם הזה.

כי זהו כלל באמונה בכל המצבים בחיים - מה שהיה היה, ואין לנו עסק עם כך רק עם מה יהיה הלאה - איך ממשכים מהנקודה הזו את מסלול החיים באמונה כרצון הבורא.

וסיבך להם את החיים לאין שעור.

ועתה, נוסף את הצער של ההורים והמשפחות של שני הצדדים, ואת הצרות והבעיות שנוספו להם - אי אפשר לספור ולשקול את גודל הצער שיצא להם מהגירושין!

לכן, במקום לחשוב על "פיתרון" הגירושין, שאינו פיתרון כלל, אלא הוא צעד נמהר המכניס את האדם לצרה צרורה קשה וכבדה, צעד שההשלכות שלו רבות ולא ניעמות, צריכים בני הזוג לעשות חשבון אמיתי ואחראי - האם רוצים הם לשחוט את ילדיהם על מזבח הגאווה שלהם, או להודות על האמת שאין הם יודעים כיצד לחיות ביחד ולקבל הדרכה? בוודאי הם צריכים לקבל הדרכה נכונה כיצד לפתור את בעיותיהם. וידעו, שהמציאות הוכיחה שעל ידי הדרכה פשוטה וכמה עצות אמיתיות, נמנעו הרבה מקרי גירושין, ונחסכה עגמת נפש להרבה נפשות, וזכו זוגות רבים לחיים של שלום ואושר.

לאור כל האמור כאן, מובן שצריכה כל אשה לעשות הכל ולוותר על הרבה דברים, ובלבד שלא תגיע לידי גירושין. אבל זה לא אומר, שמי שכבר התגרשה, הכל אבוד ח"ו, אלא גם היא יכולה צריכה לעשות התחלה חדשה! ותדע ביטחון

בשבוע שעבר דיברנו על הפצעים הפתוחים שמוותרים אחריהם גירושין. אבל הדברים לא מסתיימים שם. אלא בני הזוג הגרושים, שצריכים כל פעם להיפגש שוב, הזיכרונות שלהם עולים וצפים, והפצעים נפתחים. וכל שכן כאשר רואים הם את בן זוגם הקודם עם משפחתו החדשה, שאז הקנאה עולה, והרגשת השנאה והנקמה מתעוררת. הקשר עם הילדים מסובך מאד ומעורר תמיד ויכוחים רבים וטענות, כגון: למה הוא לא מבקר את ילדיו, לא אכפת לו מהילד וכדומה. או ההפך: הוא מבקר יותר מדי, והוא מנסה להסית את הילד נגד! ישנם מקרים רבים שבתור נקמה אין מניחים לאחד מההורים לראות את ילדיו, או שצריך הוא לצמצם את ביקוריו לשעות ספורות בשבוע, וגם זאת בנוכחות של עובדת סוציאלית. וכן יש את ענין המזונות, משפטים ותביעות ועוד ועוד צרות... ה' ירחם.

כאשר ישנן בעיות עם הילדים, כגון שיש לילד קושי בלימודים או בעיה נפשית, חברתית, גופנית וכדומה, אזי קשה מאד לבני הזוג הגרושים להתמודד עמם ולפתור אותם. האשמות הדדיות מוטחות, וכל אחד משליך את האחריות על השני, ואם הם היו ביחד, הם היו פותרים את כל הבעיות בקלות רבה, בכוחות משתפים ובאחדות. ביקור - הפתרון, שהם חשבו שיקל להם על החיים, מתגלה כדבר שרק הקשה

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

רבי מסעוד בן רבי יעקב אביחצירא -
צוק"ל זיע"א
י"ב אייר

לאחר שכבר נולדו למרן ה"אביר יעקב" שתי בנות, הרבה להפציר בתפילה שיזכה לבן זכר שיעמידהו כממשוך דרכו. ראש וראשון לארבעת בניו הקדושים היה מרן רבי מסעוד זיע"א, שפגנה ע"י אחיו "ארוח התורה", על שום שכבר משחר נעוריו ועדי אקנה לא פסיק פומיה מגרסה.

ספרים וחיידושי תורה בכתב כמעט שלא נותרו ממרן רבי מסעוד ז"ל והמעט שנותר מכתב ידו של מרן רבי מסעוד הם הפיוטים שכתב, שאת רובם יחד לכבוד שבת קודש, והם שתפסו מקום של כבוד בשולחן השבת של בנו ממו"ד מרן בבא סאלי זיע"א

התקשרותו לאביו היתה להפליא ולא זזה ידו מותרו ידו. הכבוד שרחש לאביו היה להפליא עד שאפילו כשנולד לו בנו בכורו חשש לקרוא על שם אביו בשם "יעקב" כן חלילה יהיה שמץ קל של זלזול בכבוד אביו, ואכן בכל משפחת אביחצירא נמנעו מלקרוא על שם הסבא קדישא מרן ה"אביר יעקב".

סיפר לבנו ה"באבא סאלי" זיע"א שלאחר שהיה בקי גדול בתורת הנגלה, ביקש מאביו שידריכו וילמדו את תורת הסוד, ענה לו אביו: "בני היקר! הפסיעות הראשונות בתורת הקבלה, אינם נעשים באמצעות מורה דרך, רק לאחר שמתאמצים לבד והוכשים ידיעות בדי עמל, ניתן לשמוע שיעורים ולקבל הכוונה מרבי, לאחר שאראה שהחילות לרכוש מושכלות, אקבע ערך שיעור בחכמת הנסתר".

לאחר שהתייגע בכל כוחו ללימוד תורת הסוד, עלה לו קושיה חזקה בהבנת דברי רבינו האריז"ל, וטמחה בפני אביו, או אז הבין ה"אביר יעקב" כי הגיעה העת והשעה ללימוד עם בנו את תורת הסוד, ומאותו היום קבעו ללימוד בצוותא בשעת חצות הלילה שעה שבה יושב הקב"ה ומשתעשע עם הצדיקים בגן עדן.

ר' מסעוד קבע לימוד חברותא עם אחד ממובחריו תלמידיו אביו רבי שלמה חיון זצ"ל. יום אחד בעת חזירתו מן הלימוד, הבחין מרן רבי מסעוד בשני שדים גדולים מאוד, הניצבים על אם הדרך, ומבקשים להזיק את העוברים והשבים ובכוח האמונה בכוח אביו גרשם מהמקום והזהירים שאם לא יעלמו מהמקום אזי יגזור עליהם בכוח אביו שיטרדו משני עולמות, אך שמעו את איכוחו של הצדיק והסתלקו מהמקום תכף ומיד.

על דבקתו בתפילה נלמד מהסיפור דלהלן: יום אחד שב מרן רבי מסעוד זיע"א עם סידור נפלא מאיר עיניים בידו, בנו מרן בבא סאלי, שהיה אז ילד כבן 9, התעניין בסידור ומשזה מצא חן בעיניו ביקש מאביו שייתן לו רשות להתפלל בסידור, נענה אביו ואמר: "בני יקירי, סידור זה נהגתי בו בכבוד ונזהרתי לא להחסיר בו תיבה או אות, עתה, חוששני כי לא תנהג בו כבוד כפי שנהגתי בו, והוא יתבע ממני את עלבונו. לאחר שהבטיח לו בנו כי ינהג בסידור בכבוד, ולא יסיר עניו ממנו אפילו תיבה או תג נאות אביו לתת לו את הסידור במתנה גמורה. לאחר מס' ימים ניגש ר' מסעוד לבנו ואמר: "חזק ואמץ" שאלתי את הסידור כיצד הינך נוהג בו והוא ענה כי שמח הוא מאוד שנתתו לך מכיוון שהינך נוהג בו כבוד ואינך מחסיר אות או מילה. העידו עליו כי עד זקנה ושיבה המשיך הבבא סאלי להתפלל בסידור קדוש זה ולנהוג בו בכבוד, ולא הסיר עניו ממנו ולא החסיר אות או תג.

לאחר 28 שנים בהן כיהן ר' מסעוד כרבה של תפילת וסביבותיה, במסירות ונאמנות הגיע עיתו להפטר מן העולם ולעבור לעולם שכולו טוב. וביום י"ב באייר תרס"ח ניצחו אוראלים את מצוקים ונישבה ארון הקודש, ונסתלק לבית עולמו. כל יהודי תפילת וסביבותיה הגיעו לחלוק לרובם כבוד אחרון וללוותו בדרכו האחרונה.

פוטרת אחרי חל"ת?

לא יכולה עוד
להשאר בבית?

מודמנת אלינו!!

למשרד טלמרקטינג
גדול ומבוסס

דרושות טלפניות
למשמרת בוקר/צהריים

לקביעת ראיון:
052-2223745

העבודה עפ"י הנחיית
משרד הבריאות

העבודה במשרדים בירושלים

השְׁכָּרָת שְׁקִיבֵלָה הַסַּכְמָה מַשְׁמִים

לחברו. תבקשו סליחה על כל עבירה, ותתחרטו ותבקשו מה' שיעזור לכם להתגבר להבא.

וכאשר אתם רואים בעיה כרונית שחוזרת על עצמה שוב ושוב תבקשו באופן פרטי רק על הדבר הזה למשך זמן קבוע בכל יום ויום. ואל תחסכו במילים אלא תרבו בתפילה. תזכרו שה' רוצה לתת לכם יותר ממה שאתם רוצים לקבל והוא רק מחכה לתפילות שלכם שהן הכלים שלכם לקבל את השפע ואת ההשגחה ואת הסייעתא דשמיא של הבורא שמצפה ומחכה לעזור לכם להיות כרצונו בשלימות.

הבקשה של הבורא

אל תחשבו "למה שה' בכלל יקשיב לי...? למה שה' בכלל יסלח לי אחרי שאני עובר על רצונו שוב ושוב...?"

תזכרו היטב שלה' יש בקשה אחת מכם: "בבקשה, תבקשו ממני כל מה שאתם צריכים. זה מה שאני רוצה מכם. תפנו אלי, תאמינו בי, ותבקשו ממני כל מה שאתם צריכים בגשמיות וברוחניות. זה כל מה שאני רוצה מכם. אני כבר אתן לכם ואעזור לכם ואיטיב איתכם - רק תפתחו את הפה ותבקשו ממני. גם אם אתה נכשל זה רק בגלל שלא נתתי לך כוח להתגבר ואני מחכה לך שתבקש ממני כוח להתגבר על היצר הרע ואני אעזור לך לנצח את היצר הרע ולקיים את רצוני בשלימות."

גם אם עד היום לא עשית את זה או שעשית את זה במשך תקופה מוסימת והפסקת - אף פעם לא מאוחר מידי ותמיד אפשר להתחיל מחדש. וגם על זה תבקש מהבורא שיייתן לך כוח לעשות כגישה אתו בכל יום ויום.

מקיימים את העולם

ותזכרו היטב שהעבודה האישית הראשונה שלכם היא לעבוד על המידות ולתקן את עצמכם, להיום טובים כלפי בני ובנות זוגכם, וחלילה חלילה לא להיות אכזריים, לא לצעוק ולא לבזות ולא לרבי. זו תקופה רגישה לכולנו.

כולנו צריכים לדון לך זכות ולהתאזר בהרבה סבלנות. תמיד להרגיע, תמיד להקשיב, תמיד לעזוב, וכמו שאמר מורי ורבי בצוואה שלו: "לרחם לוותר ולעזור והעיקר לא לתעוק על יהודי". גם בן הזוג שלכם הוא יהודי.

עכשיו שאתם נמצאים יותר ביחד בבית, זה הזמן להיטיב אחד עם השני. זה הזמן להתגבר על הכעסים. זה הזמן לבלום את הפה בשעת מריבה. חז"ל אומרים שהעולם כולו עומד על מי שובלם את פיו בשעת מריבה.

ועכשיו שהעולם כולו צריך הרבה מאוד רחמים שמים, כל אחד מאתנו יכול להמשיך רחמים לעולם על ידי שנרחם אחד על השני ולא ניגור למריבות וודאי שלא נרים את הקול.

נרבה אהבה בינו, ונרבה את השכינה בבתינו ובכל העולם כולו, ובכך גם נזכה לעבור את התקופה הזאת מתוך עבודה עצמית באושר ובשלום בבית, וגם נכין את עצמנו ליום מתן תורתנו, וגם נמתיק את הדינים מעל כל העולם כולו וה' ישלח רפואה שלימה ושפע גדול לכולם.

בברכת שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

שלו

את כל חידושי התורה שלו ותשרפם באש. זה מה שיגרום לו מעט נתק וחזרה לשפיות...

האמא התמימה שרצתה בטובתו של בנה - עשתה כדברי השכנה הנקואית. כאשר שב רבי חי לחדרו חיפש את חידושיו להמשיך לכתוב בהם, והנה אינם. חקר את אמו, וזו סיפרה לו שהכל עלה באש הוא כמעט והשתגע. מרוב צער...

הכאב היה אדיר, כאילו שיכל עשרה ילדים בבת אחת. את מיטב שנותיו הקדיש לחידושים אלו, וכעת הכל נמוג בעשן. את יונו הטביע רבי חי בטיפה המרה.

זה מה שהקרה במעט את הכאב האדיר שלא שכך גם כעבור שנים רבות.

אחינו של רבי חי, הגאון רבי יצחק, ציווה על משמשו שלא ימכור לרבי חי משקה משכר. יום יומיים, שבוע שבועיים, וזה יעבור לו. הוא יתרגל לחיות ללא השתייה.

לאחר שלושה ימים ממתן ההוראה הגיעה "שבת הגדול". רבי יצחק טייב עלה לשאת את דרשתו כרב העיר, בקצה הקהל נעמד רבי חי והתבונן בו בשקט. רבי יצחק פתח: "אומרת הגמרא... והשתתק. בשום אופן לא הצליח להיזכר בדברי הגמרא..."

לאחר ניסיונות סרק שאל: "רבי חי נמצא בקהל? האם בשלך שכחתי את הדרשה?" ורבי חי השיב מדודות: "צווה לבעלי החנויות שייתנו לי משקה כעת, וכשם שתפתח בפני את חנויות המשקה - כך יפתחו לך שערי החכמה ותוכל לדרוש..."

בין-רגע קפץ מאן-דהו והביא לרבי חי בקבוק עראק משובח ורבי יצחק טייב שהבין שבשתייתו של דודו מוסתרים סודות עליונים וכן השמים מסכימים עימו, חדל לנסות לגומלו מן השתייה.

"אני באמת לא יודע מה לומר לך. אבל נשלחתי הנה בפקודת הרב", התנצל שמשו של רב העיר - רבי יצחק טייב.

רבי יצחק טייב שהיה מגדולי תלמידי החכמים באותו הדור, ורב העיר תוניס שבתוניסיה, כאב לבו בראותו את דודו הגאון רבי חי טייב שהיה שותה לשוכרה עד איבוד הדעת.

לך שלח את משמשו לכל חנויות העיר והודיע לבעליהן שבפקודת הרב מעתה ועד להודעה חדשה אסור למכור לרבי חי טייב משקה.

מה הביא את רבי חי טייב (יום פטירתו - טז באייר) לשתות לשוכרה במידה כזו, ועוד באופן קבוע?

לשם כך נחזור מעט אחורה אל ימי נעוריו של רבי חי טייב, אז נער כבן שבע-עשרה שנה.

רבי חי היה שקדן עצום ומתמיד גדול על תלמודו. אמו הצדקת העלתה לחדרו מגש עם אוכל פעם ביום והוציאה אותו כאשר סיים. לבד

מכך הוא לא ראה את הנעשה ונשמע סביבו. חוץ מכל זה היה ממלא רבי חי טייב גיליונות שלמים בחידושי תורתו העמוקים, אלפי גיליונות בכתב יד צפוף ומסודר.

כל זה נקטע בעת ביקורה של שכנה חטטנית - שכנראה צרת-עין הייתה - בבן השכנה שצומח בתורה, שכנה זו ישבה לביקור נימוסין עם אמו של רבי חי, ואז לחשה באוזנה: "את לא מוכחת שבנך ישתגע כל היום הוא רכון על תלמודו, יום אחד יומאס לו ואז הוא ישליך הכל מעליו. את חייבת לגרום לו לצאת מעט להתאזור".

אמו של רבי חי הפטירה: "אין לי כיצד לגרום לו לצאת לרחוב. לא מעינין אותו שום דבר חוץ מלימוד". השכנה לחשה באוזנה שבעת שיצא בנה לבית הכיסא שמאחורי הבית, תתגב לחדרו, תיקח

"התודה צריכה להיות חלק בלתי נפרד מחיי היום יום"
(הרב שלום ארוש שליט"א)

אתה הוא חד

הוא מייצג את ירדת התורה אלינו. וגם התורה היא למעלה מזמן. התורה היא לא עניין חולף, היא הדבר הנצחי בתוך המציאות, היא לא משתנה ולא מתחלפת, כי היא האמת, והאמת קיימת לעד.

זה שאומר הקב"ה לאברהם כשרצה לחזק אותו באמונה הַבְּטָא נָא הַטְּמִימָה וְיִסְכַּר הַפּוֹקְבִים אִם תּוּכַל לְסַפֵּר אֲתָם וְכו', לרמז לו, שעל ידי הדבקות באמת עולים למקום שהאופנה המתחלפת לא מושלת בו, וגם צאצאיה, כשיעשו רצונו של מקום, יהיו גם הם בבחינה זו של שלא יהיה אפשר לספור אותם, כשם שאי אפשר לספור את הכוכבים, הם לא יהיו כפופים למאורעות הזמן, כי בקרבם תורה נצחית שלא רומא ולא יוון ולא אושוויץ יכולים לבטל. גם לא ברלין.

זה הטעם שאחרי חטא העגל אמרה תורה (במדבר א) שְׂאוּ אֶת רֵאשׁוֹתַי לְעֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן תִּזְכְּרוּ אֲתָם בְּמַסְפְּרֵי שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגָּלְתְּם, להורות, שהחטא הכניס אותם תחת המספר, ואילו על בני לוי שלא חטאו בעגל נאמר אַף אֶת כִּסֵּה לְוִי לֹא תִקְדָּה. את בני לוי היה אסור למנות כי הם לא נכפפו לאופנה המתחלפת של העגל, ולכן הם לא נכנסו תחת הזמן.

זהו שנאמר על משה שהיה שקול כששים רבוא נשמות ישראל, כי משה היה גם הוא לגמרי מעל המקום והזמן, הטבע לא משל בו, רק השכל הכולל, וכן אמר דוד "כָּל גּוֹיִם סָבְבוּ בִּישׁוּם ה' כִּי אֶמְלִיךְ".

על הכתוב בהושע "וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר" שואלת הגמרא (יומא כ"ב) מה זה שכתוב תחילה "וְהָיָה מִסְפָּר" משמע שישראל נכנסים תחת מספר, ולבסוף כתיב 'אֲשֶׁר לֹא יִסָּפֵר', ולא יִסָּפֵר? יש מספר או אין מספר לישראל? ומתוצאת, שכאשר ישראל עושים רצונו של מקום אין להם מספר, היינו שהטבע לא שולט בהם, וכשלא, הם נכנסים תחת הזמן.

והנה ידוע, שכל העולמות אשר ברא השם מתחילת האצילות ועד סוף עולם העשיה, יש להם מספר קצוב וידוע לפני בוראם, כולם מנויים וספורים לפניו כמו"ש "הַמּוֹצֵא בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכָל־מַשְׁמַח יְקָא", אבל הבורא הוא למעלה מהמספר והזמן, כי המספר מתחיל כשסופרים אחד שתיים שלש וכו', אבל לפני אחד הוא למעלה מן המספר, שם זה 'האין'.

זה שאומרים בפתח אליהו (פתח אליהו) 'אתה הוא חד, ולא בחושבן' היינו שהבורא הוא אחד, אבל הוא לא אחד במספר, אחריו לא סופרים שתיים ושלוש.

זהו כי המספר הוא בתוך הזמן, כמו"ש (קהלת ג) "לְכָל זָמָן וָעֵת לָכֵן חָפְצִי, תַּחַת הַטְּמִימִים", הזמן הוא תחת השמים, אך מעל השמים, היינו מוחץ לבריאה, אין לזמן או למספר שום משמעות.

זהו כל ענין ספירת העומר, שכל הספירה מכוונת אותנו אל היום החמישי, שגם הוא לא נספר, כי

כְּשֶׁשָּׁהָה רַבִּי מִיכָל ב"ר יִצְחָק בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל בְּקָרָה גַם עַל קִבְרֵי הַרְשֵׁב, וְהוּא כְּפִידוּעַ הָיָה לִמְדוֹ הַרְבֵּה בְּסִפּוּר הַזֵּה, וְגַם בְּהִיוּתוֹ בְּמִירוֹן לְמִדּוֹ הַרְבֵּה בְּסִפּוּר הַזֵּה, בְּאֶמְצַע לְפִדּוֹ הַתְּלַהֵב מֵאֵד, וְאָמַר בְּצַחוֹת לְשׁוֹנוֹ: "כְּשֶׁשׁוֹתִים "מַעַד" (=שֵׁם שֶׁתִּיָּה קִיּוּדָת), מִן הַמִּקְוֵה הָרִי הַפֶּעַם הוּא טַעַם אַחֵר לְגִמְרֵי!" (שיש"ק - ח"ד תל)

כְּשֶׁשָּׁהָה פֶּעַם רַבִּי אַבְרָהָם שְׁטַרְנְהַרְץ זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה לְעַת זְקֻנָתוֹ בְּשִׁבְתֵּי חֲנוּכָה בְּמִירוֹן, הִלָּךְ וְטָבַל בְּמִקְוֵה הַסְּמוּךְ לְצִיָּן, אִף שְׁמִימִיו הָיוּ קָרוִים בְּיֹתֵה, שְׁאִפְלוֹ אֲנִי"ש הַצְּעִירִים לֹא יָכֹלוּ לְהַכְנִיס וְלִטְבֵּל בוֹ, וּבְהִבְחִינוֹ בְּתִמְיַת אֲנִי"ש בְּמַעֲשָׂהוּ זֶה, עָנָה וְאָמַר "לְחַלֵּל הַמְּשֻׁרָת אֶת הַפְּלֶקֶד אֵין תְּרוּצִים". (שם תעח)

רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּן יוֹחָאי קָדַשׁ כָּל כֶּף אֶת לְשׁוֹן הַתְּרָגוּם עַד שְׁאִפְלוֹ שְׂאֵר דְּבָרִים הַנִּכְתָּבִים בְּלְשׁוֹן תְּרָגוּם יֵשׁ לָהֶם כֶּף לְעוֹרֵר לְהַשִּׁיב וּתְבַרְךָ (שיחות הר"ן קט):

שדוד היה אחד, אך בזכות שהיה דבוק בשם, היה שקול כנגד כל הגויים יחדיו, ואי אפשר למנותו כאחד.

וכך כל אדם צריך להזכיר לעצמו, בפרט בימי העומר שם הוא מתרגל ספירה הכפופה לזמן, שכל הספירה באה להזכיר לו, שעל ידי הדבקות באחד הנמצא בשער החמשים, עולה גם הוא למימד של למעלה מהזמן, ובהו הוא מקבל כח של יציבות בזמן עצמו.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רחוני ב"קו ההלכה"

קו ההלכה הספרדי: *3030 ☎

א. אם אמר לחבירו אחר שקיעת החמה של יום ל"ב לעומר אל תאמר וידוי כי הלילה ל"ג לעומר, יוכל לחזור ולספור בברכה, מכמה טעמים: א) כי לא ספר את השבועות רק את הימים. ב) שלא ספר את המספר רק בראשי תיבות "ל"ג", ובאופן כזה יש לומר שלא יצא. ג) ועוד שאין כוונתו לומר מנין ספירת העומר כלל, אלא לומר שהוא יום טוב כדי שלא יאמר וידוי וכן עיקר.

ה. מאידך מי ששכח לספור את העומר לבילי ל"ג בעומר, וביום ל"ג בעומר עצמו אמר לחבירו "היום ל"ג בעומר", או שתקן את השליח ציבור כשבא לומר תחנון, ואמר לו "היום ל"ג בעומר", תיקן בכך את מה שלא ספר היום ויכול לספור אחר כך בברכה, על סמך זה.

ו. למנהג האשכנזים כל מנהגי האבילות של ספירת העומר מסתיימים בל"ג בעומר, אמנם מנהג הספרדים שאין שומעים מנגינות עד יום ל"ד בעומר בבוקר, אבל מותרים להשתתף בשמחה לכבוד רבי שמעון ולשמוע את השידורים מההילולא של רבי שמעון אף שיש שם כלי נגינה.

ז. ולענין תספורת לאשכנזים מותר להסתפר בבוקר של ל"ג בעומר, ומנהג הספרדים שאין מסתפרים עד בוקר של ל"ד בעומר.

ה. אין אומרים וידוי ותחנונים ביום ל"ג בעומר, ולכן כבר ממונה שקודם ל"ג בעומר אין אומרים תחנון.

ו. יש נוהגים לקחת את ילדיהם הקטנים שהגיעו לגיל שלש שנים למירוץ בל"ג בעומר כדי שישתכרו תספורת ראשונה בשמחה ובשירים סמוך לקברי התנאים הקדושים רבי שמעון בר יוחאי ורבי אלעזר בנו. ויש סמוכין למנהג זה מדברי רבינו חיים ויטאל בשער הכוונות (דף פז ע"א) שכתב שכך נהג רבינו האריז"ל כאשר הגיעו בניו לגיל שלש, שהעלה אותם למירוץ וגילה את שערות ראשו ועשה יום משתה ושמחה, וכן כתב בשו"ת נחפה בכסף חלק ב' (דף פז עמוד ג) שכן נתפשט המנהג בעיר הקודש ירושלים להרבות שמחה בתופים ובמחולות בתספורת הראשונה של הקטן, בשביל חיוב מצוה שעושים לו פיאות הראש.

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה-חוט של חסד

מענייני ל"ג בעומר

א. יום ל"ג בעומר הוא יום שמחה וחדוה לכבוד התנא רבי שמעון בר יוחאי, טעם השמחה ביום זה מובא בשער הכוונות לרבינו האריז"ל (דף פז עמוד א') שביום זה סמך רבי עקיבא את רבי שמעון לדיינות והוראה. ויש אומרים שביום זה נפטר רבי שמעון, ורבי שמעון שמח ביום פטירתו, ולכן גם אנו שמחים.

ב. שונה יום פטירת רשב"י מפטירת שאר הצדיקים, ששאר הצדיקים היו עצבים ביום פטירתם ולכן אנו גם נוהגים בהם תענית וצער וכגון יום פטירתו של משה רבינו ב' באדר שנוהגים להתענות בו, מה שאין כן ביום פטירת רשב"י שהיה שמח ביום זה ורצונו שנשמח.

ג. נוהגים לערוך לימוד לבילי ל"ג בעומר במנין, וללמוד שבחי רבי שמעון בר יוחאי שכתובים בגמרא ובזוהר הקדוש ומנהג יפה הוא.

ד. יש נוהגים ללכת על קבר רשב"י במירוץ, ומכל מקום ההולכים למירוץ יתרחקו מקלות ראש וכדומה, ובמקום גילה שם תהא רעדה.

איטש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402

טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש טו אייר תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 6:49 תל-אביב: 7:04 חיפה 6:57 מוצאי שבת: ירושלים: 8:05 תל-אביב: 8:08 חיפה: 8:08 ר"ת: 8:42

פרשת אמור

הכרת הטוב והזדיה

ברכה מתוך הכרת הטוב...

פיו ולבו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היו מלאי רגשות הודאה והכרת הטוב למי שהטיב עמו. ולא רק כלפיו אלא גם כלפי בניו ונכדיו. כשהיה מתארח בחו"ל, היה לאחר מכן מתקשר בכל ערב שבת להתענג בשלום המארחים ולברכם בשבת שלום.

מעשה שהתארח, לנפש קמעה, אצל משפחה בטבריה. הגיע חברו של המארח עם בנו בן השמונה כדי לבקש ברכה מרבי בן ציון עבור בנו שסובל מאסטמה חריפה. קצרת נשימה. הוא משתנק מחוסר אויר, הריאות לפותות כבצבת. נאבק על כל לגימת אויר. הוא צמוד למשאף. מבקש הוא ברכה לרפואתו.

המארח שהיה פיקח והבין משהו ב"תורת הברכות", לחש לאותו אדם: "הלא אתה דייג, לך והבא לנו כמה דגים...!" ואכן הלך הלה, וחזר עם מלוא הטנא בדגים טריים ומשובחים. נכנס למטבח ניקה, פרס וטיגן והגיש לשולחן.

כהרגלו, ביקש רבי בן ציון להודות על הטירח והמעדנים, או-אז הצביע המארח על הדייג ואמר: "אדם זה הוא דג את הדגים והוא זה שהכין אותם בטוב טעם".

האייר רבי בן ציון פניו לאותו אדם ברגשי תודה והכרת הטוב, וברכו בשמחה ובטוב לבב, ואז הציג הלה את בנו: "שהרב יברך את הילד, כמה אומלל הוא, חולה באסטמה".

פסק רבי בן ציון על אתר בנחרצות: "למה אומלל אין לו כלום! הוא בריא ושלם!" כל הנוכחים זכו לחזות במו עיניהם כיצד צדיק גוזר והקב"ה מקיים! (מו"ק טז): מאותה שעה המחלה נעלמה מהילד כלא היתה!

[א.ה. ידוע, וכך מעיר תמיד הגר"ח קנייבסקי שליט"א, שכאשר ברכה נובעת מתוך חיוב הכרת הטוב, יש לה כח ותוקף יותר מהרגיל. וכ"ש ברכת הצדיק. וכדמצינו אצל יצחק שביקש מבנו להביא לו מטעמים קודם שמברכו...]

להכיר ולהעריך הטובה שמקבל ממיטיבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "זכי תזבחו זבח תודה... לרצונכם תזבחו" (פרק כב-כט) בזה מלמדת אותנו התורה כיצד יש להודות. והיינו, אם ישנו מי שחייב להודות על הטובה, על נס שנעשה לו [כמו שאמרו חז"ל (ברכות נד): ארבעה צריכים להודות וכו'] וברצונו להקריב על כך זבח תודה, אזי "לרצונכם תזבחו" כלומר: נדרש בהתאם לכך תנאי שיהיה "לרצונו" – שתהיה הודאתו מתוך רצון אישי. מתוך הכרה עמוקה בגודל הטובה שקיבל מתנת חינוך מהבורא ית"ש, ולא שתבא ההודאה מתוך ציווי. מתוך כפייה מבחוץ.

מדוע ארבעה אלו (המוזכרים בברכות נד): צריכים להודות יותר מכל אדם המודה בשמור"ע "על ניסך ונפלאותיך שבכל עת"?! הגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל הוסיף ושאל (בספרו תפארת יהונתן): לכאורה יש יותר חידוש במי שלא בא לכלל חולי, או שלא נאסר בבית האסורים?!

וביאר התפארת יהונתן, משום שעל ידי החולי ובית האסורים נתכפר לו עוונו, ובלי זה היה חייב למות בעונו. אלא שהקב"ה הטיב לו ברחמיו וברוב חסדיו, וכיפר עוונו בחולי גרידא או בפחד מפני הסכנה. ולכן זה גם מחייבו להזהר יותר מכל חטא דמכיון שנעשה לו נס ונוכה לו מזכויותיו מדקדקים עמו יותר כאשר יחטא, וממילא צריך להקפיד יותר בעבודת ה'.

היעב"ץ זצ"ל (בסידור בית יעקב) כותב שיש להודות בברכת "מחיה המתים" לא רק על תחיית המתים כפשוטו, אלא גם על כך שהחזיר לו נשמתו אחר השינה. וכן עליו להודות על זה שאינו מאותם ארבעה החשובים כמתים שהם "עני ומצורע וסומא ומי שאין לו בנינים" (נדרים סד). ואם לקה רח"ל באחד מאלה, יאמין כי בכח ה' להושיעו ולהיותו מאלו, כי "מחיה המתים" כולל כל מיני המיתות. ולכן מוזכר בברכה זו חמש פעמים "תחיית המתים" (כנגד ה' אלו).

גדולי ישראל הרגילו עצמם להודות על כל דבר בכל עת. וכמו שכתב הגה"צ בעל "יסוד ושורש העבודה" בצוואתו: "על כל טובה שהגיעה אלי, בין גדולה ובין קטנה, הייתי נותן לה יתעלה, שבח והודאה בשמחה עצומה, ומפרט מעט מהם כי רבים הם וא"א לפרטם..."

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל היה מזכיר תמיד את נס ההצלה שנעשה עמו, והיה חוזר ומודה להקב"ה על כך. והיה אומר: "מיום הולדתי אני מוקף בחסדים. היו עסקנים שניסו לשחרר אותי מהצבא הפולני, ואילו היו מצליחים הייתי נשאר והיה קורה לי מה שקרה לכולם. אך מכיון שלא הצליחו, היתה זו סיבה לברוח לשוויץ ובכך ניצלתי. וכך היה גם אצל הגר"י יוסף ישראלזון שנשלח לסיביר וכל משפחתו בכו על כך, ולבסוף התברר שזו היתה סיבת הצלתו, שכל אלו שנשלחו לשם ניצלו, ואלו שלא הלכו לשם כולם נהרגו.

ויסיים הרב שטיינמן: "הכלל הוא שכל מה שהקב"ה עושה הכל לטובה, ובן אדם לא יודע, דלפעמים הקב"ה רוצה להצילו ממיתה או מגיהנם, וזה הכל רק לטובת האדם".

עלון "איטש לרעהו" הוקדש לעילוי נשמת אמי מורתי
האישה החשובה מרת גיטא בינא בת ר' זאב וזאלף יחיאל ז"ל הרצוג ע"ה

נלב"ע ט' אייר
ת. נ. צ. נ. ה.

זהירות יתירה מוטלת על בני תורה בדקדוק המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו [אף לפני משורת הדין]! נלמד מהפסוק: "זלא תחללו את שם קדשי" (פרק כד-לב)

וכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פ"ה הלכה יא): ויש דברים אחרים שהם בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות, דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואף על פי שאינם עבירות, הרי זה חילול את השם, כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר... או שירבה בשחוק וכו' או שדיבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים אלו, הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפני משורת הדין. [מקור דברי הרמב"ם מגמרא (יומא פו.):] היכי דמי חילול השם? אמר רב, כגון אנא אי שקילנא בשרא מטבחא ולא יהינא דמי לאלתר (=כגון אני, אם אקנה בשר מהטבח ולא אשלם מיד). והטעם, מפרש רש"י: "דכשאני מאחר לפרוע הוא אומר שאני גזלן ולומד ממני להיות מזלזל בגזל"

בספר המצוות (ל"ט-ס"ג) כתב הרמב"ם: "שהזהרנו מחילול השם והוא הפך קידוש השם שנצטוונו בו... והעוון הזה יחלק לשלושה חלקים, שנים כוללים והאחד מיוחד... והחלק המיוחד הוא, שיעשה אדם ידוע במעלה ובטוב, מעשה פעולה אחת נראה בעיני ההמון שהוא עבירה ואין ראוי לנכבד לעשות דמיון הפועל ההוא אעפ"י שהפועל מותר, הנה הוא חילול את השם."

מספרים חז"ל בגמרא (ברכות כח:): "כשחלה רבי יוחנן בן זכאי נכנסו תלמידיו לבקרו, כיון שראה אותם התחיל לבכות. אמרו לו תלמידיו נר ישראל... מפני מה אתה בוכה. אמר להם: אילו לפני מלך בשר ודם היו מוליכין אותי... ולא עוד אלא שיש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואיני יודע באיזו מוליכים אותי ולא אבכה?"

גמרא זו טעונה ביאור, ויש לנו לשאול כאן מספר שאלות: **(א) מדוע** בכה רבי יוחנן בן זכאי על כך שאינו יודע באיזה דרך מוליכין אותו, מה לו לבכות, הרי עדיין חי הוא, ואף לפי חששותיו בידו לשוב ולתקן?!

(ב) מדוע בכה רבי יוחנן בן זכאי רק כאשר ראה את תלמידיו, הרי החשבון הנוקב שעשה שייך בינו לבין עצמו, גם ללא התלמידים, ומה זה קשור למה שראה את תלמידיו, וכי בלי לראותם לא היה יכול להתבונן ולבכות על שאינו יודע באיזו דרך מוליכין אותו?!

(ג) מה זה שאמר "יש לפני ב' דרכים", וכי רק לפני יש ב' דרכים, הרי לפני כל אחד מישראל ישנם ב' הדרכים ומילת "לפני" מיותרת?!

הגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל (בספר קהלת יצחק - וירא) תירץ את השאלה האחרונה, וממילא נוכל לתרץ בזה את כל השאלות: הסיבה שאמר "לפני ב' דרכים" היינו דוקא "לפניו" משום שרבי יוחנן בן זכאי היה גדול הדור שעניי כל ישראל נשואות אליו והכל לומדים מאורחותיו, על כן, מכיון שידע זאת הרי ירא היה לנפשו שמא נכשל בשוגג בחטא כלשהו, והמון העם למדו ממנו, וממנו ראו וכך עשו. נמצא שגם בזה לחילול ה', וזאת דוקא במעמד שלו, מעצם היותו גדול הדור שהכל רואים מעשיו וסומכים עליו.

הוא שאמר רבי יוחנן בן זכאי, שמלבד מה שירא מאימת הדין ככל אדם, יש במיוחד "לפניו" - שהכל לומדים ממנו - ב' דרכים. אחת של גן עדן - בזכות אותם אנשים שלמדו ממנו לעשות טוב. ואחת של גיהנם - שמא למדו ממנו להקל במצוה כל שהיא, חלילה. ואינו יודע באיזו דרך מוליכין אותו.

לפיז מובן מדוע נתעורר לחשבון זה דוקא כאשר נכנסו תלמידיו לבקרו, משום שהתלמידים הם המה הראשונים שלומדים ממנו, כי הם אלו שעוקבים בדרך כלל אחר כל תנועה ואחר כל שיג ושיח של רבם וממנו וראו וכך עשו. וממילא מתורצת גם השאלה הראשונה שגם אם ישוב

חכמים הזהרו בהנהגותיכם...

כשנכנס החפץ חיים לבית הכנסת, באחד הימים, להתפלל תפלת שחרית, הבחין כי הציבור עומד באמצע פסוקי דזמרה. מיד יצא משם והרחיק עד לבית הכנסת אחר. שם התפלל את תפילת שחרית עם הציבור כשהוא מתחיל יחד איתם את התפלה.

נשאל החפץ חיים על פשר הנהגתו זו: הרי על פי דין נפסק שאפשר לדלג על פסוקי דזמרה כפי סדר הקדימויות המבואר בשולחן ערוך, ואם כן, מדוע מצא לנכון להתפלל בבית כנסת אחר ובלבד שלא לדלג?

השיב החפץ חיים ואמר: אמת ונכון הדבר שאפשר במקרה כזה לדלג. ואולם את הידיעה הזו, יודע רק בן תורה, לא איש פשוט מהמון העם. הוא אינו יודע מדין הדילוג, וכאשר יראה אותי נכנס מאוחר לבית הכנסת, ובכל זאת מתפלל יחד עם הקהל, אזי יורה היתר לעצמו גם כשיבוא לבית הכנסת בשעה שהקהל עומד כבר שמונה עשרה, ולכן נזהר אני תמיד להתחיל את המנין בשווה!

בהזדמנות אחרת עורר הח"ח בדרשתו, כי מה שמדברים דברים בטלים בציבור בביהכ"ס במוצ"ש לפני מעריב "אשמים" בזה השנים הראשונים שהתחילו לדבר כי מהם לומדים אחרים גם כן לדבר דברים בטלים.

שלא לגרום חילול שם שמים...

הגאון רבי שלמה שמשון קרליץ זצ"ל שכר דירה בשכונת גבעת רוקח בבני ברק. והנה כאשר עמד להכנס לתוכה, פלש לתוך הדירה בריון אלים בעל זרוע. הוא קבע בדלת מנעול חדש שם כאילו הוא בעליה של הדירה.

לא נותרה, איפא, לרבי שלמה שום ברירה אלא לפנות לבית המשפט הכללי שרק בידו נתונות הסמכויות לפנות את אותו עז מצח מהדירה. ואולם רבי שלמה התחלחל מעצם האפשרות הזו. הוא הזעיק ללא הרף את זעקת חילול ש"ש הנובע מהליכה לערכאות (ולא לדין תורה בב"ד) יכנס לשם עתה?

פנה רבי שלמה אל דודו הגדול, **החזון איש**, כדי להועץ בו מה עליו לעשות, שקע החזון איש בהרהורים ולבסוף פסק בלב כבד: במקרה דנן אין מוצא אחר זולת תביעה בבית משפט.

יצא רבי שלמה מביתו של החזון"א, ובעודו פוסע על המדרכה שמע קול קורא "ר' שלמה" הוא הסתובב בבהלה וזיהה שהפונה אליו הוא לא אחר מאשר החזון איש. וכך אמר לו: "רבי שלמה, עיינתני שוב בפרטי הענין והתעורר ספק בליבי. אם תפנה לבית המשפט יאמרו הכל שעשית זאת עפ"י הוראתי. ואז תוסק, חלילה, אף המסקנה המוטעית כי פניה לערכאות מותרת, ונמצא שם שמים מתחלל, חלילה [יעויין בספר חזון איש (ב"ק סי' י' סק"ה) שאין לפסוק הלכה העלולה לגרום חילול ה' בעצם פסיקתה, על אף שההלכה עצמה היא נכונה]

כאשר שמע רבי שלמה שאינו צריך ללכת לערכאות, הרגיש כאילו אבן כבידה נגולה מעל לבו.

עטרת שלמה

"נותרתם כדי להרבות כבוד שמים..."

סיפר המחנך הרה"ג רבי מאיר מונק זצ"ל: מעשה שבא הרב **מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל** להשתתף בשמחת "בר-מצוה" של ילד אחד מהמוסד החינוכי "בתי אבות", שהיה הילד היחידי שניצל ונותר מגיטו קובנא. באותו שבת קראו בתורה פרשת "שמיני" בה מסופר על מיתת בני אהרן נדב ואביהוא. וכן על משה רבינו ש"דרש את שעיר החטאת והנה שורף ויקצוף על אלעזר ואיתמר בני אהרן הנותרים לאמר..." ופירש רש"י: "לאמור" - "אמר להם השיבוני על דברי!"

נשא הרב מפוניבז' דבריו ושאל: איזו תשובה ביקש משה לשמוע מהם? מה היתה טענתו כלפי אלעזר ואיתמר? אלא שאמרו חז"ל, כי בעצם אף אלעזר ואיתמר היו ראויים להשרף, אם לא שריחם הקב"ה על אהרן. שאל אותם משה שאלה מחרידה ונוקבת: למה נותרתם? בשביל מה הותיר ה' אתכם? הלא נותרתם אך ורק בשביל שתרכו כבוד שמים ותקדשו את שמו יתברך! השיבוני, אם כן, על דברי: "היכן הוא קידוש השם שלכם?!"

המשך בעמוד הבא

המשך - "ולא תחללו את שם קדשי"

בתשובה על העבירות הידועות לו, עדיין לא יוכל להקיף ולהשיג את כל ההשלכות והתוצאות שהולידו מעשיו פירות ופירי פירות.

בדרך זו, ניתן לבאר גם את שאמרו חז"ל בגמרא (עירובין יח.): אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו, ישב בתענית מאה ושלשים שנה. נשאלת השאלה מדוע לא היה בתשובתו זו כדי לפוטרו מן המיתה?!

וביאר הגרא"א דסלר זצ"ל (במכתב מאליהו ח"ב), דכיון שע"י חטאו גרם חושך והסתר בעולם, נמצא שהיה חטאו בבחינת חילול ה' שגרם חטא לאחרים. על כן נגזרה עליו מיתה, לפי שחטא זה של חילול ה', רק מיתה מכפרת.

נוסיף כי על עצם ג' השאלות שהבאנו לעיל, תירץ הגה"צ **רבי אליהו לופיאן זצ"ל** בשם **הסבא מקלם** תירוץ באופן אחר: ידועים דברי חז"ל (שבת נד:): כל מי שאפשר לו למחות בעוונות אנשי ביתו, עירו וכל העולם, נתפס בעוונם, וכן מבואר בגמרא סנהדרין (כח) עיי"ש. וכיוצא בזה בגמרא (שבת נה:): על פנחס. וכן בגמרא (סנהדרין קג.) על צדקיה. ומטעם זה נענש אבנר כמבואר בגמרא (סנהדרין כ.).

לפי"ז ניתן לתרץ את כל השאלות, שכן רק כשראה רבי יוחנן בן זכאי את תלמידו, היתה זו סיבה לגביו להתעורר ולבכות שמא לא הוכיח את תלמידו, שבידו להוכיחם, כפי הראוי לכל אחד ואחד, על זה התאונן שאינו יודע "באיזו דרך מוליכין אותו", היינו, באיזו דרך - התלמידים מוליכין אותו... שהרי אם לא מיחה בהם, נתפס בעוונם.

המשך מעמוד קודם

"אף אתה" - פנה הרב מפוניבז' בהתרגשות אל נער הבר-מצוה - "נותרת יחידי מכל הילדים היהודים בגיטו קובנא, הלא נותרת לקדש את ה'! והקב"ה תובע ממך: "לאמר" - השיבני על דברי! היכן הוא קידוש ה' שלך?!

"ולא רק אליך הוא קורא" - הפטיר הרב מפוניבז' - "היום הזה כל ילד יהודי חי, הוא "נותר", והקב"ה מצפה ממנו שיקדש את שמו יתברך. ה"לאמר" פרשת שמיני זועק ודורש מכל ילד יהודי: "השיבוני על דברי. השיבוני וקידשוני!"

הרב מפוניבז'

מניעת צער מהזולת

"חוששני שאגרום צער לאותם יהודים..."

היה זה בשנתו האחרונה לחייו של הגאון **רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל**. הוא פנה לתלמידו (ר"א **זלניק** שישן בביתו): "מן הראוי שאתחיל להתפלל תפלת שחרית במנין של "ותיקין" ואודה לך אם תעיר אותי בהשכמת הבוקר כדי שאוכל להתפלל במנין זה".

ואכן למחרת, העיר התלמיד את רבי איסר זלמן בשעת בוקר מוקדמת. ואולם הוא הלך להתפלל במנין בו נהג להתפלל עד עתה. כאשר נשאל לאחר מכן על ידי התלמיד, מדוע לא הלך למנין ותיקין כמשאלתו מאמש. השיב רבי איסר זלמן:

"לאחר שביקשתי אותך להעיר אותי, חזרתי והרהרתי בענין, הרי המתפללים בבית הכנסת "ראנד" רגילים מזה שנים רבות לראותי בחברתם בעת תפלת שחרית, ואנו אף רגילים לאחל איש לרעהו ברכת בוקר טוב. אם אפסיק להתפלל במנין הקבוע בו הנני רגיל להתפלל, חוששני שיהיו אנשים אשר תהיה להם עוגמת נפש אם לא אהיה עוד יחד איתם כמנהגי עד עתה. לכן החלטתי שמוטב לוותר על תפלת ותיקין ובלבד שלא אגרום צער לאותם יהודים".

בדרך עה"ח

"קטן שמיצעררים אותו אינו יכול למחול..."

סיפר אחד ממתפללי ביהכנ"ס הגר"א: "בבית הכנסת שבשכונה נהוג היה לתת לנערים לקרוא את ההפטרה. והנה שבת אחת הכין בני את ההפטרה היטב לאחר שתיאם זאת עם הגבאי. כאשר בא לקוראה, מנע ממנו ה'קורא בתורה' הקבוע, בנימוק שהוא עצמו טרח הרבה להכין את ההפטרה, והיה צריך להודיע לו מראש שהילד עומד לקרא..."

"הנער, שעמל רבות כדי ללמוד את ההפטרה, ישב ובכה... ראה זאת אחד המתפללים, וניגש לשאול את דעתו של הגאון **רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל** שהיה נוכח בתפלה: "אמנם הקורא הקבוע צודק וזכותו לקרוא את ההפטרה, אך האם לא היה מן הראוי שהקורא הקבוע ינהג על פי השולחן ערוך "החמישי" שעל פיו לא יקרה דבר אם הוא יוותר לילד! שאל המתפלל את רבי שלמה זלמן.

נענה רבי שלמה זלמן ואמר: "לדעתי, הדבר אינו כתוב בשולחן ערוך החמישי, אלא בשולחן ערוך הראשון... שם כתוב שקטן שפוגעים בו ומצעררים אותו, אינו יכול למחול..."

התורה המשמחת

להשתדל ולפעול למניעת צער מהזולת!

נלמד מהפסוק: "ויניחהו במושבו לפרוש להם" (פרק כד-יב)

וכתב רש"י: ויניחהו לבדו ולא הניחו מקושש עמו. ששניהם היו בפרק אחד ויודעים היו שמקושש במיתה וכו'. אבל במקלל הוא אומר "לפרוש להם" שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו. ומפרש השפתי חכמים: דאילו היו מניחים אותם יחד, היה המקלל סבור שהוא חייב מיתה כמו המקושש, ולכן לא הניחו אותם יחד "שמא אין המקלל חייב מיתה ויצטער לשוא". ומעתה, הרי הדברים קל וחומר: אם כך הקפידה התורה ביחס למקלל רשע, שמא עלול הוא להצטער לשוא, אף שספק אם אמנם יצטער, על אחת כמה וכמה ביחס לכל אדם שיש להזהר ביותר שלא לגרום לו צער כלשהו.

לכאורה יש לשאול: מדוע לא ניחו את המקלל ואת המקושש יחדיו, וכדי למנוע צער מהמקלל יגידו לו שעדיין אין יודעים אם הוא חייב מיתה?!

אלא צריך לומר - ביאר בספר **חידושי הלב** - כי שמא המקלל לא יאמין להם לגמרי ויסבור שהעובדה שהניחוהו יחד עם המקושש מוכיחה שהוא חייב מיתה כמותו.

מכאן נלמד כמה עלינו להזהר לא לצער הזולת, שאף שהמקלל רשע וספק גדול אם אמנם יצטער, בכל זאת דאגו לשמור על רגשותיו ולא הניחוהו עם המקושש, שמא יצטער לשוא.

החתם סופר (בפירושו עה"ת ויקרא עו) הוכיח מהפסוק המלמד על איסור הלואה בריבית, שאפילו לשעה קלה, גם כן אסור לצער את הזולת. שהרי התורה ציוותה "אל תקח מאיתו נשך... את כספך לא תתן לו בנשך... אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען" (ויקרא כה). נמצאנו למדים שמלבד איסור נטילת ריבית, ישנו איסור על עצם ה"נתינה בנשך" היינו ההלואה בריבית, זאת אף אם לא לקח ריבית בפועל.

וכל כך למה? משם שהלווה מצטער כבר עתה כאשר סבור שהיה חייב לשלם ריבית! הוא שסיים הכתוב "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, לתת לכם את ארץ כנען". כלומר: כשם שהודעתני לעם ישראל בטרם יציאתם ממצרים, כי מטרת היציאה היא לקבל התורה ולארץ זבת חלב ודבש כנאמר בפסוק (שמות ג-יב) אף שבאמת התעכבו קודם לכן במדבר. אך עם זאת לא הודיעם כדי שלא יצטערו כבר עתה, כך גם אתם, המנעו מלגרום צער לזולתכם אף לזמן מועט.

ומי בעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

להשתנות! / הרב נפתלי וינברג

איזה ערך כבר יכולה להיות לתפילה שהתפללו אותה בנץ, אך ללא כוונה?

זהו לא נושא צדדי, כי אם נושא שבעיקר מהותנו כיהודים שמבקשים להיות מחוברים להקב"ה. דומה שהגיע הזמן שכל מניין יתכנס (לפי תקנות הבריאות) - ויקיים סיעור מוחות משותף בשאלה גורלית זו.

שמעתי מכמה אנשים שנאלצו להתפלל בתקופה האחרונה ביחידות, שדווקא גילו טעם חדש בתפילה. יותר התבוננות וכוונה, והמילים פשוט "מדברות" אליהן. אז לא שצריך להתפלל ביחידות, אבל צריך לקחת את זה לתפילה במניין. להיות מסוגל להישאר "ביחידות" בתוך הציבור, ללא היסח הדעת.

ומי כבר מדבר על מקומות בהם הזמן שמקצים לתפילה, הוא מלכתחילה זמן של בדיעבד. כלומר שחרית בשלושים דקות, ומנחה מעריב בעשר דקות. האם לריק סגר לנו הקב"ה את בתי הכנסת? מתי נתעורר? וזה לא רק סגירת בתי הכנסת, כי אם הסתלקות של צדיקים וקדושים - ועדיין איננו יודעים מתי הסוף למגיפה!

* * *

דוגמא נוספת להתבוננות. מזה כשבעים יום שהמוח שלנו נשטף ב'אלכו-ג'ל' ובשאר האמצעים לעצור את התפשטות הנגיף. אך מה עם האמצעי האמיתי לעצור את המוות? הרי חז"ל מגלים לנו שלמרות מצבם הרוחני הירוד, היו "דורו של אחאב" מנצחים במלחמה רק משום האחדות שהייתה ביניהם. האם אנחנו, שגם מבחינה רוחנית משתדלים ומשתדלים, נהיה פחותים מהם?

בנקודה זו יכולה התקשורת החרדית לערוציה השונים לקנות את עולמה בשעה אחת. פשוט להזניח את הדיווחים השליליים, ולהתמקד רק בצד הטוב. הזמן דורש זאת, והלקוחות גם דורשים זאת.

מי לנו יותר מדוד המלך ע"ה אשר הכיר היטב את כל נפתולי החיים, את העליות ואת המורדות (עייין ספר תהלים לאורך ולרוחב) והוא שמדריך אותנו "וראה בטוב ירושלים" (תהלים קכה, ה) נכון. יש גם צדדים שליליים, אך התפקיד שלך להתבונן רק בצד החיובי.

זה לא אומר שצריך להיות תמים שכלל לא מודע לאפשרות של רע. אדרבה, צריך להכיר את הרע כדי לדעת להיזהר ממנו. אך לחיות ול"לחיות" צריך רק את הצד הטוב.

אותו דוד המלך שהורה לנו להתמקד רק בטוב, הוא גם שהורה לנו "עבדו את ה' בשמחה" (שם ק, ב) ומתי עובד יהודי את ה'?! 24/7! במשך כל הזמן צריך להיות נטוע בשמחה, ובד-בבד להתחיל לתקן את מעשינו, אך לא בתיקונים קוסמטיים גרידא כי אם בהשתנות מן הקצה אל הקצה.

רק זה מה שיביא לנו את הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן!

"הרגל נעשה טבע" - אין חולק על הכלל הידוע הזה, שכבר מופיע במקורות ראשונים. הבעיה היא שגם הרגל רע נעשה טבע, ומאוד קשה להשתנות...

מכאן נלמד, אגב, על גדלותם העצומה של גרי צדק ובעלי תשובה. אנשים שלא שינו פרט כזה או אחר בחייהם, כי אם הפכו את עצמם לחלוטין. אז לא פלא ש"במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד".

אבל היכן עומדים אנחנו בנושא הזה של שינוי-עצמי?

* * *

אנחנו ניצבים כיום חודשיים ימים בדיוק, מאז שהנגיף הסיני פרץ בעוצמה לתודעת הציבור בארץ. קבוצה מדרום-קוריאה ביקרה כאן לארכה ולרחבה, וכל אחד שאל את עצמו האם נפגשתי איתם היכנשהו? בכותלי? במערת המכפלה? קצת לפני כן התגלה המקרה הראשון בארץ בחנות "הפיראט האדום". זוכרים? זה נראה כמו חלום, שלא לומר חלום-בלהות, רחוק.

אך לא בנוסטלגיה באנו לעסוק, כי אם בשאלה הבלתי נמנעת: האם כעבור חודשיים ימים שאנו חיים תחת טלטה שכזו, אמנם השתנינו? כמה מתוכנו יכולים לעמוד מול המראה ולומר לעצמם: אני לא אותו אדם שלפני הקורונה - בדיוק כמו שבעל תשובה וגר צדק יכולים לומר לעצמם לאחר המהפך שחוללו בחייהם?

* * *

אני קשוב לרחשי הסביבה, והמילה המדוברת היא 'חזרה-לשגרה', על כל המשתמע מכך... הרושם הוא שכולם מצטערים על קרבנות המגיפה, חבל על דאבדין. ברוך דיין האמת. אבל כמו שאומרים החיים חייבים להמשיך. "אי אפשר להחריב את המשק".

ברור. החיים חייבים להימשך - אבל אלו חיים? האם בדיוק כמו שהיו לפני הנגיף-הסיני? האם טיפ-טיפה שונים? ואולי חיים חדשים שמכילים בקרבם שינוי אמיתי?!

רבות! האם שמנו לב מה קרה פה לאחרונה? הקב"ה לקח את כולנו, ליטאים, ספרדים, חסידים, כיפות סרוגות, כובע עגול, כובע חסידי, קנייטש וזרק אותנו הביתה. תשבו קצת בבית בבידוד (גימטרייה של הוי"ה) ותתבוננו! לאחר שתתבוננו, תתחילו חיים חדשים.

אבל אם עדיין לא התבונננו, אז מה עשינו?

* * *

דוגמא קטנה להתבוננות: בתקופה האחרונה היינו עדים למאמץ מיוחד לקיים מנייני תפילה דרך מרפסות וכו', ואפילו מנייני ותיקין בהנף-החמה. ללא ספק, תופעה נפלאה. אך האם אנו זוכרים שעיקר התפילה היא לא המעטפת שלה, כי אם היא עצמה? כלומר: הכוונה, הריכוז, הכבוד, היראה, האהבה.

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

{ אז נדברו }

פרשת אמור תש"פ | עלון מספר: 463 | לסדר: "תספרו חמישים יום"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה מסווג)

0799-654321

תודה מראש!!!

כל שותפות שלכם

מחזקת את ידינו...

המשימה הנוכחית: "עד אשר יצא מאפכם"!!!

במפה הגיאוגרפית של העם היהודי קיימים מ"ב מסעות שמפורטות בפרשת מסעי...!!! כל תהליך וכל התמודדות בחיים משוייכת ומסווגת לאחד ממ"ב מסעות שעם ישראל עברו במדבר... וכעת נשאלת השאלה: הקורונה הזו... לאיזה מסע ממ"ב מסעות היית משייך אותה?? תעביר לנגד עיניך את המ"ב מסעות ותנסה להגדיר איפה אנחנו ממוקמים? תרשה לי להגיד הרגש: התחושה שלי היא שאנחנו נמצאים **בקברות התאוה!!!** ולמה?? כי הרי מה קרה בקברות התאוה?? עם ישראל התאוה תאוה... ורצו את זה... ביקשו את זה... תבעו את זה... אמר להם הקב"ה: אין בעייה! אתם כ"כ רוצים?? קחו!! אבל לא יום אחד ולא יומיים אלא עד חודש ימים... עד אשר יצא מאפכם והיה לכם לזרה...

עד לפני חודשיים הסתובבנו בעולם היפה של הקב"ה... התהלכנו בארצות החיים... אבל לא!! לא היינו שבעי רצון!! העדפנו את הקשר המתכתני... התעצבנו וכעסנו למה חוסמים לנו את הצנתוקים... תן לי... אני רוצה להיות מחובר לכל פתרונות התקשורת המתכתניים... אני רוצה כמה שפחות תקשורת בין אישית וכמה שיותר דרך הרשת האלחוטית... אתה רוצה לדבר איתי?? תתקשר!! אני מעדיף לתקשר דרך הרשת... אני הכי זמין במייל... המשפט הזה מוכר לך?? רב מוסר שיחה או שיעור... עזוב... השארתי נגן... מקסימום אני אשמע אח"כ בקול הלשון... גבאי צדקה דופק: מה עם צדקה לעניי השכונה?? עזוב... אני אעשה העברה בנדרים פלוס... ככה דברנו עד לפני חודשיים... לאט לאט גם השרידים אשר ה' קורא שעדיין אין להם מייל... גם הם התחילו להראות סימני שבירה וניתן לומר שבחודשים האחרונים נראה שכבר כולם נכנעים לתקשורת המייל...

אמר הקב"ה? אתם רוצים רשת?? רוצים תקשורת מרחוק?? רוצים לדבר עם הרופא מרחוק??

בבקשה!! אבל עד הסוף!!! לא יום... לא יומיים... אלא חודש ימים... עד אשר יצא מאפכם!!!

וכעת זה באמת כמעט יוצא לנו מהאף!!! כן... בינינו... מה התחושה שלנו בימים אלו??

די... אני רוצה להתהלך בארצות החיים!!! תן לי לפגוש בני אדם עם שתי עיניים אף ופה... תן לי לראות בן אדם בלי מסכה... תן לי ללחוץ יד חמימה לחבר שלי (ולא בהן מושטת...) תן לי לראות את הקרובי משפחה שלי לא דרך הזום... ולא דרך הסקייפ... אני רוצה לדבר איתם פנים אל פנים... **אבל לא!!! סבלנות...** עדיין לא בטוח שזה יצא לנו מהאף לגמרי לגמרי... **צריך שזה יצא לנו מהאף אבל סופית!!!** כן... זו לא בדיחה... קברות התאוה נחשב אחד ממ"ב מסעות... אתה יודע למה?? כי ברגע שזה יצא לעם ישראל מהאף... הם הפנימו שהתאוה הזו לא הייתה במקום!! ברגע שהם הפנימו שזה לא היה כדאי... כעת סיימו מסע חינוכי חשוב!! כעת אפשר להתקדם למסע הבא!! **כלומר ככה:** כשעם ישראל היו בקברות התאוה היה להם שם שיעורי בית מאוד ברורים... כעת אנחנו עסוקים במשימה של-- **יצאה מהאף!!!** אנחנו עכשיו מתבשלים פה בשיטתיות בשביל שהתאוה תצא לנו מהאף... והיא יוצאת ויוצאת ועוד יוצאת... עד שהיא גמרה לצאת לגמרי לגמרי מהאף... ואז!!! ברגע שזה יצא לגמרי מהאף... אז לפתע נעלה הענן... יופי... אפשר להתקדם... יצאנו מכאן עם מסר חשוב לחיים... **אותו דבר כאן:** זה לא סוד שבימים אלו כולנו נמצאים באיזה סף שבירה... ש-די... די... יצא לנו מהאף... אין לנו כבר כח ללמידה מרחוק... אין לנו כבר עצבים לשבת מול הפלאפון ולשמעו שיעורים... אין לנו חשק לשבת מול הזום של המחשב... די... די... זה יוצא לנו מהאף... מה עושים שזה יוצא מהאף?? אתה יודע מה עושים?? **ממשיכים!!!** ממשיכים במסירות נפש עילאית לשבת בהתמדה מול הפלאפון והמחשב והזום... וכעת יש לנו משימה שקוראים לה: **יצאה דרך האף!!!** וככל שזה יותר יוצא לך מהאף... ככה אנחנו מתקרבים יותר לסוף... אנחנו צריכים לצאת מהקורונה הזו עם מסקנה ש-די!!! לא רוצה יותר תקשורת מתכתנית... אני כבר לא מייחל ובטוח שהאושר הגדול שלי יבא מהמייל... אני כבר לא נושא עיניים לרבנים ושואל אותם: מי יאכילנו רשת?? מי יתיר לנו וואצפ?? לא!! מוותר!! די... שבענו תקשורת כזו... יצאה לנו מהאף... ואנחנו מחכים בכליון עיניים מתי יעלה הענן ממסע הקורונה הזו... ונשאיר את ה-3000 דקות חינם עם הקורונה... ואנחנו ממשיכים הלאה אחר עמוד הענן.

קורא יקר: נראה לי שאתה אשם שהקורונה לא נגמרה!!! כי לי זה כבר יצא מהאף... גם לחבר שלי... **ואתה?? כנראה שאתה פה מעכב.** כנראה ש-לך זה עדיין לא יצא מהאף... אז קדימה... תזדרז... בא נחליט שאנחנו מהיום רוצים להכיר אחד בשני פנים מול פנים... בלי מסכות... בלי כפפות... לאהוב אחד את השני באמת!! בלי ססמאות... בא נחליט שאנחנו יכולים להיות שכנים טובים ולחיות בהרמוניה לאו דווקא דרך מנייני המרפסות... בא נחליט שהגיע הזמן שנכיר את השם פרטי שלך לא רק דרך העליה לתורה על הגגות אלא גם כשניפגש במקרה ברחוב... לחייך אחד לשני ולא תחת השפם ולא תחת מסכה... להיות חברים פנים אל פנים... ואתה יודע מה... לאו דווקא חברים... גם אם החלטנו לריב... בא נחליט שמהיום אם יש לך משהו נגדי... אל תשלח את זה ברשת... תתייצב מולי כמו גבר!! ותגיד לי בפנים מה שיש לך נגדי... אל תהיה **ארוך מכה רעהו ברשת**... אם אתה רוצה לשקר ולומר לא היו דברים מעולם... תשקר במצח נחושה!! תשקר לי בפנים!! נראה אותך... אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו... די לעשות דברים במחשכים... די לירות באופל לישרי לב... די לתקשורת המתכתנית שמאפשרת מציאות של פתאום יורוהו ולא יראו... הגיע הזמן להיענות לקריאתו של אבינו שבשמים המגיש לפנינו את העולם היפה שהוא ברא ומבקש מכל יחיד ויחיד: "ראה מעשי כמה נאים ומשובחים הם... תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמנו!!!"

“

כמה מילים על העליה לציון רשב"י שלא תתקיים השנה...

בשבוע הבא יחול ל"ג בעומר ויש הרבה הרבה יהודים שלא!!! לא יעלו למירון השנה... וזה קשה... מי שבעניין... מי שמחובר לאורות של מירון זה באמת קשה... אבל זו כעת ההזדמנות לחזור על וורט שנכתב כבר לפני שנתים כאן בגיליון זה... כידוע: הפיוט המפורסם והמושך ביותר בעולם זה הפיוט בר יוחאי שחיבר אותו ר' שמעון לביא...

מה הסיפור שעומד מאחורי הפיוט בר יוחאי??? במה זכה ר' שמעון לביא שהפיוט שלו מושר במירון מאות פעמים בל"ג בעומר... וברוב בתי ישראל מדי שבת בשבתו???

אז כידוע: ר' שמעון לביא היה מקובל גדול שהתגורר במרוקו ועז היה חפצו לנסוע לארץ הקודש ולפקוד את ציונו הקדוש של ר' שמעון בר יוחאי... הוא לקח את מקל הנידודים והתחיל במסע ארוך ומפריך... ובאחת התחנות הוא עבר דרך טריפולי שבלוב... ורצה להמשיך הלאה לכיוון ארץ הקודש... **אלא שאז!!!** עצרו אותו תושבי העיר טריפולי והפצירו בו שישאר שם... לתקן את ענייני השיטה והמקוואות וכו' וכו'... ואז הוא חישב חשבונו של עולם!! מה רצון ה'?? מצד אחד אני כ"כ כוסף ומשתוקק להגיע לציונו הקדוש של רשב"י... ומצד שני יש פה קהילה קדושה שצריך לדאוג להם לחיות כמו יהודים??? **והיות ועושים מה שצריך!!** החליט ר' שמעון לביא להישאר שם... ולגנוז את הכיסופים שלו להגיע לרבי שמעון... ולמה?? כי... כי עושים מה שצריך!! לא עושים מה שמרגש... עושים מה שצריך!! אותו ר' שמעון לביא אמנם נשאר בטריפולי אבל השיר שלו לא מפסיק להתנגן במירון... מאז ששמעתי את הסיפור הזה... כל פעם שאני שומע את השיר בר יוחאי... זועק מהניגון הזה: עושים מה שצריך!! אני הוספתי לעצמי עוד בית נוסף לפיוט בר יוחאי... אם יש כאלו שהוסיפו ואשרי הנוסעים על ציון... אז אני הוספתי ואשרי העושים מה שצריך... (אני חלש בחרוזים...) **אתה יודע למה???**

כי לפעמים כששרים בר יוחאי נכנסים לכאלו אאורות... ושוכחים שבסופו של דבר עם כל הכבוד לאורות... ועם כל הכבוד **לאשרי הנוסעים על ציון... עדיין אשרי העושים מה שצריך.**

יהודי לא חי לפי אורות... אלא לפי מה שצריך!! ואם הרבש"ע השנה לא רוצה שניסע למירון... אז אנחנו בחברה טובה... אנחנו בחברתו של ר' שמעון לביא... עושים מה שצריך!!

לא לחינם הוסיפה "אשרי הנוסעים על ציון" זה לא מגיע מר' שמעון לביא... בטח שלא... כי הוא שר "ואשרי העושים מה שצריך" והשנה אנחנו זוכים להיות איתו!!!

עוד מילה אחת: יש כאלו שרק מדמיינים את הציון הקדוש ריק ושומם בל"ג בעומר... הם מתחילים לבכות... זה ממש מדכא לחשוב על זה... **אבל לא!!!** דווקא רשב"י יודע הכי טוב להיות לבד!! רבי שמעון הוחבא 13 שנים במערה מפני הגזירה... **שם!! ודווקא שם** למד סתרי תורה אדונו בר יוחאי... רבי שמעון יודע איזה עוצמה יש בעבודת ה' לבד!! ר' שמעון יודע שאת התעלות הגדולה ביותר רוכשים דווקא בשקט של הבידוד...

אם כבר יש משהו שצריך לרחם עליו זה אנחנו!!! אנחנו שהתרגלנו שכל התעלות רוחנית מוכרחת להיות המונית... כל תפילה מעומק לב צריכה להיות מלווה בהמון המון סחף היצוני ופרסומת של אלעס גוט... מה יהיה איתנו?? **אנחנו צריכים לשקוע ברחמים עצמיים...** מאיפה אנחנו נשאב רגשות רוחניים בלי הגלגלי עזר של השירים וההגברה והמלא מלא אוטובוסים וההניינים והריקודים??? רבי שמעון... אתם הייתם במערה שנים עשרה שנים ולא פגשתם אף אחד... וזה לא היה חסר לכם... ואנחנו היינו במערה חודש וחצי... תקשרנו עם כל העולם דרך הפלאפון... דרך הזום... ועם כל זה אנחנו כבר יוצאים מדעתנו!!!

הליגנר ר' שמעון בר יוחאי: תתפלל עלינו שנהיה קצת יותר פנימיים... שנסתדר עם עצמנו... שיהיה לנו **מה לעשות עם עצמנו...** שלא נפחד להיות קצת עם עצמנו...

כן!!! זו הזעקה הגדולה ביותר שאנחנו צריכים להתפלל עליה... **יש יסוד מבחיל מהמהר"ל!!** זה וורט מיוחד לכבוד פסח שני... המהר"ל שואל: בפסח מצד אחד אנחנו יושבים בהסיבה כדרך בני חורין... ומצד שני תוך כדי אנחנו אוכלים לחם של עוני?? זה סתירה!! איך לחם עוני הולך יחד עם בני חורין?? אומר המהר"ל יסוד עצום:

עניות---ובן חורין זה משהו שהולך ביחד!!! ולמה??

פשוט מאוד: קח יהודי מודרני שגר בבני ברק בתקופה הזו... מדובר בבן אדם שרגיל לצאת לחופשות בחו"ל... למסעדות... לפארקים... לסופי שבוע... לנסיעות... להופעות... לקניות... תחשוב איזה סאת יגון עברה עליו בתקופה של הקורונה?? כל הרשימה הזו הייתה סגורה!! הוא הרגיש כאריה בסוגר... לעומת זאת חבר שלי האברך הבני ברקי... כל הרשימה הזו בכלל לא מוכרת לו... הוא למד לחיות ממה שיש בבני ברק... (הדבר היחיד שמציק לו בחיים זה שלפעמים הוא רואה פרסומות בעיתון על הנופשים ועל הביילויים יש לו מהשבות זרות... אולי אני מפסיד משהו... אבל ברגע שהגיעה הקורונה ושערי בני ברק ב"ה ננעלו על מנעול ובריה... והו!! עכשיו הוא נהיה בן חורין מושלם... הדבר היחיד שהפריע לי בבני ברק זה היציאה מבני ברק... עכשיו שסגרתם את היציאה... עכשיו אני לגמרי רגוע... היה לי טוב בבני ברק...) כן... זו לא בדיחה... שני האנשים האלו גרים בבני ברק!!

אחד הרגיש השנה בליל הסדר השתא עבדי!!! והשני הרגיש בן חורין... **מה התבדל??**

זה שלמד לחיות עם הא לחמא עניא... עם מה שיש... הוא בן חורין מושלם... גם אם תנעל אותו בבני ברק... יש לו פה את ה"הא לחמא עניא" שאף אחד לא יכול לקחת לו את זה... לעומת זאת מי שהתרגל לשאוב את הקורת רוח שלו מכל מיני דברים סביבתיים... הוא תלוי בהם... הוא עבד שלהם... ואם משהו חסר הוא מרגיש מחנק... הנה לך העבד במיטבו... לכן אומר המהר"ל: **הלחם של בן חורין זה דווקא לחם עוני!!!** ככל שאתה מתרגל להסתדר עם המינימום שבמינימום ככה אתה יותר בן חורין... **היסוד הזה מאוד מאוד נחוץ לנו לעבודת ה'!!!** אם אנחנו צריכים כ"כ הרבה גלגלי עזר וכ"כ הרבה חיצוניות בשביל לסחוט מאיתנו קצת רגש של ידידישקייט אנחנו נורא מסכנים... אנחנו ממש עבדים נרצעים... אדרבה!!! השנה ה' נתן לנו הזדמנות להיות בני חורין!!! תהיו בבית... תהיו מבודדים... בלי רעש... בלי אורות... בלי מודעות ענקיות... ותנסו להיות באורות לבד!! בלי עזרה מבחוץ... תנסה להגיע לאורות של רשב"י בלי ניגוני מירון... בלי כל הקאצ'קראאי... הקב"ה רוצה פעם אחת להטעים אותנו באורות האמיתיים שהיו לרשב"י בעצמו... רשב"י היה לבד לבד במערה... ושם היו לו אורות!!! אורות עצמיים... אורות של בן חורין... אורות שלא תלויים בשירי שבדיק עכשיו התזמורת שרה... ולא תלויה בכמה אני קרוב לציון... לא תלויה בכלום!!! מתחילה ונגמרת ביי!! **אין לך בן חורין אלא מי שיושב ועוסק בתורה...**

פרוייקט סידור 12.000 חברות

אם תשים לב: חז"ל מדגישים שלר"ע היו 12.000 **זוגות** תלמידים... לא עשרים וארבע אלף תלמידים!! אלא שתיים עשרה אלף **זוגות**... מה זה **הזוגות** האלו???

ר' עזריאל טאבור זצ"ל אמר לי וורט על דרך הדרש: כידוע: הגדלות העצומה של רבי עקיבא הייתה שהוא היה שילוב גמור בין "עול תורה" ל"עול מלכות שמים"!!

מצד אחד ר"ע היה מוסר התורה בה"א הידיעה... כל כולו תורה... גדול בתורה... כל חייו הוא עסק בהרבצת תורה... מקהיל קהילות ברבים בעסק התורה...

ואילו מצד שני רבי עקיבא הוא אבי תורת "עול מלכות שמים"!! הוא זה שלימד אותנו ש"כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד", הוא זה שכל ימיו היה מצטער על אותו פסוק ואהבת את ה' אלוקיך מתי יבא לידי ואקיימנו... וכידוע: עול תורה ועול מלכות שמים זה שתי ממלכות שונות!!! כמוכן שאת שניהם אנחנו חייבים... אבל זה שתי בתי מדרשות שונים... שתי סגנונות שונים...

יש אחד שלפי התכונות שלו שייך בעיקר לעול תורה... ויש אחד אחר שלפי התכונות שלו שייך בעיקר לעול מלכות שמים... ור"ע היה מחנך בשני חדרי שיעורים כאחד!!!

בחדר שיעורים אחד הוא עסק בנגעים ואהלות ודרש על כל קוף וקוף תילי תילים של הלכות...

ואח"כ בחדר שיעורים השני הוא מסר איך מקבלים באהבה את הקורונה ואיך לומדים לצחוק מול שועל שיוצא מקודה"ק

ורבי עקיבא היה מסדר חברותות!!! והוא היה תמיד משלב תלמיד מעול תורה שיהיה בן זוגו של תלמיד מעול מלכות שמים... ששניהם יתחככו אחד בשני... התלמיד של עול תורה יחכים את חברו מעול מלכות שמים מהתורה שהוא קיבל מר"ע... והתלמיד מעול מלכות שמים יחכים את התלמיד של עול תורה מעומ"ש שקיבל מר"ע...

דא עקא!!!! שלא נהגו כבוד זה בזה!!!

עול מלכות שמים ועול תורה הם כאלו ניגודים קוטביים... שמאוד קשה להם לנהוג כבוד זה בזה... מאוד קשה לשלב אותם ביחד... רוצה דוגמא קלאסית???

הנה... אם שמת לב... בעלונים האחרונים שיצאו בתקופת הקורונה... אני כל הזמן מקפץ בין שתי גישות... פעם אחת יש מאמר ידיותי... שהכל טוב... ואבא שבשמים בסה"כ מזמין אותנו לחדר יחוד... ומצד שני יש מאמר חפ"ק... במה אנחנו לא בסדר... במה אנחנו רעים וחטאים לה' מאוד... ונו נו נו... מהר לחזור בתשובה... אתה קולט שיש פה סתירה???

הנה לך התחככות בין עול תורה לעול מלכות שמים!!

זה מסובך מאוד!!!! (איך משהו אחד שאל אותי: עשרים וארבע אלף תלמידים מתיים לר"ע מול העיניים... איפה ר"ע?? למה הוא לא מדבר?? למה הוא לא דופק על השלחן ואומר: רבותי... לחזור בתשובה?? מה התשובה?? רבי עקיבא זה עול מלכות שמים!! רבי עקיבא מקבל באהבה... הוא לא דופק על שלחנות... מצד שני: סו"ס ר"ע הוא מוסר התורה... ופתאום... כשהוא מגיע לאותם חמשה תלמידים שבדרום... הוא פתאום כן ממקד אותם בשפראח של עול תורה... תדעו לכם שכל אלו מתו בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה...)

והעבודה שלנו זה כן לנהוג כבוד זה בזה!!!

כן להתאמץ לתקן בין שתי ההנהגות הכ"כ שונות!! זה לא קל!!! זה שתי בתי מדרשות שונים!! זה שתי פשויות בק"ש... אבל מה נעשה שאת שניהם אנחנו צריכים לקרא כל יום... אז השבוע נסכם את סוגיית הקורונה בשתי מאמרים... המאמר בדף 6 ידבר בשפה של עול תורה... (אודות החפ"ק של החיזוק הנדרש) ואילו המאמר בדף 3-4 ידבר בשפה של עול מלכות שמים... **הרחבת העניין בדף 3-4 ובדף 6**

משהו שם מבפנים מבעבע...

רוחש.. מתבשל..

בימים אלו כולם מצטטים את דברי הרמח"ל המבהילים במאמר הגאולה שמדבר על החלונות הקטנים שהולכים ונסתמים... וברגע שהם יסתמו לגמרי אז יפתח השער הגדול של הגאולה... וכלל ישראל מבינים שהכוונה היא לבתי כנסיות... ושוב: אם הלב של היהודים ככה מרגיש... אי אפשר להתוכח... אם אינם נביאים הם בני נביאים הם...

אבלו!!! חבל שנעצרו כאן... הרמח"ל שם באותו מאמר אומר עוד כמה דברים הרבה יותר רלוונטים בעבורינו... דווקא המשפט הזה שכולם כעת מצטטים... דווקא זה משפט **שפחות נוגע אלינו!!!** זה יותר מדבר בייחס לקב"ה... מה **הוא** יתברך עושה בעולמו... איפה העולם אוהז במסלול שהקב"ה כעת מכין בעולמו... זה אמנם מאוד מרתק אבל פחות נוגע אלינו... הרמח"ל שם **כדרכו** ממשיך הלאה... ומבאר מה זה אומר **לנו!!!** איפה זה מתורגם **אצלנו** לעבודת ה'??? (כידוע: אצל הרמח"ל יש כלל ברזל: כל ספירה וכל מושג בתורת הנסתר מוכרח להיות מתורגם לעבודת ה'... כל הספר מסילת ישרים מבוסס ומקבל לספרים אחרים של הרמח"ל ששם זה קבלה גמורה ואילו כשה מגיע למסילת ישרים זה מתורגם לספר הדרכה בעבויות...) אז כן... הקב"ה סוגר חלונות קטנים... בשביל לפתוח שער אחד גדול... **הלאה... מה זה אומר לנו?? מה זה נוגע אלינו???**

אז ברשותך קורא יקר: אני רוצה להביא לפניך כאן פרק מתוך הספר "ואהבת" שבס"ד עומד לצאת בשבועות הקרובים... בפרק הזה מובא הרמח"ל הזה שכולנו מדברים עליו... אבל עם השלכה ישירה אלינו...

ובכן: הרמח"ל ב"מאמר הגאולה" מפרט את כל התהליכים והשלבים שיהיו לקראת הגאולה העתידה, ועיקרי הדברים שנכתבו שם שהגאולה מתחלקת לשני חלקים הנקראים: **"פקידה"!!!**---

ו"זכירה"!!
פקידה זה כמו השלב הראשוני ביציאת מצרים... שהקב"ה **"פוקד..."** יש כאן התעוררות רצון מצידו של הקב"ה לגאול את ישראל, אבל תכל"ס, מעל פני השטח זה עדיין לא מגיע לידי ביטוי... ואדרבה!!! מבחינה מסוימת אפילו נהיה יותר גרוע... על משקל 'תכבד העבודה על האנשים...' יש קורונה... בתי כנסיות נסגרים... חלונות קטנים נסתמים... כעת בשטח לא רואים שום שינוי לטובה... אלא רק לכיוון ההפוך... אבל עמוק עמוק מבפנים!!! ממקום פנימי בלב!!! מורגשת איזושהי תסיסה... איזושהי התעוררות שמימית לגאולה!!!

עד כאן בשלב של **הפקידה...** אבל אח"כ!!! אחרי השלב של **הפקידה** אז מגיע שלב ב' של **הזכירה** שזה כבר הגאולה בפועל... כאן משה כבר מגיע לפרעה ומתחילים עשרת המכות... ובגאולה העתידה זה מתבטא בזה שהקב"ה מלביש בגדי ישועה ובא מאדום חמוץ בגדים וכו' וכו'... וכאן מתחיל התגלות הגאולה בפועל... זה כבר **זכירה!!!** -גאולה **בפועל!!!**

אבל עכ"פ לפני **הזכירה** יש שלב של **"פקידה"!!!** פקוד פקדתי!!! **וכאן אנחנו אווזים!!!**

ברור שקוראים לו תורה!!! דודי **לא צריך** לשלוח ידו מן החור ולא צריך שיהמו מעי עליו... הכל מונח על השולחן בצורה הכי ברורה... אש שחורה ע"ג אש לבנה...

כל זה כשה נוגע **לעול תורה!!!** כל זה כשה נוגע לקידושין... לתנאים... לאירוסין... כאן מדברים ברור... כאן יושבים המחוננים עם זכרון דברים על השלחן ומסכמים מראש מה החתן מתחייב ומה הכלה מתחייבת... יש עדים... יש קנין... והכל שריר וקיים... עד כאן **עול תורה!!!**

אבל ברגע שזה מגיע **לעול מלכות שמים???** כאן זה כבר כבר נוגע בנימים מאוד עדינים ורגישים... כאן זה כבר לא "תנאים..." כאן הקב"ה פונה לכלה ואומר לה... פתחי לי!!! אני מחכה לחדר יחוד!!! וחדר יחוד זה התכלית הסופית של כל הקידושין... זה התכלית של עול תורה...

דא עקא!!! שה'פתחי לי' הזה חייב להגיע מצידה של הכלה!!! וזה לא יכול להגיע מצידו של הקב"ה... חתן לא יכול לאיים על הכלה בתשעים ושמונה קללות שתוצה להתאחד איתו...

זו נכונות שיכולה להגיע רק מצידה... חסד נעורייך!! אהבת כלותיך!!!

ותכל"ס... הכלה לא מבינה עניין... ואני ישנה... לא נרמזת...

והקב"ה מחכה ומחכה ליוזמה מצידה של הכלה- כנסת ישראל... שתבא... שתצא... שתביע נכונות להיכנס תחת כנפיו של החתן קוב"ה... והיוזמה הזו בוששת מלבא... ואז הקב"ה מתחיל לשלוח רמזים עדינים עדינים... והמסר עובר בתדר מאוד מאוד עמום ודק... **ולמה???**

כי יש פה קונפליקט!!! מצד אחד הקב"ה רוצה להעביר פה איזשהו מסר לכלה... שתבין עניין... אבל מצד שני **אסור** שזה יגיע מצידו יתברך... לכן זה נעשה מתחת השלחן... הקב"ה רומז איזה רמז עמום...

אבל **להבין???** **להבין** מה הוא רומז? את זה אנחנו מוכרחים להבין לבד!!! ולכן **"דודי שלח ידו מן החור" ורק "מעיי המו עליו"!!!** רק המעיים מרגישות שמשוה פה רוחש מבפנים... אנחנו מרגישים שיש פה איזה התעוררות של גילוי רצון... יש פה משהו שמבעבע... רוגש... רוצה משהו... מה בדיוק?? לא... לא ברור... זה כבר השיעורי בית שלנו לזהות מה... מה... מה טאטע זיסער רוצה שנבין...

וכאן!!! במקום הזה אנחנו אווזים בימים אלו!!!

יש עול תורה... בתי המדרשות מלאים... כלל ישראל משתדלים לעשות רצון ה'... מדקדים קלה כבחמורה... היהדות החרדית משגשגת... הכלה משתדלת לעמוד בכל תנאי הכתובה שבעלה הציב לה בקידושין... אבל עדיין החתן שולח ידו מן החור של המנעול והוא רומז ש... ש... שמשוה עיקרי עדיין חסר... **ומעיי!!! מעיי המו עליו!!!**

אני מרגישה שאבא שבשמים רוצה משהו... ואני לא מצליחה להבין מה...

הרמח"ל כבר לפני יותר משלוש מאות שנה בישר לנו שאנחנו כבר אווזים בשלב של ה'פקידה'!!! כלומר: זה עדיין לא זכירה... עדיין לא רואים התגלות בפועל (זה כבר נידון לויכוח... האם להתייחס לעשרות שנים האחרונות כהתגלות בפועל או אדרבה ולא ניכנס לזה...) אבל מה שבטוח... בדורנו... אנחנו בטח נמצאים כבר עמוק עמוק בשלב של **ה'פקידה'!!!**

פקידה זה עיבור... יש משהו שכבר מתחיל להתרקם אבל עדיין לא הוכר... זה בשלב ראשוני שאף אחד עדיין לא יודע על קיומו...

מוסיף הרמח"ל ואומר: שזה מה שכתוב בשיר השירים: **"דודי שלח ידו מן החור ומעי המו עליו"!!!** מעיי!!! המעיים המו עליו... מעיים זה ביטוי למשהו פנימי... זו התעוררות שמגיעה מתדר פנימי עמוק עמוק... כי כעת זה לא מגיע לידי ביטוי חיצוני... אלא רק פקידה...

כלומר: עם ישראל בשלב זה אמנם מקבלים איזה ברק של הארת גאולה... אבל ההארה הזו מתגלה אצלם בתדר פנימי מאוד... משהו נסתר שמתגלה מתוך המעיים כביכול... מרגישים את הבטן...

וכאן השאלה הנשאלת: מה... מה בכלל הרעיון של ה'פקידה' הזו?

אם הקב"ה באמת רוצה לגאול אותנו... אז למה זה צריך להגיע בשני שלבים? למה צריך **פקידה** ואח"כ **זכירה???** ובכלל למה **הפקידה** הזו צריכה להגיע בתדר כ"כ עמום ולא ברור... דרך המעיים כביכול?? אם הקב"ה באמת רוצה משהו... ש... שידבר בצורה ברורה?? למה אני צריך 'להרגיש' את המעיים... ואז להתחיל לנחש מה עובר עליהם... ואז... אז להתחיל לנחש שמשוה פה מתחיל לרוחש מבפנים???

השאלה הזו היא לא סתם שאלה תאורתית... היא שאלה מהותית על המצב שלנו כיום... אנחנו נמצאים כעת בעיצומה של **פקידה!!!** כולנו הרגשנו שמשוה קורה... משהו פה מתבשל לקראת הגאולה... **השאלה היא: מה זה השלב ביניים הזה??** אם הקב"ה רוצה לגאול אותנו... אז קדימה... שלוש ארבע ו... שיביא משיח ונסיים את הסיפור... למה יש את המצב ביניים המעורפל הזה שכ"כ מוכר לנו... שיש קורונה וזה מריח גאולה... יש צרות וזה נשמע פעמי משיח... יש איומים וזה מצלצל גוג ומגוג... מה זה הלוט בערפל הזה?? למה זה ככה??

זו שאלה מאוד נחוצה!! כדי לקרא את המפה!!! כדי להבין מה מוטל עלינו בתקופה הזו... כן משיח ולא משיח... **מה ה' רוצה פה???**

והביאור בזה הוא כך:

כל זמן שאנחנו בגלות!!! העסק שלנו עם הקב"ה נסוב סביב **עול תורה!!!** בעול תורה יש תדר מאוד ברור!!! יש תורה ברורה!!! יש תרי"ג מצוות ברורים!!! יש שכר ועונש!!! **והקב"ה מדבר ב ר ו ר ! !** יש לנו פרשה שניה של ק"ש שהיא הפרשה של **עול תורה** ושם הכתובת רשומה על הקיר... אם תקיימו מצוות ה' יהיה לכם טוב ואם לא תשמעו בקול מצוותי יהיה לכם רע... אין פה מה להסתבך... אין פה מה **לא** להבין... בכל מה שנוגע לעול תורה יש מסמך מאוד

אני מכין את התנועה... אני מחליט לאיזה קהילה אני שייך ומי החברים שלי ואיזה חברותא אני מזיז... אבל כשזה מגיע לבית... פה והקב"ה מנהל לנו את החיים... הקב"ה מצמיד לנו דמויות שזה שלך!!! זה הילדים שלך... זה הבן זוג שלך... זה מה שיש!!! אי אפשר להחליף חברותא כל תחילת זמן... את זה תעשה בבית מדרש... שם אתה יכול להזיז קירות... אבל בבית? פה זה עול מלכות שמים!!! פה הקב"ה מעמיד אותך מול נתונים עובדתיים!!! זה מה שיש! וכעת תקבל אותי!!! לכן דווקא הבית זה המקום להשראת שכנה יותר מבית המדרש!!! הבית זה המקום שבו יש לנו את האפשרות לתת לקב"ה את המושכות ולקבל אותנו!!! וכמובן... באותה מידה גם לא...

זה!!! זה מה שהקב"ה רצה מאיתנו בימים אלו... תן לי!!!

תן לי את המושכות... תן לי לנהל אותך... אני רוצה אותך גם פה!!! לא רק בכולל... לא רק בשטיבל... לא רק מול חברי הקהילה... שם אתה בעל הבית... שם אתה יכול להכתיב את הלוח זמנים... שם אתה קובע את התכנים... אבל בבית??? שם אני הבורא קובע את הסדר יום! שם אני רוצה שתקבל אותי! שתתן לי לנהל אותך...

זה פקידה!!! זה מה שקורה בתקופה הזו! הגאולה עדיין לא הגיעה... "זכירה" בפועל עדיין לא הופיעה... אבל מה יש??? יש פקידה!!! מה זה פקידה?? הקב"ה שולח רמזים עדינים... אני בא... תצאו לקראתי... תקבלו אותי... זכרתי לך בעבר חסד נעורייך אהבת כלולתיך... ואני מזמין את זה גם עכשיו... לך אחרי במדבר בארץ לא זרועה... תקבל אותי ותן לי לנהל לך את החיים... זה!!! כמדומני שזה המאמר האחרון שאני כותב בסגנון הזה פה באז נדברו... כפי שהקדמתי בפתח הגיליון צריך לנהוג כבוד זה בזה... גיליון אז נדברו בתכנים שלו מסווג ל"עול תורה"!!! ואילו התוכן של מאמר זה מסווג ל"עול מלכות שמים"!! בעזה"ש בשבועות הקרובים יצא אי"ה ספר "ואהבת" שבו ירוכזו תכנים של עול מלכות שמים... כן... אנחנו לא אוהזים שם... גם כותב השורות לא אוהז שם בכלל... אבל לפחות לנהוג כבוד!!! לדעת שיש כזה דבר... וצריך להיאחז בזה לכה"פ כשהקב"ה מזמין את במפורש... בקורונה הקב"ה הזמין כתר! בפירוש הקב"ה הזמין עול מלכות שמים! א"א היה להימלט מזה... כולנו תקווה שבתי המדרשות יפתחו עד מהרה וכולנו נזכה לחזור לזמן קיץ ב"עול תורה"!!! אבל לא נשכח את השטייגן הגדול שעשינו ב"זמן" קורונה... ששם למדנו פרק חשוב בעול מלכות שמים...

כולנו מחכים ל"ג בעומר!!! היום הגדול שאנחנו לא נאמר תחנון משני סיבות: סיבה אחת של עול תורה- על התורה הנפלאה שהשאר לנו רשב"י ביום הזה... והסיבה השנייה: עול מלכות שמים... על אחרון תלמידי ר"ע שהסתלק ביום הזה... ורבי עקיבא למרות ועל אף המשיך לתת כתר לקב"ה והעמיד לנו שוב את התורה והחזיר עטרה ליושנה...

מובל לפי המצב הנתון והמשנתה...
גבר משתגע מאלו דברים!!! אישה לא... גבר כן...
אתה יודע למה?

כי בגדול יש חלוקת עבודה בין גבר לאשה...

האיש מופקד על עול תורה!!! והאישה מופקדת על עול מלכות שמים!!!

עול מלכות שמים זה בידך אפקיד רוחי... לתת לרבש"ע לנהל לך את הסדר יום... אשה מובנית לזה... בכל האישיות שלה היא בנויה להיות מקבל... מעצם טבעה היא מוכנה לשינויים והתפתחויות שלא תלויים בה... (אם תשים לב: אישה יכולה לעבוד בתור מזכירה... גבר לא... למה? כי רק אישה מסוגלת לקבל 15 פקודות שונות בחצי שעה שמסתובבות סביב אותה נקודה... גבר צריך יעד ברור שצריך לכבוש אותו ואכמ"ל...). אשה מובנית לקבלת עול!!! וכל מה שנדרש ממנה זה לקחת את זה כמובן לעול מלכות שמים... אבל גבר??? גבר זה עול תורה!!! לגבר יש משימות! והוא צריך לבצע אותם!!!

דא עקא!!! שגם גבר שמופקד על עול תורה גם הוא צריך לקבל על עצמו עול מלכות שמים... אז פעמיים ביום נני... זה לא נורא... אני עוצם את העיניים לחצי דקה... עוזב את השטח לשבריר של עשר שניות... קורא קריאת שמע מהר... ומיד פותח את העיניים... בבהלה לבדוק שהכל ממשיך להיות בשליטה... אבל!!! מה קורה אם פתאום הגיעה הקורונה והקב"ה פתאום רוצה ממני עול מלכות שמים א ר י כ ת א ו!!!

הקב"ה מכניס אותנו למסלול של עצימת עיניים... תשחרר אחיזה... אני מנהל את העולם... תעצום את העיניים ואל תשאל מה יהיה ואיפה הסוף כי אין לך שום קצה חוט לדעת איפה יגמר הסיפור הזה... תכנס לבית ותן לי לנהל לך את הסדר יום... שב בבית כמו אשתך ותזרום עם הפקודות שאני נותן לפי נתוני השטח שמשנתנים מרגע לרגע... רגע אחד צריך לסדר את זה... ורגע שני להגיד לזה... וקשה!!! קשה לגבר לחיות במצב של עול מלכות שמים!!! קשה לנו לשחרר אחיזה!!! קשה לנו לתת לרבש"ע לנהל אותנו... זה טבעי!!! זה נורמלי!!! זה הטבע שלנו!!!

בן אדם שרגיל להיות חרד להספיק ק"ש ותפילה... בן אדם שחשוב לו להבין סוגיה עד הסוף ולהקפיד על כל נושא הלכתי ולמצות אותו עד הסוף... ופתאום הקב"ה אומר לו... תשחרר... תן לי... תן לי לנהל אותך... זה ממש דבר והיפוכו!!! אבל צריך לדעת שיש כזה תפקיד!!!

ואם כבר הגענו לכאן... אז עוד כמה מילים ברחל בתך הקטנה: בחידור של הבן שלך וגם בסמינר של הבת שלך... יש ועדת קבלה!!! לא כל אחד יכול להתקבל... שלחת כמה חברים מהקהילה שיתפסו את העניינים לידיים והם יחליטו מי יתקבל ומי יהיה החבר של הבן שלך... כל זה טוב ויפה במוסדות... שם המושכות בידיים שלך... אבל בבית שלך?? מישהו שאל אותך איזה ילדים יהיו לך? ה' קבע עובדות בשטח והעמיד לך ילדים... ילד אחד יותר צדיק וילד אחד קצת פחות... גיס אחד פרומער... וגיס אחד עם סמארטפון... אתה קולט את האבסורד?? דווקא בבית שלך שאתה כ"כ מרגיש בעל הבית... דווקא שם הקב"ה שם אותך בפינה והוא יתברך מכתוב את הסדר יום... כל זמן שזה מחוץ לבית... כאן יש עול תורה!!! כאן אני הנהג...

הקב"ה פונה לכלתו ואומר לה: קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך... משהו חסר לי... את עושה הכל... (המאמר הזה לשם שינוי מדבר על החרדים לדבר ה' שבאמת מדקדים קלה כבחמורה עם כל הלב והנשמה) ובכל זאת קומי לך... לכי לך... אני רוצה משהו שונה... משהו אחר... אבל מה??? אני לא מבינה!!! אה... אתה בטח רוצה שאני אתחזק בעוד חיזוק בשמירת הלשון? אולי למצא עוד איזה סעיף קטן במ"ב שכנראה צריך להתחזק בו... מה???

הקב"ה שולח ידו מן החור של הדלת... מתי תביני... אני לא רוצה כלום...

אני בסה"כ רוצה אותך!!! רוצה שתקבלי אותי!!! אני לא תמיד מחפש יעדים נקודתיים... אני רוצה בסה"כ דבר אחד! אותך!!! תקבלי אותי!!! אל תברחי ממני... תהיי איתי... אם לא היינו בסדר במשהו נקודתי ברוחניות... יש לרבש"ע מספיק דרכים איך להעביר לנו את המסר... ברוך המקום שמסר עולמו לשומרים, יש גדולי ישראל שאומרים לנו איזה דרך תשכון אור... והם מדברים ברור!!! אומרים בדיוק מה רצון התורה, ומי שרוצה יודע לנהוג ע"פ רצון התורה... ולא אלמן ישראל...

אבל עדיין... אותו עובד ה' בן עליה מרגיש עמוק בתוך הלב איזה משהו שחסר... כן... אני כבר עושה הכל... אני לומד... מדקדק בכל מה שצריך... אבל עדיין משהו שם מבעבע במעיים... אני מרגיש שמהו חסר בתקשורת שלי עם אבא שבשמים... אני מרגיש שה' רוצה ממני משהו יותר!!! ואני לא מצליח לזהות מה... אה... אתה לא מצליח לזהות??? אם הקב"ה לא מדבר ברור... זה הוכחה שיש פה איזה הבנה שחייבת להגיע ממך!!! כנראה שזה סוג דבר שלא יכול להגיע מהחתן... אלא חייב להגיע מהכלה!!! ומה זה?? אני איתך!!! אני מקבלת אותך! אני אחת איתך!!!

גברים יקרים: שישאר בינינו... בא נסכם את התקופה האחרונה... אנחנו מקפלים כעת יותר מחודש וחצי שהיינו בבית... לא בבית הכנסת ולא בבית המדרש ולא בשטיבל... ותסכים איתי שזה היה מתסכל למדי...

מה כ"כ מתסכל להישאר בבית כל היום עם האשה והילדים...??

בא ננסה לנתח יחד... למה זה היה כ"כ קשה לנו??

תרשה לי להצביע על ההנקודה אני חושב שעיקר התסכול הוא שאני גבר!!! ולגבר בדרך כלל יש תכניות! (ולא משנה כעת מה התוכן והרמה שלהם... אבל-) בדרך כלל לגבר יש יעדים מסוימים שהוא מציב לעצמו... יש לי היום תכנית לעשות את זה ולסמן וי על זה... אבל כשנמצאים כל היום בבית עם המשפחה... שם אין תכניות!!! אין סדר יום!!! לבית יש דינמיקה משלו... הסדר יום זורם לפי נתונים שמשנתנים כל רגע נתון... כל פעם מישהו אחר קופץ לך על הראש... פעם האישה רוצה ככה ופעם ככה... אתה יושב וכל הזמן מובל לפי המצב הנתון... פעם צריך להעסיק אותו... ופעם צריך להרגיע אותו... ופתאום צריך לסדר את הבית... ובקיצור: אתה

נקודה למחשבה:

כולנו מחכים כבר לחזור לשגרה... לחזור ללימודים... לבית הכנסת... השבוע התעוררה לי פתאום מחשבה קטנונית וטפשנית... חשבתי לעצמי: בעצם טוב שאנחנו טיפ טיפה מתעכבים ולא חוזרים עדיין... ולמה??? כי יצאנו מהלימוד בתאריך י"ח באדר... ואם נחזור עכשיו או כשהנכד שלי ישאל אותי: סבא... כשהיה קורונה... כמה זמן היה חופשי??? אני אצטרך להגיד לו חודש ועשרים ושש יום... זה מסובך... עדיף שזה יהיה מספר עגול... נחכה בסבלנות עוד שבוע כדי שנוכל להגיד שזה היה בדיוק חודשיים!!! כשהנכדה שלי תבחן בתו"ו ותהיה שאלה: כמה זמן היה הקורונה?? היא לא תצטרך לאמץ את הזכרון... היא תוכל להגיד חודשיים... ולא תצטרך להגיד חודשיים פחות שלושה ימים...

אז זהו שלא!!!!!! אז זהו שלא!! אז זהו שלא!!!

אצל הקב"ה אין תאריכים עגולים... אין שעות יפות... ואין התעכבויות מיותרות משיקולי תפאורה... אם המשיח עדיין מתעכב זה לא בגלל שהקב"ה מחכה לאיזה תאריך מצלצל...

ולמה לא?? כי הקב"ה הוא אבא שבשמים!!! ובשביל אבא שבשמים כל רגע לראות בסבל של הילדים שלו זה אין סוף!!! הקב"ה לא ממתין רגע אחד לישועתם של ישראל... זו האמונה שלנו!!!! אין סתם סבל... הרי בקורונה הזו לכולם היה קשה... השאלה כמה... כל אחד עבר את הקורונה בקושי אחר... יש כאלו שחוו פיטורים... יש כאלו שחלו או שאחד מבני המשפחה חלה... יש כאלו שהתמודדו עם משפחה גדולה וצפופה... בקיצור: כל אחד עבר את הקורונה אחרת! לאחד זה היה קשה יותר ולאחד פחות... ומה אתה חושב??? כל פרומיל קושי מחושב אצל הקב"ה לפרטי פרטים!!!! אין אצל הקב"ה עסקאות חבילה... אין חבילה אחת שקוראים לה קרונה שכל מי שעבר אותה מסוגל לתיקית קורונה... לא!!! זה נכון אולי במשרדי הממשלה... זה נכון אולי ביחס לכל מיני אישורים...

אבל אצל הקב"ה לכל אחד יש את ההתמודדות שלו... ותחשוב: כמה סבל עם ישראל עבר בתקופה האחרונה!!!! כל אחד והמוניטור האישי שלו... אין דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך הכל גלוי וידוע לפניך... והקב"ה רצה פה משהו... וגם בגלליו או נדברו יש מאמר חפ"ק מה להתחוק כתוצאה מהקורונה כדי שלא נצא ממנה בידיים ריקות...

דבר אחד בטוח!!! בידיים ריקות לגמרי בודאי לא נצא... סוף עברנו משהו... סוף סוף לכל אחד מאיתנו היה קשה והכל ממנו יתברך לטובה... אז משהו טוב בודאי יצא מהקורונה הזו... האם אנחנו נראה את זה בשטח??? לא בטוח!!! הנסתר לה' אלוקינו...

אבל מה שבטוח בתור יהודים האמונה שלנו היא ששום דבר לא סתם... ואם ככה"כ היה לנו קשה בקורונה הזו!!! אז הקב"ה עושה עם הקושי הזה משהו... הקושי הזה לא נעלם בתהום הנשיה... אלא הוא מחושב לפרטי פרטים... שים לב: אני כעת לא מדבר על מצוות... לא נדבר כעת על ההשתדלות להמשיך ללמוד תורה ולקיים מצוות למרות הכל... עזוב... אני מדבר עוד לפני כן!! על עצם הקושי!!! יהודי הוא מכונה שמתרגמת הווה לנצח... ואם המכונה הזו עברה איזה תהליך קשה... התהליך הזה מוביל לאישהו דבר טוב... בתוך הקושי עצמו זה לא כ"כ מנחם... אבל לאחר מעשה... במבט לאחור... צריך לדעת שעשינו פה משהו... בעצם לא אבחנו... הקב"ה עושה עם זה משהו... והוא מסתדר עם זה לבד... גם אם אנחנו לא מבינים איך בדיוק...

קרבן תודה... בשילוב קרבן פסח שני... בשילוב זמירות שבת...

השבוע זכיתי לעלות לירושלים... להשתתף בזבח תודה שהקדיש יידי ר' חצקל שבחג הפסח האחרון היה מורדם ומונשם במשך שבועיים בעקבות הקורונה וב"ה ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם וידו לה' חסדו... ויזבחו זבחי תודה... לגודל הנס החליטו בני משפחתו וידידיו של ר' חצקל להקדיש עשרה עגלים לקרבן תודה ולהזמין חמש מאות איש למסיבת הודיה ענקית להודות לה' כי טוב... (ולזעוק לפניו באותו מעמד על החולים שעדיין שוכבים במצב קשה... יתן ה' וישלח להם מהרה רפואה שלימה) המדהים הוא שר' חצקל הפסיד קרבן פסח... ולכן הוא **בלאו הכי** עולה לבית המקדש להקריב פסח שני!!!! והוחלט שבשילוב הפסח שני שלו אנחנו נעשה מסיבת קרבן תודה... **אתה מבין את החצוק שיש פה??**

בקרבן תודה יש עשרה חלות **חמץ!!!** בפסח לא מקריבים קרבן תודה... ואילו כאן ר' חצקל הולך לשבת יחד איתנו בליל שבת הקרוב... הוא יאכל קרבן פסח על מצות וסרורים... ואנחנו נאכל קרבן תודה שהוא חמץ גמור... הדבר הנוסף שכ"כ לא שגרתי פה... שיש פה בן אדם שיושב מולנו ואוכל קרבן פסח תוך כדי כשהוא מוקף בחמש מאות איש... **בקרבן פסח רגיל אין כזה דבר!!!** קרבן פסח שמגיע בזמנו צריך להיאלל בתבורה אחת... וצריך שיהיה מחיצות... מסילא בקרבן פסח אחד אין יותר מחמישים איש... (אם האדמו"ר הגדול ביותר שמסכים על שולחנו מאות אנשים... את הקרבן פסח הוא אוכל בתבורה המצומצמת שלו)... אבל כאן זה פסח שני... ובפסח שני אין דין של חבורה... וחמץ ומצה עמו בבית... ר' חצקל ישב ויאכל קרבן פסח... ומיד אח"כ הוא יתיישב איתנו ויאכל קרבן תודה... כולנו כ"כ מרוגשים לראות את ר' חצקל שלפני פחות מחודש היה בין חיים למוות ולראות אותו עכשיו יושב יחד איתנו ועוד מסוגל לאכול כזית צלי בתוך כדי אכילת פרס... רק לראות את זה הלב גואה ורוגש להודות לה'... **יש לצין שהרבה עקשן היה סביב הפסח שני הזה**... זה היה בבחינת צחוק עשה לי אלוקים... הרבה שאלות בלימוד נשאלו סביב הפסח שני הססגוני הזה... אל תשכח שהשנה זה בדיוק יוצא בשבת... אז שחיתת הפסח שני הייתה ביום ששי בצהריים!!!! והצליח חייבת להיות לפני שבת... אז פתאום התעוררנו להסתפק: הרי המשנה בשבת אומרת: ש"משלשין את הפסח בתנור עם חשיכה"!!! כלומר: לא חוששים שמא בני חבורה יבואו לחתות... ולמה?? כי בני חבורה זריזין הם... השאלה היא: מה קורה בבני חבורה של פסח שני?? האם שלעפרעס כאלו שנדחו לפסח שני יכולים להיקרא בשם זריזים?? (לא כולם היו מורדמים ומונשמים בפסח ראשון) **עכ"פ הייתה שמחה גדולה**... ישבנו בצוותא לסעודת שבת... ובהתחלה כיבדנו את המעמד... סו"ס אצל ר' חצקל עכשיו זה פסח... אז שרנו שירים של פסח... ר' חצקל עשה לעצמו ליל הסדר שלם... (יש להסתפק האם יש ד"ד כוסות וכו' בפסח שני)... ואז!!! כשהוא הגיע להלל הגדול... אז אנחנו הצטרפנו אליו תרתי משמע!!! אצלו הלל הגדול זה (בין הייתר) מדין ליל הסדר!!! אבל אצלנו הלל הגדול זה להודות לה' על המקיץ נרדמים והמשיח אלמים והמתיר אסורים והמפענח נעלמים...

את שירי שבת לבנתיים לא שרנו... כי צריך להזדרז!!! גם קרבן פסח של ר' חצקל... וגם הקרבן תודה שלנו יכול להיאלל רק עד חצות... אל תשכח... יש פה עשרה עגלים שצריכים להיגמר עד חצות... הגיע חצות... הגיעו סדרנים מיוחדים ואספו את הנותר של הקרבן תודה מהשלחנות... כן... צריך לשמור אותם עד יום ראשון בבוקר... ואז אנחנו נזכה במצות עשה של שריפת הנותר!!! אבל כשהם הגיעו לשלחן של ר' חצקל... רצתי מהר לר' חצקל והזכרתי לו שלא יתן להם!!! כן... לא בריא לעררב נותר של שאר קדשים עם הנותר של קרבן פסח... כי בקרבן פסח יש לאו מיוחד של שבירת עצם... והלאו הזה נשאר גם בנותר... אז הנותר של קרבן פסח צריך תשומת לב מיוחדת!!! יש פה הלכות מיוחדות שאין בכל נותר של קרבן אחר...

ואז!!!! לאחר חצות... לאחר שכל הנותר הורד מהשלחנות... לאחר שעשו בדיקה קפדנית שלא נשאר שום חתיכת בשר בשום מקום... (מחר בבוקר זו שאלה של כרת בדיוק כמו חמץ בפסח... בחור ישיבה שבים ששי גנב מהמטבח חתיכת בשר תודה שיהיה לו למחר בבוקר אחרי ותיקין הוא חייב חטאת בשוגג וכתר במזיד...) כעת החליפו מפה... ואז ר' חצקל הניח על השלחן חבית יין גדולה של מעשר שני... ואז הוא הביא סייף והתיז את הראש של החבית!!! ואין בזה בעיה של "פתיחת בקבוקים" כי הוא לא עשה פתח... אלא שבר את הפתח כדי להבהיר לציבור שיש פה עין יפה... אנחנו גומרים את החבית הזו היום... (כן... אם בימינו מותר לעשות חור בבקבוק יין ואח"כ לפתוח אותו... היתר הזה נובע מהברייתא: "מביא אדם חבית של יין ומתיז ראשה בסייף ומניחה לפני האורחים... שבת קמז):

עמד שם אחד המשרתים ומזג לכל הציבור במיומנות... שלישי יין ושתי שלישי מים... (רבא עקב אחרי המשרת שהוא לא מניח את המים ע"ג הקומקום כדי שיחמו ולא פורס סודר ע"ג המים גזירה שמא יסחוט... עיין ריש פרק במה לומנין...)

ואז התחילו השירות והתשבחות... אודה ה' בכל לבב בסוד ישרים ועדה... רוח הקודש נשפכה שם כמים... פתאום הכל נהיה מובן... כל הקורונה קיבלה מימד אחר... משתפי הסעודה שזכו להתקדש באכילת שלמים ולחמי תודה... וכעת זכו לסעוד את הלב בין של מעשר שני... ועוד בשילוב של הליגע שבת קודש נפשי חולת האבתך... השילוב של כל הקדושות האלו ביחד רוממו את הציבור כולו עשרה טפחים מע"ג הקרקע...

ואז בבת אחת תורצו כל השאלות... כן... בחודש האחרון התעוררו כל מיני שאלות בחלל העולם... פרק ע"ג בתהילים: ואני כמעט נטיו רגלי כאין שופכו אשורי... כי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה... שתו בשמים פיהם- נשמות ערב רב מדברים סרה בה' ובתורתו... הנה... תראו דווקא אתם הכי נגיעים בקורונה ואחוז ההדבקה אצלכם הכי גבוה... ואז באמת היו רגעים מסוימים בחודש האחרון שהגיעו מחשבות... אך ריק זיכיתי לבבי וארחץ בניקיון כפיי... ואחרי כל מה שאני עובד ה'... בכל זאת "ואני נגעו כל היום... נגעו בקורונה... ותוכחתי לבקרים- כל בוקר מודיעים לי עוד כמה חרדים נוספים נדבקו... ואילו דווקא רשעים ושלי עולם... דווקא הם השגו חיל... המחשבות האלו הציקו הרבה בחודש האחרון... כן... אנחנו נמצאים בעולם של הסתרה... אנחנו בעיצומה של עבודה... אבל בכל זאת!!! **עד אבא אל מקדשי קל אבינה!!!** ברגע שמגיעים לבית המקדש פתאום הכל נהיה מובן... הפול מתחבר ואתה מבין איך שהכל מוביל לטוב גמור... **ר' חצקל עמד וסיפר בדמעות על כל הניסים והנפלאות שה' גמל איתנו... והעמידו מחליו**...

ואז הגיע תורו של הגיס ר' יצחק... והוא הפתיע את הציבור וסיפר שבשעות הקשות שנאבקו על חייו של ר' חצקל... עמדתי וחשבתי מה אני יכול לעשות למענו... לרפואתו... חשבתי אולי להקדיש את ערכו!!! לומר: ערך ר' חצקל עלי... ואז אני אשלם למקדש חמישים שקל למקדש לרפואתו!!! אבל אז חשבתי לעצמי... הרי טוב לי יום אחד שאתה יושב ועוסק בתורה מאלף עולות וכו'... אז החלטתי!!! ו... ואז השתרר שקט מופתי...

החלטתי להחרים מאתים דונם משדה אחוזה שלי לכהנים!!! מתוך כוונה לקרא לכמה כהנים תלמידי חכמים שיבואו לפאר את העיר שלנו... ולהוסיף עוד קול תורה בבית מדרש שלנו לרפואת גיסי היקר... סיים ר' יצחק בדמעות ואמר: ברגע שנדרתי את זה... לא חלפו עשר דקות ושמענו שהגיס ר' חצקל התעורר לחיים... אני חושב שבזכות התורה ולומדיה ניצל הפרסד... כן... בזמן האחרון מורגש בישוב שלנו הצורך להתחזק בתורה ואין לך חיזוק גדול מלעשות פראגמטיא לת"ח ולהכניס כהנים לישוב שלנו.

מאמר אחרון - אודות חפ"ק החיזוק...

בשבוע שעבר כבר התחלנו לפרט כאן את רשימת הקבלות שאנשים העלו מה מתאים לקבל בשביל לצאת מהקורונה ולא!!! לא בידיים ריקות...

גם השבוע נכתוב עוד שתי נקודות למחשבה...

--- **אחד מהקוראים הציע להתחזק בלימוד המוסרי!!!**

כן... השבוע ראיתי את זה בחוש... בשבוע האחרון הפסקתי לשמוע את הקו החרדי של משרד הבריאות... (לא בתור חיזוק... אלא פשוט נמאס לי... די... כמה אפשר לשמוע קורונה קורונה...) פתאום מצאתי את עצמי יוצא מהבית בלי מסכה... פתאום התחלתי לזלזל בכל הכללים... הייתי מופתע מעצמי: בדיוק אני שעד כה כ"כ שמרתי על הכללים... הלכתי למבוגרים והתריתי בהם שיפסיקו להסתובב בחוץ... פתאום שכחתי הכל...? איך זה קרה לי?? **מה התברר???** שפשוט שכחתי... שכחתי שיש קורונה...

לא!!! לא באמת שכחתי... אבל זה כבר לא עומד לי בראש... תנחש למה? כי עד היום הייתי שומע כל יום כמה פעמים את הקו הזה והוא היה פשוט מטפף לי את זה לראש... וברגע שהפסקתי לשמוע יום יומיים שלוש... זהו... הקורונה יצאה לי מהראש.

הנה לך דוגמא עדכנית לחלוטין! על אותו משקל: יראת שמים... בטחון בה... עבודת המידות זה משהו שצריך טפסוף!! החדרה!! הטמעה!! השקאה!! כל יום שוב ושוב... אם לא מטפטים את זה כל יום... אז גם את הקורונה שהוציאה לכולנו קרניים... את הטקטיקה הזו כולם מבינים!!! הפוליטיקאים מבינים את זה... התקשורת יודעת את זה... וגם חנות מחסם ישמל שרוצה אותך בתור לקוח... יודעת טוב מאוד לשגע אותך עם פרסומות יום יום כי זה הדרך היחידה להיכנס לתודעה... ענף השיווק והפרסומות מבינים את זה מצויין!!! ויש רק דבר אחד שהוא לא צריך שיווק והחדרה... הוא חודר מעצמו... **מה זה???**

היהדות שלי!! היראת שמים שלי... זה משהו שנפתח כמו דלת אוטומטית.

אה... על מי אתה בדיוק עובד??? מה זה הניתוק הזה?? שיהיה ברור: מי שלא מטפח יום יום את החיבור שלו לעבודת ה' עם הלב... שידע לו שהוא מנותק לגמרי!!! לא חצי... לא רבע... אלא לגמרי מנותק... אין בלי מוסר!!! (עכשיו מה זה מוסר?? זה עוד סיפור... זה כבר שיעורי בית שלך)

עוד מילה אחת: כשמתפללים אהבה רבה רוב האנשים מכוונים במילים "והאר עינינו בתורתך..." אני משום מה... יש משפט אחר שהרבה יותר תופס אותי שם. **"ותן בלבנו (בינה) להבין ולהשכיל!!"** האם פעם הבנת מה כתוב במשפט הזה?? רבש"ע: תעזור לי שאני אבין ענייני!! הייתי בחור אלטער בשידוכים... הרבש"ע רצה ממני משהו... ועוד התעכבתי ועוד התעכבתי... כי הרבש"ע חיכה שאני אבין עניין... ויש אנשים שתקועים ככה שנים עם כל מיני קשיים ובעיות בחיים כי הם צריכים להבין עניין... וברגע שהם יבינו עניין הכל יסתדר... ולכן אצלי התפילה **"ותן בלבנו להבין ולהשכיל זו זעקת איומה!!"** רבש"ע: קשה לי... אני תקוע בחיים באיזושהי נקודה... (כל אחד תקוע במקום שלו) וזה הרי לא סתם... אתה רוצה ממני משהו... אתה רוצה להוביל אותי לאיזושהי מסקנה... אתה רוצה להתקדם איתי לאיזושהי הבנה שממנה נוכל להמשיך הלאה יותר טוב... ועד שאני לא נבין אנחנו נשאר פה תקועים... **אז גיוואלד!!!!** תן בלבי... תן לי קצה חוט שאני אבין עניין... **תסכים איתי שזו צעקה נוראה!!!!**

הזעקה הזו למי שלא לומד מוסר... היא קול קורא במדבר!!! עד שאתה בכלל מבין שהקב"ה רוצה ממך משהו... וגם אז... מה?? מה יכול להיות?? אתה לא יודע מאיפה אפילו להתחיל לחפש... אין לך קצה חוט... מי אני... מה אני... מה יכול להיות... אבל מי שלומד מוסר הוא לומד לפתח אישונים... הוא מאוד מהר מבין עניין... הוא מהר מאוד מזהה שה רוצה ממנו משהו... והרבה יותר קל לו לפתוח את המפה של עבודת ה' שלו... ולהצביע איפה נמצא המוקש שבו צריך להתחזק... ממילא הוא גומר עניינים הרבה יותר מהר... (זה הפטש הפשוט בפסוק: "והיה אמונת עיתך חוסן ישועות... יראת ה' היא אוצרו... כשיש לאדם יראת שמים הוא מזהה תמיד שהעיתים הקשים שלו מגיעים כדי לעורר אותו... הוא מיד מבין עניין ויודע מיד מה לתקן... זה **חוסן** ישועות שלו... הוא חוסן המון ביוקרטיה... חוסן המון זמן מתמשך עעעעד שהוא יבין עניין... ענין ישעיה **ל"ג ר"ש"י** פירוש אחר)

כעת נעבור לעוד נקודה למחשבה... היות וכולנו מתגעגעים כבר לחזור לבתי כנסיות שכבר לא ראינו אותם חודש וחצי... **יש נקודה מעניינת לציין:** שהיום בו גורשנו רשמית מבית הכנסת היה **א' בניסן!!!** וביום הזה בדיוק!!! מת המלך **אחז** שנקרא שמו אחז בגלל שהוא אחז בתי כנסיות ובתי מדרשות ונעל אותם שלא יוכלו ישראל ללמוד תורה... וביום הזה הוא מת ובנו הצדיק חזקיהו המלך עמד במקומו ובאותו יום הוא **פתח** את בית המדרש לרווחה ומימן מכיסו הפרטי את השמן ואת התאורה ללימוד התורה בלילות... (וגם את שערי בית המקדש הוא פתח ביום זה כמובא בדברי הימים ב' כ"ט) והנה... אלפי שנים לאחמ"כ בדיוק ביום הזה שוב חזרנו אחרונה... בדיוק ביום הזה - א' בניסן... שוב **נאחזו** ונגעלו בתי הכנסיות ובתי המדרשות... הלא דבר הוא???

ושמעתי מפי מו"ר שליט"א: שכידוע אישיותו של חזקיהו המלך הייתה שנויה במחלוקת... לא כולם "התחברו" אליו... ולמה? כי חזקיהו המלך היה כל כולו תורה... ותורה זה משהו שהולך רק עם צניעות ופשטות. חזקיהו לא ראה צורך לעשות אירועים ראווה מרשימים... מלך בדרך כלל עושה מידי פעם כל מיני אירועים כאלה עוצמתיים... איזה דינר רציני... או איזה מפגני כח כדי להראות נוכחות... לתת לעם קצת סומק בלחיים... שירגישו רוח גבית... **ואת ה"חסורה" הזו חזקיהו המלך לא סיפק.** אדרבה... הוא היה חי בפשטות ואוכל ליטרא ירק בסעודה... הוא לא ניסה להנהיג נשיאותו ברמה ולא ניסה להרתיע את האויב בכח או בשליטה... הדבר היחיד שהוא כן עשה... הוא פשוט נעץ חרב בבית המדרש ואמר: רבותי!!!! זה זה!!! כל העוצמה מתחילה ונגמרת פה!! מי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב!!! אל "תבנו" עלי... דעו לכם שהכל מתחיל ונגמר בעמל התורה שלנו... אם נעסוק בתורה ה' יציל אותנו ואם לא זה... שום דבר אחר לא יעזור לנו...

היוו כאלו שהפריע להם הרכיכות הזו... איפה העוצמה... אנחנו חלמנו על מנהיג כריזמטי... שיראה מנהיגות... שישדר עוצמות...

הם קינאו בפקח בן רמליהו... פקח- היה מלך ישראל אותם ימים... והוא היה באמת

מנהיג ביד רמה... כשפקח בן רמליהו היה עושה איזה דינר... זה היה אירוע מושקע... היו "מריצים" שם ארבעים סאה גוזלות בקינוח סעודה... תזמורת 24 כלים... במת כבוד ענקית... נסיעות חינם... אצלו ראית מלכותיות... אצלו ראית מנהיגות... היה לו הופעה... הציבור אהב את זה... החבברה הנה... הרגישו פטרויטיות... זה היה מלך לעניין... **אבל חזקיהו המלך??** גארנישט... אברך צנוע... יושב ולומד... חי בפשטות... מי שהיה רואה אותו ברחוב לא שם עליו... כולם ידעו מראש: ברגע שחזקיהו נהיה מלך כל התקציב של האירועים והמופעים המרשימים האלו... הכל הולך לממן את "שמנו של חזקיהו..." לממן תאורה ותקציב הכרחי לעוד עמל תורה ולעוד צורב תורה שיצטרף ללמוד... **הדבר הזה הפריע לשבא וסיעותיו!** ואז הגיע הנבואה של ישעיהו: "יען מאס העם הזה את מי השילוח ההולכים לאט ומשוש את רצין וכן רמליהו", ואמר רש"י במקום: "שרצו להסיר את מלכות בית דוד בימי אחז לפקח בן רמליהו וכאן נביא על שבא וסיעתו שרצו למרוד בחזקיהו שממסו בו, על שראוהו שלא היה בוחר בשולח מלכים אלא אוכל ליטרא ירק ועוסק בתורה, וראו את פקח בן רמליהו אוכל ארבעים סאה גוזלות בקינוח סעודה והיו מליצין על חזקיהו ואומרין זה הגון להיות מלך? אמר להם הקב"ה: אתם מחפשים עוצמה?? אתם מואסים בעדינות ובצניעות של חיי תורה שהולכים בנחת ובפשטות?? אין בעיה!!! אני אביא עליכם את מלך אשר... שהוא באמת עוצמה... עוצמה של רוע ופורענות... אין כאן המקום... עיין שם באריכות... הנבואה הזו נאמרה על היום שבו אחז מת!!! על אותו יום שהיו כאלו שרצו למנוע שחזקיהו לא יהיה מלך במקומו... והקב"ה לא נתן להם... ובסוף חזקיהו כן נהיה מלך ודלתות בית המדרש נפתחו לרווחה!!!

עד כאן מה שקרה בא' בניסן לפני הרבה שנים... וכעת נחזור לא' בניסן שלנו... בא' בניסן שלנו קרה דבר הפוך!!! דלתות בית הכנסת **ננעלו!!!**

מי יודע... אולי זה קצת קשור... אולי גם אנחנו קצת מאסנו בחזקיהו...

חזקיהו חניך אותנו לתורה מתוך פשטות וצניעות!!! להתמקד במה שצריך... להוציא כסף על מה שצריך באמת להוציא ולא על תפאורה ואירועים ראוותניים... **ומשהו קרה לנו!!! משהו זל לנו טיפ טיפה בנושא הזה.** קצת איבדנו את הכיוון בנושא הזה... בתקופות האחרונות זה התחיל לצוץ... אבל זה התחדד והגיע לידי ביטוי בצורה הכי בולטת ומדאיגה בסערת המציגים... נהייתה מין תחושה כזו שכל מקום תורה צריך להיאבק על **דעת קהלו!** כאילו מדובר פה באיזה חברה עסקית שצריכה לשמור על הלקוחות שלה... ברגע שמישהו אחד עשה מציג... אז נהיה לחץ פנימי שגם אנחנו חייבים לעשות מציג... אחרת לא יראו אותנו ואנחנו נאבד "לקוחות" ו"בינינו... אחרי שנכנסו כבר לקלחת הזו כבר אי אפשר היה לעצור את הכדור של זה... כן... אחרי ש-רשת כוללים זו עשתה מציג וגם הקהילה הזו... אז באמת גם הקהילה שלנו חייבת לעשות... אבל רגע... בא נעצור לרגע את כל המחול שדים הזה... **רגע רגע... מה זה הסהוריריות הזו?** מה... אנחנו חברה יצוגית?? אנחנו מכבי ומאוחדת?? אותם אני מבין... שם זה עניין ריווחי שצריך לריב כאן על דעת קהל... אבל כשיש לנו עסק עם רשת ישיבות פה... ורשת כוללים שם... וקהילה פלונית... על מי אנחנו בדיוק רבים?? ואת מי אנחנו בדיוק צריכים להרשים?? אנחנו לא חברה עסקית!!! יש לנו עסק עם תורה!! ותורה נקנית בצניעות ורק בצניעות!!!

אתה רוצה עוצמה? אתה מחפש אירועים מרשימים?? לך לפקח בן רמליהו... שם יש אוכל טוב... שם כל יומיים יש סיבה למסיבה ומחסלים שם ארבעים סאה גוזלות בקינוח סעודה... אבל תורה?? על תורה נאמר "והצנע לכת עם אלוךך"!!! תורה נקנית בהסתפקות במועט...

אנחנו צריכים לחזור ולרצות את חזקיהו המלך הצנוע והפשוט. אנחנו כעת מתגעגעים **לא** לבית הכנסת המרשים והגדול... אלא למגע העדין של הפרוכת... לסטנדר הפשוט בבית הכנסת שבו עמדתי ושפכתי צקון לחשי לפני אבא שבשמים... **לשם אני רוצה לחזור!** אנחנו **לא** מתגעגעים לאירועים האדירים של סיומי הש"ס שאירעו לפני כמה חודשים... אנחנו מתגעגעים לשיעור הדף היומי הקטן והשגורתי... עם הכמה יהודים שביחד רוצים להתחמם לאורה של תורה... את חזקיהו הזה קצת שכחנו... קצת איבדנו אותו... וכעת בתקופה זו כולנו חזרנו לנקודת איפוס!!! כל האירועים המרשימים כבר נשכחו מאיתנו ממזמן... וכעת הגיע הזמן לחזור לבית הכנסת מהמקום הצנוע שבזה... האמיתי שבזה...

אני מתגעגע לכולל שבו אוכל לשבת וללמוד תורה ולחזור משם הבייתה מידי ערב עם כל מה שלמדתי... יש לך מושג איזה עוצמה מקופלת מאחורי דמות של אברך שחוזר לביתו לאחר יום של לימוד התורה?? שום מפגן מרשים לא יוכל לבטא את העוצמה הזו... ושוב צלם חרדי לא מבין בכלל איזה מעמד מרשים קורה כאן מתחת לאפן... ---יתן ה' ונזכה לקראת י"ד באייר... שכידוע מובא בזהר הקדוש שאז יש "תרעין פתיחין"!!! יפתח לנו לרווחה השערים של בתי כנסיות ובתי מדרשות... ותעמוד לנו זכותו של אותו חזקיהו המלך שהקהיל את כל עם ישראל לעשות קרבן פסח... אבל הוא לא הספיק לעשות פסח ראשון (כי אחז מת בא' בניסן) ועד שטיהרו את המקדש מכל הע"ז... ועד שנטהרו הכהנים והלוויים ועד שהלכו השלוחים להודיע לכל ישראל שיבואו להקריב) לכן הוא נאלץ לדחות לפסח שני!!! וגם כשהגיע פסח שני... עדיין עם ישראל לא היו מספיק בקיאים בכל ההלכות החמורות של קרבן פסח... ולא מספיק נזהרו בענייני טומאה וטהרה... ועל זה כתוב **"כי התפלל יחזקיהו עליהם לאמר ה' הטוב יכפר בעד... וישמע ה' אל יחזקיהו וירפא את העם"** (דה"ב ב' ל') חזקיהו פונה לקב"ה ואומר: מה אפשר לעשות... עם ישראל השתדלו... רצו... התאמצו להכין לך עוגה מושקעת... אבל עם כל הרצון הטוב העוגה יצאה לא מי יודע מה... וה' קיבל את זה!!! ה' ראה את הרצון הטוב... וירפא את העם... קיבל אותם... **אותו דבר אנחנו!!! כולנו עברנו את התקופה של הקורונה.** כולנו רוצים להתחזק... מנסים להשתדל להתקדם עם משהו... מה הלאה?? ה' הטוב יכפר בעד!!! ויחיים בנו "וירפא את העם"!!!! אמן.

גיליון מס' 382 פרשיות אמור
תש"פ שנה שמינית

רוצה להקדיש את יקירך ולהיות
שותף בהפצת דברי התורה של
רבינו? כאן זה המקום 053-3145900

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

הערות הקוראים

כתוספת למה שהובא בגיליון האחרון לגבי שליחת המכתבים, פעם עברתי ליד תיבת הדואר הזו שהיתה על רחבת רחוב רשב"ם 15 ורבי חיים שהיה שם כדי לשלוח מכתבים (כי זה היה מראה מידי יום ביומו), עצר אותי ואומר לי 'יש פה רעש תבדוק מה זה'. היה שם ביתן גבוה שיש בו טלפון ציבורי ואנשים היו מצלצלים לשם כדי לקרא לבעלי החנויות שם או לבחור משיבת בית מאיר, כי לא היה מקובל אז טלפונים, ומי שהיה עובר ושומע צלצול היה נכנס לביתן הזה ומרים את הטלפון ונענה לבקשה, כך זכור לי. אז הוא שמע שם 'רעש' ולא רצה לגשת או לא ידע בכלל מה זה, ושלח אותי לטפל בזה.

יוסף צבי רינהולד

עניני פסח שני

אמר לי הגר"ח קניבסקי שליט"א שמרן החז"א צוק"ל לא אכל מצות בפסח שני ודעתו לא היתה נוחה מזה שאוכלים ואמר שמוסיפים מצוה לא כתובה.

(אורחות רבינו)

ש. בגמ' פסחים צ"א ע"ב מבואר שאשה פטורה מפסח שני מדוע, אף לצד שחייבת בפסח ראשון.
ת. נלמד מפסוק. ועוד השיב זה פלוגתא בגמרא.
ש. האם ברכו אקב"ו על אכילת מצה בפסח שני או שלא כי זה טפל לקרבן.
ת. ייתכן.

ש. מה יהיה בזמננו אם יבנה בית המקדש בין פסח ראשון לפסח שני, האם יקריבו הציבור בפסח שני. [גם למ"ד אין ציבור נדחין לפסח שני].

ת. פלוגתא בירושלמי פסחים פ"ט ה"א.
(שמחת מרדכי)

ש. אחד שלא קיים מצות מצה ופסח בליל פסח הראשון בזמן בית המקדש, האם שמקיים על מצות ומרורים בליל פסח שני האם יצטרך לקיים מצות 'סיפור יציאת מצרים' או שכבר עבר זמנו ועיקר סיפור יציאת מצרים הוא בליל שימורים בפסח ראשון ולא בליל פסח שני.

ת. רק מצות לבד נוהגין בפסח שני כמו שכתב הרמב"ם פ"י מקרבן פסח ה"ו.

(אשיחה)

פשט על הפרשה

וספרתם לכם וגו' (כג, טו) נשאלתי למה בספירת הימים סופרין בתחלת היום, היום יום א', משום תמימות ובשבועות סופרין בסוף השבוע והו"ל לספור בתחלת השבוע היום יום אחד בשבוע הראשון וכמו"כ ביום הח' הו"ל לספור היום שמונה ימים שהם שבוע אחד ויום ראשון שבשבוע השני. ונראה שהטעם דבימים כתיב תספרו חמשים יום הספירה בתחלה ובשבועות כתיב שבעה שבועות תספר לך הספירה בסוף כשתגיע השבוע תספור שנשלמה שבוע.

ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך וגו'. (כב) פתח הכתוב בל' רבים ובקצרכם וגו' וסיים בלשון יחיד לא תכלה וגו', וי"ל משום דבחולין קל"ה ב' יליף מובקצרכם לרבות שותפות אבל החיוב אינו אלא על המכלה כדתנן פ"ג דפאה השותפין נותנין פאה אחת ובדרך הרגיל אחד גומר לקצור. ובקצרכם וגו' לעני ולגר תעזב אותם. עי' בתו"כ למה כתובה פרשה זו כאן שכבר כתובה בפ' קדושים, ואפשר לומר עוד שרמזה כאן התורה למעשה רות שהיתה גיורת ולקטה הלקט לכן כתיב לעני ולגר והיא באה בתחלת קציר שעורים (ואמרו במדרש שזה קציר העומר) ולכן סמכו כאן לקציר העומר, ולגר עם האות שלפניה ושלאחר' אותיות לגיורת, ויש כאן עוד רמזים לזה ולגר תעזב, תעזב אותיות בעז והת' עם ראש וסוף תיבת ולגר אותיות רות, לעני ולגר תעזב אתם בגימטריא זו נעמי ורות המואביה כלתה.

(טעמא דקרא)

וספרתם לכם

במ"ח קנינים התורה נקנית

במעוט דרך ארץ

פירשו הראשונים שלא יהא מצוי עם בני אדם בשוק. נשאל רבינו שליט"א אהא דאיתא בגמ' ברכות דף נ"ח ע"ב "ואמר שמואל נהירין לי שבילי דשמיא כשבילי דנהרדעא לבר מכוכבא דשביט", ולכאורה מדוע היו נהירין לו לשמואל שבילי דנהרדעא ולמה הוצרך לזה, והשיב רבינו שליט"א ע"פ המבואר בגמ' בב"מ דף פ"ה ע"ב ששמואל היה רופא, וכיון שכך היה מוכרח לידע הדרכים ולהכיר המקומות להגיע מהר לרפאות החולים. ומבואר דלולא זה שהיה רופא לא היה שום ענין שידע השבילין והדרכים אף במקום מגוריו. (ושוב נדפס זה בספר טעמא דקרא במהדורה החדשה עמ' ר"ד).

וממש נאים הדברים למי שאמרם, דכפי הידוע על רבינו שליט"א כבר מעת בחרותו לא ידע השבילין של מקום מגוריו. וזכור אזכור מה שסיפרה לי הרבנית אשת חבר ע"ה, שסיפרה על בעלה מרן שליט"א שאפילו הדרך לביתם אינו יודע, ופעמים שהרב היה הולך לאיזה שמחה וכדו' והיה טועה בדרכים, והדברים מבהילים. ושמעתי שבעת בחרותו של רבינו שליט"א בעת שלמד בישיבת לומז'א כאשר נקרא להתייצב בלשכת הגיטו והיה צריך למלאות פרטיו ע"י הפקיד, ושאלו הפקיד היכן גר, והשיבו רבינו שליט"א שגר בישיבה, ושוב שאל לו הפקיד היכן הישיבה באיזה רחוב וכו', והשיב שאינו יודע, וכתבו שם על הטופס שרבינו עושה רושם מוזר והמליצו לפוטרו מהצבא.

עוד עובדא חזיתי באחד מן הימים שהגיע אצל רבינו שליט"א בקבלת קהל הרה"ג ר' יחזקאל בינג שליט"א, והביא לרבינו שליט"א כמה ספרים שחיבר, וסיפרו לרבינו שליט"א שיש להרב הנ"ל ישיבה ברחוב מהרש"ל בבני ברק, ושאל רבינו שליט"א "איפה זה רחוב מהרש"ל", והדברים מבהילים ידידוע דברחוב מהרש"ל נמצא "כולל חזון איש" בפנינת הרחוב, ורבינו שליט"א היה לומד שנים בהכולל שם, ואפ"ה לא ידע רבינו שם הרחוב.

(קניני חיים מהדורה חדשה מאת ידידנו הרה"ג רבי יצחק אוהב ציון שליט"א)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

ותלמדם חוקי חיים - פרק י"ב והציל הלחוצים

השואל שהטריד ברבים

בטבעו, רבינו איש ביישן ואינו מרבה לשוחח בציבור מול הרבים. ההופעה הכמעט נדירה שלו בדרשה היא פעמיים בשנה כשהיה מוסר דבר תורה קצר ביום היא"צ של אביו מרן הקהילות יעקב ז"ע ורבו מרן החזון איש ז"ע.

גם באותם דקות בהם היה מוסר את שיעורו, היה חש שלא בנוח למסור את השיעור לכלל המתפללים, לכן בשעה שהיה מוסר את השיעור היה מסתכל על תלמיד חכם שהיה עומד מולו, הוא תלמידו הוותיק הגאון רבי בצלאל כהן שליט"א, וכך היה מוסר את השיעור, כשהיכל בית הכנסת היה משתרר שקט מוחלט והקהל היה שותה בצמא את דבריו.

אירע, ובאחד הפעמים באמצע השיעור קם אחד השומעים והחל לשאול שאלה ועוד שאלה, הדבר הפריע לרצף של השיעור, וגם זה היה שלא במקומו כלל. אחדים מן השומעים סימנו לו שזה לא העת – אבל דבר לא הועיל.

רבינו שליט"א עצמו, ששמע היטיב את שאלותיו, לא התייחס (מסיבות פשוטות) והמשיך הלאה, וכך סיים את השיעור ואמר את הקדיש שאחרי השיעור.

כשהסתיים השיעור לא מיהר רבינו ללכת אלא נשאר על עומדו והביט אנה ואנה, וכשראה את השואל סימן לו להתקרב, ואז שאל אותו בסבלנות, האם יש לך איזה שאלה?

האיש ענה שהשאלה היתה מקודם רק בשעת השיעור, כעת הוא כבר מבין את הכל... רבינו שמח ואמר לו אם יש לך עוד שאלות תאמר לי.

רבי בצלאל כהן שליט"א שואל את רבינו בהלכה

לא צריך לשמוע כל דבר
באחד הימים הגיעו קבוצת ילדים להיבחן על משנתנו ולהתברך, הילדים המרוגשים התכוננו כראוי לשאלות ושיננו את תלמודם. בדרך כלל הנוהל הוא שהילדים נכנסים/ המחנך/ המנהל שמגיע איתם מציג לרבינו את שם המוסד שם לומדים ומה הם לומדים, רבינו שואל אותם שאלות ספורות ולאחר מכן מברך אותם והם יוצאים.

בסיפורינו, כשנכנסו לחדר שאל אותם רבינו שאלה לא קשה, אחד הילדים שעמד קרוב מאוד לרבינו השיב תשובה, אבל התשובה שהשיב היתה לא נכונה ואפילו 'טיפשית'. המחנך הנבוך ניסה להשתיק אותו אבל הילד שהיה בטוח בעצמו 'הסביר' לרבינו את התשובה כדי שיבין...

הילדים החלו לקרוץ זה לזה שהילד אינו יודע כלום, אבל הילד לא ויתר. הוא הוסיף להסביר בהתלהבות... לא היה חסר הרבה והילד היה נותר לבושה וכלימה על שהוציא חרפת כל הכיתה בפני רבינו... הן סך הכל החברים לכאורה צודקים, הוא בייש את עצמו...

אבל רבינו הבין מיד, הוא העיף מבט מהיר על פני הילדים, ואמר, אני לא כל כך שומע היטב את התשובה אבל נראה שיודעים פה יפה, את ההמשך הרב'ה כבר יבחנו אתכם בכיתה, שיהיה לכם ברכה והצלחה --- בעוד המחנך מופתע ומשתאה לראות איך יוצאים בלי מבוכה, הוא שומע כמו מתוך חלום את הגבאי עומד אכן וקורא לילדים 'בבקשה להזדרז, אנשים רבים מחכים בחוץ, לעבור בלי להתעכב'...

כך, חכמת התורה מלמדת ישוב הדעת, לא להילחץ ולא להלחץ, לא להיבהל גם ממצבים לא מוכרים, הן בסופו של דבר כולנו בני אדם, ולכל אחד יכולות לקרות טעויות.

תבוא אחרי הבר מצוה

בשנים המוקדמות יותר עת היה בכוחו, היה רבינו מבקש בכל שמחה שהוא משתתף, לשמוע את הדבר תורה. בשמחת בר מצוה היה מבקש מהחתן להשמיע בפניו דבר תורה. גם בשמחת חתונה היה מבקש מהחתן לשמוע 'שטיקל תורה', אפילו בשמחת שבע ברכות הוא לא ויתר וביקש לשמוע 'שטיקל חדש'.

לפעמים, חתן הבר מצוה או החתונה היה נבהל מהבקשה ומתחיל לגמגם... או אז רבינו היה מניח ידו על כתיפו ואומר בחביבות, אני רואה שקשה לך לדבר כאן בקול... תבוא אלי אחרי זה ותאמר לי את הדרשא...

מרן צוהל משמיעת דברי התורה בסעודת ברית מילה לנכד, מאת אבי הבן – נכדו הרה"ג רבי מאיר רוס שליט"א

היציאה מהבית אל הרחוב, המפגשים בין האדם הפרטי לציבור, יוצרים פעמים רבות לחץ ומתח גדול ותקלות לא צפויות. כך למשל, לא פעם עומד הבן יקיר למפגש אקראי או מכון בפני רב גדול בתורה או אישיות דגולה, ולא תמיד עונה כמצופה, והאבא אינו יודע היכן להניח את פניו מלאות הבושה... בהרבה מקרים הוא נלחץ ומתחיל לגעור בצעיר.

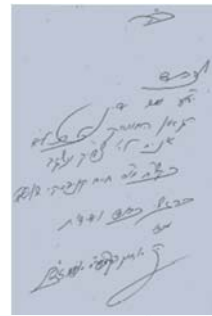
גם באירועים שמחים: בר מצוה, ועוד שמחות משפחתיות, יקירנו הילד עובר שוב ושוב 'מבחנים' מאנשים שונים, ולא תמיד הוא מצליח לעמוד בהגדרות של מצוין.

קורה הרבה כי מרוב צער האבא שופך את זעמו על הילד על שלא ענה והגיב כראוי, ובעצם ביזה את כבודו של האבא. אכפת לו על כבודו שנפגם...

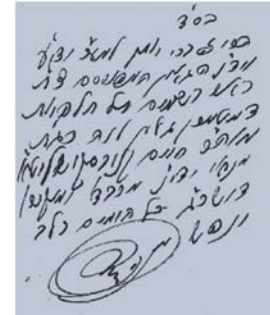
הבה נביט לראש צורים, כיצד נהג רבינו:

כידוע, בשלושים שנה האחרונות מסובב כל הסיבות סובב שרבינו שליט"א מלבד מה שזכה להיות שר התורה שבקי בה יותר ממה שבקי בתוך ביתו, הוא נהפך לאיש מפורסם וידוע, מכל העדות והחוגים נוהרים לפתחו בכל ימות השנה.

גם חוגים עם ניוודים חריפים, מקהילות בעלי דעות שונות ואחרות לא מדלגים על ביקור בביתו. בכלל, ניתן להצביע על שני מועדים בהם הדבר בולט: סמוך לראש השנה, שאז מבקשים את ברכתו ומשכימים לפתחו מכל גווני הקשת, גם כאלה שכלפי חוץ הולכים ברוח אחרת. והדברים מדברים בעד עצמם. ויש עוד זמן בו ניכר קבוצות ועוד קבוצות שמגיעות מכל החוגים, בעיקר בסוף עונת זמן החורף אז באים קבוצות ילדים מכל סוגי התלמודי התורה בארץ להיבחן על תלמודם, מתוך כלל הבאים, היו לא אחת תגובות מרתקות מפי רבינו אך הצד השווה שבהם שכולם היו בניחותא, במסגרת זו אנו מביאים רק מה שביא תועלת לכלל הציבור ולא מעשיות בעלמא, לכן נעתיק מעט על קצה המזלג:

קשר עם כל החוגים. כ"ק מערלוי ז"ע בהקדשה שכתב בשנת תנש"א "כל רז לא אניס ליה"

"תל דמטמן גליא ליה". הקדשת הגר"מ קליין ז"ע גאב"ד אונגוואר

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

☞ רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 ☎ 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש לחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי ש"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה- 1586

קהילות 073-2757000 שלוחה- 4310